

HISTÒRIA DE LA PREMSA DE L'ALT EMPORDÀ (1809-1975)

Relació de periòdics de 1975 a 2020

Anna Teixidor Colomer

BECA CARLES RAHOLA 2024

***Nota:**

El treball que presento està subjecte a modificacions abans de la seva publicació definitiva.
Els resultats quantitatius de nombre de capçaleres també poden experimentar matisacions.

Índex

1. Presentació, 5
2. Fonts i mètode. La fitxa històrica hemerogràfica, 9
3. Relació de premsa per pobles, 13
 - I. Agullana, 13
 - II. Albanyà, 22
 - III. Borrassà, 24
 - IV. Cabanes, 25
 - V. Cadaqués, 26
 - VI. Castelló d'Empúries, 42
 - VII. Colera, 61
 - VIII. Darnius, 66
 - IX. L'Escala, 68
 - X. Garriguella, 83
 - XI. La Jonquera, 84
 - XII. Lladó, 88
 - XIII. Llançà, 93
 - XIV. Llers, 107
 - XV. Maçanet de Cabrenys, 112
 - XVI. Peralada, 113
 - XVII. Pontós, 116
 - XVIII. Portbou, 122
 - XIX. Roses, 144
 - XX. Sant Pere Pescador, 147
 - XXI. Terrades, 148
 - XXII. Torroella de Fluvià, 152
 - XXIII. Vilafant, 155
 - XXIV. Vilajuïga, 156
 - XXV. Vilatenim, 158
4. Relació de periòdics documentats a l'Alt Empordà per anys (1975-2020), 159
5. Relació de periòdics documentats a l'Alt Empordà per poblacions (1975-2020), 181
6. A manera de conclusió, 201
7. Bibliografia general, 213

8. Annexos:

Quadre I. Llista històrica general de periòdics a l'Alt Empordà inclòs Figueres (1809-1975), 221

Quadre II. Llista de periòdics de l'Alt Empordà per població (1809-1975), 227

Quadre III. Relació de capçaleres aparegudes a l'Alt Empordà per població i llengua d'ús (1809-1975), 230

1. Presentació

Aquesta *Història de la premsa de l'Alt Empordà* és complementària a la *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*, coordinada per Jaume Guillamet i publicada l'any 2009, en ocasió del primer periòdic conegut de Figueres i la comarca, *Gazeta de Figueres* (1809).

Quinze anys després d'aquella investigació, aquesta autora ha ampliat la investigació a la relació de periòdics que van aparèixer a la comarca entre els anys 1809 i 1975. L'estudi d'aquesta història comença a mitjans segle XX amb articles de la bibliotecària Montserrat Soler i de l'escriptor Joan Guillamet, els noms dels quals ressenyem a les cites d'aquesta obra. Les catalogacions cronològiques de la premsa parteixen del model de fitxa establert per Joan Givanel i Mas a *Bibliografia catalana. Premsa* (1932) i, posteriorment, es recullen en altres obres de caràcter general: *Premsa a Catalunya* (1931), de Lluís Bertran i Pijoan, i *La presse catalane depuis 1641 jusqu'à 1937* (1937), de Joan Torrent. Les publicacions escrites en català figuren més tard a *Història de la premsa catalana* (1966) de Joan Torrent i Rafael Tasis. Hi ha una síntesi posterior i actualitzada de totes les publicacions de la comarca al capítol sobre l'Alt Empordà a *La premsa de les comarques gironines* (1977), així com a *La premsa comarcal. Un model català de periodisme popular* (1983), de Jaume Guillamet.

De manera més recent, el mateix Guillamet ha dirigit una història monumental de la premsa de Catalunya en català que també recull, encara que breument, la majoria de les capçaleres presentades. I, paral·lelament, David Pujol i Roser Bech van coordinar l'any 2009 un dossier titulat "*La feina d'escriure*" a la revista *Alberes*.

Aquest treball, que s'ha dut a terme amb la Beca Carles Rahola atorgada l'any 2024 per l'Ajuntament de Girona, ha estat concebut com un catàleg històric general de totes les publicacions periòdiques aparegudes a la comarca, ordenades per poblacions i cronològicament a excepció de la premsa figuerenca. En aquest cas, l'autora es remet a la *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)*, ja referenciada i elaborada per Jaume Guillamet, Manuel

Moreno, Albert Testart i ella mateixa, per complementar els aspectes relacionats amb la premsa d'aquesta àrea geogràfica.

L'obra s'ha pensat a partir d'un capítol de cada població amb les publicacions aparegudes. Cadascun d'aquests periòdics ha estat objecte d'una fitxa històrica hemerogràfica, concebuda expressament, que es reproduceix completa amb un article de presentació global de la població específica. L'extensió de cadascun d'aquests capítols varia segons la durada i la importància de les publicacions, de les col·leccions localitzades i consultades i de la informació disponible.

El treball engloba la premsa publicada a vint-i-cinc poblacions de l'Alt Empordà, des dels orígens fins a l'any 1975, on s'ha localitzat activitat periodística a excepció de Figueres encara que es recullen les capçaleres en el relat històric, les referències periodístiques i les conclusions:

- I. Agullana
- II. Albanyà
- III. Borrassà
- IV. Cabanes
- V. Cadaqués
- VI. Castelló d'Empúries
- VII. Colera
- VIII. Darnius
- IX. L'Escala
- X. Garriguella
- XI. La Jonquera
- XII. Lladó
- XIII. Llançà
- XIV. Llers
- XV. Maçanet de Cabrenys
- XVI. Peralada
- XVII. Pontós
- XVIII. Portbou
- XIX. Roses
- XX. Sant Pere Pescador
- XXI. Terrades
- XXII. Torroella de Fluvià
- XXIII. Vilafant
- XXIV. Vilajuïga
- XXV. Vilatenim

Així mateix, els annexos s'han estructurat en vuit trams relatius a la història política per la influència que aquesta ha tingut en la legislació d'impresma, les característiques específiques del període i la vida d'aquestes publicacions. En el cas del període més recent –l'etapa democràtica (1975-2020)–, ressenyem únicament el nom de les publicacions i el subtítol, si s'escau, i l'any d'aparició donat l'elevat nombre de capçaleres que hi proliferen. Els períodes històrics en què classifiquem la premsa són els següents:

- I. Els orígens (1809-1868)
- II. El Sexenni Democràtic (1868-1874)
- III. La Restauració (1875-1923)
- IV. La Dictadura de Primo de Rivera (1923-1931)
- V. La Segona República (1931-1936)
- VI. La Guerra Civil (1936-1939)
- VII. El franquisme (1939-1975)
- VIII. L'etapa democràtica (1975-2020)

L'obra es clou amb un estudi de conjunt que apunta una interpretació global del naixement, el creixement i el desplegament de la premsa a l'Alt Empordà, així com de les seves característiques i singularitats i de la seva importància en la premsa a Catalunya. L'autora ha elaborat quadres de síntesi per a una millor comprensió de les dades i un índex complet de les publicacions per ordre alfabètic i cronològic. Així mateix, es presenta una relació de les múltiples capçaleres que apareixen en l'etapa democràtica que, com observarà el lector, es produeix una explosió del nombre de periòdics.

La recerca ha consistit en la localització, exploració i anàlisi de les publicacions conservades a diversos arxius, hemeroteques, biblioteques i col·leccions particulars, que s'indiquen en cada cas, així com les referències bibliogràfiques corresponents. En el cas de les publicacions que no han pogut ser consultades, se n'indiquen les referències i les dades disponibles. Per a cada publicació s'especifica l'abast o la limitació de les col·leccions conegudes i consultades. S'inclouen referències periodístiques i bibliogràfiques quan no

s'han vist exemplars d'una publicació perquè aporten dades significatives i de manera exhaustiva. S'ha optat pel criteri generós d'incloure tots els periòdics dels quals hi ha referències en publicacions o autors reconeguts, malgrat els dubtes raonables que en alguns casos se'n desprenen. Amb un criteri d'abastar l'esforç de creació de publicacions periòdiques, se n'inclouen algunes de periodicitat anual, així com altres de manuscrites i mecanografiades amb vocació periodística.

Com en tot treball històric, la investigació ha arribat fins al punt que ha permès la documentació disponible, molt diversa segons els casos. Tant per a noves aportacions que puguin resultar de l'accés a fonts i a fons fins ara desconeguts, com per confirmar o desmentir els dubtes expressats, l'obra queda oberta. Com ho queda per a l'estudi monogràfic, aprofundit de cada una de les publicacions, ja que aquest no ha estat l'objecte de l'obra.

Des d'aquella primera publicació *Gazeta de Figueres*, el novembre de 1809, fins a la capçalera del Centre Cultural de Llançà l'any 1975, hem comptat unes 251 publicacions periòdiques a l'Alt Empordà –una xifra provisional–. D'aquestes, 184 corresponen a Figueres. Una xifra remarcable en el conjunt de la premsa comarcal catalana. L'obra pròpiament es tanca amb la fi del franquisme però la relació de la premsa continua fins a l'any 2020 i encara que no s'hi aprofundeix en el relat s'ha de tenir en compte el creixement empresarial i informatiu de la ràdio, l'aparició de les televisions locals, la irrupció d'internet i de les xarxes socials. L'estudi exhaustiu dels mitjans de comunicació d'ençà l'inici de la democràcia fins a la fi de la pandèmia queda per noves investigacions.

2.Fonts i mètode. La fitxa històrica hemerogràfica

1.Nom de publicació. Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera

Si hi ha canvis, es posen per ordre cronològic amb la indicació de la data inicial del canvi (dia, mes i any).

2. Lloc d'edició

3. Periodicitat

Diària, trisetmanal, bisetmanal, setmanal, desena, quinzenal, bimensual, mensual, bimestral, trimestral, anual, irregular.

S'indiquen, si és possible, els dies d'aparició.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

4. Llengua o llengües

En el cas dels periòdics bilingües s'indiquen els percentatges estimats d'utilització de cada llengua.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

5. Dates del primer i de l'últim número publicats

Utilització de dates en comptes de números, ja que les formes de numeració varien molt segons els periòdics (continuada, per anys naturals o per anys de publicació).

Indicació aproximada en cas que no es conservin. Indicació d'èpoques, quan sigui el cas, amb dates d'inici (dia, mes i any).

6. Orientació editorial i continguts

Categories de periòdic: informatiu, polític, oficial, cultural, religiós, humorístic, agrícola, esportiu, escolar, professional, sindical i sardanista. Es poden afegir referències més detallades.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any)

7. Orientació política

Línia política o religiosa o nom del partit o organització de què sigui portaveu el periòdic.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

8. Orientació ideològica

S'utilitzen els noms i les referències en la llengua usada pel periòdic.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

9. Càrrecs i noms dels redactors

S'utilitzen els noms i les referències en la llengua usada pel periòdic. Es presenten per ordre d'aparició.

Els pseudònims es presenten a l'article que acompanya la fitxa.

Si hi ha canvis en els càrrecs, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats

S'utilitzen els noms i les referències en la llengua usada pel periòdic. Es presenten per ordre d'aparició.

11. Nom i adreça de l'impressor

S'utilitzen els noms i les referències en la llengua usada pel periòdic.

Si hi ha canvia, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

12. Format

Mides d'alçada i amplada en centímetres. S'indica si hi ha ús de color en la impressió.

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

13. Nombre habitual de pàgines i columnes

Si hi ha canvis, s'indiquen en dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

14. Tiratge i difusió

Si es disposa d'aquestes dates, se n'indiquen les fonts i la data.

15. Preus de venda i de subscripció

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

16. Preus de venda i publicitat

Si hi ha canvis, s'indiquen les dates d'inici en ordre cronològic (dia, mes i any).

17. Tipologia de publicitat

Àmbit geogràfic i productes dels anuncis.

18. Edicions extraordinàries

Números especials amb indicació del tema o motiu i les dates en ordre cronològic (dia, mes i any).

19. Incidències

Suspensions, multes i altres, en ordre cronològic (dia, mes i any).

20. Col·leccions conservades

ACAE. Arxiu Comarcal Alt Empordà
AHCB. Arxiu Històric de Barcelona
AHG. Arxiu Històric de Girona
AMCE. Arxiu Municipal de Castelló d'Empúries
AMF. Arxiu Municipal de Figueres
AMG. Arxiu Municipal de Girona
AMLE. Arxiu Municipal de L'Escala
AMLL. Arxiu Municipal de Llançà
AMM. Arxiu Museu Frederic Marés, Barcelona
AMR. Arxiu Municipal de Roses
AMSCLL. Arxiu Municipal de Saus, Camallera, Llampàies
AMTM. Arxiu Montserrat Tarradellas i Macià, Poblet
AMV. Arxiu Municipal de Vilajuïga
ANC. Arxiu Nacional de Catalunya
APCE. Arxiu Parroquial Castelló d'Empúries
BC. Biblioteca de Catalunya, Barcelona
BCP. Biblioteca Castell de Peralada
BFC. Biblioteca Fages de Climent, Figueres
BJVV. Biblioteca Jaume Vicens Vives, Roses
BMVB. Biblioteca Museu Victor Balaguer
BMPNM. Biblioteca Municipal Hipòlit Nadal i Mallol, Port de la Selva
BPG. Biblioteca Pública de Girona
BSG. Biblioteca Seminari Girona
CAE. Col·lecció Andreu Estragués, Cadaqués
CAGN. Col·lecció Aurèlia Guillaumet Navarra, Figueres
CAJ. Col·lecció Abdó Jordà, Cadaqués
CAMS. Col·lecció Anna Mª Sala, Cadaqués
CAT. Col·lecció Anna Teixidor Colomer, Ordis
CCT. Col·lecció Constantino Turró, Castelló d'Empúries
CCV. Col·lecció Cristina Vilabré, L'Escala
CET. Col·lecció Enric Tubert, Agullana
CGD. Col·lecció Gerard Duran, Cadaqués
CGV. Col·lecció Gerard Vera, Castelló d'Empúries-Colera
CJB. Col·lecció Joan Budó, La Jonquera
CJF. Col·lecció Josep Fajol, Figueres
CJP. Col·lecció Josep Piqué, L'Escala
CJR. Col·lecció Joan Rimallo, Agullana
CPCB. Col·lecció Pares Caputxins, Barcelona
CPV. Col·lecció Pere Vehi, Cadaqués

CMG. Col·lecció Mariona Giró, Roses
CMNI. Col·lecció Marcel Nadal Iglesias, Colera
CMO. Col·lecció Manuel Ortega, Sant Pere Pescador
CRB. Col·lecció Ramon Boix, La Jonquera
CSM. Col·lecció Salomó Marqués, Cadaqués
HMM. Hemeroteca Municipal de Madrid

21. Referències

Fonts bibliogràfics (autor, any i pàgina de les obres incloses a la bibliografia general), per ordre cronològic. Documents d'arxius. Cites de premsa si no s'han vist exemplars de la publicació o bé aquestes aporten dades fonamentals.

22. Observacions

Altres dades d'interès.

4. Relació de premsa per pobles

I. Agullana

Una tradició breu però contundent i reivindicativa

La tradició periodística d'Agullana és una de les més antigues de l'Alt Empordà. La primera publicació, *Lo tap de Suro* (1897), és un dels exponents catalans de la premsa surera vinculada a una indústria creixent molt lligada a Agullana entre finals del segle XIX i principis del segle XX com s'evidencia en l'arquitectura i l'urbanisme de la població. La seva aparició s'ha de contextualitzar en un moment de l'auge i la vitalitat econòmica i social de l'Agullana en què la població superava el miler d'habitants. El desenvolupament d'aquesta indústria surera i la seva proximitat amb França van reforçar el seu teixit social amb una relació d'institucions cooperativistes i culturals que permeten explicar l'aparició de la primera capçalera coneguda encara que de vida breu.

De *Lo Tap de Suro* a *El Tap de Suro* a cavall de dos segles

La tradició diu que en els obradors tapers, un dels homes llegia en veu alta mentre que els seus companys produïen taps, tot escoltant-lo. Potser aquest interès per la cultura també pot explicar l'origen d' *El Tap de Suro*. Eleuteri Genís i Joan Mallol foren els impulsors d'una publicació que sota el subtítol "periodich quinzenal satírich, humorístich y literari" va aparèixer durant sis mesos i va publicar dotze números, segons la documentació localitzada.

El sisè número s'encapçalava amb una editorial "En defensa propia" en què s'hi manifestava la voluntat dels promotors:

"Venim [...] á fer present y á defensa, lo que directamente afecta'ls nostres interessos, nosaltres vivim de l'industria y per ella'ns desvetllem porque hi tenim una verdadera obligació".

("En defensa propia", núm. 6 (28 de març de 1897), p. 1)

La defensa de les condicions laborals dels obrers de la indústria surera però, sobretot, les preocupacions que els afectaven directament, com la sanitat, eren l'interès prioritari del periòdic. Una de les constants de la publicació és el manllevament d'articles d'altres periòdics, sempre vinculats en l'àmbit de les lletres: l'escriptor jonquerenc Carles Bosch de la Trinxeria; el telegrafista del ferrocarril Josep Barbany que signava amb el pseudònim "Pepet del Carril" o el polític Francesc Cambó i Batlle.

La publicació, crítica amb alguns veïns, va tenir resposta de la premsa coetània com es manifestava en les polèmiques amb el *Boletín Republicano* de Girona de manera reiterada. Per exemple, l'agutzil d'Agullana, Pere Clos Picamal, hi escrivia el maig de 1897 per defensar-se d'un escrit del periòdic local en què s'assegurava que ell hauria trencat la vara de l'alcalde conscientment. Una acusació que ell va negar de manera rotunda a les pàgines de la publicació gironina.

Pel que fa als continguts, el periòdic comptava amb seccions d'àmbit econòmic però també literàries amb nombroses composicions poètiques i narracions. La titulada "Escapsillas" evocava la crònica de societat remarcant les efemèrides, les visites i els compromisos socials amb un to crític, sarcàstic i humorístic.

Els anuncis, concentrats a la darrera pàgina, eren una mostra de la vitalitat comercial de la població amb una àmplia varietat d'establiments comercials que s'anunciaven tant en català com en castellà. En la mateixa línia, el número extraordinari, publicat el 31 de maig de 1897 i dedicat a la festa de Sant Sebastià, mostrava una població activa socialment i culturalment.

En el darrer d'aquests números, del 27 de juny de 1897, l'editorial titulada "Areveure" advertia que el periòdic deixava de publicar-se pel canvi de residència d'un dels seus redactors encara que s'admetia que també s'havia tractat d'una "empresa algo espinosa y difícil". Tot i així assenyalaven les dificultats que havien afrontat i el desig de reaparèixer en un futur:

"Ens podem haver creat enemistats, ja ho suposavam y per aixó no s'ha trobat desprevinguts: alguns dels nostres detractors (pochs afortunadament y d'importancia nula) veurán en l'aquesta retirada la despedida per in eternum de *Lo Tap de Suro* experimentant aquell goig suprem que proporciona el contricant, la derrota del adversari, Y s'equivocarán de plé á plé [...]"

tornàrem a l'estadi de la premsa ab major ardor si cap qu'avans y sobretot introduhint marcadíssimas reformas en la nostra publicació".
 ("Areveure", núm. 12 (27 de juny de 1997), p. 1)

Van haver de passar gairebé 100 anys perquè un grup de veïns d'Agullana, encapçalats per l'historiador Enric Tubert, editessin de nou la publicació normalitzant l'article arcaic "Lo" per "El" i la revista passés a anomenar-se *El tap de suro*. La publicació va recuperar el títol original d'algunes seccions, com ara, les "Escapsilles", una secció satírica i vinculada a activitats locals, que mantenia la vocació cultural i feia de nexa social.

El número 0, publicat l'agost de 1985, amb el subtítol "Butlletí informatiu i cultural de l'Associació de Veïns d'Agullana" s'acabà convertint amb el de "Revista cultural i informativa", de periodicitat trimestral, perquè es va considerar que el testimoni de les activitats de les entitats locals (el GECA, la comunitat de caçadors, el club esportiu, les escoles, el grup de teatre) exigia un nom més ampli.

La revista va rebre el suport de les administracions, els anunciants i els subscriptors amb la voluntat d'arribar a diversos interessos i englobar seccions ben diverses (la història local, l'entrevista, la crònica, els dossiers monogràfics, l'ecologia, les col·laboracions literàries o la vida informativa de les entitats, entre altres). El treball del fotògraf Roderic Darner amb un disseny modern i original van contribuir al seu èxit. De fet, la qualitat i la bona acceptació de la revista s'evidencià amb la concessió del Premi Tasis Torrent 1988, atorgat per la Diputació de Barcelona, a la millor publicació local d'aquell any.

Un senyor rector combatiu i polèmic amb el règim

A banda d'aquesta capçalera amb dues vides, Agullana va tenir una altra publicació periòdica, la *Hoja Parroquial*. De fet, el Bisbat de Girona n'editava una per a tota la demarcació en dues modalitats: una totalment impresa i, una altra, es deixava un espai en blanc perquè cada parròquia la completés amb fets locals. D'aquesta manera, la parròquia d'Agullana va tenir la seva pròpia fulla parroquial apareguda almenys entre el 3 de novembre de 1946 i el 27 de desembre de 1970 en què es va deixar de publicar. La *Hoja Parroquial* oficial estava escrita en castellà però la pàgina que es destinava a les parròquies va començar a escriure's en català a partir de la dècada dels cinquanta com va

succeir a Agullana. L'historiador Enric Tubert explica que la fulla va tenir tres èpoques corresponents a l'estada de tres rectors consecutius: Francesc Puig, Andreu Soler i Francesc Colls (Tubert, Enric: 1990, 6).

En la primera etapa, que aplega entre el primer i el número 328, la fulla era un instrument de propaganda promoguda pel rector Francesc Puig amb la voluntat d'eleva els ideals religiosos i promoure les campanyes de restauració de l'Església impulsades pel mossèn, escrita totalment en castellà. Puig va ser rector a la població des de 1956 i es va caracteritzar per una notable inquietud intel·lectual que el va permetre connectar amb el Concili Vaticà II durant els anys seixanta. Un concili que pretenia enllaçar el paper de l'Església amb el món modern.

La fulla publicava números especials cada primer de gener en què es donava a conèixer una "Estadística parroquial" de l'any anterior: naixements, defuncions i unions matrimonials. També es van publicar números dedicats al ritual de la benedicció i a la consagració de les noves campanes de l'Església de Santa Maria d'Agullana en què els fidels podien conèixer com es produiria el bateig i la unció dels nous elements el 20 de juliol de 1952, o bé, la visita de la Verge de Fàtima del 15 d'agost de 1950, entre d'altres. La publicació s'escrivia totalment en llengua castellana i tenia una vocació evangelitzadora i proselitista pròpia de les publicacions catòliques.

La segona època va estar protagonitzada pel rector Andreu Soler que va impulsar a partir de 1953 una fulla en llengua catalana. En aquesta, hi publicava textos escrits per ell mateix i pels feligresos. A més, s'hi presentaven les seccions habituals dedicades a cultes i informacions de la parròquia. Soler va dedicar alguns números a l'Ermita de Santa Eugènia. Per exemple, en un article del 6 de gener de 1955 lamentava que no s'haguessin recollit suficients diners per les obres de rehabilitació i apostava per la "recristianització de la parròquia". En aquest sentit, demanava que no es blasfemés, que s'impedís l'assistència d'infants a espectacles impropis per a la seva edat i no es deixés morir els malalts sense haver rebut sagraments, entre d'altres peticions.

Un episodi de l'etapa de mossèn Soler va ser especialment significatiu i excepcionalment combatiu per l'època. En l'exemplar número 481, del 4 de

setembre de 1955, va publicar l'article "Patriotisme" en què defensava el respecte a les minories nacionals i les llengües regionals:

"L'uniformisme liberal, nascut de la Revolució Francesa, amb el seu dogma estúpid: "per allà on passa la majoria ha de passar tothom" féu de la patria un artífici polític. Per a ell no existien minories nacionals, llengües regionals i drets territorials. Amb un cop de ploma esborrà aquestes realitats vives, i els ciutadans hagueren de veure com la patria tirava a terra la patria.

Però el pitjor és que el mal no dona senyals d'acabar-se. Contra l'uniformisme liberal s'ha aixecat un altre uniformisme més absorbent encara, que, a fi d'uniformar tots els territoris que calgui, ha negat el veritable concepte de patria, fent-lo consistir en la simple voluntat o gust dels consumidors".

("El patriotisme", núm. 481 (4 de setembre de 1955), p. 2)

En la seva reflexió, mossèn Soler criticava tant el centralisme francès com l'espanyol i declarava incompatible amb el magisteri eclesiàstic la doctrina de José Antonio Primo de Rivera, fundador i ideòleg de la Falange Española que havia mort l'any 1936, a qui tractava "de estéril ideólogo que quería amoldar la realidad a su cerebro cuadrículado".

En el següent número de l'11 de setembre, el mateix sacerdot denunciava la violència de l'Estat totalitari a l'article "El dret de la força" i escrivia:

"No ens deixem enlluernar per paraules pompàtiques ni per actituds falsament heroiques: el crim será sempre crim, tant en l'ordre particular com l'ordre polític, tan si fracassa com si té èxit".

("El dret de la força", núm. 482 (11 de setembre de 1955), p. 2)

El governador civil, Luis Mazo Mendo, que era també el cap del Movimiento, va considerar que aquells textos eren una ofensa que havien de rebre un càstig exemplar. Per mostrar les seves queixes, va escriure al Bisbe de Girona i al ministre secretari general del Movimiento, Raimundo Fernández Cuesta. En aquesta línia, el periòdic *Ímpetu*, un mensual que era el portaveu de la Juventud Falangista Ampurdanesa, va publicar sota l'article "Venenosa insensatez" en què qualificava el mossèn de "bigardo", "memo" i adjectivava les afirmacions que havia publicat com a "desvergüenzas".

La reacció del governador civil i de l'autoritat militar i l'intent de processar al sacerdot per propaganda il·legal responen, com assenyala Clara, "a la mentalidad de la época, a un momento en que la Falange ocupaba una porción importante del espacio político" (Clara, Josep: 1995, 224). L'actuació del Bisbe de Girona, inicialment, fou de defensar al seu sacerdot però, més endavant, es

va haver de posicionar. Finalment, el 4 de novembre de 1956, mossèn Andreu Soler fou traslladat a la parròquia de Maçanet de Cabrenys. Soler s'acomiajà dels feligresos d'Agullana en un article en què remarcava les virtuts de la seva gent:

“Ha de confessar que amb el seu llarg sojorn entre els feligresos d'Agullana ja pogut donar-se compte d'una virtut especial que posseeixen i que distingeix i fa albiradors els agullanencs no sols en tota la rodalia, ans també en terres bon tros apartades. Estimen el seu poble, fins al punt d'unir-se i treballar per ell persones que en tota altra cosa discrepen i es desavenen”.
 (“Cloenda”, núm. 547 (4 de novembre de 1956), p. 4)

Després de la marxa de Soler, la fulla parroquial va mantenir un caràcter anecdòtic. El rector, Francesc Colls, va reduir l'espai destinat a Agullana fins a deixar-se de publicar l'any 1970. Potser un dels motius d'aquesta desaparició fou arran del comunicat del director de premsa diocèsana, Pere Madrenys, en què ordenava a totes les parròquies que l'edició de qualsevol full havia de passar per una supervisió més estricta degut a la promulgació de la Llei de Premsa:

“obligades a fer un dipòsit previ de 12 exemplars sis hores abans de la seva distribució (Llei de Premsa de 1966). L'edició de qualsevol escrit que no compleixi aquest requisit previ, està considerada clandestina, o il·legal”.
 (núm. 2253 (3 de gener de 1971), p. 4).

En una nota manuscrita d'un dels exemplars localitzats a la rectoria d'Agullana s'indicava que s'havia deixat de publicar arran d'aquesta disposició i de l'augment del preu d'impressió.

Lo Tap de Suro (1897)

1. **Nom de la publicació:** *Lo tap de suro*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** “Periódich quincenal, satirich, humoristich y literari”.
2. **Lloc d'edició:** Agullana.
3. **Periodicitat:** quinquenal.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 31 de gener (núm. 2) a 27 de juny de 1897 (núm. 12).
6. **Orientació editorial i continguts:** periòdic humorístic i literari centrat en la figura de l'obrer de la indústria surera.
7. **Orientació política:** -
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** plaça de la Constitució, 2, 2^{on}, Agullana.

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:** Joan Mallol i Bretxa, Eleuteri Genis i Carreras [Tubert, E: 1988, 62-63].
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:** Carles Bosch de la Trinxeria; Pere Colomer de Sant Feliu de Guixols ("Escapsillas", núm. 10 (31 de maig de 1897) p. 15); Bernabé Llorens ("Escapsillas", núm. 11 (13 de juny de 1897), p. 4).
11. **Nom i adreçar de l'impressor:** Imp. de Mariano Alegret, Figueres.
12. **Format:** 44 x 32 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 2 i 4 pàgines a 3 columnes excepte en el número extraordinari amb 18 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:** -
15. **Preus de venda i subscripció:** Espanya, trimestre 1 pesseta; estranger, trimestre, 1,50 pesseta (núm. 2 del 31 de gener de 1897); núm. corrent, 10 cèntims, núm. retardat, 15 cèntims; 25 exemplars, 1,75 pessetes; núm. extraordinari 15 cèntims (núm. 10 (31 de maig 1897)).
16. **Preus i percentatge de publicitat:** "Anuncis i reclams a preus convencionals". La publicació ocupa un 10 % de publicitat.
17. **Tipologia de publicitat:** anuncis locals.
18. **Edicions extraordinàries:** 31 de maig de 1897 (núm. 10). "Número extraordinari dedicat á la festa de San Sebastián qu'avuy celebra aquesta població".
19. **Incidències:** -
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1897: 2, 7, 10-12; CET. Any 1897: 2, 6-7, 10-12 (fotocòpies); CJB: Any 1897: 2, 7, 10-12.
21. **Referències:** "Novas", a *Lo Catalanista* [Sabadell], núm. 49 (24 de gener de 1897), p. 12; "Noticies", a *Lo Geronés* [Girona], núm. 145 (24 de gener de 1897), p. 2; "Crónica General", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 398 (31 de gener de 1897), p. 2; "Secció doctrinal", a *Lo Somatent* [Reus], núm. 3197 (10 de febrer de 1897), p. 1; "Crónica local", a *El Regional* [Figueres], núm. 232 (21 de febrer de 1897), p. 3; "Crónica provincial", a *Boletín Republicano* [Girona], núm. 1 (10 d'abril de 1897), p. 3; "Crónica provincial", a *Boletín Republicano* [Girona] núm. 2 (17 d'abril de 1897), p. 3; "Crónica", a *El Vendrellense* [Vendrell], núm. 238 (18 d'abril de 1897), p. 3; "Crónica provincial", a *Boletín Republicano* [Girona], núm. 4 (1 de maig de 1897), p. 3; "Al ixart de La Unión", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 428 (20 de maig de 1897), p. 2; "Noticies", a *Lo Geronés* [Girona], núm. 164 (6 de juny de 1897), p. 2; "Crónica General", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 440 (1 de juliol de 1897), p. 3; "Noticias", a *La Lucha* [Girona], núm. 6.209 (7 de juliol de 1897), p. 3; Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 154); Guillaumet, J. (1977: 60); "Calaix de sastre", a *9País* [Figueres], (14/20 de febrer de 1979), p. 5; "El suro a l'Alt Empordà", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 430 (1/7 d'octubre de 1985), p. 8; "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (març de 1987), p. 22; "Agullana, 75 aniversari d'una escola pública", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 16 (juny de 1988), p. 16; "El Tap de Suro: Premi Tasis Torrent 1988", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 23/24 (gener/febrer de 1989), p. 71; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15.152 (25 d'abril de 1990), p. 49; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14.731 (16 de

desembre de 1990), p. 16; "La Biblioteca Popular de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15.152 (25 d'abril de 1992), p. 61; "Agullana", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1.082 Suplement, (27 d'octubre/2 de novembre de 1998), p. 28; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20.036 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. Observacions: -

Hoja Parroquial de Agullana (1946/1970)

1. Nom de la publicació: *Hoja Parroquial de Agullana* (del 3 de novembre de 1946 al 30 de maig de 1965) excepte alguns números titulats *Fulla Parroquial d'Agullana*; *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona/Hoja Parroquial, Parroquia de Agullana* (del 6 de juny de 1965 al 13 de juny de 1966); *Hoja Parroquial. Girona. Parroquia de Agullana* (del 19 de juny de 1966 fins al 27 de desembre de 1970). **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "De nostra parròquia".

2. Lloc d'edició: Agullana

3. Periodicitat: setmanal.

4. Llengua o llengües: castellà excepte alguns textos en català puntual a partir de mitjans de la dècada dels cinquanta.

5. Dates del primer i de l'últim número publicats: del 3 de novembre de 1946 al 27 de desembre de 1970.

6. Orientació editorial i continguts: religiosa.

7. Orientació política: -

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració): Parròquia d'Agullana.

9. Càrrecs i noms dels redactors destacats: -

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals: mossèn Andreu Soler Soley que signa com a "Pvre. Regent d'Agullana" ("Cloenda", núm. 547 (4 de novembre de 1956), p. 4).

11. Nom i adreça de l'impressor: De les 4 pàgines, la impremta Masó de Girona s'ocupava de les 3 primeres dedicades a informació general adreçada a tota la diòcesi i la darrera pàgina estava impresa per Ideal del C/ Muralla, 4, Figueres (del 23 de novembre de 1947 al 6 de setembre de 1953); Imp. Lib. Masdevall. Figueres, Masó Imp. Gerona (del 13 de setembre de 1953 al 27 de desembre de 1970).

12. Format: 21,5/22 x 16/16,5 cm.

13. Nombre habitual de pàgines i de columnes: 4 pàgines a 1 i 2 columnes, excepcionalment 6 pàgines a 1 i 2 columnes. Els números extraordinaris de 8 pàgines a 1 columna.

14. Tiratge i difusió: -

15. Preus de venda i subscripció: -

16. Preus i percentatges de publicitat: -

17. Tipologia de publicitat: -

18. Edicions extraordinàries: 15 d'agost de 1950 (núm. 204). "Visita de la Virgen de Fátima"; 20 de juliol de 1952 (núm. 311). "Ritual de la benedicció o consagració de les campanes"; 8 d'octubre de 1952 (núm. 324). Extraordinari; 6 de gener de 1953 (núm. 339).

19. Incidències: denúncia al mossèn Andreu Soler per la publicació dels següents articles: "Patriotisme", núm 481 (4 de setembre de 1955); "El dret de la força", núm. 482 (11 de setembre de 1955). Aquests números foren segrestats per l'autoritat governativa.

20. Col·leccions conservades:

BSG. Any 1946: 1-9; Any 1947: 10-63; Any 1948: 64-116; Any 1949: 117-169; Any 1950: 170-225; Any 1951: 226-279; Any 1952: 281-337; Any 1953: 338-390; Any

1954: 391-444; Any 1955: 445-497; Any 1956: 498-555; Any 1957: 556-603; Any 1958: 604-655; Any 1959: 657-712; Any 1960: 713-764; Any 1961: 765-817; Any 1962: 818-869; Any 1963: 870-921; Any 1964: 922-973; Any 1965: 974-1025; Any 1966: 1026-1077; Any 1967: 1078-1130; Any 1968: 1131-1181; Any 1969: 1183-1234; Any 1970: 1235-1286. ACAE: Any 1953: 384. Any 1955: 451. Any 1956: 516, 522, 525-530, 547; Any 1959: 662-663; Any 1963: 874-875; Any 1964: 927-928, 964, 967. Any 1965: 979-980, 1016. Any 1966: 1031, 1072. Any 1967: 1083; C.J.R. Any 1947: 43-44, 46-47; Any 1948: 96; Any 1949: 135; Any 1950: 178, 187, 193, 204, 207-208, 213, 218; Any 1951: 226, 240, 243, 246, 250-251, 265; Any 1952: 281, 293, 295-297, 311, 324; Any 1953: 339; Any 1959: 685, 688-690, 700; Any 1962: 829; 1966: 1074; Any 1967: 1078, 1082, 1084, 1086, 1088-1091, 1095-1103, 1105, 1107, 1119, 1121-1130; Any 1968: 1131-1133, 1135-1143, 1145, 1147-1152, 1154-1160, 1162-1170, 1172-1179, 1181-1182; Any 1969: 1183-1102, 1194-1199, 1201-1271, 1210-1234; Any 1970: 1236-1237, 1240, 1244, 1246-1286.

21. **Referències:** “Venenosa insensatez”, a *Impetu* [Figueres], núm. 32 (setembre de 1955), p. 12; Tubert, E. (1988, 63); Clara, J. (1995, 217-229); “Desaparegudes publicacions locals reviu ara a internet”, a *Hora Nova* [Figueres], núm. 2175 (31 de desembre de 2012), p. 19.

22. **Observacions:** -

II. Albanyà

La vida periodística d'Albanyà va girar durant el segle XX a l'entorn del Santuari de la Mare de Déu del Mont. A la *Història de la premsa de Figueres (1809-1980)* hi apareix documentada la revista de la dècada dels anys vint i trenta ja que s'imprimia a Figueres. Per contra, va aparèixer un altre publicació de títol *Boletín de la Mare de Déu del Mont* (1950-1953), la qual no en surt referenciada i que incloem en aquesta relació. El primer número va aparèixer el maig de 1950 com a suplement de la revista "El Apostolado Franciscano". Aquest butlletí, de periodicitat irregular, estava editada pels frares caputxins que, durant els anys cinquanta, custodiaven el monestir. Només n'hem localitzat dos exemplars corresponents al primer de maig 1950 i 2 de febrer de 1953.

El segon número estava dedicat a mossèn Jacint Verdaguer com a homenatge al centenari de la seva mort i amb motiu de l'estada que el religiós i poeta hi va passar. En aquest sentit, el butlletí també incloïen les activitats i les notícies pròpies de l'espai religiós. S'escribia compaginant les llengües catalana i castellana.

***Boletín de La Mare de Deu del Mont* (1950-1953)**

1. **Nom de la publicació:** *Boletín de La Mare de Deu del Mont*. (2ª època)
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
2. **Lloc d'edició:**
3. **Periodicitat:**
4. **Llengua ó llengües:** bilingüe.
5. **Dates del primer i de l'últim números publicats:** 1 de maig de 1950 -2 de febrer de 1953.
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** correspondència al Convento de PP Capuchinos, Baja de San Pedro, 18, Barcelona.
9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:**
12. **Format:** 25,5 x 16 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 16 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**

16. Preus i percentatges de publicitats:

17. Tipologia de publicitat:

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades: BFC. Any 1953: 2; CPCB: Any 1950: 1; Any 1953: 2.

21. Referències:

22. Observacions:

III.Borrassà

La presència de premsa a Borrassà és poc significativa. No s'ha localitzat cap fons documental. Únicament, el nom de *Germanor* com a periòdic estava citat per Joan Torrent a *La presse catalane* l'any 1937. La capçalera podria evocar el nom de l'entitat Germanor Autonomista d'Esquerra Republicana que el 5 de juliol de 1936 publicava un programa d'actes d'una festa local. L'entitat, de caràcter polític, va ser autoritzada el 21 de desembre de 1931.

***Germanor* (193?)**

1. Nom de la publicació: *Germanor*.

2. Lloc d'edició: Borrassà.

21.Referències: Torrent, J. (1937: 94).

IV.Cabanes

A Cabanes únicament localitzem el nom d'una capçalera, *La Nación Catalana*, apareguda el 20 d'agost de 1910 però de la qual no n'hem vist cap exemplar. El primer que el va citar va ser Joan B. Torroella en una relació de premsa catalana circumscrita a Girona. La mateixa referència indicava que era un periòdic catalanista sense periodicitat fixa que es publicava a l'estiu. El primer número va aparèixer el juliol-agost de 1908 a Girona i va continuar a Cabanes, almenys l'any 1910, del qual se'n va conèixer un únic número que no hem localitzat. L'historiador Joan Givanel, qui assenyalava també la data d'aparició, hi coincidia indicant que era "un periòdic velogratat autonomista" que volia ser una continuació del periòdic que amb el mateix nom s'editava a Girona (Givanel, J.: 1931, 27).

***La Nació Catalana* (1910)**

1. Nom de la publicació: *La Nació Catalana*

2. Lloc d'edició: Cabanes.

21. Referències: Torroella, Joan B. "La premsa catalana a Girona" a *Nostres Lletres. Suplement a El Gironés*, s/núm. (2 d'octubre de 1919), p. 2; Givanel, J. (1931: 27); Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 155); Guillaumet, J. (1977: 60); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; Costa i Fernandez, Lluís (1987: 167); "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15.152 (25 d'abril de 1992), p. 4; Bernils, J.M. (2001, 7 i 46); "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20.036 (28 de maig de 2006), p. 11.

V.Cadaqués

El “Nos amb Nos” i la consciència cadaquesenca

Cadaqués, la població de l'extrem oriental del Cap de Creus, té una tradició periodística que s'allarga durant quatre períodes històrics. La columna vertebral d'aquesta tradició és la consciència social cadaquesenca que se sintetitza, sobretot, en la manifestació del “Nos amb Nos”, la varietat lingüística del dialecte salat. Gaetà Rahola Escofet parlava d'aquesta consciència materialitzat en el sentiment nacional de Catalunya i la pàtria petita, Cadaqués. En aquest sentit, definia la revista *Sol Ixent*, apareguda el 5 de juliol de 1923 amb el subtítol “Periodic de casa”, com la primera de les publicacions que van sortir a partir de dos ideals:

“Diari de casa, és un, com diu en la seva portalada, es a dir, recull o deixalla d'aquell amor i compenetració vilatana que unia indisolublement a tots els cadaquesencs, d'allavors, moralització i civilitat de les costums, progres i prosperitat de la vila [...] I l'altre ideal “nacionalista pur” portaveu de la redempció nacional del poble, plasmació vivent de la transformació esdevinguda en el pensament de la col·lectivitat municipal d'acceptació de les idees amples i generoses de la llibertat de la Pàtria”.
(Rahola i Escofet, Gaetà. “Dos Ideals”, núm. 6 (5 de setembre de 1923) p. 19)

El quinzenal *Sol Ixent* fou promogut per un nucli d'amics que compartien un ideari polític comú de caràcter catalanista, nacionalista i amb les mateixes inquietuds culturals. En total, en van sortir 266 números. En la seva primera editorial titulada “Perqué venim?” explicaven les motivacions del grup promotor:

“Venim, doncs, per a que en eix poble se fassi administració i justícia; per a lloar a tots els qui s'ho mereixin pel seu altruisme i per la seua moralitat política i per a portar a la força als qui, burlant-se de les lleis i dels veïns, vulguin fer solament la seua voluntat, sense tenir en compte, que tenen drets a la vida i a la consideració, tots els qui en el poble viuen siguin pobres o rics i siguin blancs o negres, políticament parlant”.
(La Redacció. “Perqué venim?”, núm. 1 (5 de juliol de 1923), p. 2)

La premsa republicana catalanista encapçalada pel setmanari figuerenc *Empordà Federal*, portaveu de la UFNR, va acollir calorosament la nova capçalera i en valorava el seu tarannà polític:

“voldrà dir que treballarà ardidament per la causa del nacionalisme”
(*Empordà Federal* [Figueres], núm. 652 (7 de juliol de 1923), p. 2)

Els primers números es presentaven com una revista de 6 pàgines a 2 columnes en què es prioritzava abordar les qüestions polítiques de l'administració local i la crònica social que abraçava des de l'arribada de les famílies estiuiejants a les novetats de l'Església parroquial passant pel balanç de naixements, defuncions i casaments. Al periòdic li interessava tant compaginar articles de fons sobre temes urbanístics, educatius i econòmics de la població com detallar l'activitat social. De fet, en el primer número anunciaven que la seva premissa era esdevenir un portaveu crític:

“Parlarè clar i català sense traves de cap mena i sense por a ningú.
Lloarè a tota persona o entitat que s'ho mereixi.
Fuitejarè a tota entitat o persona que'n sigui mereixedora.
Escriurè amb cinisme, procurant inculcar aqueix al poble, car sense ell, no h
ha res possible.
No ens ficàrem de cop, per are, dintre de cap política, per mes que sigui la
nostra, nacionalista, amb totes llurs pures doctrines”.
("El nostre programa", núm. 1 (5 de juliol de 1923), p. 2)

Un “parlar clar i català” que es manifestava en l'àmplia varietat de seccions que es van succeir al llarg de la seva evolució periodística. Les seccions “Sessió del Ajuntament”, “Del mar”, “Un xic de tot”, “Pessics” en forma de poema signat habitualment sota el pseudònim de Fuet, “De Societat”, “Secció Literaria” eren algunes de les més significatives.

Els moments polítics que marcaren l'evolució periodística

La publicació va néixer amb vocació cultural i literària si bé no defugia la política i des de les primeres línies es posicionà a favor d'un programa d'actuació basat amb el nacionalisme i el catalanisme. D'aquí que el cop d'Estat de Primo de Rivera, el setembre de 1923, suposés un punt d'inflexió en la vida del periòdic. L'editorial del 29 de setembre mostrava la prudència de la direcció a l'hora de posicionar-se en el delicat moment polític que s'estava vivint a l'Estat:

“Nosaltres, com a petits i humils periodistes, confessém que no en volém fer cap, doncs ho trobem molt aventurat i diem, que des d'aquell día no fem si no escoltar. [...]

Lo que si dirém es, que s'havía arribat a una situació insostenible i que s'anava ràpidament a la “bancarota”.

Que hi ha hagut un cop de sabre! Benvingut siga si tot s'arregla com se deu i com nosaltres desitjém”.

(Neptú. “Del moment”, núm. 7 (29 de setembre de 1923), p. 1)

A partir d'aquest número, la censura es manifestava tant amb textos en negreta com en una màxima que contenien tots els números que deia: “Aquest número de *Sol Ixent* ha sigut revisat per la censura militar”. La publicació s'adaptava al nou moment polític com s'evidenciava el setembre de 1924 en la salutació al governador civil de la província, Joan d'Urquia, o bé, defugint qualsevol qüestió política. Van ser anys en què els articles de fons abordaven la instrucció pública, la moralitat, l'educació o la salut. Per exemple, s'explicaven amb detall les conseqüències de la grip de gener de 1924 que va causar nombroses baixes entre la població.

Tot i evitar posicionaments polítics, la revista criticava durament al que titllaven de “batlle il·legal” en relació a Moisès Serriñana perquè consideraven que el govern municipal estava

“abassegat i monopolitzat per una família, a les ordres de la qual está tota la vida i riquesa del poble, a disposició de qui, hi ha la voluntat i llibertat dels ciutadans de la vila? [...] Realment, es necessita desaprençió i manca de respecte a les lleis consentí amb semblant il·legalitat, explicables solsament per un afany inmoderat d'intervenir i controlar tots els assumptes de cà la vila, de tal manera, que, com els antics senyors feudals, no passi ni es faci res sense el plancel de l'AMO i SENYOR del poble”.

(Rectus. “En Moisès Serriñana, Batlle il·legal”, núm. 10 (15 de novembre de 1923), p. 2)

Un episodi fou, especialment, rellevant durant la Dictadura. La detenció i l'alliberament de tres membres de la redacció de *Sol Ixent*. Anton Julià, lu Sala i Bernat Ferriol van ser acompanyats a la presó de Figueres el 20 d'abril de 1925 i foren alliberats tres dies després. El 4 de juliol s'indicava en el mateix periòdic que la causa havia estat sobreseguda. De les circumstàncies de la detenció no se'n van donar detalls en el mateix periòdic fins que es va acabar la dictadura.

La fi del govern de Primo de Rivera va suposar esperança per la redacció que apostava decididament per l'amnistia i per deixar enrere els

episodis repressius. En aquest sentit, van demanar una revisió profunda de la causa judicial que tractava sobre la detenció que va afectar als membres de la seva redacció:

“aquests espirts rastres, que confonent maliciosament el Sol Ixent de nostra bandera, amb la estrella solitaria, o suposant que ens referiem al Dictador quan parlave, del Noi de Tona no tingueren inconvenient en firmar-ho, lo que fou origen dels exilis, empresonaments, molèsties i gastos que vingueren després a part de dos anys consecutius de doble presentació diària que ens obligava a sentir les impertinències”

(Pau. “Revisió”, núm. 163 (15 d'abril de 1930), p. 1)

En aquests moments, també es van alinear amb la figura de Francesc Macià que havia protagonitzat els Fets de Prats de Molló uns anys abans i en demanaven que tornés a l'Estat amb garanties:

“l'arbitrària expulsió de Macià ha produït una justa indignació i una protesta tan gran al nostre poble [...] si no veiessin que ha tingut una eficàcia totalment oposada a la que perseguiren els inspiradors de l'arbitrarietat”.

(Rahola, Gaietà. “El cas Macià”, núm. 175 (19 d'octubre de 1930), p. 2)

A poques setmanes de la convocatòria de les eleccions municipals de l'abril de 1931, la publicació va demanar el vot per a la candidatura republicana federal. Asseguraven que era un deure moral davant la humiliació que havien patit els membres de la redacció per no comptar amb el suport dels afiliats de la Unió Patriòtica local, el partit de Primo de Rivera:

“deposità el seu vot en favor del canvi de règim polític, i el seu vot fou una protesta contra els vuit anys de dictadura, contra les persecucions, les falses denúncies, les arbitrarietats, les il·legalitats [...] tot el que amparava el destronat Alfons Borbó”.

(“La República”, núm. 190 (9 de maig de 1931), p. 1)

Més endavant, la publicació es va posicionar a favor de l'Estatut d'Autonomia, la visita de Francesc Macià a Cadaqués o de la petició d'indults arran dels Fets d'octubre de 1934.

Promogut per nacionalistes, catalanistes i republicans

L'origen del periòdic fou encapçalat per un nucli d'homes, de diverses professions i sensibilitats, però que compartien el mateix ideari polític. Àngel Trèmols en va ser el fundador i “l'ànima” com se'l qualificava en el mateix periòdic, i hi va estar estretament vinculat durant almenys sis anys. Més tard,

va col·laborar amb *La Veu de l'Empordà*, *Vida Parroquial* i d'altres publicacions locals.

Juntament amb Trèmols, hi havia un consell d'assessors que el periòdic anomenava "consellers" format per lu Sala i Jacint Pujol, els quals van tenir diverses responsabilitats durant la vida de la publicació. Tot i aquesta estructura, el primer director en fou Antón Julià, l'administrador en va ser Bernat Ferriol i el secretari, Pelai Sala, que signava amb el pseudònim Cupido. En Josep Ferrer s'ocupava de la correspondència.

A la dècada dels anys vint, Àngel Trèmols sota el pseudònim de Neptú escrivia l'article de fons, de manera periòdica, que apareixia a la portada, sempre inspirat sota dues premisses: el catalanisme i un fort patriotisme. Més tard, el mateix Trèmols va escriure l'agost de 1927 un article explicant el seu comiat de la redacció del periòdic.

Durant la dècada dels anys 30, el director va ser Antón Julià i l'administrador Salvi Rubiés. Més tard, la direcció va anar a càrrec de Francisco Torrent, conserge de l'Ateneu cadaquesenc, i l'administrador fou Sebastià Gibert, secretari del jutjat municipal i president de la Societat de Salvaments de Nàufrags.

Tot i que la incorporació de dones articulistes és testimonial, les aportacions de Carme Julià de Saló abordant la tasca femenina en la societat és significativa. Sobre l'evolució del periòdic, l'administrador Sebastià Gibert va explicar a la dècada dels trenta que havien augment el tiratge i que el nombre d'anuncis fluctuava depenent de l'època.

"fem el máxim tiratge que ha fet el periòdic amb els deu anys d'existència en que compte. Hi han baixes i altes tots els anys i sempre amb un nombre equivalent. [...] La marxa del periodic, com et dic, és normal, normalíssima. És cert que no tenim tants anuncis com l'any passat. Però *Sol Ixent* podria molt bé prescindir dels anuncis i amb la subscripció amb què compta es sostindria perfectament".

("Les nostres informacions. Una conversa amb en Tià Gibert", núm. 205 (20 de febrer de 1932), p. 2)

Una mostra de l'èxit de la publicació va ser l'augment del nombre de pàgines consecutivament arribant a 14 pàgines a doble columna en els números ordinaris i gairebé quaranta pàgines en alguns extraordinaris. Una altra exemple és la llarga relació d'anuncis locals que inclouen establiments, no

només de Cadaqués. També de Figueres, com els Grans Magatzems Puig París propietat del republicà Josep Puig Pujades i també principal mecenes del setmanari figuerenc *Empordà Federal*; i d'altres, de Barcelona, com ara, la sastreria universal de Nicolau Escofet. De fet, la redacció explicava que la publicació es difonia a Argentina, Cuba, Mèxic, Filipines, França, Anglaterra, Portugal i Estats Units a través dels cadaquesencs repartits arreu del món.

Testimoni dels inicis artístics de Salvador Dalí

La qualitat de la revista no només es manifesta en els continguts, també amb l'evolució del disseny de capçalera. Les aportacions del dibuixant, Àngel Planells, en el número extraordinari del 5 de setembre de 1923 però, sobretot, els dibuixos de Salvador Dalí en l'extraordinari del número 100 del periòdic publicat el 15 d'agost de 1927 són ben significatives. De fet, *Sol Ixent* és una de les publicacions que va documentar la visita de Frederico Garcia Lorca a Salvador Dalí a Cadaqués.

El primer de maig de 1926, la revista publicava la imatge del cartell elaborat per Salvador Dalí sobre les Fires i Festes de la Santa Creu coincidint amb el número extraordinari que se li dedicava.

El gener de 1930, Àngel Planells va escriure sota el títol "Silueta de pintor" un perfil artístic de Salvador Dalí on s'indicava que era un gran artista amb "una personalitat molt per sobre de tota discussió":

"Els esforços estèrils i els jocs lúgubres, per no citar-ne cap més, són obres d'una absoluta, d'una indiscutible bellesa NO PER TOTHOM, SORTOSAMENT".

(Planells, Àngel. "Siluetes de pintors. Salvador Dalí", núm. (15 de gener de 1930), p. 16)

Així mateix, un dels grans mèrits de la revista és la publicació de números extraordinaris ricament elaborats amb cobertes de color, gravats i gràfics de Cadaqués de 16 pàgines, i una àmplia nòmina de col·laboradors, lletrats, publicistes i poetes: Ramon Noguer Comet, Roca i Roca, Ferran Agulló, Josep i Joaquim Xirau, Narcís Pla Carreras, Gaietà Raola Escofet, Josep Puig Pujades, Víctor Rahola, entre d'altres.

Aquests extraordinaris, dels quals se'n van publicar almenys mitja dotzena, destacaven tant per la qualitat dels continguts com de les seves il·lustracions.

L'agost de 1931, la revista va perdre un dels seus fundadors arran d'una mort prematura, lu Sala. La premsa coetània en va dir que

“era un català de medul·la, d'aquells qui del patriotisme en fan un culte, perquè el senten amb goig”.
 (“Notícies”, a *Ressorgiment* [Port de la Selva], núm. 181 (agost de 1931), s/núm.)

El gener de 1929, el periòdic proposava a l'Ajuntament de Cadaqués l'erecció d'un monument adreçat al gran inventor empordanès Narcís Monturiol que havia creat l'Ictineu. El periòdic va mantenir una bona relació amb la premsa coetània de caràcter catalanista de Figueres (*Empordà Federal*, *Alt Empordà*, *La Veu de l'Empordà*) i, per contra, va polemitzar amb periòdics de signe contrari. A tall d'exemple, la publicació figuerenca *La Comarca* remarcava periòdicament les absències de la redacció de *Sol Ixent* a diversos esdeveniments. El setembre de 1925 lamentava l'absència de la redacció en l'acte celebrat al teatre “Art y Joya”, organitzat per la Junta Administradora del Sant Hospital de Cadaqués, o bé, en la inauguració de l'Escola Nacional de Nenes en l'obertura del curs escolar.

Les picabaralles escrites s'estenien en el temps entre el corresponsal del figuerenc *La Comarca* que escrivia a la secció titulada “Comarcanas” i la redacció del periòdic cadaquesenc.

“Recuerde *Sol Ixent*, que su actual Administrador, D. Jacinto Pujol, fué alcalde de esta villa durante mucho tiempo; que su Director, D. Antonio Juliá y su Redactor, D. Ivo Sala, fueron concejales durante varios años y actuaron con mayoría absoluta. Y qué recuerdos guarda Cadaqués de su gestión? El haber bautizado con el nombre de Avenida de Wilson la entrada del pueblo y el haber puesto en el Salon de Sesiones del Ayuntamiento en el sitio predilecto, el busto de Wilson, sin tener en cuenta que aquel sito está reservado al Jefe de Estado de la Nación, y no al Presidente de una República, por amiga que sea... Por lo demás, absolutamente nada; sólo deudas que tuvo que saldar el Ayuntamiento actual, y el que lo sucedió”.
 (“Comarcanas. De Cadaqués”, a *La Comarca* [Figueres], núm. 67 (21 de desembre de 1925), p. 7)

La redacció de *Sol Ixent* va contestar la majoria de les diatribes dels coetanis figuerencs:

“El periòdic figuerenc *La Comarca* té un corresponsal a Cadaqués que és molt bromista o molt mal intencionat. Sab que el nostre periòdic és bimensual i que per tant no podem inserir algunes noves amb la premsa que voldríem, i ell, insidiosament, no deixa de recalcar-ho.”
(“Notícies”, núm. 54 (12 de setembre de 1923), p. 5)

La revista també va reproduir cartes de cadaquesencs, com ara, de l'alcalde de Cadaqués, Moisès Serriñana, publicades al periòdic figuerenc *La Comarca* en què criticaven durament a *Sol Ixent*. Un altre coetani, el figuerenc *La Galeria*, també va polemitzar amb el periòdic de Cadaqués.

“Acabem de llegir *Sol Ixent* del 31 de maig. Com de costum, de número cap. Tot fullaraca i embusteries. Es el seu sistema: retòrica, cacics, etc.; total res”.
(Pica-Pica. “De la Comarca. De Cadaqués”, a *La Galeria*, núm. 27 (4 de juny de 1930), p. 18)

De fet, el novembre de 1930, *Sol Ixent* dedicava l'article de portada a “Els entreteniments de *La Galeria*”:

“La caiguda de la dictadura primoriverista, ens va permetre a nosaltres de posar en evidència al nostre estimat cacic, i *La Galeria* per defensar-lo, hagué de perdre la seva calculada independència, posant de manifest el que ja tothom sabia: la seva dependència del cacic cadaquesenc i que erra la continuadora vergonyant de la política de *La Comarca* i la sostenidora dels homes que durant la fàcil tongada de la dictadura digueren representar la Dictadura”.
(“Els entreteniments de *La Galeria*”, núm. 177 (15 de novembre de 1930), p. 1)

La revista cadaquesenca també va polemitzar amb el periòdic figuerenc *Libertad*, de caràcter republicà, en relació a un article que van publicar el 15 d'octubre de 1932 titulat “Davant la propera lluita electoral”:

“nos ha hecho la sensación que debe tener poco de republicano y mucho de derechista. Decimos esto porque dicho artículo desde la primera a la última palabra no es más que un ataque injusto a Lerroux y al Partido Republicano. Su acusación es una ofensa a la República”.
(La redacción. “Para *Sol Ixent*”, a *Libertad*, núm. 732 (5 de novembre de 1932), p. 1)

Sol Ixent també va ser crític amb la premsa generalista, com ABC, però per contra va simpatitzar amb publicacions catalanes. El diari *La Publicitat* va reproduir alguns articles d'Àngel Trèmols. Per exemple, el titulat “L'eixut a Cadaqués” en la secció “Catalunya. La premsa catalana” el 24 maig de 1929.

“Per honorar el poble nostrat, per cantar les veritats amb tota franquesa, per posar de cos present el caciquisme, que ja vindrà dia que acabarà els fums que encare empesten, i per parlar dels seus fills que mes s'ho hagin merescut”.
(“Perqué's creá *Sol Ixent*”, núm. 44 (11 d'abril de 1925), p. 2)

L'últim número localitzat correspon al juny de 1935 i s'encapçala amb un article dedicat a la joventut literària de Cadaqués. Desconeixem si la revista va allargar-se amb el temps.

Les altres dues vides de *Sol Ixent*

La capçalera *Sol Ixent* es va recuperar amb un èxit efímer l'any 1981. Només en van sortir 13 exemplars cada quatre mesos. La revista encara es va iniciar amb una tercera etapa l'any 2004, promoguda per l'Ajuntament i oberta a les entitats del poble. La direcció va anar a càrrec de Xavier Hernández Mor amb el suport d'Heribert Gispert i Fimo Ferrer; els dos últims havien viscut les etapes anteriors de la publicació. La voluntat era crear un mitjà per canalitzar la informació cultural i lúdica de la població amb espais dedicats a la història local i informacions sobre les entitats ciutadanes, la pesca i el Parc Natural de Cap de Creus. Aquesta edició de la revista *Sol Ixent* encara es fa a l'hivern de 2024. Precisament, un article publicat el juny de 2023 estava encapçalat per aquest títol ben indicatiu de l'interès del periòdic: "Llegint el *Sol Ixent* de 1923, escrivint l'any 2023 i per llegir l'any 2123".

Uns fulls de vida escolar exemplars

Poc abans d'inicis de 1936, el mestre, Lluís Tasis Parnau, decidí adquirir una impremta amb el suport econòmic de Víctor Rahola que es finançà la meitat dels diners i la resta l'Ajuntament de Cadaqués. L'objectiu era dotar l'escola municipal d'una revista.

El mestre Tasis era un professor, nascut a l'Escala, i un actiu col·laborador de la premsa republicana. Va ser membre fundador de la revista *Costa Brava* de l'Escala juntament amb Martí Rouret. Més tard, fou redactor en cap de *Sol Ixent*, col·laborador a *L'Autonomista* i autor de diversos treballs literaris.

Germanor fou el nom escollit pels alumnes del Grau Superior de l'Escola Nacional de nois de Cadaqués amb la col·laboració de les noies de l'Escola Nacional Caritat Serinyana. Una revista il·lustrada amb gravats i confeccionada pels mateixos alumnes que es van dedicar a aprendre i a exercitar cadascuna

de les tasques per dur-la a terme (redacció, disseny, composició tipogràfica, impressió i distribució). A propòsit de l'aparició de la revista, el coetani *Empordà Federal*, periòdic en què col·laborava el mestre Tasis, li va dedicar una columna en el qual remarcava:

“Una revista estímulo de l'esperit lluitador i ardit de l'infant, i creador de la seva espiritualitat”.

(V. “Germanor”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 948 (30 de maig de 1936), p. 4)

En la “Llinda” del primer número s'assenyalava que potser s'havien comès errades ortogràfiques o d'expressió i alertava que, quan es detectessin, no s'havien de tenir en compte perquè l'important era la tasca pedagògica més enllà del resultat a curt termini. En aquest sentit, exhortava al lector:

“Dissimula! No els en facis retret. No vulguis veure les imperfeccions que pugui tenir GERMANOR. Fixa't principalment amb l'esforç que representa per a ells la publicació d'un periòdic fet tot dins de l'escola, en el qual hi treballen tots els noiets, des de més petit al més gran, i amb el valor que representa per a ells en la fase evolutiva d'adquisició del llenguatge”.

(Tasis, Lluís. “Llinda”, núm. 1 (gener de 1936), s/p.)

La publicació contenia nombrosos textos i composicions poètiques dels alumnes i algunes seccions pròpies: “Del Calaix d'un savi” que plantejava problemes perquè es resolguessin; “Infantívols”; “El full de l'amigueta” i un espai dedicat a les informacions.

Pel bon funcionament de la revista, es va crear una junta formada pels alumnes Ferran Batlle com a comptador; Firmo Ferrer com a tresorer i els secretaris Joan Zurdo, Àngel Nadal i Salvador Rahola. La revista no estava de venda al públic ni establia subscripcions sinó que es repartia arreu de la població i, a canvi, es demanava un donatiu voluntari per la tasca d'escola activa.

El mestre, Lluís Tasis, va escriure una carta oberta en el segon número, de febrer de 1936, en què encoratjava l'alumnat a millorar les seves habilitats expressives a través d'aquest nou instrument imprès:

“*Germanor* contribuirà d'una manera definitiva a què et vagis educant en l'art del ben dir; adquiriràs facilitat i destresa en expressar-te.

Aquesta destresa i facilitat posa-la sempre al servei d'actes nobles i justos; no vulguis que mai –ni una sola vegada!– et serveixi per cap acte que pugui avergonyir-te. Fes-ne un bon ús”.

(Tasis, Lluís, “Fes-ne un bon ús”, núm. 2 (febrer de 1936), s/p.)

En la darrera pàgina, s'hi inclouen precis en què es demanava als pares que tinguessin interès amb l'ensenyament i els seus fills assistissin a l'escola de manera continuada. El juny de 1936, la revista acomiadava els alumnes que deixaven l'escola però, malauradament, l'esclat de la Guerra Civil no en va permetre la reaparició. La pitjor de les conseqüències del conflicte fou que el mestre Lluís Tasis va morir assassinat el maig de 1937 per membres de la FAI a Cadaqués.

L'altra vida de *Germanor*

A la dècada dels vuitanta, va aparèixer *Nova Germanor* amb la voluntat de mantenir la continuïtat amb l'antiga capçalera escolar de *Germanor* de la dècada dels trenta. El periòdic esdevenia el portaveu de l'Escola Serinyana de Cadaqués.

***Sol Ixent* (1923-1935)**

1. Nom de la publicació: *Sol Ixent*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periòdic de casa" (del 5 de juliol de 1923 al 11 de gener de 1929); "Periòdic de casa. Surt el 15 i 30 de cada mes" (del 30 de gener al 15 de setembre de 1929); "Periòdic de casa. Bi-mensual" (del 30 de setembre al 15 de desembre de 1929); "Periòdic Bi-mensual" (del 15 de gener de 1930 al 22 de novembre de 1931); "Surt els dies 15 i últim de cada mes" (del 15 de desembre de 1931 al juny de 1935).

2. **Lloc d'edició:** Cadaqués.

3. **Periodicitat:** quinzenal.

4. **Llengua o llengües:** català.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 5 de juliol de 1923 (núm. 1) - juny de 1935 (núm. 266).

6. **Orientació editorial i continguts:** polítics, socials i culturals.

7. **Orientació política:** catalanista.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** director, Anton Julià (del 5 de juliol de 1923 al 17 de juliol de 1930); Francesc Torrent ("Notícies", núm. 169 (17 de juliol de 1930), p.4); Anton Julià, ("Notícies", núm. 257 (desembre de 1934), p. 4).

Administració: Bernat Ferriol (núm. 2 (15 de juliol de 1923), p. 1); Salvi Rubies ("Notícies", núm. 105 (29 d'octubre de 1927), p. 6; "Notícies", núm. 169 (17 de juliol de 1930), p. 5); Sebastià Gibert ("Notícies", núm. 169 (17 de juliol de 1930), p. 5; "Notícies", núm. 217 (30 de setembre de 1932), p.3); Juan Riera Godo, ("Notícies", núm. 217 (30 de setembre de 1932), p. 3).

Correspondència: Josep Ferrer (del 5 de juliol de 1923 fins al 12 d'abril de 1924).

Redacció i Administració: Plaça Frederic Rahola, 19, Cadaqués (del 4 de juliol de 1925 fins al 30 de juny de 1930); passeig del General Escofet 7, Cadaqués (del 17 de juliol de 1930 fins al 13 de juny de 1931); Passeig de la República, 7 (del 27 de juny de

1931 fins al juny de 1935). Corresponsal administratiu a Figueres: Llibreria Batllosera (núm. 104 (15 d'octubre de 1927), p. 9).

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:** Josep Ferrer ("Notícies", núm. 23 (31 de maig de 1924), p. 4); lu Sala ("Notícies", núm. 27 (2 d'agost de 1924), p. 3); Emili Pont ("Notícies", núm. 34 (15 de novembre de 1924), p. 3); Àngel Tremols Pell ("Grans mercés", núm. 6 (5 de setembre de 1923), p. 2); Cinto Pujol ("Notícies", núm. 71 (29 de maig de 1926), p. 8); Tià Gibert "Sebastià" ("Notícies", núm. 155 (1 de desembre de 1929), p. 8); Pelai Sala ("Notícies", núm. 157 (15 de gener de 1930), p. 15); Carme Julia utilitza el pseudònim de *Camelia* ("Notícies", núm. 72 (12 de juny de 1926), p. 8); lu Sala utilitzava els pseudònims de *Cantarell*, *Pau*, *Pau Pica*, *lu*, *Joglar* ("lu Sala es mort", núm. 1932 (30 de maig de 1931), p. 2-3); en *Pepet* pseudònim de Josep Costa ("Notícies", núm. 88 (12 de febrer de 1927), p. 6); Enric Rodríguez utilitza el pseudònim d' *El Solitario* ("Notícies", núm. 101 (27 d'agost de 1927), p.6); Gaietà Rahola (núm. 200 (del 22 de novembre de 1931), p. 5).

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:** Emili Pont (núm. 13 (22 de desembre de 1923), p. 4); Víctor Rahola ("Notícies", núm. 21 (26 d'abril de 1924), p. 2); Francisco X. Garriga, Gaietà Rahola Escofet ("Notícies", núm. 21 (26 d'abril de 1924), p.3); Nini ("Notícies", núm. 25 (28 de juny de 1924), p.3; germana de Ramon Pitxot ("Notícies", núm. 42 (14 de març de 1925), p. 4); Eduard Marquina ("Notícies", núm. 32 (17 d'octubre de 1924), p.4); Nicolau Ferrer ("Notícies", núm. 36 (13 de desembre de 1924), p. 4), corresponsal a París, (núm. 40 (14 de febrer de 1925), p. 3-4); Firmo Ferrer ("Notícies", núm. 38 (17 de gener de 1925), p. 5); C. Batlle ("Miran pel poble", núm. 41 (28 de febrer de 1925), p. 4); Carmen Batlle ("Notícies", núm. 79 (2 d'octubre de 1926), p. 9); Josep Xirau ("Notícies", núm. 59 (28 de novembre de 1925), p. 4); Carles Rahola Llorens ("Notícies", núm. 60 (12 de desembre de 1925), p. 4); Àngel Planells (dibuixant) ("Notícies", núm. 64 (13 de febrer de 1926), p. 2); Josep Puig Pujades, mossèn Bartomeu Barceló; Doctor Joaquim Guitert ("Notícies", núm. 77 (28 d'agost de 1926), p. 7); Absalón Torrents ("Notícies", núm. 79 (2 d'octubre de 1926), p. 7); Joaquim Xirau i Palau ("Notícies", núm. 83 (27 de novembre de 1926), p. 7); Tano Rahola ("Notícies", núm. 115 (31 de març de 1928), p. 5); Silvi Rahola ("Notícies", núm. 169 (17 de juliol de 1930), p. 7); Joan Lluhi Vallescà ("Notícies", núm. 189 (25 d'abril de 1931), p. 6); Josep Llorens Galan "Pepito Galan" ("La mort de l'lu Sala", núm. 200 (27 de juny de 1931), p. 3); Josep Costa Parxés ("Notícies", núm. 203 (15 de gener de 1932), p. 2); G. Rahola Quirch ("Notícies", núm. 204 (31 de gener de 1932), p. 5); Sebastià Escofet ("El company Sebastià Escofet, es mort", núm. 234 (15 de juliol de 1933), p. 1); Anna Maria Maluquer Malb (núm. 236 (15 de setembre de 1933), p. 5); Lluís Tasis ("Notícies", núm. 248 (15 de maig de 1934, p. 4); Jaume Pellicer (Quicus) de L'Escala ("Notícies", núm. 260 (31 de gener de 1935), p. 4); Carme Julià i Bique ("Notícies", núm. 262 (31 de març de 1935), p. 5); Robert Cases i Parnau ("Jocs Florals", núm. 265 (15 de maig de 1935), p. 2); Francesc Estela de L'Escala ("Notícies", núm. 265 (15 de maig de 1935), p. 4); Emili Pont, corresponsal ("Notícies", núm. 106 (12 de novembre de 1927), p. 6).

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. J. Vila, C/Sta. Llúcia, 7, Figueres (del 5 de juliol de 1923 fins al 13 de juny de 1925); Tip. E. Casellas, C/Cervantes, 14, Figueres (des del 4 de juliol fins al 31 de desembre de 1925); Imp. Vda de J. Vila, C/Sta. Llúcia, 7, Figueres (des del 16 de gener de 1926 fins al 28 de maig de 1927); Llorens Talleres Gráficos, Palamós (des del 18 de juny de 1927 fins al 28 d'abril de 1928);

Imprempta E. Casellas, C/Cervantes, 14, Figueres (des del 12 de maig de 1928 fins al 30 de setembre de 1929); Imp. Vda de J. Vila, C/ Sta. LLúcia, 7, Figueres, (des del 19 d'octubre de 1929 fins al 15 d'abril de 1930); Impremta Vda J. Vila, C/Lasauca nº 18, Figueres (des del 3 de maig de 1930 fins al juny de 1935).

12. **Format:** 32x22 cm. (des del 5 de juliol de 1923 fins al 22 de novembre de 1931); 42x32 cm. (des del 15 de desembre de 1931 fins al 15 de juliol de 1933); 32x22 cm. (des del 31 d'agost de 1933 fins al juny de 1935).

13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 6-14 pàgines a 1 i 2 columnes (del 5 de juliol de 1923 fins al 22 de novembre de 1931 i del 31 d'agost de 1933 al juny de 1935); 4 i 6 pàgines a 3 i 4 columnes (des del 15 de desembre de 1931 fins al 15 de juliol de 1933) a excepció dels números extraordinaris que presentaven de 22 a 38 pàgines.

14. **Tiratge i difusió:** 250 exemplars (núm. 23 (31 de maig de 1924), p. 1); 500 exemplars (núm. 26 (12 de juliol de 1924), p. 3).

15. **Preus de venda i de subscripció:** Preus de subscripció a l'any: subscriptors protectors des de 6 pessetes; corrents del poble, 3,50 pessetes; corrents de fora, 5 pessetes; de l'estranger, 6 pessetes; núm. solt a Cadaqués, 15 cèntims; núm. solt a fora, 20 cèntims (des del 5 de juliol de 1923 fins al 31 de maig de 1924). Subscriptors protectors des de 10 pessetes; corrents del poble, 4 pessetes; corrents de fora 7 pessetes; de l'estranger, 8 pessetes; núm. solt a Cadaqués, 20 cèntims; núm. solt a fora, 25 cèntims (des del 14 de juny fins al 28 de juny de 1924). Subscriptors corrents de fora, 6 pessetes; núm. Solt, 25 cèntims (16 d'agost de 1924). Núm. Solt, 20 cèntims (des del 12 de juliol fins al 2 d'agost de 1924). Subscriptors protectors des de 10 pessetes; corrents del poble, 4 pessetes; corrents de fora, 6 pessetes; de l'estranger, 8 pessetes; núm. solt a Cadaqués, 20 cèntims; núm. solt a fora, 25 cèntims (des del 13 de setembre de 1924 fins al 2 de juliol de 1927). Subscriptors corrents del poble, 5 pessetes (des del 16 de juliol de 1927 fins al juny de 1935).

16. **Preus i percentatges de publicitat:** per una sola vegada: 1 plana ptes., 13; $\frac{3}{4}$, 9; $\frac{1}{2}$, 7; $\frac{1}{4}$, 4; $\frac{1}{8}$, 2,50. Per més d'una vegada: 1 plana ptes., $\frac{3}{4}$, 6; $\frac{1}{2}$, 4,50; $\frac{1}{4}$, 2,50; $\frac{1}{8}$, 1,50 (des del 15 de juliol de 1923 fins al 16 d'agost de 1924). Un any, plana sencera, 200 ptes.: $\frac{3}{4}$, 160; $\frac{1}{2}$, 110; $\frac{1}{4}$, 70; $\frac{1}{8}$, 40; mig any, plana sencera 110 ptes., $\frac{3}{4}$, 95; $\frac{1}{2}$, 70; $\frac{1}{4}$, 40; $\frac{1}{8}$, 25; el trimestre, Plana sencera, 70 ptes., $\frac{3}{4}$, 65; $\frac{1}{2}$, 55; $\frac{1}{4}$, 25; $\frac{1}{8}$, 15. Una vegada, plana sencera, 19 ptes.; $\frac{3}{4}$, 11; $\frac{1}{2}$, 7; $\frac{1}{4}$, 4; $\frac{1}{8}$, 3,50 (des del 28 d'agost de 1924 fins al 18 de juny de 1927). "Anunci, curt 10 cèntims paraula. Comunicats 25 cèntims ratlla" (15 de novembre de 1924). "Per encàrrecs, suscripcions i anuncis, dirigir-se a la Redacció, Plaça Frederic Rahola, 19, Cadaqués. Están autoritzats per a cobrar-los ultra la Redacció: La Banca Balcells a l'Habana, en nom de Bernat Farriol. A l'Argentina, Antoni Durán, Cabildo, 2441, Buenos Aires i en Barcelona, Josep Llorens, Rambla de Catalunya, 88" (17 de juliol de 1926). Una vegada, plana: $\frac{3}{4}$, 14 ptes.; $\frac{1}{2}$, 11; $\frac{1}{4}$, 7; $\frac{1}{8}$, 5 (des del 2 de juliol de 1927 fins al juny de 1935). Els números extraordinaris: pàgina sencera, 20 ptes.; un any, 180; mig any, 100; trimestre, 60; una vegada, entre altres. Els preus dels números extraordinaris presenten entre 0'40 i 2 pessetes.

17. **Tipologia de publicitat:** anuncis de Cadaqués, Figueres, Barcelona, Girona.

18. **Edicions extraordinàries:** núm. 6 (5 de setembre de 1923); núm. 29 (28 d'agost de 1924); núm. 69 (1 de maig de 1926); núm. 93 (30 d'abril de 1927); "Dedicat a Figueres", núm. 100 (15 d'agost de 1927); núm. 147 (15 de gener de 1930).

19. **Incidències:** "censurat per ordre militar o governativa" (des del 29 de setembre de 1923 fins al 14 de març de 1931 excepte els núm. 47, 49-53, 93, 125, 174-179 en què no hem llegit la llegenda de la censura). Vegeu per ampliar aquesta informació: "Un document interessant", a *Sol Ixent*, núm. 175 (19 d'octubre de 1930), p. 2-3.
20. **Col·leccions conservades:** ACAE. Any 1924; 20, 28. Any 1926; 83. Any 1927; 96-97. Any 1928; 119, 129, 132. Any 1929; 139, 142-144, 152, 155, 157. CAE. Any 1931; 193. Any 1932; 222. BPG. Any 1926; 75-77, 79-82, 84-85. Any 1927; 86-92, 94-95; BFC. Any 1923; 6, 9, 11-13. Any 1924; 14-36. Any 1925; 38-51. Any 1927; 93, 100, 104-109. Any 1928; 111-133. Any 1929; 134-156. Any 1930; 157-168, 170-180. Any 1931; 181-202. Any 1932; 203-213, 215-221; BCP. Any 1927; 100. BC. Any 1923; 6. Any 1927; 86-87, 100. CAMS. Any 1923; 1-13. Any 1924; 14-37. Any 1925; 38-61. Any 1926; 62-85. Any 1927; 86-100. AHB. Any 1924; 29. Any 1926; 75, 77, 79-82, 85. Any 1927; 85-88, 90-93, 96-97, 99, 101, 103-104. Any 1923; 210. CAT (fotocòpies). Any 1923; 1-13. Any 1924; 14-37. Any 1925; 38-61. Any 1926; 62-85. Any 1927; 86-109. Any 1928; 109, 111-133. Any 1929; 134-156. Any 1930; 157-180. Any 1931; 181-202. Any 1932; 203-223. Any 1933; 224-228, 230-242. Any 1934; 243-258. Any 1935; 260-266. HMM. Any 1923; 7.
21. **Referències:** "De la ciutat", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 652 (7 de juliol de 1923), p. 2; "Noticias locals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 978 (7 de juliol de 1923), p. 5; "Noticiari", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 326 (7 de juliol de 1923), p. 3; "Les terres catalanes", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 8467 (18 de juliol de 1923), p. 12; "Noticiari", a *Nova Vida* [Llançà], núm. 67 (1 d'agost de 1923), p. 6; "Noticiari", a *Nova Vida* [Llançà], núm. 72 (14 d'octubre de 1923), p. 6; "Xafarderies palamosines", a *Palmarium* [Palamós], núm. 85 (9 de març de 1924), p. 3; "La nostra Exposició", a *El Borinot* [Barcelona], núm. 43 (18 de setembre de 1924), p. 14; "Catalunya", a *La Publicitat* [Barcelona], núm. 15856 (23 d'octubre de 1924), p. 7; "Catalunya", a *La Publicitat* [Barcelona], núm. 15871 (9 de novembre de 1924), p. 4; "Comarcanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 55 (22 d'agost de 1925), p. 8; "Comarcanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 57 (5 de setembre de 1925), p. 6-7; "Comarcanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 59 (21 de setembre de 1925), p. 3-4; "Comarcanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 67 (21 de novembre de 1925), p. 6-7; "Remitido", a *La Comarca* [Figueres], núm. 69 (5 de desembre de 1925), p. 2-5; "Comarcanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 70 (12 de desembre de 1925), p. 12; "Resunción", a *La Comarca* [Figueres], núm. 93 (5 de juny de 1926), p. 3; "Pasaron ocho días...", a *La Comarca* [Figueres], núm. 94 (12 de juny de 1926), p. 3; "Les nocces de plati de mossèn J. Collé amb el periodisme", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 9611 (20 de març de 1927), pàg. 4; "Noves", a *El Bisbalenc* [La Bisbal], núm. 48 (31 d'agost de 1928), p. 5; "Noves", a *El Bisbalenc* [La Bisbal], núm. 56 (26 d'octubre de 1928), p. 6; "Cultura y Apologética", a *El Ampurdan* [Figueres], núm. 94 (1 de desembre de 1928), p. 5; "De les terres catalanes", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 10172 (8 de gener de 1929), p. 4; "Catalunya", a *La Publicitat* [Barcelona], núm. 17053 (8 de gener de 1929), p. 5; "Información. General", a *El Ampurdán* [Figueres], núm. 100 (12 de gener de 1929), p. 7, 11; "Comentaris", a *Ressorgiment* [Port de la Selva], núm. 151 (febrer de 1929), p. 2448; "Catalunya", a *La Publicitat* [Barcelona], s/núm. (24 de maig de 1929), p. 9; "Publicacions rebudes", a *Ressorgiment* [Port de la Selva], núm. 157 (agost de 1929), p. 2544; "Notícies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1297 (17 d'agost de 1929), p. 7; "Polítiques", a *La*

Veü de Catalunya [Barcelona], núm. 10362 (19 d'agost de 1929), p. 4; "Les lletres", a *La Publicitat* [Barcelona], núm. 17274 (20 d'agost de 1929), p. 4; "Comunicado", a *El Ampurdan* [Figueres], núm. 147 (7 de desembre de 1929), p. 11; "Notícies", a *La Veü de l'Empordà* [Figueres], núm. 1313 (7 de desembre de 1929), p. 7; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 17 (26 de març de 1930), p. 12; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 21 (23 d'abril de 1930), p. 17; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 23 (7 de maig de 1930), p. 14; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 24 (14 de maig de 1930), p. 10-11; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 25 (21 de maig de 1930), p. 13; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 26 (28 de maig de 1930), p. 13; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 27 (4 de juny de 1930), p. 18; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 28 (18 de juny de 1930), p. 14; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 29 (25 de juny de 1930), p. 14; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 31 (9 de juliol de 1930), p. 11; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 34 (30 de juliol de 1930), p. 13-14; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 39 (3 de setembre de 1930), p. 13; "De la Comarca", a *La Galeria* [Figueres], núm. 40 (11 de setembre de 1930), p. 14; Bertran, LL. (1931: 33); Givanel, J. (1931: 27); "Notícies", a *Ressorgiment* [Port de la Selva], núm. 181 (agost de 1931), p. 2930; "Noticiari", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 792 (4 de juny de 1932), p. 7; "Comarcals", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 794 (18 de juny de 1932), p. 6; "Para Sol Ixent", a *Libertad* [Figueres], núm. 732 (5 de novembre de 1932), p. 1; "Brosta de llorer", a *La Veü de l'Empordà* [Figueres], núm. 1500 (8 de juliol de 1933), p. 3; Torrent, J. (1937: 94); "Vida local. Angel Tremols Pell", a *Ampurdán* [Figueres], núm. 629 (6 d'octubre de 1954), p. 5; Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 155); Guillaumet, J. (1977: 61-62, 194, 202, 207); "L'hivern a l'illa de Cadaqués", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 442 (20 de desembre de 1985), p. 5; "Federico Garcia Lorca a l'Empordà", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1065 (23 de juny de 1998), p. 42; "Lletra històrica *Sol Ixent*", a *Deriva* [Roses], núm. 0 (març de 2003), p. 8-10; "Cadaqués recupera la revista *Sol Ixent*", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1324 (12-18 d'agost de 2003), p. 66; "Nova empena a la revista *Sol Ixent* de Cadaqués", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1349 (3-9 de febrer de 2004), p. 73.

22. **Observacions:** s'assenyala que la revista està elaborada per Sebastià Berenguer, resident a Mèxic (núm. 29 (28 d'agost de 1924), p. 22). "Advertiment: Als lectors, subscriptors i amants del nostre *Sol Ixent*, els hi comuniquem que des ara, tant per adquirir números solts, com per tot el que desitgin del periòdic, han de dirigir-se directament a la redacció de Cadaqués o a la impremta Casellas, carrer de Cervantes, 14, Figueres" (núm. 118 (12 de maig de 1928), p.10).

Germanor (1936)

1. **Nom de la publicació:** *Germanor*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Fulls de vida escolar".
2. **Lloc d'edició:** Cadaqués.
3. **Periodicitat:** mensual però irregular entre l'abril i el juliol.
4. **Llengua o llengües:** català (esporàdicament en castellà).
5. **Dates del primer i de l'últim número publicat:** gener de 1936 (núm. 1)

juny/juliol de 1936 (núm. 5).

6. **Orientació editorial i continguts:** escolar.

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Escola nacional de nois Cadaqués.

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:** director, Lluís Tasis.

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:** Teresa Miramont, Lluís Colom.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** impremta pròpia.

12. **Format:** 22,5x14.3 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 24 pàgines a 1 columna.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** CJF. Any 1936: 3; CGD. Any 1936: 3-5 (fotocòpies); CMG. Any 1936: 2-3 (fotocòpies). CSM. Any 1936: 1 (fotocòpies).

21. **Referències:** "Publicacions rebudes", a *Aires Lloretencs* [Lloret de Mar], núm. 58 (15 de febrer de 1936), p. 2; "Germanor", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 948 (30 de maig de 1936), p. 4; "La mort del mestre Lluís Tais", a *L'Autonomista* [Girona], núm. 10162, (15 de maig de 1937), p. 1; Torrent, J. (1937: 94); Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 155); Guillaumet, J. (1977: 62); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; Ferrer, F. (1991: 134-135); Jiménez, M. i Terán, F. (2007: 83, 138); Bruguera i Batalla, R. (2009: 102-103); "El mestre Lluís Tasis, a Cadaqués", a *Alberes* [Cassà de la Selva], núm. 3 (primavera/estiu 2010), p. 72-73.

22. **Observacions:**

VI.Castelló d'Empúries

Una petita però profunda tradició periodística és, probablement, una definició precisa del que va suposar la trajectòria de la premsa de Castelló d'Empúries. Els orígens es remunten a l'últim decenni del segle XIX amb dues publicacions promogudes pel mateix home: Bartolomé de Vera i Casado. Nascut l'any 1851 a Cuevas Bajas (Màlaga), va iniciar-se en la carrera militar fins que el 1874 fou nomenat sergent de segona del regiment d'infanteria de Toledo. L'historiador Esteve Ripoll explica que la desfeta del "Foc de Castelló", que va tenir lloc entre el 4 i el 5 de novembre de 1874, va fer que es destaqués entre els membres del regiment de Toledo per reconstruir i fortificar la població (Ripoll, Esteve: 1984, 6).

Aquest fet juntament amb la seva unió matrimonial amb la castellanina Llúcia Vergés Esponellà el va vincular definitivament a Castelló d'Empúries. De Vera abandonà la vida militar i va ser secretari d'Ajuntament, primer a Colera (1877), i després a Castelló d'Empúries on va morir l'any 1921.

Bartolomé Vera va impulsar un primer periòdic a Colera titulat *La Voz de Colera* l'any 1880 i, posteriorment, un altre a Castelló d'Empúries amb el nom de *El Castellonense* l'any 1893. Únicament del primer s'ha localitzat un exemplar del 13 de febrer de 1881. El seu estudi, volgudament parcial, es pot fer a partir de la premsa coetània que en parla habitualment i en reproduïx textos, especialment, *El Ampurdanés* de Figueres i *La Lucha* de Girona.

El Castellonense apareixia els diumenges, escrit en llengua castellana, i segons *Semanario de Figueres* sortia

"con la intención tan difícil en estos tiempos, por no decir imposible, de vivir en paz con todo el mundo, y lo más chocante es que teniendo "creencias católicas

y cristianas”, quiere respetar las de los demás por absurdos ó erróneas que le parezcan”.
 (“Gacetillas”, a *Semanario de Figueras*, núm. 382 (6 de maig de 1893), p. 3)

En la lectura d'aquesta premsa contemporània, s'hi manifestava l'activisme polític i social del promotor, Bartolomé Vera, amb una prolífica tasca periodística denunciant, criticant o remarcant aspectes de la vida política i social de Castelló d'Empúries que s'havien de millorar. Per exemple, en *El Correo de Gerona* s'expressa que:

“Nuestro colega *El Castellonense* se queja de la actitud que para su ilustrado Director han adoptado algunos de lo que llama caciques de Castelló de Ampúrias”.
 (“Correspondencias”, a *El Correo de Gerona*, núm. 226 (9 d'octubre de 1893), p. 2)

O bé, a propòsit d'una tala d'arbres de fruits que considera innecessària assenyalava:

“Hay que buscar las causas originarias y combatirlas sin tregua ni descanso, porque esta es la misión del periodismo santo y noble en su esencia y fines”.
 (“Correspondencias”, a *El Correo de Gerona*, núm. 226 (9 d'octubre de 1893), p. 2)

La resta de la premsa va reproduir algunes de les notícies locals que difonia *El Castellonense*, habitualment relacionades amb la crònica de successos: des d'un possible ofegament a Vilanova de la Muga, accidents amb la tartana, incendis o assassinats. A més de la pàgina de successos, el periòdic tenia la voluntat d'exercir un “quart poder” quan va fer una crida a la resta de la premsa per denunciar els excessos d'alguns membres del govern amb responsabilitats polítiques:

“para que digan algo sobre la manera de proceder del delegado del gobierno en la investigación de la riqueza oculta”.
 (“Crónica General”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 53 (5 d'octubre de 1893), p. 3)

De fet, el periòdic es mostrava reiteradament crític amb l'actuació de l'administració i l'activitat política. En aquest sentit, relatava que:

“Hemos recibido las quejas de algunos Ayuntamientos lamentando la forma dura con que se les trata por determinados centros provinciales, al comunicarles órdenes ó instrucciones: y como seguramente los Jefes nada sabrán de esto, la transmitimos á fin de que se enteren y procuren remediar

tales defectos. Ni los alcaldes son negros que han de obedecer al chasquido del látigo, ni causa buen efecto la constante amenaza injustificada.

Si los Ayuntamientos no pueden cumplir tantos y tantos servicios acumulados ni tienen recursos ¿cómo lo harán? ¿Tienen, por ventura, en sus oficinas, fábrica de moneda? Tienen otro personal que el secretario? Esto es vergonzoso y no puede continuar”.

(“Noticias locales y generales”, a *La Lucha* [Girona], núm. 5.056 (15 d'agost de 1893), p. 2)

La publicació va deixar d'aparèixer el novembre de 1893 segons s'anunciava en l'editorial del seu darrer número. Les referències coetànies coincidien en manifestar les mateixes causes que sintetitzaven la publicació figuerenca *El Ampurdanés*:

“nó que su Director tema las iras de nadie, sino por alejar de sus amigos los tropiezos á que pudieran conducirles claros y evidentes manejos de otro periódico que no han reparado en los medios con tal de ahogar nuestra publicación. El Director de *El Castellonense* sacrifica el periódico que con tanto gusto creó, y sacrifica sus intereses obsequio á la amistad y al sosiego de los que pudieran recibir daño por los caciques de la situación”.

(“Leemos en *El Castellonense*”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 62 (5 de novembre de 1893), p. 3)

Pocs anys després, Bartolomé de Vera va impulsar encara un altre periòdic a Castelló d'Empúries de nom *La Escoba* del qual en tenim pocs detalls i no n'hem vist cap exemplar tot i que l'historiador Esteve Ripoll indica que en van sortir 13 números. La publicació amb el subtítol “Periódico Democrático” tenia la redacció i l'administració al carrer Cárcel, número 7. Segons *El Correo de Gerona* era un “semanario político independiente” (núm. 75, 5 d'abril de 1899, p. 3) però, per contra, *El Regional* de Figueres assenyalava que es presentava com un “canalejista decidido” (núm. 444, 6 d'abril de 1899, p. 3) i, en aquest sentit, *El Distrito* afegia que era “canalejista incondicional, echando pestes contra Ruiz y los suyos. Entre caciqueros de campanario anda el juego” (núm. 274, 9 d'abril de 1899, p. 2). Un d'aquests periòdics encara s'hi va referir de nou el juny de 1899:

“Hablando de Castelar dice un periódico de Castelló d'Ampurias que las corrientes de libertad que quiso armonizar con su fé ó creencias católicas, estan anatematizadas solamente por el clericalismo intransigente. Cualquiera creería que Leon XIII es un clerical de dos al cuarto que cuando habla ex cathedra no es cabeza infalible de la Iglesia Católica y que el mismo Castelar fue un botarate al reconocer el espíritu transigente del Papa.

Verdaderamente la apreciación de tal periódico resulta castellanina por sus cuatro costados”.

(“Crónica local”, a *El Regional* [Figueres], núm. 462 (8 de juny de 1899), p. 3)

La premsa coetània s'hi referia habitualment per criticar-lo. Per exemple, el periòdic *El Regional* assegurava que *La Escoba* va escriure:

“el liberalismo estaba condenado por el clericalismo intransigente, cuando la verdad es que está condenado por la Iglesia infalible, no quiere discusiones dogmáticas.

De manera que sienta una proposición de dogma y luego no admite discusión sobre la misma.

Puede atacar, pero nadie puede atacarla”.

(“Triquiñuelas”, a *El Regional* [Figueres], núm. 476 (27 de juliol de 1899), p. 2)

Més pròxim es mostrava *El Ampurdanés* qui assenyalava que s'ocupava dels temes municipals de Castelló d'Empúries i ho sintetitzava en una frase: “barrer mucho y barre bien”. Segons el periòdic figuerenc, s'assenyalava que:

“según afirma en sabrosos sueltos, el alcalde de dicha villa es tan aprovechado que se guarda sin restituirlas unas pesetejas de la Caja de fondos de Municipio; cobra como médico del Hospital cuya Junta preside; y se utiliza, tanto él como su familia, de un caballo y de un mozo que paga el dicho Hospital.

Ayúdenos *La Escoba* á barrer toda la basura que hay en Madrid y en Gerona, que nosotros la ayudaremos á barrer en Castelló”.

(“Crónica General”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 669 (17 de setembre de 1899), p. 3)

La publicació *La Lucha* explicava que Bartolomé de Vera va ser substituït el juliol de 1899 com a director del periòdic per Martín Boher encara que sembla que en va mantenir la propietat. En la mateixa línia que *El Castellonense* dedicava les seves pàgines a temes municipals i a l'àmplia varietat de successos (baralles, assassinats...). Tot i així, la vida de *La Escoba* va ser breu. La premsa coetània indicava que l'abril de 1900 deixava de publicar-se.

L'aparició d'aquests dos periòdics s'ha de contextualitzar en les disputes pel govern liberal entre liberals i silvelistes i la participació activa de Vera que, depenent de la formació política, segons Esteve Ripoll, “en cada canvi de govern es veia cessat o reincorporat de nou, segons les simpaties dels guanyadors” (Ripoll, E.: 1984, 6). En aquest sentit, alguns treballs elaborats pel mateix Vera eren interessants pel caràcter informatiu de les seves manifestacions: *Páginas amargas. Cosas de España (como se administra un pueblo bajo el domino del cacique político, notas sobre Castelló de Ampúries la Conda Vil)* publicat l'any 1902 i *Memoria sobre vicios y abusos existentes en los municipios i Proyectos y bases para corregirlos*, que fou mereixedor del premi nacional Conde de Toreno.

Durant la primera meitat del segle XX, la primera publicació documentada fou la *Fulla dominical de Castelló*, apareguda l'any 1913. La fulla estava escrita en català, impulsada per la parròquia, i combinava continguts religiosos, pedagògics i notícies locals i culturals amb una voluntat proselitista.

A la dècada dels anys vint, es van crear diverses revistes de signe polític contrari. L'abril de 1923 va aparèixer *El Castelloní* amb el subtítol "Periòdic defensor de la llibertat del districte de Vilademuls", una capçalera pròxima a la candidatura de Pla i Carreras. En el tercer número, del 10 d'abril de 1923, l'editorial era ben il·lustrativa d'aquest posicionament amb un retrat amable del jove Narcís Plà i Carreras i un anunci electoral que ocupava la darrera pàgina:

"Empordanesos. Per Catalunya liberal i republicana. Per la prosperitat de l'Empordà. Per que els electors tinguin uns veritables Diputats que vetllin a tot-hora per els interessos col·lectius que s'els hi confia,
S'han de votar els prestigiosos noms de Narcís Plà Carreras, advocat per el Districte de Vilademuls, i Albert Quintana de León, advocat per el Districte de Figueres. Si aixís ho féu, empordanesos, complirèu amb el vostre deure de bons catalans".
(a *El Castelloní*, núm. 3 (10 d'abril de 1923), p. 4)

La secció "Comarcals" ressenyava notícies de Borrassà, Vilafant, Cabanellas, Vilanant i Cadaqués, entre d'altres, encara que dedicava més pàgines i una atenció específica a Castelló d'Empúries. El periòdic indicava també la suspensió de l'ajuntament nacionalista encapçalat per Josep Bordas de la Cuesta.

Pocs anys més tard, a inicis de la Segona República, aparegué *La Tramuntana*, òrgan polític del Centre Català adherit a Estat Català, del qual en van sortir 9 números d'entre el 30 de maig i el 8 d'agost de 1931. A la capçalera s'indicava que era "Defensor de les idealitats d'Estat Català" i s'anunciava "Catalans! Llegiu-lo i propagueu-lo". El projecte, probablement, va estar promogut per un jove inquiet Jaume Compte i el propietari del Cafè del Comerç, Josep Farreró Viader.

En la salutació inicial, el setmanari assenyalava els seus principis programàtics seguint les pautes del president de la Generalitat de Catalunya, Francesc Macià, fundador de la formació política :

"tenint fe en els ideals de Pàtria i República democràtica [...] Ajudarà també a la formació d'una cultura major del nostre poble fent-se ressò en aquestes planes del que, en l'ordre cultural, artístic, polític, econòmic i de treball passi dintre i fora de la nostra terra i sigui d'un interès profitós ésser conegut".
(*"Salutació"*, núm. 1 (30 de maig de 1931), p. 1)

Eren, especialment, interessants i contundents els articles escrits per Jaume Compte, un dels membres més destacats del partit. El to abrandat de les seves cròniques i la crítica irascible a qualsevol formació política de l'Estat espanyol eren indicatius del seu tarannà i de la seva determinació ideològica:

“Sí, ho som, en allò que antany a lo més fondo del nostre sentiment racial [...] Som intransigents referent a tot quant ens devem com a homes civils que volem ésser d'un poble lliure i perquè sense aquesta intransigència sense una màxima llibertat per disposar de nosaltres mateixos no deixariem d'ésser esclaus. Hauria estat inútil, de res hauria servit l'haver canviat de règim, el canvi hauria estat sols de nom, ja que de fet seguiríem siguent els mateixos esclaus d'una raça que de segles és mestressa del nostre destí”.
 (“Intransigents?”, núm. 1 (30 de maig de 1931), p. 2)

En la mateixa línia política, alguns altres membres del partit, eren punyents ideològicament amb els seus articles mostrant els principals eixos programàtics:

“Erem i som separatistas [...] Vosaltres, fermes, fidels als principis bàsics dels separatism català, no volem pactar amb Espanya, per més República que hi hagi, sinó voluntàriament, sense control ni diferències de cap mena. Nosaltres sabem, perquè oblidar-ho? Que en el fons de cada espanyol s'hi amaga un enemic de Catalunya, d'aquesta Catalunya rebel, inquieta [...] L'autodeterminació dels catalans té d'ésser formulada sense bayonetes espanyoles embocades que pesin al seu damunt com una amenaça”.
 (Marcés, Josep. “El nostre crít”, núm. 2 (6 de juny de 1931), p. 2)

Com a mostra del seu caràcter ideològic, el periòdic dedicava les seves pàgines a articles d'interès eminentment polític a partir d'esdeveniments que marcaven la transcendència de la seva època: la proclamació de la Segona República a Castelló d'Empúries, el retorn de Josep Bordas de la Cuesta de l'exili, el retrat de l'alcalde de Castelló qui fou membre destacat d'Estat Català i que havia participat als Fets de Prats de Molló l'any 1925, o bé, alguns episodis de com el pes de dictadura de Primo de Rivera havia afectat a la població. En l'àmbit barceloní, va tractar la reinaguració del Centre Autonomista de Dependents o, en l'espanyol, la problemàtica del sistema escolar.

A les seves pàgines, s'hi llegeixen algunes màximes clarament polítiques: “Catalans! Fixeu-vos-hi bé: Una cosa és República Federal i l'altra és Federació de Repúbliques” (núm. 1 (30 de maig de 1931), p. 2), o bé, “Diputats encarregats de redactar el nostre Estatut! Eviteu que per a que aquest plagui a Madrid, no pugui ésser acceptat per Catalunya” (núm. 4 (20 de juny de 1931), p. 1) que es combinaven amb diverses seccions fixes. Un “Noticiari” amb les novetats informatives, polítiques i

socials de la Castelló d'Empúries i d'altres poblacions (Fortià, Roses, Agullana...); una secció econòmica "Mercat de Castelló", el balanç de naixements i defuncions i la titulada "Petites biografies" en què s'hi ressenyaven figures del partit completaven les principals informacions. En aquesta publicació, llegim excepcionalment l'articulisme d'una dona. Maria del Carme Nicolau, filla de Castelló d'Empúries i redactora de la revista *La Dona Catalana* qui va escriure en aquesta publicació sobre Josep Esparch, un banyolí que va acompanyar a Francesc Macià als fets de Prats de Molló. Ella també era l'autora d'una sèrie d'articles titulats "A la mare catalana".

El mateix periòdic indicava que el juny de 1931 s'havia doblat el tiratge de la publicació arribant als 2.000 exemplars i assegurava que es difonia arreu de Catalunya. En aquest mateix moment, el periòdic anunciava l'ampliació de la seva cobertura informativa als pobles de Roses i Fortià.

La unió de les esquerres republicanes i catalanistes d'àmbit local va trontollar el juny de 1931 després que Jaume Compte hagués patit un incident que qualificaren d'"atemptat" en un desplaçament a Olot per assistir a un míting polític de presentació de la candidatura d'Estat Català. A partir d'aquest moment, la publicació es va posicionar en contra de diverses figures del republicanisme federal catalanista que titllaven de detractors i enemics. A tall d'exemple, contra el republicà federal Josep Puig Pujades i el setmanari que finançava, *Empordà Federal*, però també d'un dels redactors Anicet Portell:

"Vós Puig Pujades i els vostres candidats –hem dit vostres– que heu fet fins ara bandera dels exiliats i els presos per Catalunya durant la dictadura. Vós i els vostres, perfectes brètols, que durant la dictadura heu portat una vida sospitosa, ara feu mofa del nostre Macià i us arrepeu a ell amb tot el cinisme per triomfar. Ah! Gent maquiavèlica ho ferieu tot, tot per la punyetera acte".
(Jaume Compte i Josep Farreró. "Hipòcrites!", núm. 5 (27 de juny de 1931), p. 2)

De fet, es va produir una polèmica entre el periòdic *Tramuntana* i, el redactor d'*Empordà Federal*, Anicet Portell que aquest va contestar a través del setmanari figuerenc el 27 de juny de 1931. El periòdic també mostrava la seva oposició contra els polítics Quintana de León i Puig d'Asprer:

"No podem votar els qui com Quintana de León parlen l'espanyol a casa seva";
"No podem votar Puig d'Asprer perquè és un acte el Lerrouxisme que vol dir espanyolisme consagrat i odís!"
(núm. 5 (27 de juny de 1931), p. 2)

Així mateix, Maria del Carme Nicolau es va adreçar en un article a les dones olotines perquè no havien sortit en defensa d'en Jaume Compte. És interessant el perfil

d'aquesta periodista i activista que es posicionava clarament a favor dels membres del partit. La publicació era contrària a la presentació de l'Estatut perquè el que volien era la independència de Catalunya. Apostaven decididament per un model polític basat en una federació de repúbliques:

“Exigim una Federació de Repúbliques Ibèriques en la que Catalunya podrà gaudir de la seva máxima llibertat. Volem l'independència de Catalunya! Contra tot i tothom”.

(Caputxeta. “Volem l'independència de Catalunya!”, núm. 7 (11 de juliol de 1931), p. 1)

Durant la Segona República va aparèixer un altre periòdic de nom *L'Espiga* que es va consolidar tant per la seva continuïtat com per la seva difusió entre els membres de l'entitat "Els Esplais". El fundador fou mossèn Tomàs Miralpeix, vicari de l'església de Castelló d'Empúries i també capellà de l'hospital-asil Toribi Duran. Miralpeix va ser un eclesiàstic inquiet culturalment perquè va donar suport a la creació d'un grup teatral i ell mateix va ser autor de diverses obres. Del seu activisme en va néixer tant l'entitat com aquesta publicació quinzenal que feia de portaveu de les seves activitats. El periòdic, dirigit pel polifacètic Joan Puig Dalmau, va aparèixer el 6 d'octubre de 1934 com a portaveu de l'entitat. El coetani *Diari de Girona* anunciava el setembre de 1934 que el seu censor d'ofici eclesiàstic del periòdic era el mateix mossèn Tomàs Miralpeix.

En la seva presentació, remarcaven que l'entitat, de caràcter cultural i esportiu, havia d'esdevenir un enllaç entre els membres de l'entitat i que s'havia de fomentar l'ús de la llengua catalana:

“Som empordanesos que vol dir franc, castellonins que vol dir magnànims, catòlics que vol dir homes de conviccions. Guia nostra ruta la noblesa d'ànim, el respecte per tothom, i el ressorgiment de nostra patria. Estimem la cultura, l'esport, l'esbarjo i l'excursionisme. Volem la purificació de la nostra parla per a la dignificació de nostre nom.

Fugim de tota política que sembri l'odi, perquè divideix, cerquem la pau símbol d'amor, perquè uneix: aquest és el nostre programa, aquesta és nostra bandera.”

(La Redacció, “Presentació”, núm. 1 (6 d'octubre de 1934), p. 3)

Entre els continguts, destacaven les entrevistes però també abordaven articles en profunditat sobre la música, la política i la història local. En aquest sentit, aportaven informació sobre cadascuna de les seccions de futbol, teatre, cinema i la resta d'esbarjos que es promovien des de l'entitat. Així mateix, aportaven informació de les conferències impartides pels feiocistes –la Federació de Joves Cristians de Catalunya– o la celebració dels esdeveniments religiosos (Pasqua, Nadal, entre d'altres)

A finals d'octubre de 1934, dedicaven l'article de portada al "Nou alcalde" a propòsit del nomenament de Bordas de la Cuesta en un equip de govern que també en formava part Pere Canet, un dels protectors de l'entitat i de la revista. La mateixa publicació es qüestionava quina finalitat havia de tenir l'entitat i la sintetitzava en aquests termes:

"La nostra finalitat és: ésser avui joves cultes, companys íntims, i de costums intatxables: esdevenir demà homes honrats pares conscients dels seus deures [...] Fer joves perfectes, homes grans i ciutadans honrats".
("Una pregunta", núm. 4 (24 de novembre de 1934), p. 1)

El periòdic *Vida Catòlica* del Bisbat de Girona assenyalava que encara l'any 1936 va aparèixer a Castelló d'Empúries l'*Esplai* encara que no n'hem localitzat cap exemplar d'aquesta època. El darrer número, que hem consultat, va sortir el febrer de 1936. En total, s'havien publicat 33 números. Amb l'esclat de la Guerra Civil, el fundador de la revista, Tomàs Miralpeix, fou assassinat el 23 de juliol de 1936 amb 53 anys d'edat.

Més tard, qui fou el director, Joan Puig, va col·laborar al diari *L'Instant* de Barcelona i, enmig del conflicte, va entrar a treballar al diari *Catalunya*, publicació de la CNT-FAI.

La Guerra Civil va suposar un punt d'inflexió en el relat històric de la premsa castellonina que no es va refer fins ben entrada la dictadura franquista. A la dècada dels cinquanta va aparèixer la primera publicació coneguda de la postguerra amb el títol *El Bruei* com a òrgan d'Acció Catòlica. El primer número, del 24 d'octubre de 1954, presentava a la capçalera el subtítol "Periòdic de l'Aspirantat de A.C. de Castelló d'Empúries". En l'editorial del primer número, parcialment manuscrita i mecanografiada, presentava el seu programari:

"Nosaltres som jovenets –gairebe infants– I que com a tals sentim en el nostre cor una foguerada inmensa d'il·lusions i anhels [...]
Volem ser des d'ara apostols de Jesucrist...
I *El Bruei* serà un clam fervent d'aquesta ansia per ella volem lluitar".
("Editorial", núm. 1 (24 d'octubre de 1954), p. 1)

El grup promotor era un nucli de joves amb inquietuds culturals i intel·lectuals de la població, un dels membres dels quals va ser l'historiador i futur alcalde Esteve Ripoll. Els promotors hi explicaven propòsits, neguits i experiències. La revista, de caràcter religiós, s'acompanyava de treballs escolars que exigien rigor. Per exemple, el segon i el darrer número, estava dedicat a la Candelera de Castelló d'Empúries.

A la dècada dels seixanta, va aparèixer una altra revista titulada *Ultreya* que evocava el nom de la salutació entre peregrins al Camí de Santiago de Compostel·la. Aquest periòdic de caràcter religiós, del qual només n'hem localitzat cinc exemplars,

fou impulsat per la parròquia de Castelló d'Empúries amb la voluntat de crear una delegació local d'Acció Catòlica.

***El Castellonense* (1893)**

1.Nom de la publicació: *El Castellonense*

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periódico del domingo".

2.Lloc d'edició: Castelló d'Empúries.

3.Periòditat: setmanal.

4.Llengua o llengües: castellà.

5.Dates del primer i l'últim número publicats: de maig a novembre del 1893.

6.Orientació editorial i continguts:

7.Orientació política:

8.Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9.Carrecs i noms dels redactor destacats: director, Bartolomé Vera.

10.Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:

11.Nom i adreça de l'impressor:

12.Format:

13.Nombre habitual de pàgines i columnes:

14.Tiratge i difusió:

15.Preus de venda i subscripció:

16.Preus i percentatges de publicitat:

17.Tipologia de publicitat:

18.Edicions extraordinàries:

19.Incidències:

20.Col·leccions conservades:

21.Referències: "Crónica general", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 1.063 (2 de maig de 1893), p. 4; "Gacetillas", a *Semanario de Figueras* [Figueres], núm. 382 (6 de maig de 1893), p. 3; "El Castellonense", a *La Pagesia* [Barcelona], núm. 114 (6 de maig de 1893), p. 72; "Noticias generales", a *El Independiente* [Girona], núm. 485 (10 de maig de 1893), p. 2; "Crónica general", a *El Baluarte* [Girona], núm. 60 (24 de maig de 1893), p. 3; "Remitidos", a *Boletín Camara Oficial de Comercio, Industrias y Navegación de Palamos* [Palamós], núm. 15 (juny de 1893), p. 7; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5009 (17 de juny de 1893), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5012 (21 de juny de 1893), p. 2; "Comunicado", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 27 (6 de juliol de 1893), p. 3; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Figueres], núm. 5024 (7 de juliol de 1893), p. 2; "Crónica general", a *El Noticiario* [Sant Feliu de Guixols], núm. 104 (13 de juliol de 1893), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5036 (21 de juliol de 1893), p. 2; "Crónica general", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 1133 (25 de juliol de 1893), p. 6; "Crónica general", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 33 (27 de juliol de 1893), p. 3; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5056 (15 d'agost de 1893), p. 2; "Crónica general", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 1154 (22 d'agost de 1893), p. 4; "Noticias

locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.062 (23 d'agost de 1893), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.067 (29 d'agost de 1893), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.073 (5 de setembre de 1893), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.078 (12 de setembre de 1893), p. 2; "Crónica general", a *El Baluarte* [Girona], núm. 108 (13 de setembre de 1893), p. 4; "Crónica general", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 1.189 (3 d'octubre de 1893), p. 4; "Crónica general", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 53 (5 d'octubre de 1893), p. 3; "Correspondencias", a *El Correo de Gerona* [Girona], núm. 226 (9 d'octubre de 1893), p. 2; "Remitidos", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 58 (22 d'octubre de 1893), p. 3; "Crónica general", a *El Empordanés* [Figueres], núm. 58 (22 d'octubre de 1893), p. 3; "Remitido", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.113 (22 d'octubre de 1893), p. 3; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 5.114 (24 d'octubre de 1893), p. 2; "Crónica general", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 1.223 (3 de novembre de 1893), p. 3; "Crónica general", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 62 (5 de novembre de 1893), p. 3; "Sección de noticias", a *El Distrito Farnense* [Lloret de Mar], núm. 19 (5 de novembre de 1893), p. 2; "A El Castellonense", a *La Pagesia* [Barcelona], núm. 143 (25 de novembre de 1893), p. 187; Bertran, Ll. (1931: 39); Torrent, J. (1937: 96).

22.Observacions:

***La Escoba* (1899-1900)**

1. **Nom de la publicació:** *La Escoba*.
2. **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Periódico Democrático".
3. **Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.
4. **Periòditat:** setmanal.
5. **Llengua o llengües:** castellà.
6. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** abril 1899 - abril del 1900.
7. **Orientació editorial i continguts:**
8. **Orientació política:**
9. **Nóm i adreça de l'editor (redacció i administració):** C/ de la Presó, núm. 7 (a *El Punt*, núm 1.697 (9 d'agost de 1894), p. 38-39.); director, Bartolome de Vera; Martin Boher (sustituït segons *La Lucha* [Girona], núm. 6.801 (5 de juliol de 1899), p. 3).
10. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
11. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
12. **Nom i adreça de l'impressor:** Impremta de Mario Alegret Colom, C/ Portella, 1, Figueres (*El Regional* [Figueres], núm. 466 (22 d'agost de 1899), p. 2).
13. **Format:**
14. **Nombre habitual de pàgines i columnes:**
15. **Tiratge i difusió:**
16. **Preus de venda i subscripció:**
17. **Preus i percentatges de publicitat:**
18. **Tipologia de publicitat:**

18. Edicions extraordinàries:**19. Incidències:****20. Col·leccions conservades:**

21. Referències: “Crónica”, a *El Correo de Gerona* [Girona], núm. 75 (5 d'abril de 1899), p. 3; “Crónica local”, a *El Regional* [Figueres], núm. 444 (6 d'abril de 1899), p.3; “Desde Figueras”, a *El Distrito* [La Bisbal d'Empordà], núm. 274 (9 d'abril de 1899), p. 2; “Crónica local”, a *El Regional* [Figueres], núm. 462 (8 de juny de 1899), p.3; “Triquiñuelas”, a *El Regional* [Figueres], núm. 466 (22 de juny de 1899), p. 2; “Noticias”, a *La Lucha* [Girona], núm. 6.801 (5 de juliol de 1899), p. 3; “Triquiñuelas”, a *El Regional* [Figueres], núm. 470 (6 de juliol de 1899), p. 3; “Crónica General”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 652 (20 de juliol de 1899), p. 3; “Triquiñuelas”, a *El Regional* [Figueres], núm. 476 (27 de juliol de 1899), p. 2; “Triquiñuelas”, a *El Regional* [Figueres], núm. 478 (3 d'agost de 1899), p. 2; “Crónica General”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 669 (17 de setembre de 1899), p. 3; “Crónica”, a *El Correo de la Tarde* [Girona], s/n (3 d'octubre de 1899), p. 2; “Crónica”, a *El Correo de la Tarde* [Girona], s/n (9 d'octubre de 1899), p. 3; “Noticias”, a *La Lucha* [Girona], núm. 6.978 (6 de febrer de 1900), p. 3; “Crónica General”, a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 88 (18 d'abril de 1900), p. 3; “Gacetilla”, a *El Diluvio* [Barcelona], núm. 285 (12 d'octubre de 1900), p. 2; “Noticias de Barcelona”, a *Diari de Catalunya* [Barcelona], núm. 127 (12 d'octubre de 1900), p. 2; Bertran, L.I. (1931: 39); Torrent, J (1937: 96); “Aproximació històrica al coneixement d'un castelloni il·lustre”, a *El Punt* [Girona], núm. 1697 (9 d'agost de 1984), p. 6-7; Julià Baduà, Roser i Roig Simon, Marisa (2001: 58).

20. Observacions:***Fulla Dominical. Castelló d'Empúries (1913-1975)***

- 1. Nom de la publicació:** *Fulla Dominical. Castelló d'Empúries* (des del tercer diumenge de setembre del 1921 al primer diumenge de setembre de 1935); *Hoja Parroquial. Parroquia de Castelló de Ampurias* (des de 25 de juny de 1939 al 13 de novembre de 1960); *Hoja Parroquial. Castelló de Ampurias* (des de 20 de novembre de 1960 al 30 de maig de 1965); *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. Hoja Parroquial de Castelló de Ampurias* (6 de juny de 1965); *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. Vida Parroquial de Castelló de Ampurias* (des de 13 de juny de 1965 al 22 de maig de 1966); *Hoja Parroquial Obispado de Gerona. Vida Parroquial de Castelló de Ampurias* (des de 19 de juny de 1966 al 25 de juliol de 1971); *Orientación Religiosa. Evangélica. Vida Parroquial de Castelló de Ampurias* (des de 5 d'agost de 1971 al 31 de desembre de 1975).

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Amb llicència eclesiàstica” (des del tercer diumenge de setembre de 1921 al quart diumenge de gener de 1923)

- 2. Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.
- 3. Periocitat:** setmanal.
- 4. Llengua o llengües:** català i castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** del tercer diumenge de setembre de 1921 (núm. 44) al 31 de desembre de 1975 (núm. 232).
6. **Orientació editorial i continguts:** religió.
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Parròquia de Castelló d'Empúries.
9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:** Salvador Pages, prve; Ferrán Cavallero.
11. **Nom i adreça de l'impressor:** La Editorial Gerundense, C/ Progreso, 7, Girona; Imp. i Llib. de Josep Masdevall, Rambla, 47 i C/Vilafant, 1 i 28 Figueres (des del tercer diumenge de setembre de 1921 fins al quart diumenge de gener de 1923); Tipografia Carreras, Girona. Imp. i Llib. de Josep Masdevall, Rambla, 47 i C/Vilafant, 1 i 28, Figueres (primer diumenge de febrer de 1926); Tipografia Carreras, Girona; Impremta Minerva i Llibreria de Joaquim Serra, C/ Joan Matas, 18, Figueres (des del tercer diumenge de febrer de 1930 fins al quart diumenge de desembre de 1930); Tipografia Carreras, Girona (des del primer diumenge de gener de 1934 fins al cinquè diumenge de desembre de 1934); Imp. Dalmau Carles, Pla, S.A. Girona (des de 25 de juny de 1939 al 24 de setembre de 1939); Imp. Dalmau Carles, Pla, S.A., Girona; Imp. Maso, Girona (des de 8 d'octubre de 1939 fins al 10 de desembre de 1939); Imp. Maso, Girona. Artes Gráficas Trayter, C/Cervantes, 13, Figueres (des de 4 de febrer de 1940 fins al 9 de desembre de 1956); Imp. Maso, Girona. Imp. Garcia de Pou, Figueres (des de 16 de desembre de 1956 fins al 25 de febrer de 1962); Imp. Maso, Girona. Imp. La Rapida, Figueres (des de 4 de març de 1962 fins al 3 de gener de 1971); "Hasta el 9 de juliol de 1967 trovem la Imp. Maso amb números saltejats"; Imp. Serra, C/ Dr. Burgas, 16, Figueres (des de 10 de gener de 1971 fins al 24 de desembre de 1972); fulla escrita a màquina (núm. 76 (31 de desembre de 1972)).
12. **Format:** 24/25x16,5/17,5 cm. (del tercer diumenge de setembre de 1921 al 13 d'agost de 1939); 22/24x16/17 cm. (del 4 de febrer de 1941 al 31 de desembre de 1975).
13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes (del tercer diumenge de setembre de 1921 fins al 10 de desembre de 1939); 2 pàgines a 1 i 2 columnes (des de 4 de febrer de 1940 fins al 19 d'octubre de 1941); 4 pàgines a 1 i 2 columnes (des de 4 de novembre de 1945 fins al 31 de desembre de 1975).
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:** no s'hi presenta.
18. **Edicions extraordinàries:** 25 de desembre de 1966 (núm. 2043); 16 de març de 1969 (núm. 2159).
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** AMCE. Any 1921: 44; Any 1923: 4; Any 1926: 3; Any 1930: 1-24, 26-27, 29-54; Any 1931: 1-52; Any 1935: 35; Any 1939: 609-616, 630, 632-633; Any 1940: 641, 663, 666; Any 1941: 727; Any

1944: 858; Any 1945: 805-806, 922-923; Any 1946: 815, 833, 868; Any 1947: 901, 919; Any 1948: 933, 938, 949, 955; Any 1950: 1051, 1057, 1065, 1081; Any 1951: 1090; Any 1952: 1160; Any 1954: 1261, 1271, 1275, 1281, 1248, 1252; Any 1955: 1267, 1282; Any 1956: 1348, 1357; Any 1957: 1366, 1384, 1387, 1399, 1405, 1410, 1412-1413, 1416; Any 1958: 1421, 1427, 1431, 1452, 1456, 1468; Any 1959: 1470, 1472, 1478, 1481-1482, 1484, 1500, 1503-1504, 1513; Any 1960: 1526-1529, 1538-1539, 1551, 1570; Any 1961: 1578, 1583, 1587, 1591-1595, 1597, 1611, 1620, 1625; Any 1962: 1627-1628, 1632, 1635, 1646, 1648, 1651, 1653, 1655; Any 1963: 1686, 1692, 1705, 1724-1726, 1730; Any 1964: 1739, 1749-1750, 1753, 1755, 1760, 1768-1769; Any 1965: 1796, 1802. APCE. Any 1955: 1256-1307; Any 1956: 1308-1342, 1348-1365; Any 1957: 1366-1417; Any 1958: 1418-1469; Any 1959: 1470-1521; Any 1960: 1522-1573; Any 1961: 1574-1626; Any 1962: 1627-1678; Any 1963: 1679-1730; Any 1964: 1731-1782; Any 1965: 1783-1804, 1956-1985; Any 1966: 1986-1996, 1998-2010, 2012-2014, 2016-2039, 2041-2043; Any 1967: 2044-2096; Any 1968: 2097-2148; Any 1969: 2149-2200; Any 1970: 2201-2252; Any 1971: 2253-2282, 5-23; Any 1972: 24-76; Any 1973: 77-94, 96-128; Any 1974: 129-139, 141-180; Any 1975: 181-232.

21. Referències: “Notícies”. *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 641 (20 de gener de 1917), p. 5; “Notícies”, a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm 693 (19 de gener de 1918), p. 5; Givanel, J. (1931: 47); Tasis, R. Torrent, J. (1966: 155); Guillaumet, J. (1977: 60); “Papers”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; Planas i Roig, M. (1987: 50); “Les publicacions de la comarca”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15.152 (25 d'abril de 1992), p. 5; El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20.016 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. Observacions: la fulla (núm. 79, del 25 de gener de 1973) es presenta incompleta. La fulla núm. 5 del primer diumenge de febrer de 1934, assenyala: “Nota. Aquest número de la fulla quedà sense imprimir per haber-se extraviat l'original”.

***El Castelloni* (1923)**

1. Nom de la publicació: *El Castelloni*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Periòdic Defensor de la llibertat del districte de Vilademuls”.

2. Lloc d'edició: Castelló d'Empúries.

3. Periocitat:

4. Llengua o llengües: català.

5. Dates del primer i de l'últim número publicats: 10 d'abril de 1923 (núm. 3)

6. Orientació editorial i continguts:

7. Orientació política:

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9. Càrrecs i noms dels redactors destacats:

10. Co-laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals: J. Genis, J. Horts, V. Terrades.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. J. Vila, C/ Sta LLúcia, 7. Figueres.
12. **Format:** 32x22cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:** Castelló d'Empúries i poblacions de la comarca, una pta. trimestre; número solt, 10 cèntims.
16. **Preus i percentatges de publicitat:** 25 %.
17. **Tipologia de la publicitat:** electorals.
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1923; 3.
21. **Referències:** "La nostra Exposició", a *El Borinot* [Barcelona], núm. 34 (17 de juliol de 1924) pàg. 14; Bertran, Ll. (1931: 39); Givanel, J. (1931: 47); Torrent, J. (1937: 96); Tassis, R. i Torrent, J. (1966: 155); Guillaumet, J. (1977: 60, 202); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres] núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "Castelló d'Empúries", a *Quaderns de la Revista de Girona* (Miquel Planas i Roig), núm. 11 (1987:50); "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Una premsa rica i prolífica al llarg del temps", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 4-5.
22. **Observacions:**

***Tramuntana* (1931)**

1. **Nom de la publicació:** *Tramuntana*. **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Setmanari del "Centre Català" de Castelló d'Empúries". "Defensor de les idealitats d'Estat Català. Catalans! Llegiu-lo i propagueu-lo".
2. **Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.
3. **Periòditat:** setmanal.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** del 30 de maig de 1931 (núm. 1) a 8 d'agost de 1931 (núm. 9).
6. **Orientació editorial i continguts:** polític.
7. **Orientació política:** catalanista.
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Centre Català de Castelló d'Empúries.
9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. E. Casellas, Figueres.
12. **Format:** 42,5 x 30 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 4 columnes (excepcionalment 1- 3 columnes); 2 pàgines a 2-4 columnes (el 27 de juny de 1931).

14. **Tiratge i difusió:** 2.000 exemplars segons Julià, R. i Roig, M. (2001:71).
15. **Preus de venda i subscripció:** Castelló, 1,75 ptes trimestre; fora, 2,00 ptes; número solt, 15 cèntims.
16. **Preus i percentatges de publicitat:** un 3 % de publicitat.
17. **Tipologia de publicitat:** anuncis de Castelló d'Empúries.
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1931: 5; AMCE. Any 1931: 1-9 (fotocòpies); CCT. Any 1931: 1-9.
21. **Referències:** "De les terres catalanes", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona] núm. 10913 (3 de juny de 1931) p. 3; "Informació política", a *La Publicitat* [Barcelona] núm. 17729 (4 de juny de 1931) p. 3; "Noticiari", a *L'Avi Muné* [Sant Feliu de Guixols] núm. 686 (27 de juny de 1931) p. 3; "Meditació", a *Empordà Federal* [Figueres] núm. 740 (27 de juny de 1931) p. 2; "Retalls periodístics", a *Petraria* [Ribes de Freser] núm. 27 (12 de juliol de 1931) p. 3-4; "Nótules", a *Publicacions de la Terra* [Terrades] núm. 31 (14 d'agost de 1931) p. s/n; Torrent, J. (1937: 96); Tasis, R i Torrent, J. (1966: 155); Guillamet, J. (1977: 62, 202); "Castelló d'Empúries" a *Quaderns de la Revista de Girona* (Miquel Planas i Roig), núm. 11, (1987: 50); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres] núm. 1 (1 de març de 1987) p. 22; Checa Godoy, A. (1989: 237, 347); "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona] núm. 14731 (16 de desembre de 1990) p. 16-17; "Una premsa rica i prolífica al llarg del temps", a *Diari de Girona* [Girona] núm. 15152 (25 d'abril de 1992) p. 48-49; Julià Baduà, Roser i Roig Simon, Marisa (2001: 71-72,75); Manel Puig i Jordi Canet (201=: 540).
22. **Observacions:**

***L'Espiga* (1934-1936)**

1. **Nom de la publicació:** *L'Espiga*
Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periodic quinzenal de cultura, esports i excursionisme"; "Portantveu de l'Entitat Esplais de Castelló".
2. **Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.
3. **Periodicitat:** quinzenal.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 6 d'octubre de 1934 (núm. 1) a 9 de febrer de 1936 (núm. 33).
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:** religió catòlic.
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** C/ Prat de la Riba, 9 (des del 6 d'octubre de 1934 fins al 22 de desembre de 1935); C/ de la Font de Calvera, 9 (22 de gener de 1936).

Fundador: Mn. Tomàs Miralpeix (núm. 7 (6 de gener de 1935), p. 10).

Administrador: Joan Mundet Via (núm. 27 (3 de novembre de 1935), p. 11);

Josep Esteve (núm. 31 (12 de gener de 1936), p. 4-5).

9. Càrrecs i noms dels redactors destacats: director: J. Puig Dalmau (del 6 d'octubre de 1934 al 6 de gener de 1935); Josep Esteve (núm. 7 (6 de gener de 1935), p.10); Mn. Esteve Carbonés (núm. 4 (24 de novembre de 1934), p. 11) també se cita a director.

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:

Palmira Gou Ametlle ("Noves", núm. 16 (6 maig 1935), p. 9).

11. Nom i adreça de l'impressor: Impremta Vda de J. Vila, C/ Lasauca, 18, Figueres.

12. Format: 21 x 15 cm.

13. Nombre habitual de pàgines i columnes: 8-14 pàgines a 1-2 columnes; els números extraordinaris presenten 16 pàgines a 1-2 columnes. Presenta una sobrecoberta.

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: exemplar al mes 0,50; fora de Castelló 2 ptes, trimestre.

16. Preus i percentatges de publicitat: "Anuncis a preus molt rebaixats".

17. Tipologia de publicitat: anuncis de Castelló d'Empúries, Figueres, Barcelona, Hospitalet, Port de la Selva.

18. Edicions extraordinàries: 6 d'octubre de 1935 (núm. 25)

19. Incidències: el censor d'ofici era Mn. Tomàs Miralpeix a *Diari de Girona* [Girona], núm. 211 (19 de setembre de 1934) p. 2; *Vida parroquial* [Figueres], núm. 113 (20 de setembre de 1934) p. 7.

20. Col·leccions conservades:

AMCE. Any 1934: 1-6; Any 1935: 7-16, 18-30; Any 1936: 31-32; BC. Any 1934: 1; BFC. Any 1934: 1-6; Any 1935: 7-16, 18-30; Any 1936: 31-33.

21. Referències: "Informacio comarcal", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 11923 (1 de setembre de 1934), p. 9; "Informacio General", a *Diari de Girona*, [Girona], núm. 201 (11 de setembre de 1934), p. 2; "Vida regional", a *El Diluvio* [Barcelona], núm. 217 (12 de setembre de 1934), p. 17; "Comarcals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1562 (15 de setembre de 1934), p. 4; "Informacio General", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 211 (19 de setembre de 1934), p. 2; "Noves", a *Vida Parroquial* [Figueres], núm. 113 (20 de setembre de 1934), p. 7; "Noves", a *Vida Parroquial* [Figueres], núm. 117 (18 d'octubre de 1934), p. 7; "Noves publicacions rebudes", a *El Temps* [Barcelona], núm. 41 (20 d'octubre de 1934), p.3; "Noticiari", a *La Costa Brava* [Sant Feliu de Guixols], núm. 236 (17 de novembre de 1934), p. 5; "Notules", a *Publicacions de la Terra* [Terrades], núm. 56 (30 de desembre de 1934), p. 9; "Comarcals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1585 (23 de febrer de 1935), p. 5; "Comarcals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1586 (2 de març de 1935), p. 4; "Noticiari", a *La Costa Brava* [Sant Feliu de Guixols], núm. 275 (31 d'agost de 1935), p. 6; "Noves", a *Vida Parroquial* [Figueres], núm. 168 (10 d'octubre de 1935), p. 7; Torrent, J. (1937: 96); Tassis, R. i Torrent, J. (1966: 156); Guillaumet, J. (1977: 62, 202); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "Castelló d'Empúries", a *Quaderns de la*

Revista de Girona (Miquel Planas i Roig)", núm. 11 (1987:50); "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona*, [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Una premsa rica i prolífica al llarg del temps", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 5; Julià Baduà, Roser i Roig Simon, Marisa (2001: 131, 139-143); Puig, M. i Canet, J. (2010: 535); Roig, M. i Fernandez, M. (2017:133).

22. **Observacions:** president delegat: Joan Farreró Fajula (núm. 15 (12 de maig de 1935), p.10); Manel Puig (núm. 16 (26 de maig de 1935, p. 9).

L'Esplai (1936)

1. **Títol:** *L'Esplai*.

2. **Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.

3. **Referències:** "Publicacions existents", a *Vida Catòlica*, núm. 4 (13 de març de 1936), p. 3; Rodríguez Vilagran, Angel (2014: 501).

El Bruel (1954-1955)

1. **Nom de la publicació:** *El Bruel*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periòdic de l'Apirantat de A.C. de Castelló d'Empúries" (núm. 1 (del 24 d'octubre de 1954)); "Portaveu dels Aspirants "La Candalera" de Castelló d'Empúries" (del 30 de gener de 1955, núm. 2).

2. **Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.

3. **Periòditat:** "Sortira quan Deu voldrà i les circumstàncies ho permetin".

4. **Llengua o llengües:** català.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** del 24 d'octubre de 1954 (núm. 1) - 30 de gener de 1955 (núm. 2).

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:** religiosa.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** president, Esteve Ripoll.

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:** 21,5x16 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** AMCE: Any 1954; 1. Any 1955; 2.

21. **Referències:**

22. **Observacions:**

Ultreya (1960)

1. **Nom de la publicació:** *Ultreya*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

- 2. Lloc d'edició:** Castelló d'Empúries.
- 3. Periodicitat:** mensual/bimensual.
- 4. Llengua o llengües:** català, castellà.
- 5. Dates del primer i de l'últim número publicats:** febrer de 1960 al setembre de 1960.
- 6. Orientació editorial i continguts:**
- 7. Orientació política:**
- 8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració)**
- 9. Càrrecs i noms dels redactors**
- 10. Col·laboradors habituals, col·laboradors ocasionals destacats:**
- 11. Nom i adreça de l'impressor:**
- 12. Format:** 30x21 cm.
- 13. Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 4 pàgines a 2 columnes.
- 14. Tiratge i difusió:**
- 15. Preus de venda i de subscripció:**
- 16. Preus i percentatges de publicitat:**
- 17. Tipologia de publicitat:**
- 18. Edicions extraordinàries:**
- 19. Incidències:**
- 20. Col·leccions conservades:** AMCE. Any 1960: 1-5.
- 21. Referències:**
- 22. Observacions:**

VII. Colera

Colera va tenir una breu i esporàdica trajectòria periodística entre finals del segle XIX i inicis del XX. La primera publicació coneguda va ser *La Voz de Colera* (1880-1881) amb el subtítol “Periódico Defensor de los intereses particulares del distrito y generales del país” i editat a Sant Miquel de Colera. Una llegenda a la capçalera indicava que “se publica lo menos una vez cada semana”. El promotor va ser Bartolomé de Vera, que havia estat destinat com a secretari municipal a la població des del 1877 fins a 1881 i que, posteriorment, localitzem en el mateix càrrec a Castelló d'Empúries des d'on promou també altres publicacions. El periòdic va aparèixer l'any 1880, majoritàriament escrit en llengua castellana, del qual només hem pogut localitzar el número 13.

L'alcalde de Castelló d'Empúries, José Aupí, descontent amb algunes de les pàgines de la publicació va escriure al periòdic *La Lucha* de Girona l'11 de març de 1881 per denunciar-ne públicament un article i reivindicar la seva “honra de particular y funcionario público atropelladas á la par por el escrito citado”. Segons Aupí, va denunciar la publicació també al jutjat. Considerava que era víctima de calúmnies per part del director Bartolomé de Vera perquè a aquest se li havia negat accedir a la secretaria del municipi que havia dirigit un any abans. Unes acusacions que va contestar el mateix periòdic el 16 de març de 1881:

“A los patibularios dicterios del ex – Alcalde, opondré razonamientos justificados, y le prometo no dejar nada en el tintero [...] He hecho promesa de escribir, para recreo del público Castellonense (y demás lectores), la vida y milagros del insigne Casique. Mi obra no será científica, pero tendrá el mérito de ser verdadera: no brillará por su galanura, pero si por su claridad”. (“Remitidos”, a *La Lucha* [Girona], núm. 1.838 (16 de març 1881), p.3)

La premsa coetània, com ara, *El Ampurdanés* indicava l'octubre de 1880 que semblava que aquest periòdic hagués aparegut per oposar-se a la campanya que feia temps mantenia amb el *Eco de Port Bou* demanant la separació de les dues poblacions. En aquest moment, Colera i Portbou formaven part d'un

mateix municipi. El periòdic figuerenc va ser crític amb el portaveu de Colera. El març de 1881 considerava que falsejava les dades d'assistència de la visita del governador de la província a Figueres. També assenyalava que hi va haver almenys mig miler de persones i, per contra, el periòdic figuerenc indicava que un testimoni li informava que no n'hi havia ni tan sols la meitat.

El *Diari Català* de Barcelona va explicar el març de 1881 que el secretari de Castelló d'Empúries, el poeta Salvador Genís, va ser destituït i substituït per Bartolomé de Vera per ordre governativa. La publicació indicava que la província era governada pel constitucionalista, Fernando de Moradillo, qui estava exercint una notable influència a la població de Colera. El mateix periòdic acabava la informació afirmant “¡Com comprometem los amichs ás las personas elevades á ciertas alturas!” (“Secció de Noticias”, núm. 593 (30 de març de 1881), p. 35).

Van passar gairebé 20 anys perquè aparegués una nova publicació a la població de nom evocatiu, *El Duende* amb el subtítol “Seminario de avisos, noticias y crítica política”. L'aparició del setmanari, el 6 de febrer de 1916 a Sant Miquel de Colera i de llengua castellana, anava acompanyada d'una editorial en la qual es renunciava a qualsevol tendència política tot i que citava al “venerable”, pare del republicanisme federal, Francesc Pi i Margall:

“Es nuestro propósito ser meros cooperadores de la buena administración en cuanto se refiere a la jurisdicción municipal; la higiene merecerá nuestra especial consideración y todo lo que sea engrandecimiento y cultura de la población.[...] En una palabra, queremos que nuestro buen Alcalde sea Alcalde prescindiendo de las aves de mal agüero que le rodean y que cumpla sencillamente con su deber, ejercitando su propio criterio y no el ajeno”. (“Lector amable”, núm. 1 (6 de febrer de 1916), p. 1)

En el mateix primer número, el periòdic es posicionava políticament a favor de la República en aquests termes:

“¿Comprendes que la República es mejor que la monarquía, verdad? ¿Por qué razón, pues, tienes un gobierno monárquico?
¿No recordais que España fue republicana? [...] Somos los más, obreros: somos los que podemos hacer mucho en bien de la patria; somos los que podemos destruir las rémoras del progreso y edificar una España fuerte, republicana”. (“Razones de consideración”, núm. 1 (6 de febrer de 1916), p. 4)

La publicació es va posicionar políticament en la línia dels republicans radicals lerrouxistes i en contra de Salvatella de qui diu “En Madrid hace de monárquico

y en Figueras de nacionalista" (núm. 1 (6 de febrer de 1916), p. 3). En aquest sentit, també es mostrava crític amb el portaveu republicà catalanista *Empordà Federal*.

El setmanari publicava articles de denúncia sobre la problemàtica de la higiene de Colera. Alertava de la preocupació de la brutícia que imperava al barri del port, dels problemes intermitents que patia l'enllumenat, de l'escàs subministrament de l'electricitat i, tot plegat, sentenciava que era una de les poblacions més oblidades de la comarca. El mateix periòdic es posicionava sobre el curs polític de Portbou i, específicament, de la tasca de l'alcalde Frederic Laporta i el regidor de la candidatura radical, Rafael Torroella. De fet, dedicava una secció a descriure les sessions del plenari de l'Ajuntament de Colera i Portbou. Pel que fa a Rafael Torroella li va dedicar diverses pàgines quan fou nomenat candidat a Corts pel partit republicà radical lerrouxista.

A les pàgines del setmanari hi van escriure Rafael Torroella, Esteban Jonama, Jaime Vilarrasa, Juan Ribera i Rafael Gratacós per defensar-se d'un escrit aparegut a *La Voz del Pueblo*. Els signants criticaven el to d'alguns periòdics que es referien explícitament a la seva acció política:

"publicaciones de esta naturaleza que no guardan respeto a la persona e injurian gratuitamente, son el equívoco constante que hace aparecer a España como una nación indigna de figurar entre los pueblos civilizados".
("Remitido", núm. 4 (27 de febrer de 1916) p. 6)

Bartomeu Juvells, serraller de professió, regidor i membre destacat del republicanisme radical, va dirigir aquest periòdic. També va ser el director d'una publicació figuerenca *El Guerrillero*. Segons *El Norte* de Girona, del 27 de setembre de 1916, Juvells era l'autor de diversos robatoris de la drogueria Jiménez.

***La Voz de Colera* (1880-1881)**

1. **Nom de la publicació:** *La Voz de Colera*. **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Periódico defensor de los intereses particulares del distrito y generales del país".
2. **Lloc d'edició:** Colera.
3. **Periòditat:** "Se publica lo menos una vez cada semana".
4. **Llengua o llengües:** castellà excepte poemes en català.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** les referències apunten entre

l'octubre de 1880 i el març de 1881 però únicament hem localitzat aquest exemplar del 13 de febrer de 1881 (núm. 13).

6. **Orientació editorial i continguts:** política.

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor(redacció i administració):** Sant Miquel de Colera, C/Lebrun, oficines.

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:** director, Bartolomé de Vera Casado.

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. de M. Llach, c/Herreria Vieja, 5. Gerona.

12. **Format:** 42 x 32 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 3 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** trimestre, 1 pesseta, 75 cèntims; semestre, 3 pessetes, 50 cèntims; any, 6 pessetes; fora: trimestre, 2 pesseta; semestre 3, pesseta 75 cèntims; any, 7 pessetes.

16. **Preus i percentatges de publicitat:** els anuncis ocupen un 25 %.

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** CGV. Any 1881; 13 (mal estat); CMNI. Any 1881; 13 (fotocòpia).

21. **Referències:** "Crónica general", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 29 (24 d'octubre de 1880), p. 3; "Crónica general", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 30 (31 d'octubre de 1880), p. 3; "Novas", a *La Il·lustració Catalana* [Barcelona], num. 16 (10 de desembre de 1880), p. 127; "Crónica General", a *La Vetllada* [Girona], núm. 3 (15 de gener de 1881), p. 7; "Sucesos de actualidad", a *El Amigo* [Madrid], núm. 152 (16 de gener de 1881), p. 3; "Crónica General", a *La Vetllada* [Girona], núm. 8 (19 de febrer de 1881), p. 64; "Remitido", a *La Lucha* [Girona], núm. 1835 (9 de març de 1881), p. 3; "Remitidos", a *La Lucha* [Girona], núm. 1837 (11 de març de 1881), p. 3; "Remitidos", a *La Lucha* [Girona], núm. 1838 (16 de març de 1881), p. 3; "Consumatum est.", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 51 (27 de març de 1881), p. 3; "Secció de notícies", a *Diari Català* [Barcelona], núm. 593 (30 de març de 1881), p. 35; Bertran, Ll. (1931: 43); Torrent, J. (1937: 97); "Portbou, capital del municipi", a *Annals Institut d'Estudis Empordanesos* [Figueres], Compte i Freixanet, Albert, núm. 24 (any 1991), p. 381, 390, 397; Julià Baduà, Julia i Roig Simon, Marisa (2001:54-55).

22. **Observacions:**

***El Duende* (1916)**

1. Nom de la publicació: *El Duende*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Semanario de avisos, noticias y critica política".

2. Lloc d'edició: San Miquel de Colera.

3. Períodicitat: setmanal.

4. Llengua ó llengües: castellà.

5. Dates del primer i de l'últim número publicats: 6 de febrer de 1916 (núm. 1) - 27 de febrer de 1916 (núm. 4).

6. Orientació editorial i continguts:

7. Orientació política:

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració): Rambla del Puerto, 44, Colera.

9. Càrrecs y noms dels redactors destacats: Bartolome Juvells.

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:

11. Nom i adreça de l'impressor: Imp. De J. Trayter, C/ Cervantes, 13. Figueres.

12. Format: 32x21'5 cm.

13. Nombre habitual de pàgines i columnes: 8 pàgines a 2 columnes.

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda y subscripció:

16. Preus i percentatges de publicitat: 25 % d'anuncis comercials.

17. Tipologia de la publicitat: anuncis de Figueres i Portbou.

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades: BCR. Any 1916: 1-4; BFC. Any 1916: 1.

21. Referències: "Remitit", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 261 (11 de març de 1916), p. 3; "Noticias", a *El Norte* [Girona], núm. 1898 (30 de març de 1916), p. 4; "Notas sueltas", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 75 (30 de març de 1916), p. 4; "Al pueblo", a *La Voz del Pueblo* [Portbou], núm. 9 (16 d'abril de 1916), p. 1; "Generales", a *El Norte* [Girona], núm. 2048 (27 de setembre de 1916), p. 2; "De Port-Bou", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 292 (30 de setembre de 1916), p. 3; "De Port-Bou", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 295 (21 d'octubre de 1916), p. 2; Bertran, Ll. (1931: 43); Torrent, J. (1937: 96); Guillamet, J. (1977: 61, 193); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 2; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14.731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15.152 (25 d'abril de 1992), p.5; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20.036 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. Observacions:

VIII. Darnius

La població de Darnius va tenir una primera publicació, de caràcter religiós, durant la dictadura franquista titulada *Hoja Parroquial de Darnius* (1950/1954). Impulsada per la parròquia de l'Església de Santa Maria, estava dotada d'una capçalera pròpia amb la imatge del temple catòlic i una Mare de Déu envoltada de figures d'àngels.

Com altres publicacions d'aquesta tipologia, la fulla presentava el text de l'Evangeli llegit a la missa de diumenge, el moviment demogràfic d'àmbit local i les informacions pròpies de la parròquia. El 7 de novembre de 1954 s'indicava que havien reduït el tiratge i el nombre de pàgines, de quatre a dues pàgines l'exemplar.

Hoja Parroquial de Darnius (1950/1954)

1. **Nom de la publicació:** *Hoja Parroquial de Darnius*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Darnius.

3. **Periodicitat:** setmanal.

4. **Llengua o llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 29 d'octubre de 1950 - 26 de desembre de 1954.

6. **Orientació editorial i continguts:** religiós.

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. Ideal, Muralla, 4. Figueras; Maso Imp. Gerona (del 29 d'octubre de 1950 fins al 31 de desembre de 1950); Imp. Pap. Montserrat, Figueras; Maso Imp. Gerona (del 1 de gener de 1951 fins al 25 de març de 1951);

Maso Imp. Gerona. L'última pàgina es presenta mecanografiada (des del 31 d'octubre de 1954 fins al 26 de desembre de 1954).

12. **Format:** 21,5/22x16/16,5 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de vende i subscripció:** 0,25 cèntims (31 d'octubre de 1954).

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** BSG. Any 1950: 1-10; Any 1951: 11-23; Any 1954: 24-32.

21. **Referències:**

22. **Observacions:** La fulla núm. 11 (1 de gener de 1951) presenta una altra tipologia de capçalera i un extracte del "Movimento Demográfico i Pios Sufragios"; fulla núm. 25 (7 de novembre de 1954), presenta 2 pàgines i està mecanografiada.

IX. L'Escala

La tradició periodística de l'Escala va tenir una certa continuïtat durant el primer terç del segle XX. La primera publicació va aparèixer durant la festa major de l'any 1900 amb una revista quinzenal literària de nom *La Sardana*. De fet, la premsa coetània de Barcelona n'anunciava l'aparició uns dies abans (*Diari de Catalunya, La Publicidad*) i un gran nombre de capçaleres locals també s'hi referien.

La revista, amb edició a l'Escala i impressió a Barcelona, presentava una factura tècnica impecable que volia reivindicar la sardana malgrat el context polític i la imposició de la llei Silvela. El mateix periòdic inclou nombroses composicions poètiques, narracions breus i notes històriques. Des del novembre, un dels redactors amb residència a la capital catalana ressenyava les estrenes de les obres catalanes a Barcelona i Ramon Ribera Llovet va esdevenir el corresponsal del periòdic a Sabadell des d'on també s'aportaven informacions locals. Tot i el seu caràcter literari, la publicació recollia articles que tractaven de l'agricultura, la ramaderia, el sector vinícola i la crònica de viatges i encapçalava una subscripció oberta dedicada a les famílies dels pescadors que havien naufragat el novembre de 1900. De fet, la publicació dedicava el número de desembre àmpliament a tractar el dol que havia generat la mort d'aquests pescadors en el naufragi.

Teresa Paradís de Sureda va dedicar un article a les pàgines de *El Ampurdanés* en què elogiava la tasca que duïen a terme un grup de joves de la població ("La sardana de la Escala", núm. 803 (3 de gener de 1901), p. 3). De fet, un dels promotors era el poeta Emilio Albert.

De la publicació, n'hem localitzat deu números. L'últim, del febrer de 1901, segons assenyalava un coetani, *Sabadell Moderno* amb el subtítol "Diario de la noche. Independiente de Avisos y Noticias", que publicava setmanalment un anunci de la revista.

Pocs mesos més tard, la premsa de l'època va anunciar l'aparició de *Lo Fuet*, l'any 1902, però no s'ha localitzat cap exemplar i desconeixem si es va acabar publicant.

El quinzenal que irradia cultura

Entre els anys 1909 i 1910, va aparèixer el quinzenal *Costa Brava* de la qual hi ha constància documentada però no se n'ha localitzat cap exemplar. Tampoc podem acreditar si aquesta publicació va ser la predecessora de la que va sortir amb el mateix nom el 15 d'agost de 1919 quan s'impulsa una capçalera amb el mateix nom, *Costa Brava*, promoguda pel polifacètic Joan Ballesta Calafat, autor de diverses obres de teatre. Ballesta era un home d'inquietuds culturals i intel·lectuals que els coetanis definien com:

“un rodamón original i intel·ligent [...] un d'aquells homes de l'època trovadoresca, un xic bohemis i un poc incrèduls, amb inventiva i mèdula de poetes, que corren masos i veïnats, que arriben a un poble, el recomanen al senyor rector i el fan sacristà i campaner, i que per desfogar-se, llegeixen versos als pagesos al pas de la porta de l'església el diumenge al sortir de missa major”.

(Albert Galter, Ernest. “Els nostres compositors, Retrats”, a *La dansa més bella*, núm. 8 (agost de 1928), p. 6)

A l'entorn d'aquesta figura i d'aquesta publicació, es va desplegar un programa extens basat en la literatura, les ciències, les arts i la crònica local:

“allunyats de tota política, tan sols tindrem per nort i guia, la defensa dels interessos de la nostra ben aimada vila escalenca, a l'ensem que cantarem amb notes vibrants i sonores les bel·leses de la pàtria petita”.

(La redacció. “Pòrtic”, núm. 1 (15 d'agost de 1919), p. 1)

La capçalera presentava un dibuix signat per Adrià Gual que representava com la força de les onades del Mar Mediterrani topava amb la cala de Montgó, identificada per la torre de guaita a la part superior de la muntanya.

El caràcter literari de *Costa Brava* irradiava, sobretot, a l'entorn del jaciment greco-romà d'Empúries, un dels principals elements d'estudi i observació de la revista. Per exemple, la publicació es va fer ressò amb l'epígraf “Les nostres visites. El romanticisme d'unes runes” d'una entrevista a l'arqueòleg Emili Gandia; una miscel·lània a propòsit de les excavacions del

jaciment durant la seva història i la secció titulada les “Empuritanes” amb una referència directa a les ruïnes.

El director de la publicació signava amb el pseudònim Scipió i, en una de les seves cròniques, descrivia com era la redacció i quins membres en formaven part, entre aquests, citava el *pollo* Massanet, en *Perico*, Adolf Tasis, *Esquirol*, Lluís Callol, Gentil. Tots ells compartien l'espai d'

“un quarto petit, petit, més que local per una Redacció sembla un lloc destinat a mals endreços; te una porta petita i estreta, una finestra també petita, [...] uns rajols negres i humits i en les parets emblanquinades de poc, hi penjen revistes, periòdics, anuncis, etc., etc. I es en aquest esquitx de quarto on ens hi reunim tot el còs de Redacció”.

(Scipió. “De la Quinzena”, núm. 6 (30 d'octubre de 1919), p. 4-5)

Tot i que es tractava d'una revista literària que recollia la col·laboració de firmes, algunes rellevants (articles, poemes i narracions de Victor Català [pseudònim de Caterina Albert], narracions de Frederic Pujolà i Vallés, Ll. G. Constans i Serrats, Camil Geils, entre molts d'altres), mostra una certa denúncia. Per exemple, arran dels dèficits educatius de la població infantil. Si bé l'ensenyament bàsic era obligatori legislativament des de 1857, la publicació denunciava que no es feia complir la llei i que abundava l'analfabetisme entre els joves. En aquest sentit, també demanava una política d'higiene de la via pública, la neteja de l'escorxador públic i denunciava l'abandonament d'alguns carrers i la brutícia que s'hi acumulava. De fet, la seva prioritat era la “defensa dels interessos locals” i recordava els dèficits municipals a l'alcalde i a l'equip de govern municipal:

“al retreure tot això no és per ganes de molestar, sino per a que tothom se enteri de com anem complint la missió que ens varem imposar al començar a publicar *Costa Brava*”.

(“Crònica local”, núm. 10 (31 de desembre de 1919), p. 11)

A través de les seves pàgines, també es reclamava un pont sobre el riu Fluvià, o bé, es publicaven articles en profunditat a l'entorn de temes diversos: el clima de l'Escala, l'arquitectura religiosa o la sardana. Un any després de la seva publicació, *Costa Brava* va fer un avís al lector sota el títol “A tots i per a tots” en què remarcava les dificultats econòmiques del context global i alertava de la seva precària supervivència. Per això, demanava un esforç dels lectors per sanejar els seus comptes i impulsar la celebració d'un festival o tombola

benèfica. La redacció argumentava que la subscripció era anual i, per tant, no podia augmentar el preu del número fins que s'acabés l'any:

“la carestia de les primeres materies; els augments continuats de jornal, han sigut motius prou poderosos per a fer trontollar el pedestal que a copia de sacrificis i esforços per part de tots haviem arribat a bastir [...] *Costa Brava* no deu morir. Es precis que tots aquells que en les hores plaentes han demostrat amor a la nostra revista, vinguin en aquestes hores amargues a ajudarla amb son esforç”.

(La redacció. “A tots i per a tots”, núm. 16 (30 de març de 1920). p. 1-2)

Un episodi va marcar el segon any de publicació de la revista. El 15 d'abril de 1920, *Costa Brava* condemnava contundentment l'atemptat contra la façana de la casa en construcció del veí Lluís de Nadal. A resultes d'aquest fet, dos veïns, Antoni Puig i Josep Donjó, es van presentar a casa del redactor Josep Esquirol i, tot seguit, es van traslladar a la seu de la redacció on es trobava el director del periòdic. A l'exterior, hi havia una gran concentració de persones que intimidaven l'equip de la redacció. Puig i Donjó demanaven aclariments per la publicació de la notícia arran de l'explosió en el domicili de Lluís Nadal i els hi retreien que haguessin utilitzat la paraula “terrorista” per definir-la, una paraula que, segons ells, estava associada al sindicalisme i l'anarquisme que

“semblava talment una delació que es feia per a que se procedís contra totes les persones que professen idees avançades”.

(Ballesta, Joan. “A la opinió sensata del poble de La Escala”, núm. 17 (15 d'abril de 1920), p. 1)

La resposta de la revista era refermar el seu posicionament apolític:

“Nosaltres [...] estem completament allunyats de tota passió política i és per això que nosaltres al combatre qualche cosa que atenti contra els interessos de la vila escalenca, tant se'ns endona que sigui de la dreta com de l'esquerra [...] per damunt de tot, posem nosaltres l'ideal d'engrandiment i prosperitat de la nostra vila”.

(Ballesta, Joan. “A la opinió sensata del poble de La Escala”, núm. 17 (15 d'abril de 1920), p. 2)

El 30 d'agost de 1920 es va publicar una conversa amb Carles Casades de Códol, un dels promotors de la construcció del pont sobre el riu Fluvià. La transcendència de l'entrevista va fer que fos reproduïda per altres periòdics, com ara, l'*Empordà Federal* a la seva edició del 4 de setembre de 1920.

El 15 de setembre de 1920, la redacció va canviar el dibuix de la capçalera remarcant el mateix punt de la cala Montgó però amb una força de

les onades molt més agressiva. En aquesta època, també era habitual que l'article de portada portés com a epígraf "Proses del moment" en què es tractaven qüestions d'actualitat internacional i "De tot arreu" en què recollia informacions locals i estrangeres de tots els àmbits. També es va fer ressò dels homenatges que va rebre Victor Català, filla de la població que escrivia sota pseudònim, i ampliava les seccions amb un interès pel teatre i els llibres.

El 30 de gener de 1921 s'assenyalava a la "Crònica local" que s'havia rebut un anònim a la redacció signat per un "fournierista" en la qual es demanava que es rectificés un solt publicat en aquesta secció. Tot i el comunicat, la redacció es va negar a rectificar el contingut de les informacions:

"no rectificarem mai res de lo publicat en nostra revista, si el que ho demana ens fa veure que's de justícia i de raó el rectificar, i al ensems, dona la cara, avalant les comunicacions amb la seva firma".

("Crònica local", núm. 36 (30 de gener de 1921), p. 7)

En el segon any de vida de la publicació, la redacció va publicar un número extraordinari amb acurats gravats coincidint amb la Festa Major de l'Escala. Coincidint amb el número es va canviar la imatge de la capçalera per una imatge de la població des d'un lateral del mar estant. La revista publicava a finals d'agost de 1921 una semblança sota el títol "Gent de casa" en què es feia un retrat dels redactors i dels col·laboradors juntament amb un dibuix a llapis dels seus perfils. Del director, Joan Ballesta, en van dir que era "la verdadera ànima de la Revista"; de Josep Esquirol en remarcaren el seu polifacetisme: fotògraf, rellotger, joier, antiquari, òptic, comissionista, agricultor, avicultor, entre d'altres; del mestre Lluís Tasis en van dir que era "el cuot de la colla [...] i no té mandra quan és hora de preparar quelcom per a donar sortida a la revista" i Adolf Tasis era definit com

"home de caràcter bo, noble i i formal, porta en el sí de la nostra redacció, l'estímul de les qualitats que l'adornen. Treballador pacient, en les hores de feina, per l'endegament de la revista, treballa i calla mentre's els altres fan gatzara, rient i cridant".

("Gent de casa", núm. 50 (31 d'agost de 1921), p. 6-7)

Les ressenyes es completaven amb el retrat dels redactors Martí Rouret i F. Xavier Hospital. En aquesta darrera etapa, es van introduir algunes noves seccions, com ara, els "Aplecs sardanistes" amb una relació de compositors amb les seves biografies corresponents i es van publicar narracions per

entregues. A tall d'exemple, Joan Ballesta publicà *Veles al Vent*. També eren habituals les informacions a propòsit de l'entitat Pomells de Joventut de l'Escala i la publicació va fer un seguiment dels escalencs enviats com a soldats a l'Àfrica que també enviaven cartes des del front que es publicaven a la revista.

En total, en van sortir 62 números, alguns d'ells extraordinaris, en motiu de la Festa Major de l'Escala l'agost de 1919 amb més d'una vintena de pàgines, algunes il·lustracions i profusió d'anuncis locals però també de Figueres, Girona i Barcelona. L'últim número localitzat correspon al 15 de març de 1922 però no s'indicava que desaparegués en aquest moment.

Més enllà de la informació local periòdica i els treballs literaris, la publicació va tenir el mèrit d'impulsar una obra de cultura concretada amb una biblioteca popular i un saló de lectura. La voluntat era que a través d'unes mínimes quantitats econòmiques, els subscriptors poguessin llegir i, alhora, que hi hagués un espai de trobada on es podien consultar una vintena de revistes i periòdics setmanals i quinzenals de la comarca i d'arreu. La promoció d'aquestes dues novetats es va fer a finals de novembre de 1920 coincidint amb el trasllat de la redacció i l'administració al primer pis del carrer Pi i Margall, número 19.

Més tard, la capçalera va impulsar uns Jocs Florals "Costa Brava" propis, adreçats al públic infantil l'any 1920 i, l'any següent, a l'adult coincidint amb el segon aniversari de la revista. Una mostra del seu compromís cultural per a l'engrandiment espiritual de l'Escala.

Satírica en temps de guerra

Durant la Guerra Civil va aparèixer una revista insòlita de caràcter satíric i de nom *El Borinot*. La revista es va començar a publicar a finals d'agost de 1937 mecanografiada si bé, més tard, estava impresa. En la seva presentació, el setmanari anunciava:

"Jo sóc el borinot, que per primera vegada veig la llum, la llum d'una vila clara i riallera. Però estic un xic espantat: tinc por de no agradar, de què em diguin que sóc estrafet, o que, estic mal escrit o que tinc altres tares. [...]"

El meu únic desig és fer com tots els borinots: bronzir a tort i a dret, fer soroll a les orelles de tots, dient coses que amb tot i la seva poca importància facin venir la rialleta al llavi. Perque ja ho sabeu: El borinot es fica on pot".

("Comentari. Presentació", núm. 0 (28 d'agost de 1937), p. 1)

El setmanari, publicat almenys des del 28 d'agost de 1937 fins al 26 de febrer de 1938, estava imprès a Palamós i no portava anuncis comercials malgrat que mostrava la llegenda "S'admeten anuncis-Preus econòmics", o bé, "El Borinot espera els vostres anuncis" (núm. 2, 26 de febrer de 1938, p. 2 i 3). La majoria dels continguts eren textos que pretenien entretenir (advertències mordaces, acudits, endevinalles) i, sobretot, de safareig. També s'inclouen algunes composicions poètiques de to sarcàstic.

La publicació difonia eslògans propis per a l'autopromoció de diverses tipologies però que coincidien a animar les vendes: "Qui anuncia a El Borinot, al feixisme fa el boicot" (núm. 1, 12 de febrer de 1938, p. 1); "*El Borinot* es fica on fot!"; "El que bona estona vol passar, *El Borinot* té de comprar" (núm. 3, 12 de març de 1938, p. 1); "El bon humor aconsegueix, qui *El Borinot* llegeix" (núm. 3, 12 de març de 1938, p. 3).

La revista satírica va aparèixer en plena guerra civil encara que amb una periodicitat irregular: el número 0 es va publicar l'agost de 1937, el primer el febrer i el tercer el març de 1938. Tots els números anaven acompanyats de la llegenda "repassat per la censura" o "la censura ens ha repassat". Era un moment especialment difícil per la penúria econòmica de la rereguarda i aviat per l'escassetat de paper.

Pel que fa a la fulla parroquial local formava part de la *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona* que compartia els mateixos continguts amb la resta de periòdics excepte a la darrera pàgina específica de l'Escala, unes notes informatives de la vida a la parròquia. N'hem localitzat pocs exemplars, entre els anys 1965 i 1966, però fou remarcable el comiat del sacerdot Tomàs Pons Caulus quan s'acomiadà de la parròquia el gener de 1967 substituït per Marcelino Carrera Rey. La fulla encara es publicava l'any 1982.

A finals de 1979, després de les eleccions municipals, van aparèixer dos fulls clandestins amb el nom *El Borinot*, una evocació directa del període dels anys de la Guerra Civil, i el lema "Ha arribat *El Borinot* que posa el nas on pot", de periodicitat irregular. En la seva declaració d'intencions assenyalaven:

"Som un grup de joves de l'Escala que volem fer crítica mitjançant aquest Borinot. Més endavant i amb els corresponents permisos, el posarem a la venda a les llibreries del poble. Mentre es fan les degudes gestions, l'enviarem a les anomenades forces vives de l'Escala..."

("Un full clandestí. D'on ha arribat *El Borinot* de l'Escala?", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 144 (28 de novembre de 1979), p. 13)

La publicació, que mantenia el caràcter satíric de la seva predecessora, era crítica amb què la Comissió de Festes organitzés una festa major burgesa i poc popular. També denunciava algunes decisions polítiques adreçant-se a l'alcalde i als regidors. Segons l'*Hora Nova*, tenia mala redacció, faltes d'ortografia i no donava cap visió de les problemàtiques i les necessitats de la població. El fet que fos anònim i l'elevat to de les seves crítiques va causar un fort impacte entre els veïns. Un d'ells, Josep Vicens, va fer un escrit en què va atacar els responsables de la revista tractant-los de cacics i racistes, segons ressenyava l'*Hora Nova* a finals de gener de 1980.

A inicis de 1980 es va començar a publicar *L'Escalenc* i, més tard, *Fulls d'Història Local*, editats per l'Ajuntament. *Fòrum d'Empúries* era la revista d'EUA, portaveu del grup d'Esquerra Unida i Alternativa de l'Escala. De fet, durant l'etapa democràtica prolifera el nombre de publicacions de caràcter divers (d'ideologies diverses, com ara, l'anarquista però també de temàtica escolar, esportiva, cultural, entre moltes d'altres) amb una gran extensió de títols.

La Sardana (1900-1901)

1. **Nom de la publicació:** *La Sardana*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Revista Quincenal" (des del setembre fins a l'11 d'octubre de 1900); "Revista Literaria" (des del 7 de novembre de 1900 fins al 16 de gener de 1901).

2. **Lloc d'edició:** L'Escala.

3. **Periodicitat:** quinzenal.

4. **Llengua ó llengües:** català (esporàdicament en castellà).

5. **Dates del primer i últim número publicats:** 2 de setembre de 1900 (núm. 1) - 16 de gener de 1901 (núm. 10).

6. **Orientació editorial i continguts:** cultura i literari.

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:** Manel Domenech (núm. 4 (7 de novembre de 1900), p. 9); J. Staramsa (Asmarats) (núm. 5 (21 de novembre 1900), p. 5).

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

Corresponsals (núm 6 (5 de desembre de 1900), p. 8), Barcelona, Ramón Muntané, Rambla de las Flors Kiosco de Joan Tasso; La Bisbal, Joseph Oliveras i Pi; Sabadell, Ramóm Ribera Llovet, C/ de St. Domingo, 32; Sant Feliu de Guixols, Josep Novi, Passeig dels Guixols, 17.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imprenta "Iberica", Plaza Tetuán, 50. Barcelona (des del 2 de setembre fins al 20 de setembre de 1900 (núm. 2); Impremta de M. Alegret, C/ S.Pau, 53 A, Figueras (des del 11 d'octubre de 1900 fins al 16 de gener de 1901).

12. **Format:** 28 x 20 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 8 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:** sis mesos 1,50 pessetes; núm. solt 0,10 cèntims per tot Espanya; núm. retardat, 0,15 cèntims (els preus apareixen des del 7 de novembre de 1900).
16. **Preus i percentatges de publicitat:** "S'admeten anuncis á preus convencionals" (només es presenten anuncis comercials a la darrera pàgina des del 19 de desembre de 1900).
17. **Tipologia de publicitat:** anuncis comercials de L'Escala, Figueres, Barcelona.
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** ACAE. (facsimil) Any 1900: 1-8. Any 1901: 9-10; AMG (facsimil) Any 1900: 1-8. Any 1901: 9-10; BFC. (facsimil) Any 1900: 1-8. Any 1901: 9-10; AMLE. Any 1900: 1. Any 1901: 10; BC. Any 1900: 2-3, 5, 8. Any 1901: 9-10.
21. **Referències:** "Les comarcas", a *Diari de Catalunya* [Barcelona], núm. 76 (22 d'agost de 1900), p. 3; "Noticias de Barcelona", a *Diari de Catalunya* [Barcelona], núm. 88 (2 de setembre de 1900), p. 2; "Crònica general", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 7884 (5 de setembre de 1900), p. 2; "Noticias", a *La Lucha* [Girona], núm. 7152 (5 de setembre de 1900), p. 3; "Crònica", *Lo Somatent* [Reus], núm. 3658 (5 de setembre de 1900), p. 2; "Sultos", a *La Opinión* [Tarragona], núm. 204 (6 de setembre de 1900), p. 2; "Noticias", a *Heraldo de Gerona* [Girona], núm. 135 (6 de setembre de 1900), p. 2; "Onadas", a *L'Atlántida* [Barcelona], núm. 155 (6 de setembre de 1900), p. 3; "Crònica", a *La Semana* [Girona], núm. 4 (7 d'octubre de 1900), p. 3; "Crònica", a *Lo Vendrellench* [Vendrell], núm. 415 (8 de setembre de 1900), p. 3; "Crònica local", a *El Regional* [Figueres], núm. 593 (8 de setembre de 1900), p. 3; "Noticies", a *Lo Gerones* [Girona], núm. 303 (15 de setembre de 1900), p. 3; "Sección de noticias", a *El Deber* [Olot], núm. 194 (15 de setembre de 1900), p. 587; "Al vate escalense", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 773 (20 de setembre de 1900), p. 2; "Las comarcas", a *Diari de Catalunya* [Barcelona], núm. 115 (29 de setembre de 1900), p. 4; "Novas", a *Gent Nova* [Badalona], núm. 21 (7 d'octubre de 1900), p. 6; "Gacetillas", a *Sabadell Moderno* [Sabadell], núm. 312 (9 de novembre de 1900), p. 2; "Gacetillas", a *Sabadell Moderno* [Sabadell], núm. 323 (22 de novembre de 1900), p. 3; "Variedades", a *Sabadell Moderno* [Sabadell], núm. 325 (24 de novembre de 1900), p. 3; "Gacetillas", a *Sabadell* [Sabadell], núm. 329 (29 de novembre de 1900), p. 2; "Noticias", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 1717 (13 de desembre de 1900), p. 3; "Noticies", a *Lo Gerones* [Girona], núm. 112 (15 de desembre de 1900), p. 2; "La Sardana de La Escala", a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 803 (3 de gener de 1901), p. 3; "Gacetillas", a *Sabadell Moderno* [Sabadell], núm. 4 (15 de gener de 1901), p. 3; "Las comarcas", a *Diari de Catalunya* [Barcelona], núm. 234 (28/29 de gener de 1901), p. 4; "Gacetillas", a *Sabadell Moderno* [Sabadell], núm. 27 (1 de febrer de 1901), p. 3; "Givanel, J. (1931: 155); Bertran, Ll. (1931: 93); Torrent, J. (1937: 96); Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 156); Guillamet, J. (1977: 60); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de

1992), p. 48; "Editorial", a *Cami de Ronda* [L'Escala], núm. 1 (1 de juny de 2010), p. 1.

22. Observacions: En el periòdic *Sabadell Moderno* apareixen anuncis de la revista des del 9 de novembre de 1900 fins al 31 de gener de 1901. També apareix un anunci de propaganda en què s'assenyala que s'admeten anuncis i subscripcions, núms. 6, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 21, 23, 24, 26.

***El Fuet* (1902)**

1. **Nom de la publicació:** *El Fuet*.
2. **Lloc d'edició:** L' Escala.

21. Referències: "Notícies", a *Lo Gerones* [Girona], núm. 349 (1 de maig de 1902); "Editorial", a *Cami de Ronda* [L'Escala], núm. 1 (1 de juny de 2010), p. 1.

***Costa Brava* (1909)**

1. **Nom de la publicació:** *Costa Brava*.
21. **Referències:** Torrent, J. (1937: 96); Torrent, J. i Tasis, R. (1966: 156); Guillaumet, J. (1977: 60); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22: "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14.731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20.036 (28 de maig de 2006).
22. **Observacion:**

***Costa Brava* (1919-1922)**

1. **Nom de la publicació:** *Costa Brava*
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Revista Quinzenal. Literatura. Ciències. Arts. Crònica local".
2. **Lloc d'edició:** L'Escala.
3. **Periòditat:** quinzenal.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 15 d'agost de 1919 (núm. 1) - 15 de març de 1922 (núm. 62).
6. **Orientació editorial i continguts:** cultural i literari.
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** C/ Maranges, 5, L'Escala (des del 15 d'agost de 1919 fins al 30 de novembre de 1920); C/ Pi i Margall, 19, L'Escala (des del 15 de desembre de 1920 fins al 15 de març de 1922).
9. **Càrrecs i noms dels redactors:** director, Joan Ballesta i Molinas ("Crònica local", núm. 10 (31 de desembre de 1919), p. 11); Carles R. Soriano ("Crònica local", a *Costa*

Brava, núm. 3 (14 de setembre de 1919) p. 8); Francisco Javier Hospital ("Crónica local", a *Costa Brava*, núm. 8 (30 de novembre de 1919), p. 8.); Josep Esquirol, Adolf Tasis ("A la opinió sensata del poble de La Escala", núm. 17 (15 d'abril de 1920), p. 1.); Martí Rouret ("Crónica local", núm. 37 (15 de febrer de 1920), p. 8.); Lluís Tasis Parnau ("Crónica local", núm. 49 (15 d'agost de 1921), p. 7).

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Victor Català ("Crónica local", núm. 7 (14 de novembre de 1919), p. 7); Joan Pi ("El Pou de les Raimeres", núm. 8 (30 de novembre de 1919), p. 1); Francesc Serrats ("Crónica local", núm. 11 del 15 de gener de 1920, pàg. 7); J. Barceló Matas ("Crónica local", núm. 13 (15 de febrer de 1920), p. 7); Gratacós ("Crónica local", núm. 24 (30 de juliol de 1920), p. 8); mossèn Francesc Gay ("Crónica local", núm. 29 (15 d'octubre de 1920), p. 8.); ("Crónica local", núm. 30 (30 d'octubre de 1920), p. 8); Joan Pi Lleó ("Crónica local", núm. 33 (15 de desembre de 1920), p. 8); Emili Albert ("Crónica local", núm. 34 (30 de desembre de 1920), p. 11); Santalo Sixt Vila ("Crónica local", núm. 35 (15 de gener de 1921), p. 7); Salvador Ferrer i Culubret ("Crónica local", núm. 45 (15 de juny de 1921), p. 7); Miquel Roger i Crosa ("Crónica local", núm. 45 (15 de juny de 1921), p. 8); Camil Gels ("Crónica local", núm. 48 (30 de juliol de 1921), p. 8); Llorens Jou Olió ("Crónica local", núm. 48 (30 de juliol de 1921), p. 8); Cassià Costal ("Crónica local", núm. 52 (30 de setembre de 1921), p. 5); Maria Teresa Vial ("Crónica local", núm. 55 (30 de novembre de 1921), p. 6); Pere Casademont ("Crónica local", núm. 57 (30 de desembre de 1921), p. 6); Pere Andreu Rius ("Crónica local", núm. 61 (28 de febrer de 1922), p. 6); *Scipio* pseudònim del director de Costa Brava, ("Crónica local", núm. 5 (19 d'octubre de 1919), p. 6); Francisco Javier Hospital utilitza el pseudònim de *Jordi Romeu* (núm. 8 (30 de novembre de 1919), p. 8); Josep Tarragó utilitza el pseudònim de *Jordi d'Erill* (núm. 21 (15 de juny de 1920), p. 7); Joan Ballesta utilitza el pseudònim de *Flavi* (núm. 38 (28 de febrer de 1921), p. 4); *Nina Barceló* pseudònim de Maria Teresa Vial (Veure crónica local, núm. 55 del 30 de novembre de 1921, pàg. 6.); en el núm. 60 del 15 de febrer de 1922 s'observa un error de numeració i hauria de ser núm. 59.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. Ribas, Palafrugell (des del 15 d'agost fins al 14 de setembre de 1919); Arts Gràfiques. Llorens Castelló, Palamós (des del 28 de setembre de 1919 fins al 31 de maig de 1920); Impremta de J. Trayter, C/ Cervantes, 13, Figueres (des del 15 de juny fins al 15 de març de 1922).

12. **Format:** 32 x22 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 8 pàgines a 1 i 2 columnes. En els números extraordinaris es presenten de 12 a 20 pàgines.

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: un nombre solt, 15 cts.; preu de subscripció ,2,50 ptes l'any (des de el núm. 1 del 15 d'agost de 1919 al núm. 12 del 30 de gener de 1920); preu de subscripció 3,50 ptes l'any (des del 15 de febrer de 1920 al 30 de juliol de 1920); un número solt, 25 cts.; preus de subscripció, 5 ptes l'any (des del 15 d'agost de 1920 al 15 de març de 1922).

16. Preus i percentatges de publicitat:

una pàgina: 80,00 pts, semestre; ½ pàgina: 45,00 pts, semestre; ¼ pàgina: 22,50 pts; 1/8 pàgina: 12 pts, semestre.

També s'admeten anuncis per un sol número al preu de 8,4,2 i 1,10 ptes, respectivament (19 d'octubre de 1919).

"Veure observació. Avis administración", núm. 10 (31 de desembre de 1919), p. 11."

17. Tipologia de publicitat: 30 % de anuncis de L'Escala, Torroella de Montgrí, Figueres, Barcelona, Girona.

18. Edicions extraordinàries: "Festa Major", núm. 2 (30 d'agost de 1919); núm. 10 (31 de desembre de 1919); núm. 25 (15 d'agost de 1920); núm. 50 (30 d'agost de 1921); núm. 34 (30 de desembre de 1920).

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades: AMG. Any 1919: 1-10. Any 1920: 11-27, 29-30; BC. Any 1920: 25; CJF. Any 1920: 16, 30. Any 1921: 40, 48, 52; B.F.C. Any 1919: 1-5, 7-10. Any 1920: 11-16, 18-32, 34. Any 1921: 35-37, 39-40, 47-52, 55-57. Any 1922: 58; HMM. Any 1922: 58; AMLE. Any 1919: 1-10. Any 1920: 11-34. Any 1921: 35-57. Any 1922: 58-61 originals, 62 fotocòpies.

21. Referències: "Crónica", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 182 (12 d'agost de 1919), p. 3; "Noticies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 775 (16 d'agost de 1919), p. 5; "Noticias", a *El Norte* [Girona], núm. 2901 (19 d'agost de 1919), p. 2; "Moviment Regionalista", a *La Costa de Llevant* [Canet de Mar], núm. 30 (24 d'agost de 1919), p. 2; "Hebdomadàries", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 818 (12 de juny de 1920), p. 3; "Crónica General", a *El Magisterio Gerundense* [Girona], núm. 588 (24 de juny de 1920), p. 8; "Generals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 820 (26 de juny de 1920), p. 5; "El pont-gual sobre'l Fluvià", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 502 (4 de setembre de 1920), p. 4-5; "Otras noticias", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 164 (20 de juliol de 1921), p. 3; "Jocs Florals", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 226 (23 de juliol de 1921), p. 2-3; "Jocs Florals", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 876 (23 de juliol de 1921), p. 3; "Jochs Florals", a *La Costa de Llevant* [Canet de Mar], núm. 29 (31 de juliol de 1921), p. 7; "Il Jocs Florals de La Escala

organitzats per la revista Costa Brava", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 187 (18 d'agost de 1921), p. 5; "Il Jocs Florals de La Escala organitzats per la revista Costa Brava", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 230 (20 d'agost de 1921), p. 3. "Els Jocs Florals de La Escala", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 192 (24 d'agost de 1921), p. 1-2; "Jaume Maurici", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 235 (24 de setembre de 1921), p. 1; Bertran, LL. (1931: 93); Givanel, J. (1931: 155); Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 156); Guillamet, J. (1977: 60, 204); "La Festa Major de l'Escala", a *Hora Nova (Especial l'Escala)* [Figueres], núm. 180 (27 d'agost de 1980), p. 1; "Agraïment", a *L'Escalenc* [L'Escala], núm. 63 (agost de 1985), p. 15; "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Una premsa rica i prolífica al llarg del temps", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 5; "La Biblioteca Popular de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 17; Vila Mitjà, Mercè (1997: 69-72, 95, 113-114); "Editorial", a *Camí de Ronda* [L'Escala], núm. 1 (1 de juny de 2010), p. 1; Boix, Lurdes i Didac Piñero (2018: 68).

22. **Observacions:** dibuix de la capçalera elaborat per Adrià Gual (des del 15 d'agost de 1919 al 30 de juliol de 1920; nou dibuix de la capçalera elaborat per Josep Lluís Pellicer a núm. 25 (des del 15 d'agost de 1920 fins al 15 d'agost de 1921); canvi de dibuix a la capçalera elaborat per Pere Colomer (des del 31 d'agost de 1921 fins al 15 de març de 1922); "Crònica local", núm. 51 (15 de setembre de 1921), p. 8. Són, especialment, rellevants les caricatures dels redactors (núm. 50 (30 d'agost de 1921), p. 6-7).

***El Borinot* (1937-1938)**

1. **1. Nom de la publicació:** *El Borinot*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Setmanari satíric" (núm. 0 del 28 d'agost de 1937); "Quinzenari satíric" (des del 12 de febrer de 1938 fins al 12 de març de 1938).

2. **Lloc d'edició:** L'Escala.

3. **Periòditat:** setmanal i quinzenal.

4. **Llengua o llengües:** català.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 28 d'agost de 1937 (núm. 0) -12 de març de 1938 (núm. 3).

6. **Orientació editorial i continguts:** humorístic.

7. **Orientació Política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** C/ de la Torre. Veure Mitjà, M. (1947: 134). Apartat de correu, núm. 3 (núm. 0 (28 d'agost de

1937), p. 3). Apartat de correus, núm. 6 (des del 12 de febrer de 1938 fins al 12 de març de 1938).

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

Miquel Mir (núm. 3 (12 de març de 1938), p. 2).

11. **Nom i adreça de l'impressor:** El núm. 0 (28 d'agost de 1937), mecanografiat; Impremta C. Barnés, Palamós (des del 12 de febrer de 1938 fins al 12 de març de 1938).

12. **Format:** 30x21 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** 0,10 cts.

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:** "Repasat per la censura" (des del 26 de febrer de 1938 fins al 12 de març de 1938).

20. **Col·leccions conservades:** AMLE. Any 1937; 0 (fotocòpia). Any 1938; 1-3. (fotocòpies).

21. **Referències:** Vila Mitjà, Mercè (1992; 13, 134, 143, 175); "Editorial", a *Camí de Ronda* [L'Escala], núm. 1 (1 de juny de 2010), p. 1.

22. **Observacions:**

***Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. San Pedro de La Escala* (1964/1965)**

1. **Nom de la publicació:** *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona, San Pedro de la Escala* (15 d'agost de 1965); *Hoja Parroquial. San Pedro de la Escala* (29 de gener de 1967). **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Semana parroquial".

2. **Lloc d'edició:** L'Escala

3. **Periòditat:** setmanal.

4. **Llengua o llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 15 d'agost de 1965 (núm. 1966) - 29 de gener de 1967 (s/núm).

6. **Orientació editorial i continguts:** religiosa.

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:** 22x16 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** CCV: Any 1965: 1966/ s/núm; 1966; Any 1967: 2048 / 109. Hi ha dues numeracions: una, de la fulla local i, una altra, del butlletí religiós de la diòcesi.
21. **Referències:** Vila Mitjà, Mercè (1997: 72, 77, 95-96).
22. **Observacions:**

X. Garriguella

Garriguella va tenir una primera i única publicació, de caràcter religiós, durant els primers decennis del segle XX. La fulla fou promoguda pel rector de la parròquia titulada, *Fulla Dominical de Garriguella*, almenys entre el període de la Restauració i els primers anys de la Dictadura de Primo de Rivera.

***Fulla Dominical de Garriguella* (1907-1924)**

1. **Nom de la publicació:** *Fulla Dominical. Parroquia de Garriguella* (del segon diumenge de març de 1913 al quart diumenge de gener de 1920); *Fulla Dominical de la Diocesis de Girona. Parroquia de Garriguella* (del primer diumenge d'abril de 1923 al primer diumenge de gener de 1924).

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Garriguella.

3. **Periodicitat:** setmanal.

4. **Llengua o llengües:**

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:**

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:** religiosa.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. Y Llib. de Josep Masdevall scr de Miegerville, Figueres (segon diumenge de març de 1913); Estampa Privada de la Parròquia; La Editorial Gerundense, Girona. Estampa Privada de la Parroquia (del primer diumenge d'abril de 1923 al primer diumenge de gener de 1924).

12. **Format:** 21,5/22 x 16/16.5 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 columna.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** BSG. Any 1913: 10, 21, 24-25, 29-30, 33-35, 42; Any 1914: 50-51; Any 1915: 5-6; Any 1920: 4; Any 1923: 13; Any 1924: 1.

21. **Referències:** "Al Ilm.i Rdm. Dr. P. Francisco de P. Mas i Oliver Bisbe de Girona", a *El Norte* [Girona], núm. 1685 (18 de juliol de 1915), p. 3; "Notícies", a *La Veu de*

l'Empordà [Figueres], núm. 693 (19 de gener de 1918), p. 5.

22. **Observacions:** la imatge de la capçalera canvia cada semana.

XI. La Jonquera

La població fronterera de La Jonquera va tenir una certa tradició periodística a partir de la dictadura franquista. La primera publicació *Cooperación Junquerense*, escrita en llengua castellana, estava patrocinada per la Junta de Primer Ensenyament i l'associació d'amics i protectors de les escoles. La revista, que va aparèixer el maig de 1948, elogiava la participació dels veïns en tots els projectes de l'entitat i el seu esperit solidari:

“Es pueblo de beneméritos ciudadanos. No són egoístas; poseen sencillamente una sana ambición y un noble estímulo [...] permitidnos que os digamos que aún no está todo hecho. No debemos dormirnos en los laureles del regocijo y de la victoria, sino continuar por el camino emprendido hasta haber dotado a nuestras escuelas de todo cuanto necesitan en aras de una mejor educación e instrucción de vuestros hijos, a la mayor gloria de Dios y de la Patria, y ejemplo de extranjeros que nos visitan. Porque no hay que olvidar que somos puerta de Eurroa, y a esa Europa envejecida y desvalida debemps ofrecerle el rico caudal nuestros sacrificios por el futuro bienestar de nuestros niños”.
 (“Elogio a La Junquera”, núm. 1 (maig de 1948), p. 1)

La junta de l'entitat estava presidida per José de Ameller i com a vicepresident José Calabuig. Maria Isabel Cifuentes i Pedro Lacasa eren la secretària i el tesorer respectivament. A través de les seves pàgines, es pot seguir l'evolució de l'Asociación de Amigos y Protectores de las Escuelas Nacionales, les activitats que promovien i la publicació d'alguns treballs escolars. De fet, remarcaven la importància i la necessitat d'aquesta institució que havia d'esdevenir:

“el vehículo por el que el pueblo llegará a la escuela y ésta a la familia, haciéndose sentir sus mutuas y saludables influencias que, bien recogidas y mejor encauzadas, serán manantiales de renovadora savia que impulsará a las nuevas generaciones por los derroteros de un porvenir venturoso”.
 (“Nuestra flamante Asociación de Amigos y Protectores”, núm. 1 (maig de 1948), p. 8)

La publicació aportava algunes notes històriques, la biografia d'alguns homes exemplars i dedicaven textos a la memòria dels mestreS (per exemple, a José Peñuelas del Río), curiositats, acudits i coneixements útils. Tant els alumnes com els pares es van implicar en la confecció del periòdic amb treballs escolars

i articles de reflexió sobre l'estat actual de les escoles, l'ensenyament i els projectes per al futur en relació a la renovació dels mètodes de formació moral i intel·lectual.

Poc després, va aparèixer *Ecos Junquerenses*, també vinculats a la Asociación de Amigos y Protectores de las Escuelas y la Junta Municipal de Enseñanza amb col·laboració amb l'Ajuntament. En el número 2, l'únic que hem vist, els textos eren indicatius de l'afiliació política de l'època:

“Hoy que la España inmortal conmemora la memorable fecha del Glorioso Movimiento Nacional, renovamos una vez más nuestra inquebrantable adhesión al Caudillo de España en la personal del Excmo. Sr. Gobernador Civil, de quien nos cabe el alto honor de recibir numerosas e inmerecidas atenciones”.

(núm. 2 (juliol de 1950), p. 1)

En aquest número, s'elogiava el mecenatge dels germans Lloveras amb una fotografia a la portada de Juan, empresari de la població que havia finançat la renovació del material de les escoles. En alguns dels articles, es demanava la col·laboració de les famílies per enaltir la tasca de l'Escola i dels seus mestres. En aquest sentit, es considerava que tot i que hi havia interès, se'n requeria més. Un dels articles estava escrit per la inspectora de primer ensenyament, Carmen Higuera, que valorava positivament la prolífica tasca dels mestres.

En aquest moment, la junta directiva de l'entitat d'amics i protectors de les Escoles estava presidida per Pedro Lasaca i el vicepresident era Miguel Sabiol. Maria Isabel Cifuentes i Juan Monjonell eren el secretari i el tresorer, respectivament. El periòdic donava informacions que podien interessar al públic general: des de les millores de l'escola al cor parroquial.

A la dècada dels anys seixanta, la població va comptar amb la *Hoja Parroquial de La Junquera y Los límites*, impulsada pel rector de la parròquia, de llengua castellana i similar a la resta de fulles de caràcter religiós que s'editava a d'altres poblacions.

***Cooperación Junquerenses* (1948)**

1. Nom de la publicació: *Cooperación Junquerense*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Publicación patrocinada por la junta municipal de 1ª enseñanza y la asociación de amigos y protectores de las escuelas”.

2. Lloc d'edició: La Jonquera.

3. **Periòditat:**
4. **Llengua o llengües:** castellà.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** maig de 1948 (núm. 1).
6. **Orientació editorial i continguts:** escolar.
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Editorial Estudium, Beatas, 8, Barcelona.
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 24 pàgines a 1 columna.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** CJB. Any 1948: 1; CRB. Any 1948: 1.
21. **Referències:** "Vida social (Secció de fotografia de l'ACEJ)", a *L'Esquerda de la Bastida* [La Jonquera], núm. 19 (30 de desembre de 1998), p. 29.
22. **Observacions:**

***Ecos Junquerenses* (1950)**

1. **Nom de la publicació:** *Ecos Junquerenses*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
2. **Lloc d'edició:** La Jonquera.
 3. **Periòditat:**
 4. **Llengua o llengües:** castellà.
 5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** juliol de 1950 (núm. 2)
 6. **Orientació editorial i continguts:**
 7. **Orientació política:**
 8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
 9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
 10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
 11. **Nom i adreça de l'impressor:** Editorial Estudium, Beatas, 8. Barcelona.
 12. **Format:**
 13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 8 pàgines a 2 columnes.
 14. **Tiratge i difusió:**
 15. **Preus de venda i subscripció:**
 16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** CRB. Any 1950: 2.
21. **Referències:**
22. **Observacions.**

***Hoja Parroquial de La Junquera y Los Límites* (1961-1964)**

1. Nom de la publicació: *Hoja Parroquial de La Junquera y Los límites.*

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:**
3. **Periòdit:** setmanal
4. **Llengua ó llengües:** castellà.
5. **Dates del primer i de l'últim números publicats:** 30 d'abril de 1961 - 1 d'agost de 1971.
6. **Orientació editorial i continguts:** religiosa.
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. Maso, Girona/ Imp. Garcia de Pou, Figueres (des del 30 d'abril de 1961 fins al 3 de setembre de 1961); Imp. Maso, Girona, Gráficas Pujol, Figueres (6 de setembre de 1964); Imp. Masó, Girona (1 agost de 1971)
12. **Format:** 21,5/22 x 16/16,5 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BSG. Any 1961: 41-59; Any 1964: 217; C.J.R. Any 1971: 575.
21. **Referències:**
22. **Observacions:**

XII. Lladó

De l'òrgan de la UFNR del districte de Vilademuls al full catòlic

El Centre Republicà Federal de Lladó va impulsar l'any 1916 una publicació política de nom *L'Avenç Garrotxà* que va esdevenir el portaveu de la Unió Federal Nacionalista Republicana local. Dirigit per Josep Torrá i Prats de Lladó, el setmanari figuerenc *Empordà Federal*, amb qui compartia les mateixes sigles, n'anunciava l'aparició i n'afirmava:

“Es descompta que dit periòdic farà bona tasca republicans i anticiquista i farà guerra als pertorbadors de la bona marxa administrativa d'aquella riallera vila [...] no defalleixin mai al propagar les doctrines sagrades qu'encarna el nostre programa federal nacionalista”.

(“De la Ciutat”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 250 (25 de desembre de 1915), p. 3)

Segons el periòdic gironí *El Norte*, la publicació es disposava “a trabajar al parecer para el señor Cardoner la candidatura de diputado a Cortes per Vilademuls, en las próximas elecciones” (“Noticias”, a *El Norte* [Girona], núm. 1829 (9 de gener de 1916), p. 3). El quinzenal va aparèixer el primer de gener de 1916 i 1917, encara que el darrer dels números presentava un error tipogràfic i en comptes de 1917 indicava 1916. En la salutació inicial desplegava part del seu ideari polític:

“Enamorats de les excelses idees de la Democràcia i la Llibertat a tot-hora les defensarem i les propagarem respectant a tothom, no inspirant-nos mai en odi ni en baixes passións i mantinguentnos sempre en els límits de la justícia.

Naixem convençuts de que l'ideal del Partit Republicà es l'únic que pot redimir nostre poble per al benestar d'aquest poble i per al triomf d'aquest ideal es per lo que nosaltres viurem mantinguent-nos dignes de sa grandesa”.

(La redacció. “Salutació”, núm. 1 (1 de gener de 1916), p. 1)

En aquest primer número, la redacció fundacional es posicionava com a òrgan del partit de la UFNR i assegurava que treballaven per la candidatura republicana a les eleccions provincials en contra del caciquisme imperant. La publicació també era crítica amb Cusí de qui deia que havia estat expulsat del Partit Liberal i s'havia passat a la Lliga Regionalista. En aquest sentit, també denunciava l'actitud de Francesc Cambó. Des del periòdic s'assegurava que tenien setanta afiliats, es promocionava Eugeni Duch Salvat com a candidat i s'escriuen articles de contingut polític. Per

exemple, el titulat “Quan la Garrotxa despertí...” polemitzava amb altres periòdics davant les campanyes electorals.

“*La Veu de l'Empordà* es el periòdic defensor del caciquisme en els districtes de Figueras i Vilademuls. La candidatura de'n Pere Rahola representa la continuació de l'odiosa política del cacic-màxim. Ciutadans del districte de Vilademuls abans de votar ficseusse be amb lo que representa la candidatura de La Lliga. El director de *La Veu de l'Empordà* el célebre doctor... es un dels peseteros polítics del nostre poble. Homes demòcratas agrupem-se i com un sol home lluitem, que conseguirem el triomf de nostra candidatura. La pau i benestar del nostre preuhat districte conseguirem, amb el triomf del nostre candidat. Carlins abans de votar la candidatura “lliguera” recordeuvos de com se portaren ells amb el vostre excandidat En Cirici Ventalló. Tots a l'una electors. Vía fora cacics”.

(Torrà Prats, Josep. “La propera campanya electoral”, núm. 6 (15 de març de 1916), p. 2)

La redacció era molt crítica amb la gestió de Carles Cusí de Miquelet com a diputat i considerava que la seva expulsió del govern de Romanones era escaient:

“El que amb sis anys d'actuació no ha lograt ni una carretera es a dir absolutissimament cap millora per aquest districte que representaba es just pero molt just que s'el forajiti no solzament del districte, sí que també del partit en el qual milita. En Cusí que solsament ha fet servir l'acta de Diputat per a els seus negocis particulars es veu ara expulsat del partit liberal”.

(La Redacció. “L'enfonçada d'en Cusí”, núm. 6 (15 de març de 1916), p. 3)

En aquest sentit, eren crítics amb la tasca periodística de *La Veu de l'Empordà* que volia ser un instrument al servei de la Lliga Regionalista. Considerava que el periòdic de Macià era el defensor del caciquisme en el districte de Vilademuls i de Figueres.

“Els republicans no podem de cap manera votar la candidatura de la Lliga, ans el contrari devem fer que triomfi la candidatura d'esquerres porque per mes que diguin els “lligueros” qu'es odiós el centralisme de Madrid, nosaltres podem sostenen ben alt que més odiós es encara el centralisme barceloní de la Lliga Regionalista”.

(Torrà i Prats, Josep. “Campanya electoral”, núm. 7 (28 de març de 1916), p. 2)

“Doném nosaltres, avui el crit d'alerta a tots els republicans [...] La “Lliga” representa l'extrema dreta catalana, l'intransigencia dretista: si el Sr. Rahola fos home d'esquerra ja no militaría a la Lliga, empro com que's dretista fanatitzat, heuvos-aquí porque es de la Lliga. No feu cas de les paraules sobreposades que vos puguin pronunciar els propagandistes de la Lliga. L'unic candidat d'esquerra es el que *L'Avenç Garrotxá* apoia, com l'apoen tots els elements liberals i anticaciquistes d'en Lluís Ballbé de Gallart”.

(“¡Alerta republicans”, núm. 7 (28 de març de 1916), p. 2)

Per això, consideraven que havien d'anar coal·ligades les esquerres i apostaven per la candidatura esquerrana per a Diputats a Corts de Lluís Ballbé de Gallart:

“Republicans: Tots com un sol home deveu votarlo, votar a la “Lliga” es donar el vot a un al·liat del cacic; liberals: Votar an el candidat lliguero es votar la continuació del caciquisme que infecta aquest districte qu’ha pertenescut tants anys oblidat”.

(“Districte de Vilademuls”, núm. 7 (28 de març de 1916), p. 1)

La premsa coetània es va referir diverses vegades a la publicació:

“*L’Avenç Garrotxa*, semanario de órgano del P.U.F. hace la propaganda de la candidatura del señor Ballvé por el distrito de Vilademuls”

(“Otro mal menor?”, a *Diario de Gerona de avisos y noticias*, núm. 80 (5 d’abril de 1916), p. 5)

“és un setmanariet que fa propaganda pel senyor Ballbé de Gallart diu que l’orientació política en les actuals eleccions és de “esquerres contra dretes” i que els jaumins del senyor Iglesias, del braç del senyor Ballbé, treballen per l’únic candidat d’esquerra. És edificant veritat, electors de Vilademuls”.

(“Agre-dolç”, a *El Gironès*, núm. 11 (6 d’abril de 1916), p. 3)

“Ya cuando la proclamación de candidatos por los partidos, le aconteció cierto chasco con su candidato predilecto. Ahora se ha puesto al lado del Sr. Ballbé de Gallart que en una parte es casi republicano, en otra es casi tradicionalista. Daría gusto que sus amigos de la extrema derecha vieran los articulitos que aplaude el señor Ballbé en el periódico de la izquierda. ¿Porque no manda allí el candidato encasillado algunos ejemplares.

Navegando entre dos aguas, va a ahogarse este pez encasillado”.

(“Vilademuls: Campaña electoral”, a *Libertad* [Figueras], núm. 50 (6 d’abril de 1916), p. 8).

Coincidint amb l’aparició de *L’avenç Garrotxà* i, potser per contrastar-ne la seva incidència, el rector de la parròquia va impulsar la *Fulla Dominical Sta. Maria de Lladó* durant el mateix any.

***L’Avenç Garrotxa* (1916)**

1. **Nom de la publicació:** *L’Avenç Garrotxa*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Periódic Quincenal. Portaveu del Partit d’Unió Federal Nacionalista Republicana”.

2. **Lloc d’edició:** Lladó.

3. **Periodicitat:** quinzenal.

4. **Llengua ó llengües:** català.

5. **Dates del primer i últim número publicats:** 1 de gener de 1916 (núm. 1) - 1 de juny de 1916 (núm. 11)

6. **Orientació editorial i continguts:** política.

7. **Orientació política:** UFNR, republicà catalanista.

8. **Nom i adreça de l’editor (redacció i administració):** Centre Republicà Federal (des del 1 de gener de 1916 fins al 1 de març de 1916); Centre Nacionalista Republicà Federal (des del 15 de març de 1916 fins al 1 de juny de 1916); C/ Figueras, núm. 1, Lladó (núm. 5 (1 de març de 1916), p. 4).

9. **Càrrecs i noms dels redactors:** director, J. Torrá Prats (núm. 5 (1 de març de

1916), p. 4).

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imprenta Joan Vila Soler, C/Ample, 15, Figueres.

12. **Format:** 27x18 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** preus de subscripció: 75 cèntims el trimestre; nombre solt: 10 cèntims; pagament a la bestreta.

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** BPG. Any 1916; 1, 5-11.

21. **Referències:** "De la ciutat. Nou periòdic", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 250 (25 de desembre de 1915), p. 3; "De l'U.F.N.R.", a *El Poble Català* [Barcelona], núm. 3917 (28 de desembre de 1915), p. 1; "Noticias", a *El Norte*, [Girona], núm. 1829 (9 de gener de 1916), p. 3; "Noves", a *Sabadell Federal* [Sabadell], núm. 123 (15 de gener de 1916), p. 4; "De l'U.F.N.R.", a *El Poble Català*, [Barcelona], núm. 3954 (3 de febrer de 1916), p. 1; "De la ciutat. Des de Lladó", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 258 (19 de febrer de 1916), p. 3; "Otro mal menor?", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 80 (5 d'abril de 1916), p. 5; "Vilademuls: Campaña electoral", a *Libertad* [Figueres], núm. 50 (6 d'abril de 1916), p. 8; "Agre-dolç", a *El Gironés* [Girona], núm. 11 (6 d'abril de 1916), p. 3; Bertran, Ll. (1931: 93); Givanel, J. (1931: 156); Torrent, J. (1937: 108); Torrent, J. Tasis, R. (1966: 157); Guillaumet, J. (1977: 61, 196); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; "La Biblioteca Popular de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 61; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. **Observacions:** -

***Fulla Dominical Sta Maria de Lladó* (1916)**

1. **Nom de la publicació:** *Fulla Dominical*.

2. **Lloc d'edició:** Lladó.

3. **Periòditat:**

4. **Llengua o llengües:**

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:**

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

- 12. Format:**
- 13. Nombre habitual de pàgines i de columnes:**
- 14. Tiratge i difusió:**
- 15. Preus de venda i subscripció:**
- 16. Preus i percentatges de publicitat:**
- 17. Tipologia de publicitat:**
- 18. Edicions extraordinàries:**
- 19. Incidències:**
- 20. Col·leccions conservades:**
- 21. Referències:** “Notícies”, a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 595 (4 de març de 1916), p. 5; “Notícies”, a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 622 (9 de setembre de 1916), p. 5.
- 22. Observacions.**

XIII. Llançà

La tradició periodística de Llançà es va iniciar a finals de l'any 1920 amb la revista que va exercir una major influència durant el primer terç del segle XX. De *Nova Vida* amb el subtítol "Periodic Republicà Socialista i Agrari", de periodicitat quinzenal i bilingüe encara que amb més presència de la llengua catalana, en van sortir almenys 123 números però hem localitzat la col·lecció parcialment.

La seva tendència política fou, segons la premsa coetània, republicana-socialista ("Noticiari", *Alt Empordà*, núm. 207 (12 de març de 1921), p. 5). *El Ideal*, d'ideologia republicana-radical i autonomista, que en reproduïx alguns articles d'opinió, indicava que el nou periòdic apostava per:

"laborando por la verdadera unión de todos los demócratas ampurdaneses, con los ideales republicanos por bandera, frente a la política de los hombres de la Lliga, que no son sólo los que figuran oficialmente en esta agrupación".
("Nova Vida", a *El Ideal*, núm. 59 (2 de juliol de 1921), p. 1)

El fundador i primer director, Jaume Purcallas, va ser secretari de l'Ajuntament de Llançà, un home inquiet i interessat tant per la cultura com per la política, va signar nombrosos articles d'actualitat sobre el problema de la terra i la condició del pagès. Va obtenir la plaça de secretari de l'Ajuntament però amb la dictadura de Primo de Rivera se li va obrir un expedient encara que, finalment, fou rehabilitat l'any 1925.

Inicialment, la capçalera era de tipografia de pal. Almenys a partir de 1926, la capçalera es presentava amb un dibuix plenament iconogràfic. A la dreta, una figura femenina que representava la República amb el gorro frigi i la bandera republicana; a l'esquerra, una altra dona, sostenint la falç de la mà i representant el treball del camp.

El periòdic publicava articles editorials de fons sobre la situació política, social i econòmica d'Espanya referint-se també a la Guerra del Marroc. Un dels temes que va tractar amb més vehemència fou les problemàtiques del sector vitivinícola posant-se al costat de la Unió de Vinyaners de Catalunya i negant el vot a algunes polítiques que consideraven que anaven en contra dels interessos dels treballadors i pagesos, especialment, en contra d'Albert Quintana de León i Ramon Noguer i Comet:

"Cal que votéu vinyaners, contra els homes de negocis. La Lliga, la Lliguera i els Lligats representen el negoci i reacció. No votéu doncs, a aquell Diputat provincial que junts amb en Noguer i Comet, votaven una Llei a la darrera Assambla de la Mancomunitat,

per a estorbar la redempció dels Censos i aparceries, com molt bé n'han protestat els rabasaires del plà de Barcelona”.

(“Vinyaters de l'Empordà. Votar o no votar, no es çó mateix”, núm. 59 (19 d'abril de 1923), p. 1)

De fet, des de les pàgines de la revista hi va haver una campanya en contra d'Albert Quintana de León quan aquest es va postular com a candidat electoral l'any 1923. Al llarg de 1924, la publicació va introduir la crònica esportiva de futbol i a inicis de 1926 es va posicionar a favor de la Unión Republicana, una coalició de les formacions de les esquerres.

“Nova Vida fou representat a l'acte d'homenatge de D.A. Lerroux, encare que no soms afiliats en el partit radical. Però confesém que cada dia ens sentim més compenetrats amb el qu'es diuen i actuen en sentit republicà, encara que el nom no s'ajusti a les idees qu'hem professat tota la vida.

Vinguerem a la vida pública per a defençar el ideal de República i Federació. I el partit radical que forma part de l'Aliança Republicana, accepta la constitució d'una República Federal a la Península”.

(“Noticiari”, núm. 116 (19 de juny de 1926), p. 7)

Diatribes, processos judicials i suspensions

La publicació va mantenir diatribes amb alguns periòdics, especialment amb el setmanari figuerenc *Empordà Federal*, en què es disputaven la fe republicana i els acusaven de coaccions i compra de vots. De fet, concentraven part de les crítiques contra Albert de Quintana León.

“Veuse-aquí explicada la derrota del vostre favorito Quincalla de Leon, venut com vosaltres mateixos a n'els esbirros de la Lliga Regionalista”.

(“Mentires a granel”, núm. 63 (21 de maig de 1923), p. 4)

Les crítiques també s'adreçaven a en “Peixera”, el sobrenom amb què es dirigien al promotor i principal mecenes del setmanari, Josep Puig Pujades. En aquest sentit, també es mostraven hostils amb la política de la UFNR al capdavant de l'Ajuntament de Figueres:

“En Paixera, el tipo ridicol que talla el bacallà a l'Ajuntament de Figueres, sense ésser conceller, i que adhuc es amo i senyor d' "Empordà Federal”.

(“Noticiari”, núm. 71 (29 de setembre de 1923), p. 6)

Per contra, la revista apostava per Rafel Torroella com a Diputat Provincial pel districte de Figueres i l'homenatjava tant en actes públics com a través de les seves pàgines tal i com s'evidencia el 28 de juny de 1923. La publicació també defensava un dels seus articulistes més actius, Pere Calsina –nomenat president del Centre Federal de Llançà i del Comitè Republicà Federal de Llançà a inicis de 1924–, davant algunes crítiques del periòdic de Cadaqués, *Sol Ixent*.

La publicació simpatitzava amb la campanya anticlerical que va fer *El Programa* de Sant Feliu de Guíxols per la separació de l'Església amb l'Estat el 17 de novembre de 1923 i es mostrava contrària a polemitzar amb *El Diluvio* de

Barcelona a propòsit de la construcció de les Escoles Graduades de Llançà l'octubre de 1925.

La mateixa publicació informava de la querella interposada per Albert de Quintana de León arran de l'article que va escriure el redactor, Ricard Feliu Paler, com a resposta a l'escrit que el polític va fer "als republicans llançanencs". Finalment, l'Audiència Provincial de Girona va dictar una sentència sobre les injúries a l'advocat Alberto Quintana de León, en relació a la campanya electoral de 1923, en què s'havia presentar-se com a candidat el diputat a Corts per Figueres. El processat, Ricardo Feliu Paler va ser condemnat a la pena d'un mes i onze dies de detenció major, una multa de 125 pessetes i el pagament de les costes del judici. La cobertura del procés fou àmpliament difosa per la premsa coetània

"Se nos dice que el encarcelado periodista tuvo la nobleza y el valor de no acudir a testaferreros para eludir la culpa y hacerles responsables de sus escritos, como dicen que lo hacen algunos publicistas con operarios enfermos y lisiados que, por gratitud de un miserable jornal, se les obliga a responder de lo que no han escrito".

("Ciudadanas", a *La Comarca* [Figueres], núm. 4 (23 d'agost de 1924), p. 6)

"Son aviat passats 40 días; sobretot quant la conciencia ciutadana dona l'absolució a fets que la llei escrita no pot avui encara desobeir. Cal tenir coratge amic Feliu. Tots plegats haurem viscut un momento de l'història qu'ns ensenyará de pegar quant tenim rahó".

("Coratge amic...", núm. 90 (15 d'agost de 1924), p.3. El mateix article es reproduïx a *La Voz de Gerona*, núm. 260 (24 d'agost de 1924), p. 2)

La sortida de la presó de Ricard Feliu li va valer ser nomenat director de la publicació a partir del juny de 1925. Durant la dictadura de Primo de Rivera, la revista va passar per la censura informativa militar. En alguns casos, es feia ben visible, com ara, la portada del 13 d'abril de 1924 en què apareix totalment suprimida, la del 15 d'agost de 1924 parcialment, o bé, a la pàgina 2 del 14 d'octubre de 1923 en què se suprimeix un article sencer.

A finals de 1924, el governador civil va decretar la suspensió de la revista durant tres mesos perquè va considerar que havia difamat l'actuació de l'Ajuntament de Llançà. A inicis de novembre de 1926, algunes publicacions coetànies asseguraven que la revista havia deixat de publicar-se ("Ecos políticos", a *Diari de Girona*, núm. 255 (6 de novembre de 1926), p. 3; "Generales" a *La Voz de Gerona*, núm. 375 (7 de novembre de 1926), p. 2), entre d'altres). El mateix *Nova Vida* va fer un aclariment a la portada del 20 de novembre on negava que desaparegués i mostrava la seva sorpresa arran del rumor de què deixen de publicar-se:

"Conste que nadie nos ha prohibido la publicación de los tres números que hemos dejado de publicar. Solamente se debe a dificultades económicas, que puede que hayan desaparecido; pero es propósito nuestro continuar a despecho de quienes quisieran extendernos la papeleta de defunción, continuando con el mismo tesón y entusiasmo que antes defendiendo la Democracia y la República".

(La Redacción. "Una aclaración", núm. 120 (20 de novembre de 1926), p. 1)

Tot i així va deixar de publicar-se i va reaparèixer el gener de 1927 sota la direcció de Jaume Barris. La publicació presentava seccions de noms ben significatius, com ara, “Bugada” on s'imprimia un esperit crític i de denuncia, el “Noticiari” informatiu”, o bé, l'article de fons “De tant en tant” signat pel mateix Barris

Tot i les desavinences amb els redactors del setmanari figuerenc *Empordà Federal*, es van presentar juntament amb els de *Nova Vida* a l'assemblea de la Federació Republicana Socialista de l'Empordà. Els dos eren periòdics de la comarca i, en aquest cas, van enviar com a representant Lluís Figa. Els membres de la revista van assistir a la conferència d'esquerres i la constitució del un partit: ERC. A Llançà també es va constituir la Juventud Federal de Llançà. En la lectura del darrer número, corresponent a l'11 de febrer de 1930, no es preveu la seva desaparició i, de fet, la premsa coetània s'hi refereix encara l'any 1931 però no n'hem localitzat exemplars. En la seva editorial titulada “Novament a la lluita” assenyalava que s'havien integrat nou membres i que la seva declaració d'intencions programàtica es mantenia ferma:

“Republicans i federals avui com ahir, continuarem defensant la República com a forma de govern i la Federació com a sistema. Lliberals i demòcrates [...] Per aixó també avui com ahir som partidaris de l'Unió Republicana, –no d'un partit republicà únic– perquè estém convençuts que la República sols podem aconseguir-la pel mitjà d'un front únic”.

(La Redacció. “Novament a la lluita”, núm. 123 (11 de febrero de 1930), p. 2)

A partir de la proclamació de la Segona República, Pere Purcalles que n'havia estat fundador i director fou elegit alcalde de Llançà. Algunes fonts indiquen que ell també fou el promotor d'una nova publicació apareguda el 24 de setembre de 1932 i de nom *El Terrassà* com a “Portantveu de la Delegació Provincial de la Unió de Rabassaires de Catalunya”. La publicació naixia per defensar les reivindicacions de la pagesia i plantejar solucions al problema de la terra que coincidissin amb la Llei de Reforma Agrària:

“La Justicia Social que propugnem, ens aconsella –mentre les portes de la legalitat no ens sien tancades– de treballar per l'alliberació dels terrassans, i això sols es pot conseguir combatent totes aquelles lleis que no s'acostin a la nostra ideologia per a rectificar-les d'acord amb les necessitats de la gent que treballa [...]

El nostre programa és ben senzill. Republicans primer que tot, perquè creiem que la República donarà satisfacció a les reivindicacions dels terrassans i emmotllar a les lleis generals de l'organisme Estat, tot el contingut socialista [...]

Defensors dels terrassans, propugnem la necessitat d'ésser la terra de qui la treballa, per mor de crear una nova economia, i amb ella, nous mitjans de viure que comportaran l'arranjament d'aquest problema agobiador que representa tota aquesta gent sense feina”.

(La Redacció. “La nostra salutació”, núm. 1 (24 de setembre de 1932), p. 1)

La premsa coetània el definia com a “periòdic reivindicador dels drets dels gastrònoms, com aquell “panxut” de Puig Pujades, que segurament no faltarà, temps a venir a ésser-ne col·laborador” (“De Fortià. Humorístiques”, a *Avant...!*, núm. 28 (5 d'octubre de 1932), p. 4).

Des de la publicació, s'impulsava la delegació provincial dels terrassans que s'adheriren a la Unió de Rabassaires i a la resta de cultivadors del camp de Catalunya a l'entorn de la delegació local presidida per Joaquim Bech de Vilajuïga. A Llançà, també hi havia alguns noms rellevants del partit i de la publicació: Calsina, Purcallas, Moret i Sagols de Gariguella.

La consigna del periòdic era “Camperols! Llegiu, propagueu i anuncieu-vos al vostre quinzenari *El Terrassà* vertader defensor dels interessos de la Terra” que també es manifestava en el seu programa d'actuació:

“La terra ha de complir la funció social que cada moment de la vida del nostre poble li sia assignada per la voluntat d'aquest, que serà sempre la que les possibilitats de la nostra economia permeti”.

(“Seny, terrassans”, núm. 1 (24 de setembre de 1932), p. 1)

Encara durant la Segona República, es va publicar un periòdic de caràcter escolar, *Vida Infantil*. No n'hem vist cap exemplar i només en tenim referències de la seva aparició l'any 1935.

El Centre Cultural, motor de la premsa

En plena postguerra, el Centre Cultural de Llançà va impulsar un butlletí trimestral que sota el nom de *Miranda* va aparèixer el 1954 per fomentar “cultura, espiritualidad y economia” (“Somos así”, núm. 1 (1954), p. 1) a la població. Pulcrament editada, amb portada a dues tintes, recollia les activitats culturals, cíviques i religioses amb col·laboradors que abordaven els problemes que afectaven la població local.

El primer número presentava un dibuix a la portada sobre un aspecte de la costa que es va mantenir al llarg de la seva trajectòria. La imatge era de Joaquim Terruella amb una portada que canviava de color cada trimestre i a qui es va homenatjar en motiu de la seva mort l'any 1957 dedicant-li els números 14 i 15 amb escrits de col·laboradors rellevants, com ara, Sebastián Gasch, del Arco.

El butlletí assegurava que l'aparició del periòdic corresponia a una conveniència d'ordre social a la col·lectivitat de la qual en formaven part els llançanencs i demanaven suport econòmic per continuar la tasca del centre cultural. De fet, deien que per la seva naturalesa legal, la publicació no podia tenir subscriptors però en demanaven donatius. El signants del manifest eren mossèn Josep Benet Cantó, Alberto Salvatella, José Mallol, Miguel Fa i Alberto Jofre, els quals formaven part de la redacció fundacional.

La premsa coetània va referir-se al projecte periodístic. La revista *Canigó* parlava el primer de juliol de 1954 i n'afirmava:

“La *miranda* de Llansá mira al mar. Si se volviera para mirar hacia tierra, nuestros ojos se encontrarían indudablemente”.

(“30 días y 30 noches”, núm. 5 (juliol de 1954), p. 5)

Una de les principals motivacions de la revista era la seva vocació pedagògica amb interès per a l'aprenentatge i la formació dels més joves, sobretot, quan abordaven l'escola i el seu manteniment.

“Admiramos a los norteamericanos, no sólo porque han sido capaces de organizar sus colosales fábricas y plantaciones agrícolas, sino también por sus florecientes Universidades y su disposición defensiva si alguien les amenaza. No han conseguido solamente los mejores automóviles. Han creado, además, las primeras colonias escolares”.

(“Andar con los pies”, núm. 2 (1954), p. 1)

“Enhorabuena a los que han proyectado y dirigido la reforma escolar que enciende la esperanza de una mañana mejor. Porque nosotros seguimos creyendo en la apremiante necesidad de cultura para nuestra población. A más cultura, más progreso en todos los órdenes. Mayor progreso en el bienestar económico, que es lo último que a la cultura se le puede pedir”.

(“Las Escuelas ¡qué pena!”, núm. 13 (1957), p. 1)

L'Església també hi va tenir un paper rellevant. En un article a portada, el mossèn Joan Benet Cantó demanava recursos per a la construcció del Parc-Jardí “Els Ametllers” desplegant un programa d'actuació dels valors que havien de presidir l'obra religiosa:

“Los espacios al aire libre son imprescindibles.

La sanidad de la juventud es escuela de virtudes.

Una pista-jardín resuelve problemas de diversión para el buen tiempo y, en verano, puede fomentar la convivencia equilibrada entre llansanenses y veraneantes”.

(“Carta a los amigos”, núm. 10 (1956), p. 1)

La revista contenia diverses seccions: “Crónica” amb les informacions locals; “Nuestra entrevista” en què s'elaborava un perfil i algunes preguntes de personatges nascuts a la població (el músic José Coll Ligorala, la bibliotecària Justa Balló Salvá, el ciclista Alfonso Pujol Vidal, el futbolista Francisco Barris Parés, l'arquitecte municipal Alberto Marqués Gassols, el metge Antonio Subias Fages, el pintor José Martínez Lozano, entre molts d'altres); “Muchachos”, un espai pedagògic destinat als més joves; articles en profunditat a la secció “Llansá tiene solución” escrits majoritàriament per José Mallol Pacaréu; el consultori religiós a “Camino, verdad y vida”, o bé, “Balón en juego” dedicat a la crònica esportiva.

En alguns números, la revista presentava extensos reportatges fotogràfics a propòsit de la “Jornada de los ancianos” del tercer trimestre de

1956. A partir d'aquest moment, van ser habituals fotografies sobre el creixement urbanístic de Llançà, els espais singulars, les celebracions i els nomenament de "llances", un reconeixement que homenatjaven a personatges.

La revista tractava temes de plena actualitat com la portada titulada "Nuevos catalanes" de 1961 on abordava l'arribada de la immigració i les dificultats d'encaixar però amb l'habilitat d'intentar superar diferències:

"Cargados de desconocimientos, les llamamos indistintamente "castellanos". Y aun nuestros gañanes les miran por sobre el hombro algunas veces. Tendrán ellos que disculparnos estos desequilibrios. En llansa estamos pensando ya en el bilingüismo. Nosotros, aferrados a nuestra lengua y a nuestras tradiciones, hemos de buscar la manera de que quepáis en la conversación y en el juego; del mismo modo que cabéis en nuestro abrazo".

("Nuevos catalanes", núm. 34 (1961), p. 1)

Així mateix, també tractava temes econòmics. Per exemple, la publicació lamentava el maig de 1962 que els preus augmentessin a l'estiu, no hi hagués coordinació en els festejos locals i l'organització de negocis a qui titllava de "dudosos". En aquest sentit, demanaven entendre que

"el veraneante no es un ser al que hay que sacarle dinero, como sea. La honradez y el trabajo son imprescindibles para que el beneficio perdure".

("La Junta local de atracción turística que no existe", núm. 28 (maig-setembre 1962), p. 1)

Fruit d'aquest interès de denuncia, en alguns números, hi havia fulls en blanc on només hi havia escrit "pedimos calles limpias" l'abril de 1963. Entre els col·laboradors, destacava l'escriptor Manuel Brunet però també advocats, com ara, Pablo Bas y Soler que abordava el dret de la propietat; el polític Josep Maria Salvatella, l'artista Ramon Reig, el metge Joaquim Vila, entre molts d'altres.

Al març de 1967, la revista mostrava un cert debilitament i en feia explícits els arguments que en dificultaven la seva continuïtat:

"Seria muy interesante continuar la publicación de *Miranda* sin embargo ¿se nos dará la autorización que exige la nueva Ley de Prensa?

Seria muy interesante comentar en *Miranda* los hechos de Llansá

Sin embargo ¿aguantaremos las subidas de precio de la impresión?

Seria muy interesante crear una Biblioteca en Llansá sin embargo ¿habrá dinero para ello?

[...]

Seria muy interesante que en *Miranda* se ganaran algunas mejoras para Llansá sin embargo ¿y la susceptibilidad de la Administración que se siente ofendida – y amparada por leyes que se anuncian– por "faltas de respecto"?

Seria muy interesante que *Miranda* aumentara en número de escritos en catalá sin embargo..."

("Seria muy interesante... sin embargo", núm. 54 (març-abril 1967), p. 1)

Encara el desembre de 1967 –quan ja havien publicat 57 números–, la revista abordava a l'editorial “El tercer problema de *Miranda*”. Un text explícit del debilitament que patien i que, segons explicaven, afectava a la premsa local en general:

“Contar con gente que las componga. Desde pensar los temas, redactarlos, buscar noticias, seleccionarlasy, compaginar los números, etc. Es una labor que requiere mucha dedicación y mucha modestia [...] Siempre soñamos en algún “fichaje” nuevo. Pero andamos muy despacio. La historia de una redacción es una historia de humanidad: muy dolorosa, cuando se producen separaciones”. (“El tercer problema de *Miranda*”, núm. 57 (desembre de 1967), p. 1)

El mateix centre cultural que va impulsar *Miranda*, va crear a partir de 1975 el *Butlletí del Centre Cultural de Llançà* que va aparèixer fins a la dècada dels vuitanta. En aquesta mateixa població, va sortir una fulla parroquial, la qual va existir almenys el 1959 per referències coetànies però no n'hem vist cap exemplar.

A inicis de la dècada dels seixanta, *Miranda* cita l'existència d'una fulla parroquial, la darrera pàgina de les quals està dedicada a detallar la informació que afecta a Llançà, Selva de Mar i Port de la Selva.

Nova Vida (1922-1927, 1930)

1. **Nom de la publicació:** *Nova Vida*

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Periodic Republicá Socialista i Agrari”. Canvia el dibuix de la capçalera però el lema es manté (núm. 84 (18 de maig de 1924)).

2. **Lloc d'edició:** Llançà.

3. **Periòditat:** quinzenal.

4. **Llengua o llengües:** català/castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** núm 32 (1 de maig de 1922) - núm. 123 (11 de febrer de 1930).

6. **Orientació editorial i continguts:** polític, social i cultural.

7. **Orientació política:** republicà socialista.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** director: Pedro Purcallas Salvà; administrador: Félix Pacreu Salvà (“Noticiari”, núm. 79 (1 de març de 1924), p. 7); Pere Salvà Soler (“Noticiari”, núm. 79 1 de març de 1924), p. 7); Ricard Feliu (“Noticiari”, núm. 98 (6 de juny de 1925); Pere Granollers Boada (“Noticiari”, núm. 100 (18 de juliol de 1925), p.6.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:** Ricard Feliu i Palet (núm. 90 (15 d'agost de 1924), p. 3).

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Felix Pacreu Salvà (“Noticiari”, núm. 68 (18 d'agost de 1923); Josep Feliu (“Noticiari”, núm. 90 (15 d'agost de 1924), p. 6.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. J. Vila, C/ Santa Llúcia, 7, Figueres (des del 1 de desembre de 1921 fins al 21 de maig de 1923); Imp. E Casellas, Cervantes, 14, Figueres (des del 28 de juny fins al 18 d'agost de 1923); Imp. J. Vila. Sta Llúcia, 7, Figueres (des del 8 de setembre de 1923 fins al 6 de gener de 1924); Imp. Vda de J.

Vila, Sta Lluçia, 7. Figueres (des del 11 de febrer de 1924 fins a l'11 de febrer de 1930).

12. **Format:** 32x22 cm. (des del 1 de maig de 1922 fins al 11 de febrer de 1930).

13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 12 pàgines a 1 i 2 columnes (1 de maig de 1922); 8 pàgines a 1 i 2 columnes (31 de juliol de 1926); 10 pàgines a 1 i 2 columnes (9 de setembre de 1926); 8 pàgines a 1 i 2 columnes (des del 20 de novembre de 1926 fins a l'11 de febrer de 1930).

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** preus de subscripció: 1 pta, cada 3 mesos.

16. **Preus i percentatges de publicitat:** 10 % de publicitat.

17. **Tipologia de publicitat:** anuncis de Llançà, Portbou, Figueras, Barcelona.

18. **Edicions extraordinàries:** 8 de setembre de 1925 (núm. 103) Festa Major.

19. **Incidències:** querella presentada per Alberto de Quintana y de León segons es pot veure al núm. 98 (6 de juny de 1925), p. 1; El Governador Civil va decretar la suspensió durant tres mesos de la revista *Nova Vida* per difamació. Vegeu: "Eco políticos" a *Diari de Girona*, núm. 280 (6 de desembre de 1924), p. 4.

19. **Col·leccions conservades:** AMF. Any 1926; 109-116, 118-121. Any 1927; 122. Any 1930; 123. BC. Any 1923; 63, 65, 67-68, 70-75. Any 1924; 76, 78-80, 82, 84, 86, 88, 90, 92-93. Any 1925; 98-100, 102-106. BFC. Any 1922; 32. B.P.G. Any 1926; 118-121. Any 1927; 122. ACAE. Any 1921; 1 desembre 1921 (núm. ilegible). Any 1923; 59. Any 1926; 118. AMLLN. Any 1921; 1 desembre 1921 (núm. ilegible)(Fotocopia). Any 1923; 59 (Fotocopia); Any 1926; 118; CAGN: Any 1923; 55, 59.

20. **Referències:** "Noticiari", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 207 (12 de març de 1921), p. 5; "Nova Vida", a *El Ideal*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 59 (2 de juliol de 1921), p. 1-2; "El despojo de un acta", a *El Ideal*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 63 (30 de juliol de 1921), p. 1-2; "Crònica", a *El Ideal*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 63 (30 de juliol de 1921), p. 3; "Noves", a *L'ideal*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 64 (28 de maig de 1922), p. 3; "Festes d'Homenatge a En Pep Ventura", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 271 (17 de juny de 1922), p. 2; "L'Homenatge a En Pep Ventura", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 923 (17 de juny de 1922), p. 4; Festes d'Homenatge a En Pep Ventura", a *Baix-Emporda*, [Palafrugell], núm. 659 (18 de juny de 1922), p. 3; "Homenatge a Pep Ventura", a *El Programa*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 953 (24 de juny de 1922), p. 4; "Festes d'Homenatge a En Pep Ventura", a *Emporión*, [Torroella de Montgri], núm. 170 (25 de juny de 1922), p. 1; "Comunicat", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 603 (12 d'agost de 1922), p. 2; "Los embustes de l'U.M.N.", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 608 (16 de setembre de 1922), p. 2; "Encara el cas Torroella!", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 62 (27 de gener de 1923), p. 1; "Qui ho enten, qui no ho enten?", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 636 (31 de març de 1923), p. 2; "Varia", a *Muntanyes Empordaneses*, [Llers], núm. 6 (12 d'abril de 1923), p. 7; "De la Desca", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 638 (14 d'abril de 1923), p. 2; "Els esclaus del Duro", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 640 (21 d'abril de 1923), p. 2-3; "L'Homenatge a n'en Rafel Torroella", a *L'ideal*, [Sant Feliu de Guixols], núm. 93 (8 de juliol de 1923), p. 1; "De la ciutat", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 657 (11 d'agost de 1923), p. 3; "Vida Regional", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 198 (23 d'agost de 1923), p. 9; "L'Assemblea de vinyaters de l'Empordà", a *Diario de Girona* [Girona], núm. 192 (23 d'agost de 1923), p. 1.2; "Por telégrafo y teléfono", a *El Pueblo*, [Valencia], núm. 11430 (13 de gener de 1924), p. 4; "Noticias", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 161 (11 de juliol de 1924), p. 5; "Vida regional", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 173 (22 de juliol de 1924), p. 12; "Ciudadanas", a *La Comarca*, [Figueres], núm. 4 (23 d'agost de 1924), p. 6; "El re-publicanismo de Albertito de...", a *La Voz de Gerona*

[Girona], núm. 260 (24 d'agost de 1924), p. 2; "Noticias", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 197 (29 d'agost de 1924), p. 6; "Noticies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1038 (30 d'agost de 1924), p. 5; "Desde de Figueras", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 244 (12 d'octubre de 1924), p. 18; "Comarcanas", a *La Comarca*, [Figueres], núm. 12 (18 d'octubre de 1924), p. 8; "Politica nacional", a *El Progreso*, [Santa Cruz de Tenerife], núm. 5844 (21 d'octubre de 1924), p. 1; "Noticias de Barcelona", a *Correo de la Mañana*, [Badajoz], [núm. 3315 (23 d'octubre de 1924), p. 3; "Notas políticas", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 253 (23 d'octubre de 1924), p. 15; "Desde de Figueras", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 289 (4 de desembre de 1924), p. 17; "Ciudadanas", a *La Comarca*, [Figueres], núm. 19 (6 de desembre de 1924), p. 8; "Ecos políticos", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 280 (6 de desembre de 1924), p. 4; "Al cerrar", a *Diario de Valencia* [Valencia], núm. 4655 (10 de desembre de 1924), p. 6; "Vida Regional", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 294 (10 de desembre de 1924), p. 21; "Noticies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1053 (13 de desembre de 1924), p. 4; "Noticiero", a *La Comarca*, [Figueres], núm. 82 (20 de març de 1926), p. 10-11; "La catástrofe de Llansà", a *La Publicitat*, [Barcelona], núm. 16253 (24 d'abril de 1926), p. 4; "Noticiero", a *La Comarca* [Figueres], núm. 108 (18 de setembre de 1926), p. 10; "Ecos políticos", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 255 (6 de novembre de 1926), p. 3; "Generales", a *La Voz de Gerona* [Girona], núm. 375 (7 de novembre de 1926), p. 2; "Información de Barcelona", a *Las Provincias*, [Valencia], núm. 18928 (7 de novembre de 1926), p. 7; "Regionales", a *La Cruz*, [Tarragona], núm. 8287 (11 de novembre de 1926), p. 2; "Carnet de noves", a *Poble Nou*, [Barcelona], núm. 46 (19 de desembre de 1926), p. 17; "Prosecución de las felicitaciones por el indulto", a *La Comarca*, [Figueres], núm. 123 (31 de desembre de 1926), p. 2; "Vida Regional", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 3 (4 de gener de 1927), p. 24; "De les terres catalanes", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 9548 (5 de gener de 1927), p. 3; "Noticias", a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 3 (5 de gener de 1927), p. 6; "Vida Regional", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 174 (23 de juliol de 1927), p. 16; "Administración Provincial", a *B.O.P. de Girona*, núm. 104 (30 d'agost de 1928), p. 2; "Nótules", a *Publicacions de la Terra* [Terrades], núm. 19 (1 d'agost de 1930), p. 23; "Per la propera realització del Pantan de Crepià", a *La Galeria* [Figueres], núm. 36 (13 d'agost de 1930), p. 5; "Dàtils", a *El Pebrot*, [Figueres], núm. 2 (20 d'agost de 1930), p. 3; "L'actualitat política", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 10749 (19 de novembre de 1930), p. 3; "Notas politiquies", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 290 (5 de desembre de 1930), p. 13; "La política", a *La Publicitat*, [Barcelona], núm. 17676 (6 de desembre de 1930), p. 5; "La política", a *La Publicitat*, [Barcelona], núm. 17679 (10 de desembre de 1930), p. 4; Bertran i Pijoan, Lluís (1931: 94); "Notas políticas", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 26 (30 de gener de 1931), p. 23; "Empordanesos", a *Libertad*, [Figueres], núm. 667 (31 de gener de 1931), p. 1; "Asamblea de Inteligencia Republicana del distrito de Figueras", a *Libertad*, [Figueres], núm. 668 (11 de febrer de 1931), p. 4-5; "Cal restablir la veritat", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 720 (21 de febrer de 1931), p. 4; "Noticiari", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 720 (21 de febrer de 1931), p. 7; "Balança política", a *La Galeria* [Figueres], núm. 64 (25 de febrer de 1931), p. 5; "Les coses en el seu punt", a *La Galeria* [Figueres], núm. 67 (18 de març de 1931), p. 4-5; "La Conferencia de Izquierdas catalanas", a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 67 (19 de febrer de 1931), p. 15; "La conferencia d'esquerres", a *Foment*, [Reus], núm. 47 (21 de març de 1931), p. 5; "Correspondencia", a *Sol Ixent* [Cadaques], núm. 186 (22 de març de 1931), p. 9;

“Notas políticas”, a *El Diluvio*, [Barcelona], núm. 127 (29 de maig de 1931), p. 9; “Ecos del dia”, a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 134 (29 de maig de 1931), p. 2; Torrent, Joan (1937: 108); Torrent-Tasis (1966: 156); Guillemet, Jaume (1977: 61, 195, 202); “Papers”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; “La premsa a comarques: 1889-1936”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; Roig Rosich, Josep M. (1992: 459); Clavaguera i Canet, Josep, a Llançà. *Quaderns de la Revista de Girona*. (2000: 94); “La revista *Nova Vida* (1921-1927)”, a *Farella*, [Llançà], núm. 28 (novembre del 2008), p. 22-23, 47; “Desaparegudes publicacions locals reviu ara a Internet”, a *Hora Nova* [Figueres], núm. 2175 (31 de desembre de 2012), p. 19.

22. **Observacions:** passa per la censura prèvia. Canvi d'imatge de la capçalera (“Noticiari”, núm. 84 (18 de maig de 1924), p. 6).

***El Terrassà* (1932)**

1. **Nom de la publicació:** *El Terrassà*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: “Portantveu de la Delegació Provincial de la Unió de Rabassaires de Catalunya”.

2. **Lloc d'edició:** Llançà.

3. **Periòdicitat:**

4. **Llengua o llengües:** català.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicat:** 24 de setembre de 1932 (núm. 1)

6. **Orientació editorial i continguts:** sindicalista.

7. **Orientació política:** Unió de Rabassaires.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Tip. Ideal, Muralla, 4 Figueres.

12. **Format:** 43'5 x 32 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 4 pàgines a 3 i 4 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** 15 cèntims, l'exemplar.

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** BCF. Any 1932: 1.

21. **Referències:** “De Fortià humorístiques”, a *Avant...!* [Figueres], núm. 28 (5 d'octubre de 1932), p. 4; Guillemet, J. (1977: 62, 202); “Papers”, a *Empordà Federal*

[Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; “El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11; “La revista “Nova Vida” de Llança (1921-1927)”, *Farella* [Llança], núm. 27 (novembre de 2008), p. 23.

21. Observacions:

Vida Infantil (1935)

1. **Nom de la publicació:** *Vida Infantil*.
2. **Lloc d'edició:** Llançà.
4. **Llengua o llengües:**
7. **Orientació política:** informació escolar.
9. **Càrrecs i noms dels redactors:** director, Agustin Sala Sala.
21. **Referències:** “Intercanvi”, a *Germanor*, [Cadaques], núm. 4 (maig de 1936), p. s/n; Jiménez Mier y Terán, Fernando (2007:133).

Miranda (1954-1968)

1. **Nom de la publicació:** *Miranda*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** “Boletín del Centro Cultural de Llansà”.
2. **Lloc d'edició:** Llançà.
3. **Periòditat:** mensual, bimensual, trimestral, semestral.
4. **Llengua o llengües:** bilingüe.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** primer trimestre de 1954 febrer de 1968. L'any 2001 es va publicar un nou exemplar per celebrar el cinquantè aniversari de la seva aparició.
6. **Orientació editorial i continguts:** cultural i literari.
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** director, Mn. José Benet Cantó; administrador Alberto Jofre; secretari, Joaquin Pey Serinanya.
9. **Càrrecs i noms dels redactors:** Alberto Salvatella, José Mallol, Miguel Fa y Alberto Jofre; Jaime Grau (núm. 50 (juny-agost de 1966), p. 16).
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:** José Mª Salvatella Suñer (núm 14-15 (del segundo y tercer trimestre de 1957), p. 26); José Mallol (núm. 16 (del cuarto trimestre de 1957), p. 4; Alberto Jofre Fabrega (núm. 21 (del primer trimestre de 1959), p. 6; Alberto Salvatella (núm. 22 (del segundo trimestre de 1959), p. 1); Próspero Pumareda (núm. 41 (abril-juny de 1963), p. 9)
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp Garcia de Pou, Figueres.
12. **Format:** 30x21 cm. (núm. 1 (primer trimestre de 1954)).
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** de 8-42 pàgines a 1 i 2 columnes. Els números extraordinaris presentaven 10 pàgines.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:** Entre 5 i 10 %
17. **Tipologia de publicitat:** anuncis de Llançà. Figueres. Girona. Barcelona.
18. **Edicions extraordinàries:** núm. 26, "Brindis" Extraordinario de 1960.
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** ACAE. Any 1954: 1-4; Any 1955: 5-8; Any 1956: 9-12; Any 1957: 13-16; Any 1958: 17-20; Any 1959: 21-24; Any 1960: 25-29; Any 1961: 30-35; Any 1962: 36-39; Any 1963: 40-43; Any 1964: 43; Any 1965: 44-46; Any 1966: 47-52; Any 1967: 53-54, 56-57. Any 1968: 57. (fascimil). AMLLN: Any 1954: 1-4; Any 1955: 5-8; Any 1956: 9-12; Any 1957: 13-16; Any 1958: 17-20; Any 1959: 21-24; Any 1960: 25-29; Any 1961: 30-35; Any 1962: 36-39; Any 1963: 40-43; Any 1964: 43; Any 1965: 44-46; Any 1966: 47-49, 51-52; Any 1967: 53-54; Any 1975: 1-2.
21. **Referències:** "Libros y Revistas *Miranda*", a *Ampurdan* [Figueres], núm. 613 (16 de juny de 1954), p. 5; "30 dias y 30 noches", a *Canigo* [Figueres], núm. 5 (1 de juliol de 1954), p. 5; "Nuestra viña no debe rendirse", a *Vida Parroquial* [Figueres], núm. 829 (10 de setembre de 1954), p. 4; "Noticiario comarcal (Llansà)", a *Ampurdan* [Figueres], núm. 820 (16 de juliol de 1958), p. 7; "Glosari Menor (Llançà ve de Llança)", a *Vida Parroquial* [Figueres], núm. 1189 (19 de gener de 1962), p. 3; Guillamet, J. (1977: 194, 202); Clavaguera i Canet, Josep. a *Quaderns de la Revista de Girona* (2000; 94); "La revista <Nova Vida> de Llançà (1921-1927)", a *Farella* [Llança], núm. 27 (novembre de 2008), p. 22-23; "Desaparegudes publicacions locals reviu ara a Internet", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 2175 (31 de desembre de 2012), p. 19.
21. **Observacions:** un solt núm. Impres per Lli. Madevall de Figueres. La imatge de la portada fou pintada per Joaquin Terruella (núm. 14-15 (segon i tercer trimestre de 1957)).

Butlletí del Centre Cultural de Llansa (1975)

1. **Títol:** *Butlletí del Centre Cultural de Llansa*
2. **Lloc d'edició:** Llançà.
3. **Periclotat:**
4. **Llengua ó llengües:**
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicat:**
6. **Orientació política**
7. **Nom i adreça de l'editor (Redacció i Administració):**
8. **Carrecs i noms dels redactors:**
9. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
10. **Nom i adreça de l'impressor:**
11. **Format:** 30x21 cm.
12. **Nombre habitual de pàgines i columnes:**
13. **Tiratge i difusió:**
14. **Preus de venda i subscripció:**
15. **Preus i porcentatge de publicitat:**
16. **Tipologia de publicitat:**
17. **Edicions extraordinàries:**
18. **Incidències:**

19. Col·leccions conservades:

20. Referències:

21. Observacions:

Hoja Parroquial (1960)

1.Nom de la publicació: *Hoja Parroquial*

2.Lloc d'edició: Llançà.

3.Periodicitat:

4.Llengua o llengües:

5.Dates del primer número i de l'últim número publicats:

6.Orientació editorial i continguts:

7.Orientació política:

8.Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9.Càrrecs i noms dels redactors:

10.Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:

11.Nom i adreça de l'impressor:

12.Format:

13.Nombre habitual de pàgines i de columnes:

14.Tiratge i difusió:

15.Preus de venda i subscripció:

16.Preus i percentatges de publicitat:

17.Tipologia de publicitat:

18.Edicions extraordinàries:

19.Incidències:

20.Col·leccions conservades:

21.Refèrencies: "Crónica", a *Miranda*, núm. 22 (segon trimestre 1959), p. 6.

22.Observacions:

XIV. Llers

La població de Llers va tenir dues publicacions en el transcurs de mig segle que van esdevenir exemples significatius de la premsa local tant pel seu caràcter combatiu com per la seva projecció. El més antic fou *El Alcalde Ronquillo*, aparegut a finals de 1887 i, que tot i ser imprès a Figueres, es dedicava específicament de les informacions i notes de Llers.

La premsa figuerenca coetània es va fer ressò de la seva publicació. *La Evolución* indicava que la seva aparició responia a combatre l'alcalde de la població, Pere Salvatella Robert ("Noticias Locales", núm. 19, 20 de novembre de 1887, p. 7). El *Semanario de Figueras* el qualificava com:

"un papel impreso en esta ciudad con pretensiones de periódico quincenal, sin que pase de libelo destinado á insultar groseramente á algunas excelentes personas y buenos patricios, á los que parece principalmente imputarles el grave crimen de exigir, desde los bancos del municipio en que algunos se sentían, la rendicion de cuentas á administraciones anteriores. Basta este dato para juzgar á tal papel y á sus escribidores."

("Gacetillas", a *Semanario de Figueres*, núm. 89 (10 de desembre de 1887), p. 3)

El mateix periòdic demanava a un dels protectors morals i econòmics de la publicació que deixés de finançar-la encara que no en desvetllava el nom. Assegurava que es tractava d'una persona que per la seva situació social i la seva tradició familiar havia d'estar allunyada del to d'aquesta revista i dels seus redactors "eco digno de un insignificante y despreciable grupo que solo ser inspira en reconcentrado odio y asquerosa venganzas".

En la mateixa capçalera del primer número s'indicava "Saldrá á luz el segundo y último Jueves de cada mes, hasta que céses la causa que le ha dado el ser". Aquesta causa era l'oposició a l'alcalde Pere Salvatella Robert, metge de professió, a qui van posar el sobrenom d' "El alcalde Ronquillo" o "Pedro Ronquillo".

L'únic número que hem vist –el segon publicat el primer de desembre de 1887– presentava les tres de les quatre pàgines de continguts amb una ferotge crítica a l'alcalde Salvatella i un atac continuat a la seva gestió municipal al front de l'Ajuntament de Llers. Una esquila de cap per avall, a la portada, amb el seu nom era indicatiu de l'animadversió que causava als promotors del periòdic, a qui el titllaven:

“Se traga la palabra empeñada como un hombre de apetito se comería un pavo; inestable veleta que gira al caprichoso soplo de las pasiones de momento. Creo ha nacido para enredar al diablo cojuelo. En cuanto él se entromete en un asunto, ya podeis decir que habrá lio. Él es el que lleva la batuta de todo el dicharacheo de la villa, especie de vivero de intriguillas u chismosidades mujeres.

Se le ve, (eso sí), en todas la funciones que celebra la iglesia con los rosarios de cuentas en las manos [...] ateo religioso, moral y socialmente hablando, no tiene Dios, ni fe, ni altar, ni Ley, ni freno, pero cumple al precepto Pascual con harta frecuencia, señal, evidente que vuelve á las andadas sin apercibirse de ello”.

(Doctor Digitalina. ¡Él es!..., núm. 2 (1 de desembre de 1887), p. 1)

La publicació incloïa un discurs de l'alcalde Ronquillo, algunes composicions poètiques i la secció “Croniquilla” en la qual s'utilitzava novament per evidenciar la qüestionada gestió de l'alcalde Pere Salvatella. A la darrera pàgina, dedicada a la publicitat, s'anunciaven exclusivament establiments figuerencs i estrangers però cap de Llers.

Van passar gairebé 40 anys fins que la població va tenir un altre periòdic. *Muntanyes empordaneses* amb el subtítol “Publicació nacionalista” va aparèixer a inicis de 1923 en motiu de les eleccions a Diputats. La publicació estava dirigida per Eugeni Arolas i defensava la candidatura de l'advocat Narcís Plà Carreras. De fet, se li dedicà íntegrament la portada del 12 d'abril de 1923 i diversos articles que en remarcaven la seva trajectòria, la seva vàlua i les seves promeses electorals per al districte. En conjunt, va esdevenir un portaveu que apostava decididament per aquesta candidat.

“Empordanesos, homes de les comarques gironines,
Per la dignitat de Catalunya, per l'enlairament de Vilademuls, per foragitar d'un sol cop els homes units per l'odi a Catalunya. Voteu i propagueu la candidatura del jove nacionalista En Narcís Plà Carreras, advocat. Votant-la i propagant-la no fem més que contestar a l'escomesa del centralisme encarnat en la persona del senyor Lueje i els seus seguidors.

No pot permetre cap home honrat que l'atac a Castelló i Armentera quedi en la impunitat. Fem-nos dignes de la Llibertat que Catalunya ha d'assolir ben aviat. Fem Justícia a l'enemic".
(núm. 6 (12 d'abril de 1923), p. 1)

En els números successius, incloïa el nom del candidat Albert de Quintana i de León com a candidat del mateix partit però per a Figueres. El periòdic tractava àmpliament la candidatura dels nacionalistes, elaborava una crònica "trionfal" del míting celebrat a Figueres (en què hi participaven Marià Pujolà, Josep Puig Pujades, Carles Jordà, Pere Rahola, entre d'altres) i d'altres personatges rellevants del Centre Catalanista de Girona que acompanyaven als candidats: el secretari Narcís Xifra i Riera i el diputat Ramon Noguera Comet eren alguns dels noms.

Així i tot, la publicació també esmentava els seus detractors i rivals polítics, entre aquests, en destacaven Ballvè i l'Olèrdola, sobretot. A la revista n'hi havia nombrosos exemples:

"En Rius i Rius Marquès d'Olèrdola, aspira a fer la felicitat del districte de Figueres amb el truc gastat de les carreteres i ponts".

"A Vilademuls ja ens ha sorgit l'adversari segons contenen alguns periòdics. El divertit baró de Viver, regidor de la UMN a Barcelona vol perdre a Vilademuls. Es veu que els bons Srs. de la UMN volen de totes passades que representi el nostre districte tot un Sr. investit amb un títol de noblesa".

("Varia", núm. 7 (21 d'abril de 1923), p. 3)

L'editorial, del 12 d'agost de 1923, –l'últim que hem llegit– era una declaració programàtica del seu caràcter polític i la síntesi dels seus valors:

"Llibertat vol dir, plè reconeixement de la personalitat històrica de Catalunya que té dret com a Nació a que siguin reconegudes les seves costums i el seu dret i la seva llegida. Vol dir, tàcit reconeixement de la cultura pròpia, avui coaccionada per l'Estat opresor. Vol dir, un major expandiment de la seva riquesa agrícola i industrial, avui intervingudes en el seu creixent desenrotllament per un Estat pobre i en plena ruïna".

("Editorial. La lluita per la llibertat", núm. 12 (12 d'agost de 1923), p. 1)

La publicació comptava amb una secció de "Noticiari" que anomenava "Llersenques" en què s'incloïen des de necrològiques a informacions d'interès local. Des del 21 d'abril s'ampliava aquesta secció i tractava específicament de les "Terradenques", informacions pròpies de Terrades en què s'abordava des de les novetats de la Societat Unió Terradencs al pressupost de l'Ajuntament passant pels moviments demogràfics o les celebracions religioses. Més endavant, la publicació comptava amb espais destinats a informacions locals de Llers i Terrades respectivament a les seccions, "Llersenques" i "Terradenques". Així mateix, també s'hi presentaven notícies de Sant Llorenç de la Muga i a Lliurona.

El periòdic també va contribuir a una tasca cultural local organitzant activitats més enllà de la publicació. Per exemple, una conferència pronunciada, precisament, per Delfí Dalmau a Llers i l'adhesió al Congrés de la Premsa nacionalista. Entre els seus col·laboradors, destacaven Teodor Planas de Terrades i el filòleg Delfí Dalmau.

***El Alcalde Ronquillo* (1887)**

1. **Nom de la publicació:** *El Alcalde Ronquillo*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periódico quincenal, de intereses materiales". Saldrá á luz el segundo y último jueves de cada mes, hasta que cese la causa que le ha dado el ser.

2. **Lloc d'edició:** Llers.

3. **Periòditat:** quincenal.

4. **Llengua o llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** 1 de desembre de 1887 (núm. 2)

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**

11. **Noms i adreça de l'impressor:** Imprenta de J. Hereu. Figueras.

12. **Format:** 43,5x32 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 3 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** 1 peseta el trimestre.

16. **Preus i percentatges de publicitat:** "anuncios y comunicados, precios convencionales".

17. **Tipologia de la publicitat:** anuncis de Figueres i Paris.

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** ACAE. Any 1887: 2.

21. **Referències:** "Crónica general", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 390 (20 de novembre de 1887), p. 3; "Noticias locales", a *La Evolución* [Figueres], núm. 19 (20 de novembre de 1887), p. 7; "Gacetillas", a de *Semanario Figueras* [Figueres], núm. 89 (10 de desembre de 1887), p. 3; "Crónica general", a *El Constitucional*, [Girona], núm. 1097 (4 d'abril de 1888), p. 3; "Desaparegudes publicacions locals reviu ara a Internet", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 2175 (31 de desembre de 2012), p. 19.

***Muntanyes Empordaneses* (1923)**

1. Nom de la publicació: *Muntanyes Empordaneses*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Publicació Nacionalista"

2. Lloc d'edició: Llers.

3. Períodicitat: quinzenal.

4. Llengua o llengües: català.

5. Dates del primer i de l'últim número publicats: 12 d'abril de 1923 (núm. 6) a 12 d'agost de 1923 (núm. 12)

7. Orientació política: nacionalista.

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9. Càrrecs i noms dels redactors: director, Eugeni Arolas.

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:

11. Nom i adreça de l'impressor: Imp. J. Vila, Sta Llúcia, 7. Figueras.

12. Format:

13. Nombre habitual de pàgines i columnes: 8 pàgines a 1 i 2 columnes.

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: preus de subscripció a l'any; subscriptors protectors 5 ptes; subscriptors corrents 3 ptes; número solt 25 cèntims.

16. Preus i percentatges de publicitat: 15 % de publicitat.

17. Tipologia de publicitat: Figueres.

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades: BFC. Any 1923; 6-7, 12.

21. Referències: "Rebequeries", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 303 (20 de gener de 1923), p. 3; "Crònica", a *Scriptorium* [Ripoll], núm. 5 (1 de maig de 1923), p. 12; "La Política", a *La Publicitat*, [Barcelona], núm. 15479 (14 d'agost de 1923), p. 1; "La nostra Exposició", a *El Borinot*, [Barcelona], núm. 43 (18 de setembre de 1924), p. 14; "El Castell de Palau Surroca", a *Publicacions de la Terra* [Terrades], (22 de novembre de 1928), p. s/n; Bertran, LL (1931: 119); Givanel, J. (1931: 177); Torrent, J. (1937: 114); Torrent, J. Tasis, R. (1966: 156-157); "Hace 50 años", a *Los Sitios* [Girona], núm. 9138 (24 de gener de 1973), p. 3; Guillaumet, J. (1977: 61, 203); "L'ull de bou", a *El Punt Diari*, [Girona], núm. 1395 (21 d'agost de 1983), p. 5; "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 108; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de*

Girona [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. Observacions:

XV. Maçanet de Cabrenys

De Maçanet de Cabrenys, hem localitzat una única publicació titulada *l'Escolar* però n'hem vist un únic exemplar.

Un dels promotors fou Miquel Farré Solé, mestre militant del moviment de renovació pedagògica de l'Escola Moderna que va aplicar el mètode Freinet que consistia en diferents tècniques educatives que connectaven amb el laïcisme i el socialisme. En essència, considerava que es podien combatre les desigualtats i lluitar en contra de l'exclusió social. L'escola disposava d'una impremta per fomentar les habilitats de redacció i de composició de l'alumnat. Un altre mestre del mateix moviment de renovació fou Lluís Vigué Puig, de Girona, qui va arribar a la població l'any 1934.

L'únic número que hem pogut veure, del 5 de maig, presenta un dibuix a portada i diversos treballs literaris i gràfics de l'alumnat amb anuncis que animen a inscriure's al club de futbol i a les activitats de la població.

***L'Escolar* (1934)**

- 1. Nom de la publicació:** *L'Escolar*
- 2. Lloc d'edició:** Maçanet de Cabrenys.
- 7. Orientació política:** informació escolar.
- 9. Càrrecs i noms dels redactors:** director, Miguel Farré Solé.
- 21. Referències:** *Boletín de Educación* [Girona], núm. V i VI (maig/juny 1935), p. 10-12; Jimenez Mier i Terán, Fernando (2007: 133).

22. Observacions:

XVI. Peralada

La població de Peralada va tenir diverses publicacions durant el primer terç del segle XX. El primer periòdic conegut fou *Fulla Escolar*, que apareix entre 1916 i 1918. L'octubre d'aquest any va ser suspès per l'encariment del paper segons el *Butlletí de l'Associació Protectora* que indicava també que era una publicació mensual. Tot i això, *El Magisterio Gerundense* apuntava a unes altres causes i escrivia:

“Es de lamentar que por apatía de todos deje de publicarse revista tan interesante” (“Crónica General”, a *El magisterio gerundense*, núm. 506 (13 de novembre de 1918), p. 14)

Un col·laborador de *El Magisterio Gerundense*, Francisco Navés, proposava que les revistes de les escoles nacionals s'unissin per obtenir més bons resultats. Desconeixem si la proposta va prosperar. El que sí podem afirmar és que Navés explicava alguns detalls de la revista, la qual deia:

“conta ja amb un any i mitx d'existència, que surt cada mes, que costa solçament un céntim l'exemplar, que aumenta cada día el nombre de suscriptors, i que per lo tant l'èxit de la mateixa va assegurantse”.
(Navés, Francisco. “Acoblant forces”, a *El magisterio gerundense*, núm. 457 (7 de novembre de 1919, p. 8)

Una nova publicació de títol *La Sardana*, va aparèixer l'any 1930 però no n'hem vist cap exemplar tot i que sabem que tenia caràcter escolar. Es tractava d'un periòdic dels alumnes de l'escola de Peralada, il·lustrat i imprès amb el mètode

policopista (velògraf, segons explica la *Revista de Escuelas Normales*, amb qui van intercanviar periòdics). El promotor fou el mestre Joan Constantí Anguera.

Aquest mateix any va aparèixer la *Fulla Dominical de la Parròquia de Peralada*, promoguda pel rector de la parròquia i escrita en llengua catalana que presentava continguts religiosos i les notícies pròpies de l'Església local. En el núm. 90, del 4 d'octubre de 1931, s'assenyalava un prec: "En atenció a l'augment de preus d'impremta es suplica als fidels que, en quan puguin fer-ho bonament donguin 10 cèntims d'almoïna per la *Fulla Parroquial*" (núm. 90 (4 d'octubre de 1931), s/p).

***Fulla Escolar* (1916-1918)**

1. Nom de la publicació: *Fulla Escolar*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. Lloc d'edició: Peralada.

3. Periodicitat: mensual.

4. Llengua o llengües:

5. Dates del primer i de l'últim número publicats:

7. Orientació política: escolar.

8 Nom i adreça de l'editor (redacció i administració): director, Joan Constantí Anguera.

9. Càrrecs i noms dels redactors:

10. Col·laboradors habituals, col·laboradors ocasionals:

11. Nom i adreça de l'impressor:

12. Format:

13. Nombre habitual de pàgines i columnes:

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: un cèntim, l'exemplar.

16. Preus i percentatges de publicitat:

17. Tipologia de publicitat:

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades:

21. Referències: “Acoblant forces”, a *El Magisterio Gerundense* [Girona], núm. 457 (7 de novembre de 1917), p. 7-8; “Crónica general”, a *El Magisterio Gerundense* [Girona], núm. 506 (13 de novembre de 1918), p. 13-14; “Un pedagog empordanès: Josep Barcló i Matas, 1875-1964”, a *Presencia* [Girona], núm. 536 (maig de 1980), p. 38-39; Julià Baduà, Roser i Roig Simon, Marisa (2001: 118).

22. Observacions:

***La Sardana* (1930)**

1. **Nom de la publicació:** *La Sardana*
2. **Lloc d'edició:** Peralada.
3. **Periodicitat:** mensual.
7. **Orientació política:** informació escolar

21. Referències: *Revista de Escuelas Normales*, [Cordoba], núm. 73 (maig 1930) p.172.

***Fulla Dominical de la Parroquia de Peralada* (1930)**

1. **Nom de la publicació:** *Fulla Dominical de la Parròquia de Peralada* (4 d'octubre de 1931); *Hoja Parroquial de Peralada* (1945).

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Peralada.
3. **Periodicitat:** setmanal.
4. **Llengua o llengües:** català (1931), castellà (1945)
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** del 4 d'octubre de 1931 a juliol de 1945.
7. **Orientació editorial i continguts:** religiosa.
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp. Minerva. Joaquim Serra. Figueres. (4 d'octubre de 1931); Imp. Trayter. Figueres (1945).
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 8 pàgines a 1 i 2 columnes (4 d'octubre de 1931); 4 pàgines a 1 i 2 columnes. (Juliol 1945)

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: 10 cèntims (4 d'octubre de 1931)

16. Preus i percentatges de publicitat:

17. Tipologia de publicitat:

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències: “La independència de l'Església”, a *Vida Parroquial* [Figueres]. 40 (27 d'abril de 1943), p. 3.

20. Col·leccions conservades: ACAE. Any 1931: 90. Any 1945: Juliol.

21. Referències: “Carrasco Formiguera-Puig Pujades”, a *Avant...!*, [Figueres], núm. 28 (5 d'octubre de 1932), p. 8; “Desaparegudes publicacions locals reviu ara a Internet”, a *Hora Nova*, [Figueres], núm. 2175 (31 de desembre de 2012), p.19.

22. Observacions:

XVII. Pontós

L'exponent de la devoció popular pel rosari

La publicació *El Rosal Florido*, apareguda el primer de març de 1885 a Olot, era una revista quinzenal “religiosa, mística é instructiva”. La revista estava dedicada a la Verge del Tura amb l' “objeto exclusivo de dar honor y glòria á María, enaltecer las grandezas del rosario y publicar sus maravillas”.

El director era el prevere Gervasio Serrat, nascut l'any 1830, que havia promogut la publicació amb el permís de l'autoritat eclesiàstica. L'aparició d'aquest tipus de revista es va produir en un moment en què s'adherien al missatge del Sant Pare que demanava a la premsa catòlica que la seva acció anés presidida per una sèrie de principis bàsics:

“prometemos defender con ahinco los derechos de la Iglesia, vilmente perseguida por la revolución, y cobardemente defendida por flemáticos católicos”.

(núm. 1 (1 de març de 1885), p. 2)

“El Rosal Florido, se presenta modestamente en el campo periodístico, para ilustrar los entendimientos y mover los corazones, hacia la primera y más recomendable devocion, con que deben obsequiar á Maria y alabar á Jesus todos los cristinianos: el Rosario”.

(“Aviso importante”, núm. 1 (1 de març de 1885), p. 2)

La direcció de la revista havia pensat una manera d'autofinançar-se difonent la revista a través dels fidels :

“Cada jefe de seccion, ó sea Celador ó Celadora, y lo es toda persona que nos remita una lista con quince nombres de hombres ó mujeres, separadamente, de su localidad ó dependencia, tendrá la Revista gratis, y otros regalos según

lo permita el estado de la Asociacion; que cuidará de sufragar individualmente á los difuntos, luego que sepa la muerte de algun asociado, con un oficio de Requiem, si es jefe de seccion, ó de una misa, si es simplemente agregado". ("Aviso importante", núm. 1 (1 de març de 1885), p. 3)

La revista, presentava setze pàgines, i sortia el primer i el quinze dia de cada mes amb un preu únic per a tota Espanya. L'adreça del periòdic va canviar a partir del primer de març de 1886 quan el director, el prevere Gervasio Serrat, fou traslladat a Romanyà d'Empordà. A partir d'aquest moment, la publicació va passar a ser anual.

Inicialment, la impremta fou la de Juan Bonet d'Olot però, més tard, amb el trasllat de la revista es va canviar a la de M. Campanar i fills de Figueres. La imatge principal de la portada també va canviar i es va il·lustrar la Mare de Déu del Mont, probablement, per la proximitat de Romanyà d'Empordà al santuari que porta el seu nom.

El capellà va voler fer una rèplica del santuari francès de la Mare de Déu de Lourdes on hi havia l'existència d'una font d'aigua i una cova natural. En el cas de Romanyà d'Empordà no hi havia constància de cap aparició ni guariment en aquell indret. Malgrat l'absència documental i testimonial, el sacerdot va fer construir piscines perquè els malalts s'hi banyessin i es guarissin encara que mai es va conèixer cap episodi miraculós.

Així mateix, mossèn Gervasi va impulsar també en aquest mateix espai un santuari dedicat a la Mare de Déu de Llorda amb un primer acte l'abril de 1890. D'aquesta manera, la portada es dedicava el març de 1891 a la missió que s'havia encomanat com a prioritària: "en honor y gloria de la Inmaculada Concepción para promover el culto de Nuestra Señora de Lourdes, enseñar y ordenar el Rosario-Viviente". En la mateixa portada, s'hi presentaven dos missatges més: "Aprobado é indulenciado por Gregorio XVI en 1832) i "Confirmado y recomendado por la SMA, Virgen en sus apariciones de Lourdes, año 1858".

Des del març de 1894, la capçalera va experimentar alguns canvis i va passar a anomenar-se "El Órgano de María Inmaculada de Lourdes Catalá" com a revista mensual" i també "El Rosal Florido del Lurdes Catalá", tot i contenir els principals elements, va mantenir algunes variacions.

El febrer de 1886 s'indicava que la publicació tenia difusió a Amèrica, França i altres punts d'arreu i que, des del març d'aquell any, s'augmentava el nombre de pàgines de la revista amb una secció de notícies religioses i fets miraculosos.

La publicació, de caràcter totalment religiós, presentava articles doctrinals i de formació pedagògica, proposava lectures dels Evangelis, donava instruccions i, sobretot, promovia la devoció del Rosari perquè fos fàcil de practicar per a tota classe de fidels. Els continguts presentaven el santoral, una

secció de notícies, una de recreativa i la publicació d'algunes composicions poètiques.

A més de la revista pròpiament, es proposava als subscriptors una relació de deures i avantatges que es van anar modificant al llarg de la trajectòria de la revista:

“Todo suscriptor á *El Rosal Florido* que pague al princiar el año (Marzo) la suscripción, procurará rezar el misterio y meditarlo por poco que pueda que verá unido á la cubierta de la Revista en el primer número de todos los meses, y tendrá derecho á una misa celebradora en sufragio de su alma, luego que tengamos noticia de su posible defunción.

[...] El precio de la Revista, con un pliego de misterios recortados, cada mes; para distribuir como está prevenido á los consocios ó consocias y una misa celebradora para cada uno de los referidos, y un Oficio para el Jefe de Quincena, que se dice luego de sabida la defunción; con un libro que se regala para la debida instruccion á todo encargado de la Dirección de un Coro”.

(“No de be ignorarse ni tampoco descuidarse”, núm. 1 (1 de març de 1888), s/p.)

La publicació es mostrava incansable en la seva recerca de subscriptors i demanava als fidels més implicació en el seu desè aniversari de la publicació :

“Una Revista del carácter y condiciones de la nuestra, que á mas de ser de meritísima propaganda, levanta un monumento religioso y patriótico, debiera contar con millares de suscripciones; y no obstante los buenos deseos de hacer revivir aquel férvido entusiasmo de nuestros ilustres antepasados por la eximia devoción que merce la Reina”.

(El Director, “Año X de nuestra publicacion”, núm. 1 (març de 1894), p. 2-3).

Des del gener de 1895, la revista va treballar per construir quinze oratoris i quinze misteris del Rosari que havien de completar el Santuari de Nostra Senyora del Lurdes Català. Segons la mateixa revista, en aquest moment, comptava amb el suport de 700 quinzenes (o cor de 15 persones), que equivalien a 10.500 associats i uns 300 subscriptors.

Paral·lelament, la revista va impulsar una subscripció oberta per a la reparació de parts del temple que s'havia malmès per les pluges. Bona part d'aquestes inversions comptaven també amb el finançament dels anuncis comercials que podien ser de llocs ben diversos de la geografia espanyola, mostra de la capacitat del mossèn i de la seva habilitat comunicativa: Badajoz, Terrassa, Saragossa, Murcia, Santiago de Compostela, Madrid, València, entre d'altres. En darrera instància, la revista esdevé una mostra clara de la devoció popular del Bisbat de Girona. En aquest sentit, la premsa coetània va celebrar l'aparició i l'evolució de la revista catòlica tant per la qualitat com la perseverança del seu director. En un inici, la premsa coetània en va remarcar els encerts:

“la cual satisfará todas las aspiraciones, llenará todos los deseos, é ilustrará todos los entendimientos, presentando principios ciertos é inconcusos de tan

excelente devocion y solventado cuantas dudas puedan ofrecerse al asociado mas meticoloso.

Su sencillez y claridad, la hará útil á todas las personas, al paso que su fabulosa baratura, la hará asequible á todas las fortunas”.

(“El Rosal Florido”, a *El Catolico*, núm. 18 (2 de maig de 1885), p. 218).

El mateix elogi està repetit en diverses publicacions catòliques *La Tesis* de Salamanca o *El semanario católico* de Alacant, *La fidelidad castellana* de Burgos, entre d'altres.

La mort de mossèn Gervasi Serrat Hostench, rector de la parròquia de Romanyà d'Empordà, l'abril de 1913, amb 84 anys va suposar la interrupció del projecte religiós que havia desplegat. En un article signat per El Marquès de Fluvià de *La Veu de l'Empordà* es revela la seva defunció i es remarca l'obra religiosa i proselitista que Serrat va dur a terme. Per la seva banda, Ramon Guardiola en un article al *Diari de Girona* definia l'obra de mossèn Serrat a partir de la vida de la publicació que havia impulsat:

“és una publicació que dóna la mesura del seu entusiasme i del seu esforç. El seu tremp era notable per tenir tanta relació, correspondència i noticiari des d'un poblet insignificant. [...]

Es necessita imaginació per fer-nos a la idea d'un rector de parròquia declaradament rural, insignificant quant a densitat i feligresia, sense possibilitats, que vivia en una rectoria sense veïns pròxims, casa en despoblat, amb una vida al punt per celebrar la missa, resar i cavar l'hort [...]

És realment sorprenent que Mn. Gervasi Serrat arribés a atraure tanta gent, moure tants diners i tenir una important organització”.

(Guardiola Rovira, Ramon. “Hi hagué un Lorda català”, a *Diari de Girona*, núm. 14.317 (18 d'agost de 1989), p. 1)

La publicació, de gairebé vint anys de vida, va ser l'instrument del qual mossèn Serrat es va valdre per difondre l'obra del Lourdes Català i donar a conèixer el seu pensament. La majoria dels textos eren escrits pel mateix director que escrivia i seleccionava fragments i notícies que copiava per omplir les trenta-dues pàgines de què constava la publicació.

***El Rosal Florido* (1886-1898)**

1. **Nom de la publicació:** *El Rosal Florido* (del 1 de gener de 1886 al 15 de setembre de 1889); *El Rosal Florido de Lourdes* (del 1 d'octubre de 1889 al 15 de febrer de 1891); *El Rosal Florido* (des del dia 1 de març de 1891 al febrer de 1894); *El Órgano de Maria Inmaculada de Lourdes Catalá* (des del mes de març de 1894 al mes d'abril de 1894); *El Rosal Florido* (des del maig de 1894 al febrer de 1895); *El Rosal Florido de Lourdes Catalá* (del mes de març de 1895 al mes de març de 1896); *El Rosal Florido* (del mes d'abril de 1896 al febrer de 1898).

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Leedme i en mi hallareis flores y frutos reducidos por el rosario. Revista Religiosa, mistica é instructiva".

2. **Lloc d'edició:** Romanyà d'Empordà.

3. **Periòditat:** quinzenal (del primer de gener de 1886 al 15 de febrer de 1892); mensual (del primer de març de 1892 al 1 de febrer de 1898).

4. **Llengua ó llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicat:** 1 de gener de 1886 - 1 de febrer de 1898. 6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:** religiosa.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Gervasio Serrat, pbro. Romanya d'Empordà.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Rdo Dr. Francisco J. Parera (Veure núm. 2 (abril de 1894), p. 49).

11. **Nom i adreça del impressor:** Imprenta y librería de Juan Bonet. c/ Mayor, 3. Olot (del primer de gener de 1886 al 1 de novembre de 1886); Imprenta y librería de M. Campamar é Hijos. c/ La Junquera, 5, Figueres (del 15 de novembre de 1886 al 1 de febrer de 1898)

12. **Format:**

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 20 pàgines a 1 columnes (del 1 de gener de 1886 a 15 de febrer de 1892); de 36 pàgines a 1 columna del 1 de març de 1892 al 1 de febrer de 1898 (aquest últim núm. porta un solt de 2 pàgines més).

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** "9 reales y con el Santoral Popular 4 reales más por año. número suelto a 4 cuartos. por conducto de los corresponsales, 10 reales en toda la Peninsula" (núm. 21 (1 de gener de 1886)); "en América, Francia y demás puntos será de 14 rs. suscribiéndose directamente" (núm. 24 (15 de febrer de 1886)). "18 rs. en Cuba y demás posesiones de América; 27 rs. en Filipinas" (núm. 1 (1 de març de 1888)). "La Revista con Misterio y derecho a una misa se sirve a 2 pesetas 25 céntimos al año. La Revista con 15 misterios y derecho a 14 misas y un oficio a 5 pesetas 75 céntimos, el año". (núm. 23 (1 de febrer de 1889)). "La Revista a 1 peseta y 25 céntimos al año, con la garantía de una misa al año" (núm. 7 (1 de juny de 1889)). "A precio de suscripción á esta revista, para España 2 ptas 50 céntimos para el extranjero 3 pesetas. por cada 10 suscripciones cedemos una gratis" (núm. 2 (1 d'abril de 1894)).

16. **Preus i percentatges de publicitat:** un 5% d'anuncis.

17. **Tipologia de publicitat:** anuncis d'Olot, Girona, Barcelona, Madrid, Sevilla, Badajoz, Tarrassa, Zaragoza, Murcia, Valencia, Santiago de Galicia.

18. **Edicions extraordinàries:** núm. 1 (març de 1893), dedicat al Papa León XIII.

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** BPO. Any 1886: 21-24, 1-20; Any 1887: 21-25; Any 1888: 1-20; Any 1889: 21-24, 1-20; Any 1890: 21-24, 1-20; Any 1891: 21-24, 1-20; Any 1892: 21-24, 1-10; Any 1893: 11-12, 1-10; Any 1894: 11-12, 1-10; Any 1895: 11-12, 1-10; Any 1896: 11-12, 1-10; Any 1897: 11-12, 1-10; Any 1898: 11-12; Any 1901: 5. BCF. Any:

20. **Referències:**

"Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2493 (2 de març de 1885), p. 2;

"Gacetillas", a *La Tesis* [Salamanca], núm. 7 (6 de maig de 1885), p. 4; "Bibliografía", a *El Semanario Católico* [Alicante], núm. 760 (27 de juny de 1885), p. 343-344; "Sección Religiosa", a *El Vigía Católico* [Ciudadela], núm. 366 (30 de juny de 1886), p. 1-3; "Sección local y de noticias", a *El Católico* [Mahón], núm. 124 (7 de setembre de 1886), p. 8; "Sección local", a *El Vigía Católico* [Ciudadela], núm. 400 (23 d'octubre de 1886), p. 682; "Saldo de cuentas", a *La Verdad*, [Santander], núm. 104 (25 de juny de 1887), p. 203; "Sección local", a *El Avisador de Badajoz* [Badajoz], núm. 261 (28 de juliol de 1887), p. 3; "Las estadísticas de <La Unión>", a *La Fidelidad Castellana*, [Burgos], núm. 1479 (7 de març de 1888), p. 2; "Sección comercial", a *Semanario de Figueras* [Figueres], núm. 145 (5 de gener de 1889), p. 4; "Gacetilla", a *El Vigía Católico*, [Ciudadela], núm. 655 (20 de febrer de 1889), p. 115; "Gacetillas", a *Semanario de Figueras* [Figueres], núm. 228 (9 d'agost de 1890), p. 3; "Los periódicos", a *La Región*, [Salamanca], núm. 148 (11 d'agost de 1890), p. 1; "Sección libre. El tamaño de los periódicos", a *La Crónica de Huesca* [Huesca], núm. 120 (28 de juny de 1892), p. 13; "Variedades", a *El Baluarte*, [Girona], núm. 13 (3 de febrer de 1893), p. 2-3; "La honra de una Reina", a *El Baluarte*, [Girona], núm. 35 (25 de març de 1893), p. 2; "Relación de periódicos de propaganda Católica que salen á luz en España", a *Mallorca Dominical* [Mallorca], núm. 215 (10 de març de 1901), p. 70; "Necrológica", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 443 (12 d'abril de 1913), p. 2; Bertran i Pijoan, Ll. (1931: 165); Torrent, J. (1937: 122); "¡Aquel Lourdes catalán!", a *Canigo* [Figueres], núm. 13 (1 de març de 1955), p. 5; "Primer centenario der la Prensa periódica de Olot", a *Destino*, [Barcelona], núm. 1138 (30 d'abril de 1959), p. 29-32; "La prensa local", a *Destino*, [Barcelona], núm. 1497 (16 d'abril de 1966), p. 38; Guillaumet, J. (1977: 203); "Hi hagué un Lorda catalá", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14317 (18 d'agost de 1989), p. 4; Murla i Giralt, Josep (1991: 46-51); Font i Verdaguer, Pere (2004: 69-73); "Col·locaran una imatge per recordar l'existència del "Lourdes catalá" a Pontós", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20143 (12 de setembre de 2006), p. 12; "Un record pel "Lourdes catalá"", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1564 (31 d'octubre de 2006), p. 38.

21. **Observacions:** "Los abonados próximos a Barcelona pueden dirigirse a los Sres Trullols, C/ Junquera nº 15. 2º piso" en relació a Sebastian Trullol y Planas.

XVIII. Portbou

Una tradició periodística antiga i prolífica

La tradició periodística de Portbou fou, després de la de Figueres, una de les més prolíques de la comarca tant pel nombre de capçaleres amb una certa continuïtat com pel seu contingut plural i divers a cavall dels segles XIX i XX. Aquesta activitat va ser el resultat de convertir-se en el nexa d'unió ferroviari entre Espanya i França.

La primera publicació documentada fou *El Eco de Port-bou*, apareguda l'any 1880, com a resultat de les desavinences entre Colera i Portbou. La darrera d'aquestes poblacions volia assolir la independència administrativa en relació a Colera. La premsa local assenyalava que la creació del periòdic *La Voz de Culera* semblava que responia únicament a una única missió:

“la de oponerse à la campaña que hace tiempo sostiene al *Eco de Port Bou* pidiendo la separación de ambos pueblos”
(Crónica General, núm. 30 (31 d'octubre de 1880), p. 3).

Enric Alabern era el director del setmanari destinat a defensar els interessos de Portbou. En aquest sentit, era crític amb l'abandonament que patia la població: lamentava el mal estat dels carrers que, segons assegurava, no s'escombraven ni es netejaven i es convertien en focus de brutícia però també amb la gestió de la duana. La publicació aborda aquestes mancances extensament en la premsa coetània, per exemple, a *El Guixolense* o a *La Lucha*:

“Señor Gobernador civil; el *Eco de Port-bou* viene uno y otro dia denunciando el descuido conque por nuestra frontera se introducen carnes nocivas á la salud pública las cuales se admiten sin los requisitos prevenidos, por carecer Port-bou de un Inspector veterinario encargado de revisar dichas carnes y, en prueba de ello, aducia el colega un hecho ocurrido de haber aquel vecindario comprado y comido carne que mas tarde resultó estar en estado de putrefacción y encerrar un principio de afeccion virulenta”
 (“Gacetilla General”, a *La Lucha*, núm. 1.880 (22 de juny de 1881), p. 2)

Una part de la premsa de l'època es posicionava en relació a la independència de Portbou, com ara, la redacció d' *El Ampurdanés* que assenyalava:

“Nuestro estimado colega el *Eco de Port-Bou* cansado de lo poco atendida que dice es la población de su nombre por Culera, de la cual depende, levanta la bandera de la separación. Creémos, en efecto, que Port-Bou, por su importancia actual, puede ya vivir independiente, teniendo su ayuntamiento, sin el cual no serán jamás bien atendidas sus necesidades, ni garantidos sus particulares intereses.
 Colera, por otra parte tiene vida propia y no necesita aumentarla á espensas de su vecino.
 Independientes, vivirán con armonía, prestándose mútuo apoyo y desarrollando a la par su riqueza; continuando dependiendo un pueblo del otro, las enemistades esterelizarían sus esfuerzos en perjuicio de entrambos”.
 (“Era de esperar”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 29 (24 d'octubre de 1880), p. 2)

Les relacions tenses entre Portbou i Colera es van manifestar també en el terreny periodístic i personal. El *Diari Català* explicava que arran d'un article publicat a *El Eco de Port-bou* criticant la construcció d'un escorxador a la població, l'alcalde de Sant Miquel de Colera en prendria mesures:

“se presentá al director de dit periódich amenassant-lo de mort, per créurel atentatori y ofensiu á sa autoritat”.
 (“Secció de Noticias”, *Diari Català*, núm. 429 (31 d'agost de 1880), p. 3).

La resta de premsa explicava els avenços del periòdic. *El Eco Guixolense* exposava a finals de 1880 que el periòdic havia doblat la seva extensió i havia introduït millores notables en la seva redacció. N'afirmava:

“Es una publicación que dará una elevada idea de la cultura catalana á cuantos extranjeros lleguen por vez primera á su frontera”.
 (“Gacetilla”, a *El Eco Guixolense* [Sant Feliu de Guíxols], núm. 111 (21 de novembre de 1880), p. 3).

Poc després, *El Gerundense* assegurava que la publicació havia prè un caràcter internacional publicant-se també amb llengua francesa i espanyola (“Seccion provincial”, núm. 1 (2 de desembre de 1880), p. 3).

La premsa coetània, com *El Ampurdan*, *El Clamor Ampurdanés* o *El Gerundense*, copiaven la secció “Movimiento de Mercancias” del periòdic o

informacions específiques. De fet, era la font periodística de l'extrem nord del país que informava tant d'alguns fets de la duana com del territori francès. El *Eco del País* explicava a inicis de 1881, manllevant-ne una notícia seva, que el govern francès volia intensificar les comunicacions amb una via de tren que enllacés Amelie-les-Bains –reconegut punt d'interès turístic pel seu balneari– amb el Boulou.

La publicació va desaparèixer el setembre de 1881. Segons la premsa coetània, es va acomiadar dels seus subscriptors al·legant diversos motius:

“relata los antecedentes necesarios para probar que su muerte obedece á manejos indignos que se han puesto en juego para conseguir lo que consentir no podían hombres, que no saben resistir con paciencia las censuras de la prensa, y que desean ejercer el caciquismo sin sombra de crítica en su afan de avasallar todo aun á trueque de ser la ruina de poblaciones nacientes como Port-bou”.

(“Gacetilla General”, a *La Lucha*, núm. 1.914 (9 de setembre de 1881).

I, en aquesta línia, tant la *La Lucha* com *El Ampurdanes* s'oferia a la redacció continuar la seva tasca a les seves columnes amb la voluntat de “contribuir á librar á Port-bou de ciertas funestas influencias que tanto se afanan por tener á la población sumida en la ignorancia y retroceso impropio de todo pueblo culto”. La resta de la premsa empordanesa també en lamentava la desaparició. En aquest sentit, *El Ampurdanés* indicava:

“Es de lamentar la falla de cohesion de los vecinos de aquella, aunque naciente, importante población, porque *El Eco* comprendía perfectamente la misión de la prensa divulgando los conocimientos útiles, tratando las cuestiones con la medida propia de escritores concienzudos, huyendo de los ultrajes, y de intencionados ataques encubiertos [...] Es tanto mas de sentir la desaparición de nuestro estimado colega, cuanto que su principal objeto ha sido constantemente la defensa de los intereses morales y materiales de Port-bou, defensa que difilmente podrá hacerse con mas acierto, con mas desinterés y con más constancia”.

(“Todavía”, a *El Ampurdanés* [Figueres], núm. 75 (11 de setembre de 1881), p. 2)

El març de 1885 va aparèixer un nou setmanari el nom del qual fou *La Opinion*, malgrat que no n'hem vist cap exemplar. Els detalls que en coneixem són a partir de les referències de la premsa coetània local i barcelonina. Segons aquestes fonts, es tractava d'un bimensual que:

“defenderá los principios democráticos y los intereses locales para obtener de la superioridad la pronta resolución del expediente incoado para la separación de este pueblo del del Colera”.

(“Cartas a La Publicidad”, a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 2.578 (25 de març de 1885), p. 2)

“cuya misión no será otra que defender los intereses morales y materiales de aquel ya importante pueblo y, muy especialmente, la necesidad de su constitución municipal”.

(“Gacetilla General”, a *La Lucha*, núm. 2.509 (18 de març de 1885), p. 2)

“que tiene por principal objeto sostener la conveniencia de que traslade a aquel pueblo la cabeza de distrito de S. Miguel de Culera, ó se constituya un nuevo municipio independiente”.

(“Crónica Local”, a *El Ampurdán* [Figueres], núm. 278 (29 de març de 1885), p. 3)

La publicació va aparèixer en un moment en què la Diputació provincial de Girona va declarar capital a Portbou deixant de ser-ho Colera l'abril de 1885. De fet, una de les raons de la creació del periòdic era la campanya a favor de crear una estat d'opinió favorable a la capitalitat de Portbou.

Així mateix, el periòdic era crític amb la gestió de l'administració local. Per exemple, denunciava reiteradament els actes de l'Inspector d'ordre públic del senyor Martínez que abans ja havia estat denunciat a Girona (“Crónica General”, a *El Constitucional*, núm. 636 (26 d'abril de 1885), p. 3 i “Gacetilla General”, a *La Lucha*, núm. 2.631 (21 de juliol de 1885), p. 1). Per contra, elogia la visita del governador civil de la província, González Serrano, en la mateixa línia que d'altres periòdics figuerencs (“Gacetilla General”, a *La Lucha*, núm. 2.603 (21 de juny de 1885), p. 2).

La publicació es va suspendre “por ciertas circunstancias” (“Cronica General”, a *El Eco Bisbalense*, núm. 29 (13 de setembre de 1885), p. 2; “Noticias”, a *El Bajo Ampurdan*, núm. 60 (21 de setembre de 1885, p. 3)). Segons *El Eco Bisbalense*, “suspenderá por algunos días su publicación para reaparecer después estampado en su propio domicilio” (“Gacetilla”, a *Semanario de Palamos*, núm. 103 (17 de setembre de 1885), p. 301).

No tenim notícia de la reaparició de *La Opinion*. En canvi, va aparèixer a inicis de 1889 *El Pirineo Oriental*, un periòdic d'interessos materials del qual no n'hem vist cap exemplar. Les poques dades que en coneixem són també a través la premsa coetània. Sortia cada deu dies i “viene á defender los intereses de dicho pueblo sin estar afiliado á ningún partido” (“Noticias locales y generales”, a *La Lucha*, núm. 3.693 (17 de gener de 1889), p. 2); “haciendo resonar el eco de la verdad, de la razón y la justicia como, por ejemplo, calificar de eminente el discursos pronunciado por el Sr. Corominas en la inauguración

de la casa socorro" ("Dese Port-Bou", a *La Lucha*, núm. 3.698 (23 de gener de 1889), p. 2).

El director era Emili Monturiol i el juliol de 1889 s'indicava que es publicava tres vegades al mes i que sortia els diumenges. La publicació ressenyava successos i denunciava tot tipus de fets. Per exemple, explicava que s'havien fet dos enterraments amb els dos escolanets portant la creu però sense que els acompanyés el sacerdot i es preguntava quines atribucions concedia l'Església als escolanets en aquests casos. Pel que fa a la pàgina de successos s'explicava que la mort d'un jove espanyol Juan Negro a Cèrbere no va ser ni un incident ni un suïcidi sinó un assassinat. En un altre sentit, denunciava els preus elevats dels cafès i de les primeres matèries, els lloguers de les cases, l'estat deplorable del clavegueram i la poca higiene de la població. En aquest sentit, suspenien la gestió municipal en matèria d'higiene:

"convertida la población en un muladar [...] Hemos de confesar que la Junta Local de Sanidad como el mismísimo Ayuntamiento, son merecedores de muchas censuras, por haber mirado con poco ahinco un asunto de tan vital interés como es el concerniente a salubridad pública". (Desde Port-bou", a *La Lucha*, núm. 2.951 (27 de novembre de 1889), p. 2).

Aquest mateix any va aparèixer una altra publicació, *El Ideal*, a partir del 2 de maig de 1889, dada que coneixem a partir de la premsa coetània. Inicialment, va néixer com a òrgan del Centre de la Juventud Republicana. El periòdic, dirigit per José Roca i Nadal a partir del 21 de març de 1890, donava informacions diverses i el març de 1890 s'indicava que es proposava introduir algunes reformes tot i que per un període breu:

"Causas que de momento no nos es dable revelar, nos obligan á suspender la publicación de este seminario. Esperamos que una vez hayan desaparecido aquellas causas, podremos merecer de nuevo la confianza que nos ha venido dispensando el público, al que estamos, por este motivo, sumamente reconocidos". (Desde Port-Bou", a *La Lucha*, núm. 4.045 (21 de març de 1890), p. 1)

La mateixa publicació indicava que hi havia diverses hipòtesis de la seva desaparició. Una d'elles era per motius econòmics: "hubo quien aseguraba que era porque el impresor dijo, á los que lo administraban, que si no le mandaban aceite para untar la maquinaria de la imprenta, que ésta no funcionaría más para imprimir *El Ideal*" (*Íbidem*). D'altres, com *La Lucha* anunciava la desaparició de *El Ideal*, segons anunciava:

“se me asegura por conductor fidedigno que, según opinión facultativa, uno de los periódicos semanales que se publican en ésta titulado *El Ideal*, á consecuencia de una herida mortal que recibió hace breves días, se le han presentado ya los síntomas de la agonía. Si es cierta esta *infausta* noticia y viene la parca infiel á justificarla cortando el hilo de su existencia, no cabe duda que la población habrá perdido un valeroso defensor de sus intereses morales y materiales”.

(Desde Port-bou”, a *La Lucha*, núm. 2.951 (27 de novembre de 1889), p. 2)

Les dues publicacions, *El Pirineo Oriental* i *El Ideal*, van coexistir durant unes setmanes sense que puguem establir amb quina continuïtat i fins a quin moment. Per exemple, els dos coincideixen en tractar alguns temes a les seves pàgines, com ara, la importació de la ramaderia.

Entre el 1890 i 1902, es va publicar un catàleg titulat *El Corresponsal del Coleccionista*, elaborat per Pedro Marés y Oriol, una mostra del polifacetisme del seu autor. Es tractava d'una revista-catàleg que comprenia una col·lecció de llibres, impresos, estranys i curiosos, oferts als estudiosos i als erudits; monedes, gravats i medalles, entre d'altres. Tot i que era una obra periòdica, no considerem que sigui una publicació pròpiament perquè la seva vocació corresponia més a catalogar els documents i objectes i a esdevenir un nexa d'unió entre bibliòfils, col·leccionistes i llibreters que esdevenir un mitjà d'informació periòdic.

El juny de 1891 s'anunciava l'aparició d'un nou setmanari, titulat *La Independencia*, del qual no n'hem vist cap exemplar i només en tenim notícia per la premsa coetània. *La Lucha* es feia ressò del moviment de personal a l'Aduana de Portbou a través de la ressenya del setmanari (“Noticias locales y generales”, a *La Lucha*, núm. 4.456 (11 d'agost de 1891), p. 2).

Van haver de de passar gairebé vint anys perquè apareguessin dos nous periòdics. El primer, *La Voz del Pueblo*, va sortir el 17 de febrer de 1916. El nom de la capçalera era criticat i qüestionat per un grup de regidors de Portbou i Colera (Rafael Torroella, Esteban Jonama, Jaume Vilarrasa, Juan Ribera i Rafael Gratacós) que consideraven que era

“un pasquín lleno de injurias y calumnias, sin otra finalidad que insultar y desprestigiar a las personas honradas el cual se escuda con el título usurpado de *La Voz del Pueblo* [...] Protestar indignados de dicha publicación injuriosa mayormente, por estar dirigida por personas de dudosa conducta moral. 2º Protestar por la usurpación del nombre de *La*

Voz del Pueblo [...] publicaciones de esta naturaleza que no guardan respeto a las persona”.

(“Remitido”, a *El Duende*, núm. 4 (27 de febrer de 1916), p. 6)

Empordà Federal recomanava als periòdics *El Duende* i *La Voz del Pueblo*, de Colera i Portbou respectivament, que en comptes de

“delatarse su vida y milagros, se ocupasen de llamar la atencion a los Jefes de la Compañía del ferrocarril a fin de que el tren de las 9 de la mañana salga con mas urgencia para poder enlazar con el de Cerbère que sale a las 9'25. Favor que el comercio y los viajeros agradecerían que tanto les perjudica el no poder enlazar”.

(“Remitit”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 261 (11 de març de 1916), p. 3)

L'any 1916, hi va haver una discussió física i verbal entre el director del setmanari d'*El Duende* de Colera, Bartomeu Juvells, i el del setmanari *La Voz del Pueblo* per una violenta discussió política. L'agressió va acabar amb una denuncia al Jutjat. Ho explicava la premsa coetània: des del *Diario de Gerona* fins *El Norte* del març de 1916. De fet, algunes referències indicaven que *La Voz del Pueblo* va aparèixer com a resposta a la publicació monàrquica *El Duende* de Colera.

El periòdic va desaparèixer el 16 d'abril de 1916, segons la premsa, per diversos motius:

“No era necesario recurrir a la creación de un periódico para demostrar nuestra honorabilidad, como hombres, y confirmar nuestro credo republicano como políticos; nuestros procedimientos en la vida pública i política, respondieron siempre de nuestra honradez y consecuencia.

Esto no obstante, nos vimos obligados a convertirnos en humildes periodistas, para repeler las agresiones que convertidas en difamaciones y calumnias se vertían en *El Duende* [...] El propietario del semanario de referencia, halló un fácil medio de combatirnos sin dar la cara, sacrificando un puñado de pesetas, asalariando a un profesional de la injuria, convirtiéndolo sin ninguna clase de escrúpulo, en director de aquel periódico.

Si la circulación de éste, no hubiese rebasado los límites de la localidad y su distrito [...] creímos de estricta necesidad que *La Voz del Pueblo* saliera al encuentro de *El Duende* para desvirtuar con sus textos y comprobantes todas cuantas insidias y calumnias se permitía consignar, amparadas por el seudónimo.

Ahora bien: habiendo desaparecido *El Duende* a consecuencia de su derrota, tocamos alto el fuego; en el interín el enemigo no dé señales de vida”.

(La Redacción. “Al pueblo”, núm 9 (16 d'abril de 1916), p. 1)

La publicació, netament republicana, treballava per aquesta candidatura al districte de Figueres i donava una atenció preferent a la vida local amb la “Sesion del Ayuntamiento” i diversos articles que combinaven el caràcter merament polític amb les notícies locals. També dedicava espai a les joventuts republicanes. Tot plegat, sempre sota una mateixa consigna:

“Republicanos Ampurdaneses! Leed con detención los artículos de este seminario y veréis quienes son los traidores de la causa republicana y los eternos apóstatas de nuestros ideales. Tenedlos presentes, a esos mercaderes que por más pesetas o más copas, venden sin escrúpulos cual mejor impúdica su dignidad de hombres y su ideal. Esculpidlos de vuestro seno, os mancharían”.

“Republicanos dignísimos, haced memoria y apuntad nombres. Torroella, Vilarrasa, Ferrer Guardia, Centro “Obrero” de Llansá, López Murray, Pascal, Teixidor, Barnés, Cordoní, G. Quintana, Juvells-Samaruch, Quera, B. Fontclara, Bartolomé Técul, A. Corsellas, Blanch, García de Pou, Carbonell, Pí y Baró, Buchons, Francisco Pujol, Alfonso Roure, Bisbal, Grabulosa, P. Camps y A. Caro, z. z.”

(núm. 9 (16 d'abril de 1916), p. 4).

Paral·lelament, va aparèixer una nova publicació de nom *El Defensor* com a òrgan de propaganda de la secció local de la Unió Federal Nacionalista Republicana. Sortia el primer de juny de 1916 i, d'entrada, es mostrava obert a la forma de govern republicà:

“Fieles a nuestro título, defenderemos la causa Republicana, que amamos sobre todo [...] Libertad hemos querido y seguiremos queriendo, para la conciencia y para las ideas, para el comercio y para la contractación, para las inteligencias y para los brazos [...] Esó sí, no consentiremos, mejor dicho, atacaremos sin tregua ni descanso, a todos los hombres que llamándose republicanos favorezcan directa o indirectamente a los representantes de la Monarquía”.

(La Redacción. “A la opinión”, núm. 1 (1 de juny de 1916), p. 1)

La publicació volia esdevenir un instrument de reorganització republicana autonomista a la comarca però també incloïen altres interessos: “Ecos cinegéticos”, “Locales”, “Sección Oficial” i s'hi publiquen algunes composicions poètiques

El Defensor era la continuació d'un altre setmanari que es deia *La Voz del Pueblo*, del qual només es conserva el número en data 9 d'abril de 1916. La publicació pretenia ser un auxiliar al setmanari *Empordà Federal*, portaveu de la UFNR nascut l'any 1911 i consolidat a la comarca. L'aparició del periòdic va coincidir amb la desfeta electoral a les legislatives de l'abril de 1916. A conseqüència de la derrota, els seus membres van passar un any després al Partit Republicà Català l'any 1917. Tot i així, publicaven un article per defensar les principals línies argumentatives de la capçalera:

“A petición de queridos amigos y correligionarios, que han entendido que la aparición de *El Defensor* podía significar desunión o discrepancias con *Empordà Federal*, puesto que ambos sustentan y defienden el mismo credo político e intereses del distrito, hemos creído oportuno, para alejar toda clase de celos y suspicacias, suspender la publicación de aquel, mientras las necesidades no exijan su nueva aparición, que sería siempre en concepto de auxiliar de *Empordà*, a quien, por su autoridad y prestigios consideramos el órgano oficial del distrito”.

(“Comunicats. Des de Port-Bou”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 276 (10 de juny de 1916), p. 3).

En aquest sentit, van decidir deixar-lo de publicar i van demanar als seus lectors que seguissin al setmanari *Empordà Federal*, una decisió que segons el periòdic figuerenc lamentava perquè “priva a la causa republicana d’un ardit propagandista”.

El principal impulsor de l’edició *El Defensor* era Martí Inglés Folch, portbouenc d’adopció. L’any 1891 es va instal·lar a la població per motius professionals i comercials. Fou tinent d’alcalde entre 1895 i 1897, membre de la lògia maçònica *El Progreso Portbouense* (1891-1897). Més tard, va ser diputat de la Mancomunitat de Catalunya l’any 1911. Dos anys després, revalidaria la victòria i el 1914 va formar part de l’Assemblea i del primer Consell executiu de la Mancomunitat de Catalunya. Des de la seva posició, va treballar per millorar les infraestructures de la comarca amb projectes específics: la carretera entre Portbou i Cervera, la Biblioteca de Figueres o l’extensió de la xarxa telefònica arreu del districte.

Els periòdic englobava articles d’opinió política, notícies locals i algunes composicions poètiques. En aquesta edició, hi destacava un article de Carles Rahola en el qual es felicita a Inglés, un dels representats polítics.

Poc abans de la proclamació de la Segona República, va publicar-se *El Eco del Pirineo* i *El Duende* citats per Lluís Bertran l’any 1931 i per Joan Torrent el 1937 però no n’hem localitzat cap exemplar. En el cas, de *El Eco del Pirineo* no podem fixar una data concreta.

Durant la Segona República es va mantenir l’interès periodístic a la població i es van publicar diversos periòdics. El primer d’aquests es deia *Destellos*, una publicació que va aparèixer el 31 de gener de 1931 amb el subtítol “Periódico apolítico quincenal de literatura, avisos y noticias” tot i que només n’hem localitzat dos números. En l’editorial del primer número s’assenyalava que eren un grup d’homes més que de joves, segons declara, i

“anhelamos solamente dar algo de vida a nuestra imaginación que se evaporaba sin producto, dar esparcimiento a nuestras almas demasiado comprometidas y lóbregas”

(“Editorial”, núm. 1 (31 de gener de 1931), p. 1)

La publicació, dirigida per Torres sense especificar el nom, contenia la llegenda “Este número ha sido revisado por la censura”. Tractava temes culturals, educatius i pedagògics, les innovacions que suposava la ràdio, notes històriques, textos de creacions literàries a “Paginas amenas”, necrològiques, cinema i la secció “Des d’el Safareix” en què evitava les qüestions polítiques.

El periòdic impulsava un concurs per designar el títol de Miss Portbou (reina de la simpatia), incloïa dibuixos de la vista parcial de Portbou i indicava que un dels seus redactors s’havia passat a *Sol Ixent* de Cadaqués. El periòdic de 8 pàgines, destinava les dues últimes als anuncis comercials de Barcelona, Llança i de Portbou.

Aquest mateix any va aparèixer *La Veu de Port-bou* com a quinzenal. Aquest periòdic, del qual només hem vist un exemplar, va sortir el 28 de març de 1931 a partir de la inquietud d’un grup de joves:

“Qui som? Som pocs; però ben avinguts.

Nostre ideal és oferir al poble el periòdic que necessita, i aquest és el fi que persequim.

La història, les lletres, el folk-lore, l’esport, les polèmiques particulars, etc., seran les fonts on ens abeurem. Als que vulguin col·laborar amb nosaltres els manifestem que tenim la porta oberta. Quants més serem, més força tindrem”.

(“Déu vos guard!”, núm. 1 (28 de març de 1931), p. 1)

La publicació donava suport a l’Associació Protectora de l’Ensenyança Catalana, recordava la trajectòria d’alguns veïns absents i dedicava algunes pàgines als esports i a les composicions poètiques. Les notícies de caràcter social es concentraven sota l’epígraf “Sedasseries” i l’acompanyava el moviment de la població amb la relació de naixements, matrimonis i defuncions. La darrera de les quatre pàgines i una part de la tercera es dedicava als anuncis comercials de Figueres, Barcelona i Portbou.

L’any 1931 també es publicava *L’Altaveu de Port-bou*, defensor dels ideals humans i catalans, que va aparèixer l’11 de juliol. Aquest periòdic partia del nucli d’homes que va impulsar *La Veu de Port-bou* el març d’aquell mateix any. Segons el primer número, en el moment de l’aparició:

“els redactors tenien els sentiments afinats i era magnífica l’armonia dels nostres pensaments; però a mida que avençàvem ens donàvem compte de què el director volia convertir-nos en autòmats: volia que executéssim a un ritme propi d’ell, ritme dolent, contrari als que veritablement ens convenia seguir [...].

Cansats de tenir davant nostre un mestre dolentíssim, l'instigàrem a que bonament es retirés [...] Ell prometé que deixaria d'ésser director, ans de què el poeriodic comencés el seu segon trimestre. No solament no ho féu així, sinó que el número 7 de *La Veu de Port-bou* fou confeccionat al seu albir, modificant i suprimint treballs, a més d'inserir-n'hi un titulat "En plena tolerància", que anava contra els nostres sentiments i contra els sentiments de la majoria dels nostres lectors".

("Als nostres lectors", núm. 1 (11 de juliol de 1931), p. 1)

El propietari i director era Joan González Torrent qui va anunciar que el 27 deixava d'ésser director però el dia 30 es personà a l'Ajuntament per ratificar-ne tant la seva propietat com la direcció. Davant d'aquesta situació, tot l'equip de redacció de *La Veu de Port-bou* excepte González Torrent foren els que van impulsar aquesta nova publicació.

L'aparició del periòdic va tenir lloc després de les eleccions a Diputats a Corts Constituents, de la qual n'apluadiren el resultat electoral. Es mostraven seguidors de Francesc Macià i asseguraven que l'ambició dels catalans havia de ser constituir-se en una República Catalana que formés part de la tan discutida Federació de Repúbliques Ibèriques. En aquest sentit, el seu ideari programàtic es basava en afirmar que:

"Som catalans [...] per endavant que sàpiga que nostre poble, que està assedegat de pau i de justícia, vol regir-se lliure i democràticament dintre una Federació de Repúbliques Ibèriques".

(N.P. "Després de les eleccions", núm. 1 (11 de juliol de 1931), p. 1)

El periòdic es va fer ressò de la tasca societària de la Unió Republicana socialista perquè combatés el caciquisme i fomentés el republicanisme d'esquerra. La publicació englobava les notícies locals sota l'epígraf "Diverses" amb el nomenament de càrrecs de Portbou: el president del Centre d'Unió Republicana Socialista, Esteve Pons; el President del Casino Espanya, Benjamí Cervera, entre d'altres.

***El Eco de Port-Bou* (1880-1881)**

1. Nom de la publicació: *El Eco de Port-Bou*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. Lloc d'edició: Portbou.

3.

3. Periodicitat:

4. Llengua o llengües:

5. Dates del primer i de l'últim número publicats:

6. Orientació editorial i continguts:

7. Orientació política:

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9. Càrrecs i noms dels redactors: director, E. Alabern.

9. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats

11. Nom i adreça de l'impressor:

12. Format:

13. Nombre habitual de pàgines i columnes:

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció:

16. Preus i percentatges de publicitat:

17. Tipologia de publicitat:

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades:

21. Referències: "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 1730 (7 de juliol de 1880), p. 3; "Secció de noticias", a *Diari Catala* [Barcelona], núm. 405 (8 de juliol de 1880), p. 330; "Barcelona/Arribadas", *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 11 (9 d'agost de 1880); "Sección Comercial", *El Ampurdan* [Figueres], núm. 37 (15 d'agost de 1880), p. 3; "Secció de novas", a *La Il·lustració Catalana* [Barcelona], núm. 5 (20 d'agost de 1880), p. 40; "Cronica General", a *El Clamor Ampurdanés* [Figueres], núm. 8 (22 d'agost de 1880), p. 3; "Sección de Noticias", a *Diari Catala* [Barcelona], núm. 429 (31 d'agost de 1880), p. 3; "Gacetilla", a *El Guixolense* [Sant Feliu de Guixols], núm. 23 (12 de setembre de 1880), p. 2; "Sección Comercial", a *El Ampurdan* [Figueres], núm. 43 (26 de setembre de 1880), p. 3; "Era de esperar", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 29 (24 d'octubre de 1880), p. 2; "Crónica General", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 30 (31 d'octubre de 1880), p. 3; "Gacetilla", a *El Eco Guixolense* [Sant Feliu de Guixols], núm. 111 (21 de novembre de 1880), p. 3; "Literatura,Ciencias,Artes", a *Revista de Girona* [Girona], núm. 12 (1 de desembre de 1880), p. 476; "Sección Provincial", a *El Gerundense* [Girona], núm. 1 (2 de desembre de 1880), p. 3; "Sección local", a *El Gerundense* [Girona], núm. 2 (5 de desembre de 1880), p. 2; "Crónica local" a *EL Diluvio* [Barcelona], núm...? (11 de desembre de 1880), p. 4; "Secció de Noticias", a *Diari Catala* [Barcelona], núm. 486 (12 de desembre de 1880), p. 573; "Sección de Noticias", a *El Eco del Pais*, [Girona], núm. 4 (25 de gener de 1881), p. 3; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 1819 (30 de gener de 1881), p. 2; "Crónica General", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 43 (30 de gener de 1881), p. 3; "Crónica General" a *La Vetllada* [Girona], núm. 7 (12 de febrer de 1881), p. 55; "Secció de noticias", a *Diari Catala* [Barcelona], núm. 565 (2 de març de 1881), p. 483; "El foto-telégrafo", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 54 (17 d'abril de 1881), p. 2; "Correspondencia particular de El Eco del Pais", a *El Eco del Pais* [Girona], núm. 53 (21 de maig de 1881), p. 3; "Crónica General", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 61 (5 de juny de 1881), p. 3; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 1880 (22 de juny de 1881), p. 2; "Gacetilla", a *El Guixolense* [Sant Feliu de Guixols], núm. 64 (26 de juny de 1881), p. 2; "Noticias", a *Revista de Gerona* [Girona], núm. 9 (1 de setembre de 1881), p. 24; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 1913 (7 de setembre de 1881), p. 2; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 1914 (9 de setembre de 1881), p. 2; "Todavía", a *El Ampurdanes* [Figueres], núm. 75 (11 de setembre de 1881), p. 2; "Seccion de Crónica", a *El Demócrata* [Girona], núm. 23 (11 de setembre de 1881), p. 2; Bertran, Ll. (1931: 177); Torrent, J. (1937: 125); "Por vez primera en su historia...", a *Turissa* [Tossa de Mar], núm. 1 (juny de 1965), p. 3; "Nueva Revista", a *Los Sitios* [Girona], núm. 6855 (16 de juliol de 1965), p. 3; "Portbou, capital del municipi", a *Annals Institut d'Estudis*

Empordanesos [Figueres], Compte i Freixanet, Albert, núm. 24 (1991: 381, 390).

22. Observacions:

La Opinion (1885)

1. Nom de la publicació: *La Opinion*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. Lloc d'edició:

3. Períodicitat:

4. Llengua o llengües:

5. Dates del primer i de l'últim núm. publicats:

6. Orientació editorial i continguts:

7. Orientació política:

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):

9. Càrrecs i noms dels redactors:

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:

11. Nom i adreça de l'impressor:

12. Format:

13. Nombre habitual de pàgines i columnes:

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció:

16. Preus i percentatges de publicitat:

17. Tipologia de publicitat:

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades:

20. Referències: "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2509 (18 de març de 1885), p. 2; "Crónica General", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 2577 (24 de març de 1885), p. 3; "Cartas a La Publicidad", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 2578 (25 de març de 1885), p. 2; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2516 (25 de març de 1885), p. 3. "Sección de noticias", a *El Demócrata* [Girona], núm. 266 (26 de març de 1885), p. 3. "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2519 (28 de març de 1885), p. 1-2. "Crónica local", a *El Ampurdan* [Figueres], núm. 278 (29 de març de 1885), p. 3. "Crónica local", a *El Eco Bisbalense* [La Bisbal d'Empordà], núm. 5 (29 de març de 1885), p. 3. "Crónica", a *El Palafrugellense* [Palafrugell], núm. 140 (29 de març de 1885), p. 3; "Crónica General", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 2597 (12 d'abril de 1885), p. 2; "Sección de noticias", a *El Demócrata* [Girona], núm. 271 (12 d'abril de 1885), p. 2-3. "Crónica General", a *La Unión Republicana* [Figueres], núm. 196 (19 d'abril de 1885), p. 3; "Crónica", a *El Diluvio* [Barcelona], núm. 113 (23 d'abril de 1885), p. 3302; "Crónica General", a *El Constitucional* [Girona], núm. 636 (26 d'abril de 1885), p. 3; "Comunicados", a *El Ampurdan* [Figueres], núm. 263 (14 de juny de 1885), p. 3; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2603 (21 de juny de 1885), p. 2-3; "Gacetilla General", a *La Lucha* [Girona], núm. 2631 (21 de juliol de 1885), p. 1-2; "Crónica General", a *El Eco Bisbalense* [La Bisbal d'Empordà], núm. 29 (13 de setembre de 1885), p. 2; "Gacetilla", a *Semanario de Palamós* [Palamós], núm. 103 (17 de setembre de 1885), p. 301; "Noticias", a *El Bajo Ampurdan* [Sant Feliu de Guixols], núm. 60 (20 de setembre de 1885), p. 3; "Portbou, capital del municipi", a

Annals Institut d'Estudis Empordanesos, [Figueres], Compte i Freixanet, Albert, núm. 24 (Any 1991: 390, 398).

21. Observacions:

El Pirineo Oriental (1889-1890)

1. **Nom de la publicació:** *El Pirineo Oriental*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Portbou.

3. **Periòditat:** "Sale cada diez días" (Gacetillas. Semanario de Figueras, núm. 147 del 19 de gener de 1889, p. 3)

4. **Llengua o llengües:**

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** gener de 1889 al abril de 1890.

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redaccio i administracio):** director, Emilio Monturiol ("Noticias y avisos", a *La Nueva Lucha*, núm. 611 (13 de gener de 1889), p. 2).

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:**

13. **Nombre habitual de pàgines i col·lumes:**

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:**

21. **Referències:** "Noticies", a *La Provincia* (Girona), núm. 332 (13 de gener de 1889), p. 3; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 611 (13 de gener de 1889), p. 2; "Gacetillas", a *Semanario de Figueras* [Figueres], núm. 147 (19 de gener de 1889), p. 3; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona], núm. 3691 (15 de gener de 1889), p. 1; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3693 (17 de gener de 1889), p. 2; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona], núm. 3698 (23 de gener de 1889), p. 2-3; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3701 (26 de gener de 1889), p. 2; "Ecos de la semana", a *El Eco Bisbalense* [La Bisbal d'Empordà], núm. 208 (2 de febrer de 1889), p. 3; "Crónica general", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. 4008 (24 de febrer de 1889), p. 2; "Crónica General", a *El Independiente* [Girona], núm. 7 (23 de març de 1889), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3814 (12 de juny de 1889), p. 2; "Noticias", a *El Bajo Ampurdan* [Sant Feliu de Guixols], núm. 255 (23 de juny de 1889), p. 3; "Gacetilla", a *El Posibilista* [Figueres], núm. 21 (14 de juliol de 1889), p. 3; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 815 (24 de setembre de 1889), p. 3; "Crónica General", a *La Publicidad* [Barcelona], núm. s/n (25 de setembre de 1889), p. 2; "Crónica General". a *Diario der Gerona* [Girona], núm. 1 (28 de setembre de 1889), p. 5-6; "Noticias", a *El Independiente* (Girona), núm. 35 (5 d'octubre de 1889), p. 2; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 855 (12 de novembre de 1889), p. 3; "Noticias locales y

generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3938 (12 de novembre de 1889), p. 2; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona], núm. 3951 (27 de novembre de 1889), p. 1-2; "Crónica", a *La Republica* [Figueres], núm. 3 (23 de març de 1890), p. 3; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 969 (1 d'abril de 1890), p. 3; "Ecos de la semana", a *El Eco Bisbalense* [La Bisbal d'Empordà], núm. 269 (6 d'abril de 1889), p. 3; "Portbou, capital del municipi", a *Annals Institut d'Estudis Empordanesos* [Figueres], Compte i Freixanet, Albert, núm. 24 (Any 1991: 390).

22.Observacions:

El Ideal (1889-1890)

1. **Nom de la publicació:** *El Ideal*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Portbou.

3. **Periòditat:** setmanal.

4. **Llengua ó llengües:**

5. **Dates del primer i últim núm publicats:** 2 de maig de 1889.

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:** Órgano del Centro de la Juventud Republicana.

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:**

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:**

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:**

21. **Referències:** "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 700 (4 de maig de 1889), p. 2; "Crónica diaria", a *El Diluvio* [Barcelona], núm. 124 (4 de maig de 1889), p. 3921; "Crónica General", a *El Independiente* [Girona], núm. 13 (4 de maig de 1889), p. 2; "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3781 (4 de maig de 1889), p. 2; "Gacetilla", a *El Posibilista* [Girona], núm. 11 (5 de maig de 1889), p. 3; "Noticias", a *El Independiente*, [Girona], núm. 17 (1 de juny de 1889), p. 3; "Campanadas", a *La Tomasa* [Barcelona], núm. 48 (26 de juliol de 1889), p. 7; "Noticias", a *El Independiente* [Girona], núm. 25 (27 de juliol de 1889), p. 3; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 819 (28 de setembre de 1889), p. 2; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 843 (26 d'octubre de 1889), p. 2. "Noticias locales y generales", a *La Lucha* [Girona], núm. 3938 (12 de novembre de 1889), p. 2; "Noticias y Avisos", a *La Nueva Lucha* [Girona], núm. 855 (12 de novembre de 1889), p. 3; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona], núm. 3967 (15 de desembre de 1889), p. 1-2; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona], núm. 3978 (29 de desembre de 1889), p. 1; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona],

núm. 4045 (21 de març de 1890), p. 1; "Desde Port-Bou", a *La Lucha* [Girona],
núm. 4053 (1 d'abril de 1890), p. 1-2.

22. Observacions:

El Corresponsal del coleccionista (1890-1902)

1. **Nom de la publicació:** *El Corresponsal del coleccionista*.
Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Pedro Marés y Oriol. Portbou" (del juliol de 1892 al juliol de 1896); "Revue-Catalogue nº 7 du Correspondant du Collectionneur" (1902).
2. **Lloc d'edició:** Portbou.
3. **Periòditat:** irregular.
4. **Llengua o llengües:** castellà.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** juliol de 1892 (núm. 3) - y 1902 (núm. 7).
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:** cultural.
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Pedro Marés i Oriol.
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Establecimiento tipográfico de Jaime Jepús. Notariado, 9, Barcelona (del juliol de 1892 al juliol de 1896); Tipografía Seix, San Agustín, 1 a 7. Gracia-Barcelona. (Del any 1902)
12. **Format:** 10x14,5 cm. (juliol de 1892 al juliol de 1896); 15,5 x 21,5 cm. (1902).
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 44 pàgines a 1 columnes (núm. 3 (juliol de 1892)); 64 pàgines a 1 columnes (núm. 5 (juliol de 1896)); 130 pàgines a 1 columnes (núm. 7 (1902)).
14. **Tiratge i difusió:** 1525 exemplars.
15. **Preus de venda i subscripció:** gratuïts (núm. 3 (juliol de 1892) al núm. 5 (juliol de 1896)); A Espanya, 2 pessetes; estranger, 2 francs (núm. 7 (1902)).
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** Museu Marés, Any 1892: 3; Any 1896: 5; Any 1902: 7; U.B. Any 1902: 7; BMVB. Any 1896: 5.
21. **Referències:** "Noticias", a *Revista de Girona* [Girona], núm. 10 (octubre de 1892), p. 32; "Comunicaciones", a *Revista de la Asociación Artístico, Arqueológica Barcelonesa* (Barcelona), volumen 3 (año 1901-1902), p. 372, 572; "Libros y Revistas", a *Los Debates* [Tortosa], núm. 2738 (12 de jun de 1902), p. 3; "Pel drapaire", a *¡Cu-Cut!* [Barcelona], núm. 33 (del 14 d'agost de 1902), p. 542; "Notas bibliográficas", a *La Vanguardia* [Barcelona], núm. 8991 (18 de jun de 1902), p. 1: "Como un ampurdanes, con solo su arte e ingenio llevo a formar un gran museo", a *La Vanguardia* [Barcelona], núm. 34754 (9 de

març de 1978), p. 37; “Marés “El Museu de l’Empordà no ha de quedar postergat al Dalí””, a *Hora Nova* [Figueres], núm. 346 (10-16 de gener de 1984), p. 13; “Frederic Marés i Deulovol”, a *La Mar d’Amunt* [Portbou], núm. 11 (agost de 1993), p. 26; “Homenatge al polifacètic Marés”, a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1232 (23-29 d’octubre de 2001), p. 28; “Frederic Marés o el col·leccionisme com a nord”, a *Hora Nova* [Figueres], núm. 1330 (23-29 de setembre de 2003), p. 39; “Documents Històrics”, a *El Full* [Portbou], núm. 54 (abril del 2008), p. 20.

22. Observacions:

***La Independencia* (1891)**

1. **Nom de la publicació:** *La Independencia*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d’edició:** Portbou.
3. **Periòditat:** setmanal.
4. **Llengua o llengües:**
5. **Dates del primer i de l’últim núm. publicats:** Juny a Agost de 1891.
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l’editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**
11. **Nom i adreça de l’impressor:**
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:**
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:**
21. **Referències:** “Noticias locales y generales”, a *La Lucha* [Girona], núm. 4414 (19 de juny de 1891), p. 3; “Noticias locales y generales”, a *La Lucha* [Girona], núm. 4419 (26 de juny de 1891), p. 3; “Crónica general”, a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 513 (26 de juny de 1891), p. 5; “Noticias locales y generales”, a *La Lucha* [Girona], núm. 4456 (11 d’agost de 1891), p. 2.

22. Observacions:

***La Voz del Pueblo* (1916)**

1. **Nom de la publicació:** *La Voz del Pueblo*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** “Semanario Republicano”.
2. **Lloc d'edició:** Portbou.
3. **Periòdit:** setmanal.
4. **Llengua ó llengües:** castellà.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** del 16 de abril de 1916. (Segons *El Defensor* va començar el 20 de febrer de 1916. Vegeu: núm. 1 (1 de juny de 1916), p. 1).
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:** republicana.
8. **Nom i adreça del l'editor (redacció i administració):** Redacción y Administración. c/ Cerbére, 12.
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Valles y Ribot, Torquemada, Francisco Zárquera.
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Tip. E. Casellas, c/Cervantes, 14, Figueres.
12. **Format:** 50 x 35 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i de columnes:** 6 pàgines a 4 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1916: 9.
21. **Referències:** “Remitido”, a *El Duende* [Colera], núm. 4 (27 de febrer de 1916), p. 6; “Remitit”, a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 261 (11 de març de 1916), p. 3; “Notas sueltas”, a *Diario de Gerona* [Girona], núm. 75 (30 de març de 1916), p. 4; “Noticias”, a *El Norte* [Girona], núm. 1898 (30 de març de 1916), p. 4; “A la opinión”, a *El Defensor* [Portbou], núm. 1 (1 de juny de 1916), p. 1; Bertran, L. (1931: 177); Torrent, J. (1937: 125); “Hace 50 años”, a *Los Sitios* [Girona], núm. 7073 (31 de març de 1966), p. 3; Guillaumet, J. (1977: 62, 202); “La premsa a comarques: 1889-1936”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 17; “Les publicacions de la comarca”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 5; “Editorial”, a *El Full* [Portbou], núm. 0 (juliol de 1996), p. 1; “El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11; “Documents Històrics”, a *El Full* [Portbou], núm. 83 (novembre de 2016), p. 16.
22. **Observacions:**

El Defensor (1916)

1. **Nom de la publicació:** *El Defensor*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Periodico Republicano Autonomista".

2. **Lloc d'edició:** Portbou.

3. **Periodicitat:** Quinzenal "Es publica el dia 1 i 15 de cada mes".

4. **Llengua o llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** 1 de juny de 1916 (núm. 1)

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:** republicà autonomista.

8. **Non i adreça de l'editor (redacció i administració):** calle de la Unión, 2.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Carles Rahola. Francisco Zárcera. Keller.

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imp J. Serra, c/ Camaño, 21 i c/Monturiol, 22. Figueres.

12. **Format:** 42x30 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 3 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** 0,75 cèntims a la població; 1,00 pesseta, fora; els números endarrerits per no subscriptors, 20 cèntims.

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** AMR. Any 1916: 1.

21. **Referències:** "Comunicats", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 276 (10 de juny de 1916), p. 3.; "Roses presenta l'únic exemplar d'un diari portbouenc del 1916", a *Hora Nova* [Figueres], núm. 2370 (27 de setembre de 2016), p. 36.

22. **Observacions:**

El Duende (1916...)

1. **Nom de la publicació:** *El Duende*.

2. **Lloc d'edició:** Portbou.

21. **Referències:** Bertran, Ll. (1931: 177); Torrent, J. (1937: 125); "Documents Històrics", a *El Full* [Portbou], núm. 83 (novembre de 2016).

22. **Observacions:**

La Veu de Port-Bou (1931)

1. **Nom de la publicació:** *La Veu de Port Bou*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Portbou.

3. **Periodicitat:** quinzenal.

4. **Llengua o llengües:** català.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** 28 de març de 1931 (núm. 1) - núm. 7 (Veure *L'Altaveu de Port-Bou*, núm. 1 (11 de juliol de 1931), p. 7).

6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** c/ del Teatre, 1. Director i propietari; Joan Gonzalez Torrent.
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Narcis Viusá, Josep Mª Mustarós.
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imprenta i relleus Trayter. c/Cervantes, 13. Figueres.
12. **Format:** 44'5 x 32 cm.
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 2 i 3 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:** número solt: 20 cèntims; preus de subscripció: trimestre una peseta; fora 1,20 pessetes.
16. **Preus i percentatges de publicitat:** anuncis i reclamants segons tarifa; 25 % d'anuncis.
17. **Tipologia de publicitat:** Figueres, Portbou.
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1931: 1.
21. **Referències:** "Cock-Tail", a *Destellos* [Portbou], núm. 5 (31 de març de 1931), p. 6; "Noticiario", a *Nuevo Figueras* [Figueres], núm. 973 (4 d'abril de 1931), p. 5; "Noticies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1382 (4 d'abril de 1931), p. 7; "Als nostres lectors", a *L'Altaveu de Port-Bou* [Portbou], núm. 1 (11 de juliol de 1931), p. 1, 2 i 3; "L'Exiliat", a *Publicacions de la Terra* [Terrades], núm. 31 (14 d'agost de 1931), p. 15; Guillamet, J. (1977: 62, 202); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 17; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 48; "Editorial", a *El Full* [Portbou], núm. 0 (juliol de 1996), p. 1; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.
22. **Observacions:**

***Destellos*(1931)**

1. **Nom de la publicació:** *Destellos*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** "Periódico apolítico quincenal de literatura, avisos y noticias."
2. **Lloc d'edició:** Portbou.
3. **Periodicitat:** quinzenal. "Sale el 15 y el último de cada mes".
4. **Llengua o llengües:** castellà (puntualment poesies en llengua catalana).

5. Dates del primer i de l'últim número publicats: 31 de gener de 1931 (núm. 1) a 31 de març de 1931 (núm. 5).

6. Orientació editorial i continguts:

7. Orientació política: republicà radical.

8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració): c/ del Carril, 6 (31 de gener de 1931); c/ del Carril, 3 (31 de març de 1931).

9. Càrrecs i noms dels redactors destacats: director Sr. Torres (Veure "Nuestros Triunfos" a *Destellos*, núm. 5 (31 de març de 1931), p. 3.

10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals: A. Tamayo, J. Serra Trepat, Juan Salvatella Cardoner, Glorias Castellvi, José Xifreu, Carles Verges, J. Soler Torroella, Alejandro Vilarrasa, José Torres Tur, J. d'Ivissa.

11. Nom i adreça de l'impressor: Imprenta Internacional. Portbou.

12. Format: 35 x 25 cm.

13. Nombre habitual de pàgines i columnes: 8 pàgines a 1 i 3 columnes.

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció: núm. solt, 20 cèntims; 1,50 ptes., trimestre.

16. Preus i percentatges de publicitat: 25 % de publicitat.

17. Tipologia de publicitat: anuncis de Portbou, Llançà, Figueres i Barcelona.

18. Edicions extraordinàries:

19. Incidències: "Este número ha sido revisado por la censura" (des del primer fins al 31 de gener de 1931).

20. Col·leccions conservades: BFC. Any 1931: 5; AMTM. Any 1931: 1.

21. Referències: "Notas", a *La Galeria* [Figueres], núm. 62 (11 de febrer de 1931), p. 11; "Correspondencia", a *Sol Ixent* [Cadaques], núm. 186 (22 de març de 1931), p. 9; "Noticies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 1382 (4 d'abril de 1931), p. 7; "Critiques breus de Barcelona", a *La Galeria* [Figueres], núm. 72 (29 d'abril de 1931), p. 7; "Remitido", a *L'Altaveu de Port-Bou* [Portbou], núm. 1 (11 de juliol de 1931), p. 3; Tasis, R. i Torrent, J. (1966: 157); Guillaumet, J. (1977: 62, 202); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; Checa Godoy, Antonio (1989: 147, 332); "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 17; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 5; "Editorial", a *El Full* [Portbou], núm. 0 (juliol de 1996), p. 1; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.

22. Observacions:

***L'Altaveu de Port-Bou* (1931)**

1. **Nom de la publicació:** *L'Altaveu de Port-Bou*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
2. **Lloc d'edició:** Portbou.
3. **Periòdit:** quinzenal. "Sortirà el segon i darrer disabte de cada mes".
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** 11 de juliol de 1931 (núm. 1)
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradores habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Josep Mustarós.
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Arts Gràfiques Trayter. c/Cervantes, 13. Figueres.
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 2-4 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:** 20 cèntims; trimestre 1,00 pta; fora 1,20 pta.
16. **Preus i percentatges de publicitat:** Anuncis i reclams segon tarifa; 25 % de publicitat.
17. **Tipologia de la publicitat:** anuncis de Port-Bou, Figueres, Barcelona.
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** BFC. Any 1931: 1.
21. **Referències:** "Noticiari", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 742 (11 de juliol de 1931), p. 5; Guillaumet, J. (1977: 62, 202); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 16; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; "Editorial", a *El Full* [Portbou], núm. 0 (juliol de 1996), p. 1; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.
22. **Observacions:**

El Eco del Pirineo

1. **Nom de la publicació:** *El Eco del Pirineo*.
2. **Lloc d'edició:** Portbou.
21. **Referències:** Bertran, Ll. (1931: 177); Torrent, J. (1937: 125).
22. **Observacions:** no s'indica la data de la publicació.

XIX. Roses

Tot i la importància comarcal de Roses que assoleix per la seva projecció turística, la població va tenir una escassa tradició periodística. La primera publicació fou la *Fulla Parroquial de Santa Maria de Roses*, publicada l'any 1926 en llengua catalana.

L'any 1965 es té notícia d'una capçalera amb el nom de *Norfeu*, que fou autoritzada el 29 de març, però que no es va arribar a publicar per les dificultats econòmiques dels seus promotors segons assenyala la documentació del Ministeri de Informació yTurismo.

Poc després, *Rhoda* o *Rhode* va aparèixer entre el 1971 i 1972 com a suplement de la "Fulla Parroquial" encara que no té cap similitud amb les publicacions habituals d'aquesta temàtica. La portada presenta figures humanes esveltes i esfilagarsades que potser remeten a l'amplitud de la humanitat i evoquen un retrat artístic i abstracte.

El projecte periodístic sorgeix d'un grup de joves inquiets culturalment que volen aconseguir que malgrat l'auge econòmic i demogràfic de Roses, la població mantingui l'interès per les lletres, la cultura, les arts, la música i la història.

Fulla Parroquial de Sta. Maria de Roses (1926)

1. **Nom de la publicació:** *Fulla Parroquial de Sta Maria de Roses*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:

2. **Lloc d'edició:** Roses.

3. **Periodicitat:** setmanal.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** 23 de juliol de 1933, núm. 397.
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:** religiosa.
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Tipografia Carreras. Girona.
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 4 pàgines a 1 i 2 columnes.
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda y subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:** CMG. Any 1933: 397.
21. **Referències:**
22. **Observacions:**

***Norfeu* (1965)**

1. **Nom de la publicació:** *Norfeu*.
2. **Lloc d'edició:** Roses.
21. **Referències:** "Nueva Revista", a *Los Sitios* [Girona], núm. 6855 (16 de juliol de 1965), p. 3; "Carta al Sr. Director de la Hemeroteca Nacional. Madrid", *Delegacion de Informacion y Turismo de Gerona*, [Girona], (14 de maig de 1966), AHG.

***Rhoda/Rhode* (1970-1972)**

1. **Nom de la publicació:** *Rhoda, Rhode*. **Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:** suplement full parroquial.
2. **Lloc d'edició:** Roses
3. **Periodicitat:** esporàdicament ("Deciamos ayer", núm. 5 (1971)); cada sis setmanes ("Cartas al director", núm. 6 (1971)).
4. **Llengua o llengües:** bilingüe.
5. **Dates del primer i de l'últim número publicats:** desembre 1970 - 1972.
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Publicació Rhode,

apartat de correus 139 i Rectoria de Roses.

9. Càrrecs i noms dels redactors destacats: director: Esteve Palou Soler; Francesc Vigo, Jaume Gotanegra, Josep Valls, Emili Salellas, Juli Canal, Pere Jorda, Francesc Capristany.

10. Col·laboradors ocasionals Col·laboradors habituals: Ramon Brunet

11. Nom i adreça de l'impressor:

12. Format: 22 x 32 cm.

13. Nombre habitual de pàgines i de columnes: la coberta es presenta en paper couché.

14. Tiratge i difusió: 300 exemplars ("editorial", núm. 8 (1971)); 200 exemplars ("Rosincs: *Rhode* comunica als lectors", núm. 12 (1972)).

15. Preus de venda i subscripció: 10 ptes. ("Cartas al Director", núm. 6 (1971)).

16. Preus i percentatges de publicitat: 15%.

17. Tipologia de publicitat: anuncis locals.

18. Edicions extraordinaries:

19. Incidències:

20. Col·leccions conservades: AMR. 1970-1972: 1-15.

21. Referències:

22. Observacions: en els exemplars, no apareixen ni números de periòdic ni dates de sortida.

XX. Sant Pere Pescador

De Sant Pescador hem localitzat una única publicació ressenyada, de títol *Clarín*, però n'ignorem la data encara que la situem en el període de la dictadura franquista. Joaquim Millan Lavin assegura que era el portaveu falangista de la delegació local de Sant Pere Pescador i que un dels redactors era Robert Serra.

***Clarín* (?)**

- 1. Nom de la publicació:** *Clarín*
- 2. Lloc d'edició:** Sant Pere Pescador
- 3. Llengua o llengües:** castellà.
- 6. Orientació editorial i continguts:**
- 7. Orientació política:** falangista
- 9. Càrrecs i noms dels redactors:** Roberto Serra.
- 21. Referències:** Millan Lavin, Joaquin (1997: 280)

XXI. Terrades

Les dues publicacions localitzades a Terrades mostren una certa tradició periodística entre els anys vint i trenta. La majoria de fonts documentals coincideixen en què la primera, *Muntanyes empordaneses*, va aparèixer l'any 1923 a excepció d'una referència del *Butlletí de nostra parla* en què s'assenyala que va sortir l'any 1919 però no n'hem localitzat cap exemplar. Segons *La Veu de Catalunya*, es tractava d'un periòdic mensual que defensava els interessos econòmics de la comarca i sortia els primers diumenges de cada mes ("Polítiques", núm. 8.365 (15 de gener de 1923), p. 8). Un coetani figuerenc, *Alt Empordà* indicava que la redacció estava a Terrades i a Llers ("Rebequeries", núm. 303 (30 de gener de 1923), p. 3).

L'any 1928, s'impulsava una altra capçalera titulada *Publicacions de la terra* i editada per Teodor Planes. El març de 1930 van defensar l'amnistia dels delictes polítics i la revisió dels fets del complot de Garraf:

"No siguem egoistes empordanesos. Amnistia! Amnistia! [...] Entretant, esperem qu'el Govern Berenguer, compendi l'oportunitat del moment qu'ens empeny i la justícia".

("Editorial. Amnistia", s/núm. (març de 1930), s/p.)

La portada incloïa un reclam de la mateixa revista: "Amics culturals, propietaris, gent d'ideal de la terra alta de Empordà: Voleu valoritzar l'esperit d'aquestes contrades?", o bé, "Voleu conèixer l'història i la vida dels pobles i viles de l'Alt Empordà? Compreu aquestes PUBLICACIONS, que fan un llibre anyal de 300 planes" (1931).

Les editorials tenien un contingut altament polític recordant la figura d'alguns homes rellevants de l'època, com ara, Enric Prat de la Riba, a qui homenatgen com al mestre. De fet, el director Teodor Planes mostrava clarament el posicionament del periòdic a partir de les editorials:

“També els catalanistes empordanesos, ens organitzem al impuls del historial que enmarca els homes de la Lliga Regionalista. [...] A l'Alt Empordà seguim doncs les petjades de la novella organització de Figueres, que sota el consell d'En Ventos, l'Estelrich i Dr. Riera molt serà que no ens obrim pàs arreu dels pobles i viles, propagant i ennarbolant l'actuació i els ideals, que l'informen”.
 (“Editorial. Tot una tasca”, núm. 35 (maig i juny 1932), s/p.)

Durant el període de la dictadura de Primo de Rivera, es llegeix una llegenda que indicava “Visado por la censura”. La revista contenia materials per escriure una història de la població i de la parròquia de Llers però també permetia seguir l'evolució de la política municipal de Darnius. Tenia una certa vocació pedagògica amb el retrat d'alguns dels que anomenava “bells indrets de Catalunya”, la participació activa de conferències impartides per polítics (Joan Estelrich, Josep Puig Pujades, Llorenç Vives) i els articles de les trajectòries de Carles Jordà, Quirc Dalmau Mola, Martí Ingles en motiu de la seva mort o l'acte del primer aniversari de la mort de Martí Vilanova Purcallas organitzat per la Juventut Nacionalista Republicana.

El periòdic donava informacions, principalment, de Llers, Capmany, Maçanet de Cabrenys, Albanyà, Sant Llorenç de la Muga, Les Escaules, Biure d'Empordà, La Jonquera, Pont de Molins, Cabanes, Besalú, Maià de Montcal, Palau-Savardera.

La publicació es complementava amb la secció “Paraules de Francesc Macià”, que era un compendi de cites; “Nótules”, notícies de caràcter social (necrològiques) i un recull d'activitats culturals i polítiques. Alguns números de la revista es dedicaven a “Ciutats de Catalunya. Llibre d'aspectes”, per exemple, a la Festa Major de Sant Martirià de Banyoles; a les Festes de la Pasqua Florida de Lladó; les fires i festes de la Santa Creu de Figueres; la festa del Roser d'Albanyà; les Festes de Sant Martí de Les Escaules, o bé, la Festa Major de Maçanet de Cabrenys, o bé, fou remarcable un número extraordinari dedicat a Peralada en el número 40.

També s'hi presentaven textos literaris de Carles Bosch de la Trinxeria i articles de Pere Vayreda Olivas, composicions poètiques, relats en prosa d'excursions i viatges. Pel que fa a la publicitat, la publicació presentava molts anuncis comercials i manllevava articles d'altres publicacions, com ara, *L'Autonomista*, *La Veu de Catalunya*.

En síntesi, *Publicacions de la terra* tenia una voluntat de transcendir més enllà del full periòdic i esdevenir una referència en el relat històric de la població a partir de monogràfics dedicats a indrets específics de la comarca.

Muntanyes Empordaneses (1923)

1. **Nom de la publicació:** *Muntanyes Empordaneses*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
2. **Lloc d'edició:** Terrades.
3. **Periodicitat:** mensual.
4. **Llengua o llengües:**
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:**
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
9. **Càrrecs i noms dels redactors:**
10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:**
12. **Format:**
13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:**
14. **Tiratge i difusió:**
15. **Preus de venda i subscripció:**
16. **Preus i percentatges de publicitat:**
17. **Tipologia de publicitat:**
18. **Edicions extraordinàries:**
19. **Incidències:**
20. **Col·leccions conservades:**
21. **Referències:** s/títol, a *Butlletí de nostra parla* [Barcelona], núm. 1 (juliol-agost de 1919), p. 203; "Politiques", a *La Veu de Catalunya* [Barcelona], núm. 8365 (15 de gener de 1923), p. 8; "Rebequeries", a *Alt Empordà* [Figueres], núm. 303 (20 de gener de 1923), p. 3; "Nova publicació", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 626 (20 de gener de 1923), p. 3; "Notícies", a *La Veu de l'Empordà* [Figueres], núm. 954 (20 de gener de 1923), p. 4; "Notas politiques", a *El Eco de Gerona* [Girona], núm. 4 (27 de gener de 1923), p. 2; Bertran, Ll. (1931: 273); Givanel, J. (1931: 466); Torrent, J. (1937: 143); Torrent, J. i Tasis, R. (1966: 157); "Hace 50 años", a *Los Sitios* [Girona], núm. 9138 (24 de gener de 1973), p. 3; Guillamet, J. (1977: 61); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-1936", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 17; "Les publicacions de la comarca", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; "El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres", a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11.
22. **Observacions:**

Publicacions de la Terra (1928-1936)

1. **Nom de la publicació:** *Publicacions de la Terra*.
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
2. **Lloc d'edició:** Terrades.
3. **Periodicitat:** irregular.
4. **Llengua o llengües:** català.
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicat:** del 22 de novembre de 1928 a 22

de gener de 1936)

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** director, Teodor Planes.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:**

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:** Joaquim Moner a "Notules" (22 de gener de 1929), p. 17; Joan Serrats a "Nótules" (31 de març de 1929), p. 12; Esteve Raurich a Notules (4 de juliol de 1929), p. 18; Joan Torrent (núm. 17 (30 de maig de 1930), p. 8-9; Joan Carré, a "Teatre d'aficionats de Lledó" (núm. 24 (11 de novembre de 1930), p. 24; Pere Vayreda i Olives a "Les grans industries de la Garrotxa d'Emporda", (núm. 28 (5 d'abril de 1931), p. 19; Emili Saguer i Olivet, a "Nótules" (núm. 29 (maig de 1931), p. 12); Joan Estelrich, a "Politiques", (núm. 31 (14 d'agost de 1931), p. 11); Salvador Giralt Hors, a "Nòtules", (núm. 35 (30 de maig de 1932), p. 5); Pere Vives Casademont, a "Notules", (30 de desembre de 1934), p. 9; Francesc Mascort, a "Notules", (núm. 77 (22 de novembre de 1935), p. 42;

11. **Nom i adreça de l'impressor:** Tipografia Ideal, c/ Muralla, 4. Figueres (del 22 de novembre de 1918 al 9 d'agost de 1929);

Imprenta E. Casellas, c/ Cervantes, 14. Figueres (del 7.1.1930 al 2.8.1930);

Tip. Ideal (J.Soler Grau), c/ Muralla, 4, Figueres (1.9.1930 al 12.11.1930);

Imp. Vidua J. Vila, c/ Lasauca, 18, Figueres, (7.1.1931 al 11.11.1932);

Tip. Moderna, c/ Muralla, 9, Figueres, (1.8.1934 al 9.8.1934);

Grafiques Alser, c/ Ignaci Iglesias, 11, Figueres, (30.11.1934 al 2.2.1935);

Tip. Moderna, c/ Muralla, 9, Figueres, (7.5.1935 al 7.7.1935);

Impremta Empordanesa, c/ Tins, 5, Figueres, (8.9.1935 al 22.1.1936);

12. **Format:** 210/220 x 155/160 cm.

13. **Nombrer habitual de pàgines i columnes:** 8-48 a 1 i 2 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:** preu corrent, 5 ptes anual, es venen enquadernades en llibre de 300 planes, preu 6 pessetes. (març de 1930).

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:** anuncis de Figueres, Banyoles, Serinya, Barcelona, Vilamaniscle, Lladó, Peralada, Espolla, Esponellá, Cabanelles, Girona, Vilajuïga, Olot, Besalu, Sant Climent Sassebes, Molló, Montagut.

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** CJR: Any 1930: s/n, 17-25; Any 1931: 26-33; Any 1932: 34-36; Any 1934: 51; Any 1935: 63 (Incomplet), 65, 73; BFC: Any 1928: diverses dates; Any 1929: diverses dates; Any 1930: 17, 17bis, 19-25; Any 1941: 26-33; Any 1932: 34-38,40; Any 1934: 45-59, 51-56; Any 1935: 57-58, 63-65, 65 bis, 73, 77; Any 1936: 81.

21. **Referències:** "Noticiari de la vila", a *Petraria* [Ribes de Freser], núm. 36 (15 de novembre de 1931), p.7; "Terres de llengua catalana (Figueres)", a *La Humanitat* [Barcelona], núm. 854 (8 d'agost de 1934), p. 2; "Alerta, Comerciants!!", a *El Muntanyenc* [Olot], núm. 10 (20 de juny de 1935), p. 4; "Els Intel·lectuals d'Olot", a *El Deber* (Olot), núm. 2012 (5 d'octubre de 1935), p. 662; Torrent, J. (1937: 143); Tasis, R. i Torrent, J. [(1966: 157, 712); Guillaumet, J. (1977: 62); "Papers", a *Empordà Federal* [Figueres], núm. 1 (1 de març de 1987), p. 22; "La premsa a comarques: 1889-

1936), a *Diari de Girona* [Girona], núm. 14731 (16 de desembre de 1990), p. 17; “Les publicacions de la comarca”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 15152 (25 d'abril de 1992), p. 49; “El nom de la premsa comarcal a una plaça de Figueres”, a *Diari de Girona* [Girona], núm. 20036 (28 de maig de 2006), p. 11; Baig i Aleu, Marià, (2007: 93).

21. Observacions:

XXII. Torroella de Fluvià

La petita població de Torroella de Fluvià va tenir el mèrit d'elaborar un *Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluviá*, que s'autodefinia com a filial de l'Institut d'Estudis Empordanesos. L'escriptor Joan Guillamet Tuèbols ressenyava aquesta excepcionalitat a *Destino* quan remarcava la capacitat d'aquesta població rural, que no arribava al miler d'habitants, i havia creat un centre d'estudis propi sense que hi figurés “ni el maestro, ni el cura ni el médico del pueblo” tot explicant l'origen de la iniciativa:

“Un grupo de agricultores y artesanos, unidos por una común aversión al café y al naípe, decidieron ver la manera de entretener sus ocios festivos con algo que pudiera ser de utilidad”.

(Guillamet Tuèbols, Joan. “La payesia ampurdanesa hace cultura” a “Postal del Ampurdan”, a *Destino* [Barcelona], núm. 1.360 (31 d'agost de 1963), p. 24).

El grup d'agricultors i artesans va rebre el suport del veterinari de l'Armentera, Jaume Causa Sunyer, home erudit i d'acurada cultura; l'assessorament i suport del professor de prehistòria universitari, doctor Ripoll. L'entitat estava presidida inicialment per Mauricio Alsina, paleta de professió, i el vicepresident era Jaume Teixidor. El secretari, Josep Maria Ripoll, i els vocals eren els agricultors Miquel Vilardell i Josep Oliveras, el fuster Valentín Andreu, el mecànic Agustí Pagès i el perruquer Pere Vilardell. En aquest moment inicial, l'entitat comptava amb 14 associats i comprenia les poblacions d'Empúries,

Armentera, Camallera, Sant Pere Pescador, San Miquel, Viladamat, Vilamacolum i Vilopriu.

El butlletí, mecanografiat, va aparèixer el primer semestre de l'any 1969 amb la voluntat que fos un instrument de comunicació tant per la publicació d'articles històrics com de convocatòries, notícies, literatura i curiositats.

La revista s'obria als membres del centre però també a historiadors i investigadors que volguessin presentar articles d'interès cultural en llengua catalana, castellana i esperanto. Era, especialment, rellevant la secció bibliogràfica que recollia la relació de les obres publicades. Una altra secció "Consultorio" informava de tot tipus de disciplines: art, arqueologia, història, astronomia, astronàutica, història natural, geologia, física, química, fotografia, cinematografia, mecànica, topografia, agricultura, ramaderia, maquinària, entre d'altres.

La publicació era l'instrument de comunicació al servei de les activitats que s'impulsaven des de l'entitat: conferències de divulgació, assemblees d'aficionats a investigacions històriques, excursions de descoberta del territori, entre d'altres.

Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluviá (1969)

1. **Nom de la publicació:** *Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluviá*.

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: "Filial del Instituto de Estudios Ampurdaneses".

2. **Lloc d'edició:** Torroella de Fluvià.

3. **Periòditat:**

4. **Llengua o llengües:** bilingüe.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** primer semestre del año 1969 (núm. 1).

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** president, Mauricio Alsina; secretari, José Mª Ripoll-Sopa; c/ Primo de Rivera, 11, Torroella de Fluvià.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:** Juan Guillamet Tuebols, Juan Sutrá Viñas, José Mª Elorduy, Reverendo D. Manuel Pont, Juan Mi, Giralt de Arquer Quintana, José M^a

Bertrán Teixidor, Rosalina Carreras Costa, Claudio Gou Portell, Rómulo Sans, Luis Prieto Sáez.

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:** 30x21 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 10 pàgines a 1 columnes.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:**

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** AMCE. Any 1969: 1; CEBF. Any 1969: 1; BCP. Any 1969: 1.

21. **Referències:** "La payesia ampurdanesa hace cultura", a *Destino* [Barcelona], núm. 1360. (31 d'agost de 1963), p. 24; "Torroella de Fluvià", a *Los Sitios* [Girona] núm. 6562 (del 28 de juliol de 1964), p. 9; "Noticiario comarcal", a *Ampurdan* [Figueres] núm. 1122 (29 de juliol de 1964), p. 6; "Vida y espíritu de la Costa Brava (La Escala)", a *Canigó* [Figueres], núm. 182 (1 d'abril de 1969), p. 51; "Figueras", a *Los Sitios* [Girona], núm. 10084 (5 de juny de 1976), p. 8.

22. **Observacions:**

XXIV.Vilafant

Una referència documental assenyala que a Vilafant va aparèixer una fulla parroquial, almenys, l'any 1936, però no l'ha localitzat.

Fulla Parroquial de Vilafant (1936)

- 1. Nom de la publicació:** *Fulla parroquial de Vilafant.*
- Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera:**
- 2. Lloc d'edició:** Vilafant
- 3. Periodicitat:** setmanal.
- 4. Llengua o llengües:** català.
- 5. Dates del primer i de l'últim número publicats:** 1936.
- 6. Orientació editorial i continguts:**
- 7. Orientació política:**
- 8. Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):**
- 9. Càrrecs i noms dels redactors destacats:**
- 10. Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals:**
- 11. Nom i adreça de l'impressor:**
- 12. Format:**
- 13. Nombre habitual de pàgines i de columnes:**
- 14. Tiratge i difusió:**
- 15. Preus de venda i subscripció:**
- 16. Preus i percentatge de publicitat:**
- 17. Tipologia de publicitat:**
- 18. Edicions extraordinàries:**
- 19. Incidències:**

20. Col·leccions conservades:

21. Referències:

22. Observacions: "Publicacions existents", a *Vida Catolica* [Girona], núm. 44 (13 de març de 1936), p. 3.

XXIII. Vilajuïga

El primer periòdic documentat de Vilajuïga fou *Juventud*, portaveu de l'Asociación Juvenil "Quermençó", una fulla informativa mensual mecanografiada apareguda el gener de 1973 que havia d'esdevenir un instrument de difusió de les seves activitats i un nexa d'unió entre els associats, especialment, els més joves.

Com diuen els estatuts de l'entitat, havia de ser un instrument per contribuir a la formació dels joves cultural, cívica, religiosa i esportivament. En el seu programa d'actuació, indicaven:

"Nuestra labor cultural tiene que ser una labor que junto con la de los padres, haga despertar en los niños y jóvenes inquietud y afán para hacer algo, para ser algo, para que el día de mañana pueda decir que en su juventud hizo algo para los demás, que cumplió, que no se imitó a ser un parásito y que también pueda pensar que una juventud, sola, sin compañía, sin hacer nada, no es una juventud de nuestros días".

(La Junta. "Salutación", núm. 1 (gener de 1973), p. 1)

Sota el lema "Tu siempre por mi, yo siempre por ti", la publicació tractava qüestions d'interès: articles sobre la joventut actual i la religió, de divulgació artística, temes històrics, sexuals, cròniques esportives, entreteniments, estadístiques parroquials. Entre les informacions més destacades, apareix publicada la visita del Ministre d'Obres Públiques a Sant Pere de Roda.

L'entitat tenia el suport de l'ajuntament i de la Hermandad Local de Labradores per fomentar entre els joves la biblioteca. Així mateix, el periòdic presentava una secció dedicada a las "Cronicas de un pueblo" amb notícies de caràcter local. Des del primer número, publicava dibuixos fets a mà i, més tard,

il·lustracions. Des de l'inici de la seva publicació, estava escrit en llengua castellana però, més tard, van aparèixer alguns textos catalans.

També s'hi publicaven composicions poètiques. El periòdic va fer almenys dos números extraordinaris. A partir de l'agost de 1973 proliferaven els eslògans "La Hoja Informativa más leída de... Vilajuga". A partir de la tardor d'aquell any inclouïen un espai destinat a "El mundo del automóvil".

***Juventud* (1973/1978)**

1. **Nom de la publicació:** *Juventud* (de gener de 1973 a gener/febrero de 1974); Butlletí informatiu (des de l'octubre fins al desembre de 1974).

Subtítol, lemes i altres elements de la capçalera: Asociación Juvenil "Quermenço". Hoja Informativa.

2. **Lloc d'edició:** Vilajuïga.

3. **Periodicitat:** mensual, bimensual, irregular.

4. **Llengua o llengües:** castellà.

5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:** gener de 1973 (núm. 1) – desembre de 1974 (núm. 12).

6. **Orientació editorial i continguts:**

7. **Orientació política:**

8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Asociación Juventud Quermenço. C/ San Sebastián, s/n.

9. **Càrrecs i noms dels redactors:** Jaume Palau, autor de dibuixos i de la portada.

10. **Col·laboradors habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**

11. **Nom i adreça de l'impressor:**

12. **Format:** 30 x 21 cm.

13. **Nombre habitual de pàgines i columnes:** 11/18 pàgines a 1 columnes. Els números extraordinaris presentaven 18 pàgines.

14. **Tiratge i difusió:**

15. **Preus de venda i subscripció:**

16. **Preus i percentatges de publicitat:**

17. **Tipologia de publicitat:**

18. **Edicions extraordinàries:** "Cumple un año, al Servicio de la Juventud de Vilajuia" núm. 10 (gener/febrer de 1974) amb 18 pàgines; "Nadal 74" núm. 12 (desembre de 1974) amb 16 pàgines.

19. **Incidències:**

20. **Col·leccions conservades:** ACAE. Any 1973: 1-5, 9; Any 1974: 10-11; AMV. Any 1973: 1-9; Any 1974: 10-12.

21. **Referències:**

22. **Observacions:** la publicació va tenir continuïtat amb nom *Nou joven*.

XXIV. Vilatenim

La *Fulla Dominical de la Parròquia de Vilatenim*, publicada l'any 1928, és l'únic periòdic localitzat a la població encara que no n'hem vist cap exemplar. El periòdic catòlic, promogut pel rector Pere Dausà, va rebre elogis de la premsa coetània:

“atrayente [...], editada en la Imprenta Masdevall, que constituye un acabado modelo de sencillos y fructíferos portavoces parroquiales”.
 (“Información”, a *El Ampurdan*, núm. 91 (10 de novembre de 1928), p. 7)

Fulla Dominical de la Parroquia Vilatenim (1928)

1. **Nom de la publicació:** *Fulla Dominical*.
2. **Lloc d'edició:** Vilatenim.
3. **Periòditat:**
4. **Llengua o llengües:**
5. **Dates del primer i de l'últim núm. publicats:**
6. **Orientació editorial i continguts:**
7. **Orientació política:**
8. **Nom i adreça de l'editor (redacció i administració):** Pedro Dausà.
9. **Càrres i noms dels redactors:**
10. **Col·laborador habituals. Col·laboradors ocasionals destacats:**
11. **Nom i adreça de l'impressor:** Imprenta Masdevall, Figueres
12. **Format:**
13. **Nombra habitual de pàgines i de columnes:**

14. Tiratge i difusió:

15. Preus de venda i subscripció:

20. Col·leccions conservades:

21. Referències: "Información", a *El Ampurdan* [Figueres] núm. 91 (del 10 de novembre de 1928), p. 7.

22. Observacions:

4. Relació de periòdics documentats a l'Alt Empordà per anys (1975-2020)

1976

Palau del vent: Butlletí d'informació Foment de la Sardana [Figueres], núm. 59. 3ª època (gener-febrer 1976)

Fraussa: Suplement de la Fulla Parroquial [Maçanet de Cabrenys], núm. 1 (febrer de 1976); 2ª època. Revista cultural de Maçanet de Cabrenys, núm. 5 (desembre de 1998)

1977

Agrupació fotogràfica de Figueres [Figueres], núm. 3 (gener de 1977)

9País/Hora Nova, [Figueres], núm. 1 (abril de 1977)

Missatge. La Salle, revista escolar, [Figueres], (de l'any 1977)

Tot es Drecera. CDC Alt Empordà, [Figueres], núm. s/n (setembre de l'any 1977)

Assemblea Democràtica de Cadaqués: Butlletí d'informació de l'A.D.C. [Cadaqués], núm. s/n, (13 de juliol de 1977).

A.D. Rosas. Boletín informativo [Rosas], núm. s/n. (agost de 1977)

Farus: Revista anual d'El Far de l'Empordà [El Far d'Empordà], núm. 1 (novembre de 1977)

El Bruel: Portaveu de l'Associació de pares d'alumnes del Centre Escolar Ruiz Amado de Castelló d'Empúries [Castelló d'Empúries], núm. s/n, (de l'any 1977).

C.F. Esplais-Castelló, núm. 1 (de l'any 1977); 2ª època, *C.F. Esplais. Butlletí informatiu*, núm. 1 (setembre de 1991) [Castelló d'Empúries]

Al vent! : Butlletí de l'Associació de Joves de Camallera, Cervià de Ter, Colomers, Medinyà, Sant Jordi Desvalls, Viladesens i Vilopriu [Camallera], núm. 1 (desembre de 1977)

Viento del Pueblo [Figueres] (desembre de 1977)

Guerra de clase [L'Escala], (de l'any 1977).

Noves remenses. CNT-AIT, [L'Escala], núm. 0 (març de 1977)

1978

Casino Menestral Figuerenc: Butlleti intern [Figueres] núm. 1 i 2 (gener i febrer de 1978)/*Full informatiu*, núm. 6 (febrer de 1991)

L'Empordà, [Figueres], núm. 1 (gener de 1978)

L'Empordà Republicà: Butlleti d'ERC a l'Alt Empordà [Figueres] núm. 3 (maig de 1978) *Ginebró* [Figueres] núm. 0 (16 de desembre de 1978)

Butlleti Informatiu Societat de Socors Mutus La Unio Jonquerenca [La Jonquera], núm. 1 (de l'any 1978)

1979

Butlleti d'Informació Municipal. Ajuntament de Llança [Llança], núm. 1 (abril-setembre de 1979)

Castelló d'Empúries: Butlleti d'informació municipal [Castelló d'Empúries], núm. 2 (maig de 1979)

A.C.E.J. Butlleti informatiu de l'Associació Cultural i Esportiva Jonquerenca [La Jonquera], núm. 0 (maig/juny de 1979)

Butlleti Informatiu de l'Ajuntament de Peralada [Peralada, Vilanova de la Muga], núm. 1 (maig de 1979)

Informativo. Societat de Caçadors de l'Alt Empordà, núm. 1 (juliol de 1979)

Full d'Informació Municipal Ajuntament de Rosas [Rosas], núm. 0 (novembre de 1979)

El Pastor i la sirena. Revista col·legi Sant Pau, [Figueres] núm. s/n (desembre de 1979)

1980

Plaça Major. Butlleti d'informació local. [Sant Pere Pescador], núm. 1 (gener de 1980)

El Full Empordanès: Portaveu dels socialistes de l'Alt Empordà [Figueres] núm. 0 (gener de 1980)

L'Escalenc: Butlleti cultural i informatiu [L'Escala], núm. 1 (gener 1980)

Plaça Major: Butlleti d'informació local [Lladó], núm. 1 (1 de març de 1980)

Ampuriabrava-Inter [Castelló d'Empúries], núm. 1 (19 de maig de 1980)

Informació Socialista: butlleti de l'Agrupació local del partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE [Llança], núm. 1 (desembre de 1980)

L'Escardalenc. Suplement [L'Escala], s/n (de l'any 1980)

Pantalla, Programació setmanal dels cinemes de Figueres [Figueres], núm. s/n. (de l'any 1980) *Butlleti intern. Ateneu escalenc d'Art i Cultura* [L'Escala] (de l'any 1980)

1981

Sol Ixent [Cadaqués], 2ª època. Núm. 0 (agost de 1981); 3ª època. Núm. 0

(gener del 2004).

IAEDEN Institució Alt

Empordanesa per a l'estudi i la defensa de la natura [Figueres] núm. 1 (març de 1981)

Clam [Figueres], (25 de maig de 1981)

El 12 esportiu: buscant i despullant la notícia [Figueres], núm. 0 (24 d'agost de 1981)

El Crit Gironi.

[Figueres], núm. 1 (30 de novembre de 1981)

Als quatre vents: Revista Municipal de Navata [Navata], núm. 1 (desembre de 1981)

El Curs de l'any: Escola pública d'Espolla [Espolla], núm. 1 (de l'any 1981)

Corriol. Revista escolar (de l'escola Lluís Marià Vidal d'Agullana i de l'escola de Darnius) [Agullana, Darnius], núm. 1 (desembre 1981)

1982

Tramuntana: publicació del Col·legi Públic "Pompeu Fabra" [Llança], núm. 1 (febrer de 1982)

L'Ull viu:

Publicació lliure de l'Empordà [Biure], núm. 0 (23 d'abril de 1982).

Butlletí de la I Marxa dels Masos. Club Natació Figueres [Figueres], núm. s/n (28 d'abril de 1982)

L'Esculapi: Revista escolar [L'Escala], núm. 1 (gener de 1982)

Tramuntana Butlletí. Federació anarquista-comunista-catalana, [L'Escala] (de l'any 1982)

1983

Butlletí d'avis. Servei de Protecció dels Vegetals [Figueres], núm. 1 (gener de 1983)

La Fulla: alternativa [Bàscara], núm. 0 (gener del 1983).

La Campana de l'Empordà: Organ de la Coordinadora llibertaria empordanesa [L'Escala], núm. 0 (gener/febrer de 1983)

CNT informa: Federació Local-Sindicat Unic [L'Escala], núm. 1 (14 d'abril 1983)

Ultreia: Organización juvenil española [Figueres], núm. 0 (junio de 1983)

Informació socialista: butlletí de l'Agrupació local del partit (PSC-PSOE) [El Port de la Selva], núm. 1 (juliol de 1983)

Menestral. Revista Informativa del Casino Menestral Figuerenc [Figueres], núm. 0 (juliol de 1983)

Per Viladamat: Butlletí d'informació municipal del Grup Socialista a l'Ajuntament [Viladamat], núm. 1 (setembre de 1983)

Butlletí d'Informació Municipal, núm. 1 (setembre de 1983); *Vilamallencsques.*

La revista d'informació municipal que parla i escolta, núm. 29 (setembre de 2008) [Vilamallà]

Temps Lliure [Figueres], núm. 1 (16 d'octubre de 1983)

Butlletí Informatiu del Grup Municipal de Convergència i Unió Castelló d'Empúries [Castelló d'Empúries], núm. s/n (octubre de 1983)

L'Oreneta. Revista del CEIP Josep Pous i Pagès [Figueres], núm. s/n (de l'any

- 1983) *Shuttle: comic*
ilustración INB Ramon Muntaner [Figueres], núm. 1 (de l'any 1983)
Xamfaina. les Ramon Muntaner [Figueres], núm. 1 (de l'any 1983)/Sshhhttt!!!,
 núm. 4(de l'any 2003)
- 1984
L'Orellut. Revista escolar. Escola de Saus, Camallera [Saus, Camallera], núm.
 4 (de l'any 1984)
Pont Vell: Butlletí d'informació municipal [Castelló d'Empúries], núm. 1 (primer
 semestre 1984) *Bandera Negra: de*
l'Empordà [L'Escala], núm. 1 (1 de març de 1984)
Nova Germanor: Revista de l'Escola Caritat Serinyana [Cadaqués], núm. 8
 (juny de 1984) *L'Hora Boja. Periòdic hilarant i trempat del l'Empordà*
entramuntanat [Figueres], núm. 1 (novembre de 1984)
Butlletí Municipal: Ajuntament de Vilafant [Vilafant], núm. 0 (desembre de
 1984) *El Carbassó: Butlletí d'Informació local*
de l'Ajuntament de l'Armentera [L'Armentera], núm. 1 (desembre de 1984); 2^a
 època, núm. 1 (juliol de 2005)
Captain Toutain [Figueres], núm. 1 (de l'any 1984)
Full a part. Institut de F.P. Narcís Monturiol [Figueres], núm. 0 (de l'any 1984)
- 1985
Tornassol. Revista quincenal d'informació i reclam de l'alt empordà [Figueres]
 núm. 1 (abril de 1985)
Sol i Vent. Escola Pública de Vilafant [Vilafant], núm. 0 (juny de 1985)
El Bullidor. Col·lectiu de progressistes Peradalcens [Peralada], núm. 0 (juliol-
 agost de 1985)
El Tap de Suro. "Butlletí informatiu i cultural de l'Associació de Veïns
d'Agullana. [Agullana], núm. 1 (agost de 1985)
El Llampec. Escola Pública Sant Jaume [Portbou], núm. s/n. (de l'any 1985)
Entropa-pers. Institut Alexandre Deulofeu, núm. 3 (de l'any 1985); *ADNews:*
from Yorkshire, de l'any 2007) [Figueres]
Maxor. Revista del Club d'Amics [Figueres], núm. 0 (de l'any 1985)
Fulls empordanesos setmanals alternativa verda [L'Escala], núm. 0 (de l'any
 1985)
- 1986
Tramontana: Boletín de la Unió Radioafccionats Castelló [Castelló
 d'Empúries], núm. 1 (febrer del 1986).
Cultura: Butlletí d'Informació cultural [Figueres], núm. 1 (abril de 1986)
Full Informatiu: Ajuntament de Cabanes [Cabanes], núm. 1 (abril-maig de 1986)
La Veu. Grup de defensa de les platges [Roses], núm. 1 (15 de maig de 1986);
 2ª època, núm. 1 (15 de desembre de 2009)
Amigos [Castelló d'Empúries], núm. 7, (juliol de 1986)

Butlletí informatiu de l'Associació de Veïns i Amics de Cala Montgó [L'Escala], núm. 1 (juliol de 1986)

Revista de Garriguella [Garriguella], núm. 1 (agost del 1986)

Dijous. Setmanari d'informació intercomarcal [Figueres], núm. 1 (setembre de 1986)

C.D.C. Full Informatiu Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (octubre de 1986)

Magazine Chic [Roses], núm. 1 (19 de desembre de 1986)

Penya Blau-Grana Alt Empordà. Butlletí Informatiu [Figueres], núm. 1 (de l'any 1986)

Skenapelat: Fanzine llibertari de l'Empordà [L'Escala], núm. 2 (de l'any 1986)

Quadrat o Rodó? Núm. 2 (de l'any 1986); *Full informatiu: Centre de Recursos Pedagògics Alt Empordà* [Figueres], núm. 0 (de l'any 1987)

1987

Empordà Federal [Figueres], núm. 1 (març de 1987)

Revista el Ojo [Figueres], núm. 1 (juny de 1987)

Butlletí Informatiu del Grup Independent [Castelló d'Empúries], núm. 1, (juliol del 1987). *Fincas Roses Informations: butlletí d'informació* [Roses], núm. 1 (juliol de 1987) *El Full:*

Publicat per l'Ajuntament [Sant Llorenç de la Muga], núm. 1 (agost de 1987)

Revista de Figueres: De les Ciències i de les Lletres [Figueres], núm. 2 (segon Quatrimestre de 1987)

Parlem de Llança: Agrupació local PSC-PSOE [Llança], núm. 1 (setembre de 1987) *Butlletí Informatiu Municipal.* Núm. 1

(octubre de 1987); *Ajuntament de Masarac. Butlletí informatiu.* Núm. 1 (juliol de 1996) [Masarac].

Diàleg: informació des de l'Ajuntament: butlletí de l'Agrupació local de CDC de Vilajuiga [Vilajuiga], núm. 1 (1 de novembre de 1987)

El Full imprès. Butlletí informatiu del llibre local i comarcal [Figueres], núm. 1 (nadal 1987) *Figueres*

[Figueres], núm. s/n (de l'any 1987)

Panorama. Costa Braca, Catalunya: Diari d'informació turística [Roses], núm. 0 (de l'any 1990)

1988

Revista de Cabanes [Cabanes], núm. 1 (gener de 1988)

Fisera. Butlletí informatiu [Figueres], núm. 1 (febrer 1988)

Roses dia a dia. Full d'informació municipal, núm. 1 (març de 1988)

Rosesport. Suplement Esportiu dels fulls d'informació Municipal [Roses], núm. 1 (març de 1988)

Colera: Butlletí d'Informació del Grup Municipal Socialista [Colera], núm. 1 (novembre de 1988).

Fortià: Butlletí d'Iniciatives Municipals [Fortià], núm. 1 (abril 1988)

Mañana de l'Empordà [Llança], núm. 1 (29 de juny de 1988)

- Força Unió. Revista mensual* [Figueres], núm. 1 (setembre de 1989)
- La Capital del Món: butlletí d'informació municipal* [Vila-Sacra], núm. 1 (1 de setembre de 1988)
- Rhode. Butlletí informatiu. Associació d'Avis de Roses* [Roses], núm. 3 (setembre de 1988) *Nosaltres i l'escola. Col·legi Paula Montal Escolàpies Figueres* [Figueres], núm. 16, (de any 1988)
- Empordà Funeral* [Figueres], núm. 2 (octubre de 1988)
- La Refista. Fisera Revista interna d'informació* [Figueres], núm. 0 (octubre de 1988)
- Butlletí d'Informació. Convergència Democràtica de Catalunya* [Llança], núm. 1 (novembre de 1988)
- Sprint parlem d'esport. Publicació Gratuïta* [Figueres], núm. 2 (novembre de 1988) *Seny i*
- Rauxa. Butlletí Informatiu del Casal d'avis de Figueres i Comarca* [Figueres] núm. 0 (desembre de 1988)
- Parlem de....Sanitat PSC. Butlletí del PSC-PSOE* [Llança], núm. 1 (de l'any 1988) *Express. Roses, Empuriabrava,*
- La Escala* [Roses], núm. 1 (de l'any 1988)
- 1989
- Roses Endavant* [Roses], núm. 1 (31 de gener de 1989)
- Fulls d'Informació Municipal Grup Socialista PSC-PSOE* [La Jonquera], núm. 1 (febrer de 1989) *Pirineu: Butlletí cultural i d'informació* [Vilafant], núm. 17 (febrer de 1989)
- Roses dia a dia. Fulls d'informació municipal* [Roses], núm. 4 (març de 1989)
- Bahia de Roses. Exemplar gratuït* [Roses], núm. 1 (24 de març de 1989)
- Portbou: butlletí socialista Agrupació Socialista de Portbou* [Portbou], núm. 1 (abril de 1989) *Atenews. Butlletí informatiu de l'Ateneu Cultural Empordanés* [Figueres], núm. 1 (maig-juny de 1989)
- Jocs i Esport: butlletí informatiu del Patronat Municipal de l'Esport i el Consell Esportiu de l'Alt Empordà,* [Figueres], núm. 1 (maig de 1989)
- L'Esport al dia. Butlletí trimestral d'informació esportiva Club Natació Figueres* [Figueres], núm. 1 (juny de 1989)
- La Conya. Revista humorística mensual. Ens en fotem de tot i de tothom* [Roses], núm. 1 (1 d'octubre de 1989)
- Selecció Girona Magazine,* [Roses], núm. 0 (hivern de 1989)
- Savayol, petita vall: Butlletí Informatiu Municipal* [La Vajol], núm. 1 (desembre de 1989) *Parlem*
- de...Ensenyament. Butlletí del PSC-PSOE,* [Llança], núm. 1 (de l'any 1989)
- Boletín informativo de la asociación GAPSIAP* [Peralada], núm. 0 (de l'any 1989) *Porro sanguinari: fanzine figuerenk*

[Figueres], núm. 1 (de l'any 1989)

Sport panorama [Roses], núm. 1 (de l'any 1989)

1990

Empúria-Brava. Associació de Veïns Tramuntana. Butlletí Informatiu [Castelló d'Empúries], núm. 1, (31 de març de 1990).

Parlem.....d'Hisenda Agrupació Socialista de Llança [Llança], núm. 1 (febrer de 1990)

Roses Carnaval [Roses],

núm. s/n (22 de febrer de 1990)

Butlletí informatiu Unió Excursionista Llançanenca [Llança], núm. 2 (març i abril de 1990) *L'Esclat. Butlletí de la Secció Local de Roses. E.R.C.* [Roses], núm. 0 (març-abril de 1990)

Noves Roses: fulls d'informació municipal [Roses], núm. 6 (abril de 1990)

Les Quatre estacions a l'Empordà [Roses], núm. 0 (primavera-estiu 1990)

Companyys. Revista escolar del Col·legi Públic Jaume Vicens Vives [Roses], núm. s/n (23 d'abril de 1990)

Tot i més. Cor de Maria Figueres [Figueres], núm. 2 (de l'any 1990)

Hidronotícies. Revista informativa Hidroelèctrica de l'Empordà [Figueres], núm. 1 (maig de 1990)

Retalls CEE Mare de Deu del Mont [Vilafant], núm. 0 (juny de 1990)

Fulls d'Informació Municipal. Grup socialista PSC Figueres [Figueres], núm. s/n (juliol de 1990)

Butlletí

Informatiu de Serveis Socials del C.C. de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 0 (setembre de 1990) *Saps? Butlletí Informatiu dels serveis socials*, núm. 4,

(desembre de 1991)

Butlletí: Associació de Consumidors i

Usuaris de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (octubre de 1990)

Atenea [Figueres], núm. 1 (octubre de 1990)

Darknews: Fanzine lliure i alternatiu [Darnius], núm. 1 (octubre de 1990)

A B: amics de la biblioteca [Roses], núm. 0 (desembre de 1990)

Castelló d'Empúries: Fulls d'Informació Municipal PSC, núm. s/n; 2ª època,

Fulls d'informació, núm. 1 (agost de 1991) [Castelló d'Empúries]

Roses Collage, núm. s/n (de l'any 1990)

Sant Pere Pescador Ajuntament [Sant Pere Pescador], núm. s/n (de l'any 1990)

1991

La Rosa de La Jonquera [La Jonquera], núm. 1 (febrer de 1991)

Tífell: publicació del Grup d'Independents-I.C. Llança [Llança], núm. 0 (març de 1991)

Full informatiu: Candidatura del PSC a Palau

Saverdera [Palau Saverdera], núm. s/n (abril de 1991)

La Rosa de Figueres. PSC. [Figueres], núm. 1 (abril de 1991)

La Garota: Publicació periòdica del Grup de Joves Taballera 86 [El Port de la Selva], núm. 1 (maig de 1991)

Full Parroquial: Parròquies de la Jonquera i Biure [La Jonquera], núm. 1 (4

d'agost de 1991) *Associació de Veïns Creu de la Ma* [Figueres], núm. s/n (setembre de 1991)
Butlletí Informatiu del C.C. de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (octubre de 1991); *Butlletí Comarcal*, núm. 4 (abril 1993)
La Mar d'Amunt: Revista informativa de la Costa Brava Nord [Llança], núm. 1 (1 de novembre de 1991)
Balcó/El Balcó: Revista Municipal de Bàscara. Calabuig, Orriols [Bàscara], núm. 1 (novembre del 1991); 3ª època, núm. 1 (juliol de 1996)
Mot d'obra [Figueres], núm. 1 (novembre-desembre de 1991)
Forum Civic. Full informatiu [Figueres], núm. 2 (desembre de 1991)

1992

La Rosa de Llança: Agrupació del PSC de Llança [Llança], núm. 1 (febrer de 1992)
 Veïns: *periodic d'informació municipal* [Vilafant], núm. 0 (abril de 1992)
Vilamacolum: Butlletí d'informació municipal [Vilamacolum], núm. 1 (2n trimestre de 1992) *Cochlea* [Saus, Camallera, Llampàies], núm. 1 (estiu de 1992)
Full Informatiu. Amics de Castelló [Castelló d'Empúries], núm. s/n, (agost del 1992) *Llers: full informatiu del grup de l'oposició municipal* [Llers], núm. 0 (agost de 1992)
Arena: Revista catalano-alemanya-Costa Brava [Castelló d'Empúries], núm. 52 (10 de setembre de 1992), núm. 1 (març de 1999)
La Gent [Figueres], núm. 1 (setembre de 1992)
Apnae, núm. 1 (hivern de 1992); *El Bruel: Associació d'amics del Parc Natural dels Aiguamolls de l'Empordà*, núm. 2 (primavera de 1993 [Castelló d'Empúries] *Figueres Republicana. Portaveu de la secció local d'ERC* [Figueres], núm. s/n. (juny de 1992)
El Rovell de l'ou. Agrupació de comerciants, zona de vianants [Figueres], núm. s/n (desembre de 1992)
Cap no es feu, núm. 1 (de l'any 1992-93); *La Sotana. IES Cap Norfeu* [Roses], núm. 2 (de l'any 1993-94).
Grup Empordanès d'Activitats Subaquàtiques [Figueres], núm. 29 (desembre de 1992)

1993

La Candelera [Palau Saverdera], núm. s/n (febrer de 1993)
Cel del Nord [Castelló d'Empúries], núm. 1, (abril de 1993)
L'Arjau: informatiu municipal Independents I.C.-Verds [Llança], núm. 0 (abril de 1993); 2° època, (de l'any 2007)
Revista Requesens. Revista escolar [Capmany, Darnius, Espolla, Sant Climent Secsebes], núm. s/n (abril de 1993)
Ses Coses Clares: Butlletí informatiu d'ERC [Cadaqués], núm. 3 (maig de 1993).

Butlletí Informatiu Municipal [Albanyà], núm. 1 (juny de 1993)
Cadaqués [Cadaqués], núm.0 (juny de 1993)
L'Orlina [Rabós d'Empordà], núm. 1 (juliol de 1993)
Ventalló: Revista Popular [Ventalló], núm. 1 (setembre de 1993)
Papers Municipals. PSC de Figueres [Figueres], núm. 3 (octubre de 1993)
Societat Astronòmica de Figueres [Figueres], núm. 3 (novembre de 1993)
Tramuntana. Revista informativa de la plana empordanesa [Figueres], núm. 1 (desembre de 1993)
Butlletí informatiu de CDC de Cadaqués [Cadaqués], núm. s/n (de l'any 1993)
Villa Castellonis Impuriarum: Revista Cultural [Castelló d'Empúries], núm. 0 (de l'any 1993)
Santa Maria de Roses. Anem fent camí.. [Roses], núm. s/n. (de l'any 1993-94)
Sant Pere Pescador. Revista d'interès turístic [Sant Pere Pescador], núm. s/n (de l'any 1993)
La Balena informa [Figueres], núm. 4 (8 de març de 1993)

1994

L'Esquerda de la Bastida: L'informatiu de La Jonquera [La Jonquera], núm. 0 (març de 1994)
Boom. Revista escolar C.P. Narcís Monturiol [Roses], núm. 1 (de l'abril de 1994)
La Llufa: revista popular [Sant Llorenç de la Muga], núm. 1 (juny de 1994)
Jet foot. La revista nº 1 encàrrecs del món de futbol [Figueres], núm. 1 (juny de 1994)
Full Informatiu municipal/La Gola:butlletí informatiu [Sant Pere Pescador], núm. 1 (agost de 1995); 2ª etapa, núm. 29 (gener de 2008).
CiUtadans de Roses. Butlletí municipal del Grup de CiU de Roses [Roses], núm. 1 (setembre de 1994)
Guia Cicerone. Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (octubre de 1994)
Per què?: Butlletí Informatiu de l'Agrupació local del P.S.C de Castelló d'Empúries-Empuriabrava [Castelló d'Empúries], núm. 1 (desembre del 1994).
Roses Magazine Exemplar gratuït [Roses], núm. 1 (desembre de 1994)
Claxon [Figueres], núm. 7 (19 de desembre de 1994)
O L'inici. Butlletí de Cultura [Figueres], núm. 0 (de l'any 1994)
Peralada Club de Golf [Peralada], núm. s/n (de l'any 1994)

1995

Foc de Castelló: Revista de Castelló i Empuriabrava. Grup Independent Municipal [Castelló d'Empúries], núm. 1 (gener de 1995)
Papers de Comtessa i Gegant [Sant Pere Pescador], núm. 1 (abril de 1995)
CiU Informatiu [Figueres], núm. 1 (abril de 1995)
Butlletí informatiu: Partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE. Grup Municipal Socialista [Vilamallà], núm. s/n (abril de 1995)
Le Petit Poisson. Magazine de l'amicale des français du Haut Ampurdan et leurs amis [Roses], núm. 1 (juliol-agost de 1995)

Farella: Revisa de Llança [Llança], núm. 1 (agost de 1995)
La Verna: Revista d'Espolla [Espolla], núm. 0 (11 de setembre de 1995)
L'Espenta. La revista de Nadal de l'Espenta [Roses], núm. 0 (desembre de 1995)
Butlleti d'informació municipal, núm. 1 (desembre de 1995); *L'Arjau*, núm. 26 (maig de 2000) [L'Escala]
CiUtadans de L'Escala. Convergència i Unió [L'Escala], núm. s/n (de l'any 1995)
El Salner: Butlleti del Grup Cultural Comtat d'Empúries [Castelló d'Empúries], núm. 0 (de l'any 1995)
B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines". Revista escolar. [de Boadella, Agullana, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol], núm. s/n. (de l'any 1995)
L'Oci: la diversitat en passatempo, [Castelló d'Empúries], núm. 0 (de l'any 1995)

1996

Full d'Informació: Extracte plens municipals [Castelló d'Empúries], núm. 1 (gener del 1996)
Expressió: Periodic Nacionalista, català, local i democràtic [Llança], núm. 2 (gener de 1996)
Butlleti Informatiu Independents pel Progrés de Cadaqués-PSC [Cadaqués], núm. 0 (febrer de 1996)
El Full: publicació independent cultural [Portbou], núm. 0 (juliol de 1996)
Full informatiu municipal [Sant Pere Pescador], núm. 1 (agost de 1995); 2ª etapa. *La Gola* (núm. 29 (gener de 2008)
El inti: la voz de latinoamérica [Figueres], núm. 1 (setembre de 1996)
La Jonquera: Butlleti d'informació Municipal [La Jonquera], núm. 1 (setembre de 1996)
Aequitas: Revista del col·legi d'Advocats de Figueres [Figueres], núm. 1 (4ª trimestre de 1996)
Un cistell de tradició: publicació del Centre Cultural Cistellenc. Núm.1 (octubre de 1996); *Cistella 2ª época* [Cistella], Núm.40 (octubre del 2011)
Roses. Butlleti d'informació Municipal de Roses, núm. 1 (octubre de 1996); *Per Roses. Butlleti d'informació municipal*, núm. 1 (abril de 1997) [Roses]
Què passa? a l'Ajuntament: Full informatiu del Grup d'ERC a Cabanes [Cabanes], núm. 1 (hivern de 1996)
El Butlleti. Ajuntament de Peralada [Peralada], núm. 0 (hivern de 1996)
L'Estel del Nord [Figueres], núm. 0 (desembre de 1996)
Comerç de Figueres. Federació d'Associació de Comerciants. Magazine Comerç Figueres [Figueres], núm. s/n. (desembre de 1996)
Goa [Fortià] (de l'any 1996)

1997

La Nava: Revista de Navata [Navata], núm. 1 (gener de 1997)
Informació municipal [Garriguella], núm. 1 (gener/juliol de 1997)

Butlletí. Convergència Democràtica de Catalunya a Figueres [Figueres], núm. 1 (març de 1997)

Butlletí Informatiu CDC [Castelló d'Empúries], núm. 2 (març de 1997)

Tot de l'Albera: Revista trimestral del Grup d'Animació de Festes i Correfocs de la Jonquera [La Jonquera], núm. 0 (maig de 1997)

El racó de la llengua. Oficina del Català a Figueres [Figueres], núm. 0 (juny de 1997)

La Muga: Revista trimestral, núm. 1 (juny de 1997); 2ª època, núm. 1 (gener de 2013) [Castelló d'Empúries]

Ressons Escolars. Col·legi La Salle [Figueres], núm. s/n. (estiu de 1997)

Tramuntxaneta [Figueres], núm. 1 (setembre de 1997)

Bon Dia Figueres. Revista mensual de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (20 d'octubre de 1997)

La voz del Caos. Revista de cultura [Roses], núm. 1 (16 de novembre de 1997)

L'Opinió: Socialista de L'Escala: Butlletí informatiu del Partit dels Socialistes de Catalunya, núm. s/n (desembre de 1997) [L'Escala]

Connecta 68 Alt Empordà. Quincenal gratuït [Figueres], núm. s/n (de l'any 1997)

Torero&Toro [Empuriabrava. Castello d'Empúries], núm. 1 (de l'any 1997)

Tot es dreuera: Butlletí de CDC AltEmpordà [Figueres], núm. s/n (de l'any 1997)

Fulls Verds de comunicació. Els Verds del Nordest [L'Escala], núm. 2 (de l'any 1997)

1998

Ciutat d'esqueErres. Publicació bilingüe d'informació social i política d'Unitat D'Esquerres [Figueres], núm. 1 (febrer de 1998)

Pàgina XXI de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (febrer de 1998)

El comerç. Periòdic gratuït de compres i vendes de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (febrer-març de 1998)

Als 4 vents. Portaveu de la C.N.T de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 0 (març de 1998)

Iniciativa Figueres. Butlletí del exgrup d'Iniciativa [Figueres], núm. 5 (abril de 1998)

Butlletí Càritas Figueres. El Batec [Figueres], núm. 2 (juny de 1998)

El Consell Informa. Revista de les activitats esportives [Figueres], núm. 1 (estiu de 1998)

Full d'Informació. Amics del Castell de Sant Ferran [Figueres], núm. 1 (setembre de 1998)

La Salle Figueres. Full Informatiu [Figueres], núm. 1 (30 d'octubre de 1998)

Empuriabrava Tennis Club Magazine [Castelló d'Empúries], núm. 1 (de l'any 1998)

De tot. Escolapies Paula Montal [Figueres], núm. s/n (de l'any 1998)

Al dia. Butlletí de llengua per a l'administració local [Figueres], núm. 1 (de l'any 1998)

1998) *Visca la Terra!. Organ de premsa .Verds social-ecologistes pel Comunisme Llibertari. Federació Anarquista-Comunista Catalana*, [L'Escala], (de l'any 1998)

1999

Farem historia, kemesplikes? [Roses], núm. 1 (gener de 1999)

La Veu. Ajuntament de Vilajuiga [Vilajuiga], núm. 50 (gener de 1999)

Full Informatiu: Partit del Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) [Darnius], núm. s/n (febrer de 1999)

Full Informatiu Partit dels Socialistes de Catalunya.(PSC-PSOE) [Colera], núm. s/n (abril de 1999)

Les Palmeres. Escola Sant Vicenç de Paül [Figueres], núm. 4 (de l'any 1999)

Escudero EA Supermercados [La Jonquera], núm. s/n (juny de 1999)

Recrevacas [La Jonquera], núm. s/n (juny de 1999)

Ressons: Associació de veïns de Les Forques [Vilafant], núm. s/n (juny de 1999)

El Recull: Revista de la ZER "La Garriga"

Revista escolar [d'Avinyonet, Cistella, Llers, Vilanant], núm. 1 (juny de 1999)

El Bronze.: periòdic mensual de l'Empordà i la Catalunya Nord [Figueres], núm. 1 (setembre de 1999)

Mot so razo: Centre d'Estudis Trobadorescos [Castelló d'Empúries], núm. 1

(setembre de 1999) *Fòrum d'Empúries. Portaveu del Grup d'Esquerra Unida i Alternativa de L'Escala* [L'Escala], núm. s/n (setembre de 1999)

Vent del Poble, núm. 1 (setembre-octubre de 1999); *Vent del Poble*, núm. 0 (primavera del 2003) [Figueres]

Ecologia Social: Col·lectiu de L'Escala d'Alternativa Llibertària [L'Escala], núm. 1 (octubre de 1999)

Lèrtio. Mirador de l'Empordà: revista municipal [Llers], núm. 1 (desembre de 1999)

L'Informatiu: butlletí municipal [Torroella de Fluvià, Sant

Tomàs, Vilacolum], núm. 1 (desembre de 1999)

Plaça de la Font: Revista Municipal de Vilamallà [Vilamallà], núm. 1 (desembre de 1999)

L'Alt Empordà. Associació d'Empresaris d'Activitats d'Hostaleria de l'Alt

Empordà [Figueres], núm. s/n. (de l'any 1999)

2000

El Noi del Sucre. Butlletí informatiu del comitè d'empresa i junta de personal de l'Ajuntament [Figueres], núm. 0 (1er trimestre de l'any 2000)

Butlletí Informatiu de l'Equip de Govern [Viladamà], núm. 1 (gener de 2000)

Per Guanyar Informació Municipal. Grup Municipal Socialista [Cadaqués], núm. 3 (febrer de 2000)

Papers d'Informació municipal. Grup Municipal Socialista [Ordis], núm. 1

(primavera de 2000) *El Drac. Jardí d'infància Ramon Reig* [Figueres], núm. 30 (abril de 2000)

Eix Albera [Garriguella], núm. 0 (juny de 2000)

Coses de la ZER: Revista de la ZER Canigó [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], núm. 1 (juny de 2000); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla], núm. 5 (juny de 2004); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla, Cabanes], núm. 7 (juny de 2006).

L'Estrigol: revista independent de Sant Climent Secsebes [Sant Climent Secsebes], num. 0 (agost de 2000)

Flash: compra-venda. Edició Empordà-Costa Brava [Figueres], núm. 420 (2-8 d'octubre de 2000)

Capmany Segle XXI: Butlletí Informatiu d'opinió ciutadana, obert a tothom [Capmany], núm. 3 (desembre de 2000)

El Butlletí. Caritas de Roses [Roses], (de l'any 2000)

Cochlea. Revista de Arts de Vanguardia [Saus, Camallera, Llampalles], núm. 18 (de l'any 2000)

2001

Els Joncs. Ceip Josep Peñuelas del Rio [La Jonquera], núm. 0 (de l'any 2001)

Butlletí: Casa de Cultura Josep de Ribot, núm. 1 (gener de 2001) *BI: Butlletí informatiu Casa de Cultura*, núm. 11 (novembre de 2004) [Camallera]

La Sibil·la: La revista de Fortià [Fortià], núm. 1 (gener de 2001)

MC Magazine de la construcció [Vilamalla], núm. 1 (gener de 2001)

La Nostra Vila. Butlletí informatiu de l'Ajuntament de La Jonquera [La Jonquera], núm. 1 (abril de 2001)

La Vilavenca. Revista escolar. [de Camallera, Ventalló, Viladamat, Vilamacolum], núm. 1 (abril de 2001)

Cadena Cien [Figueres], núm. s/n. (estiu de 2001)

Passagen. Revista d'informació de Portbou [Portbou], núm. 1 (juliol de 2001)

La veritat de Portbou. Agrupació Socialista de Portbou [Portbou], núm. 3 (setembre de 2001)

La Revista del C.E. Fortià/Xut! [Fortià], núm. 1 (octubre del 2001)

Ona Empordà: la Veu de l'Empordà per tot Catalunya [Figueres], núm. s/n

(desembre de 2001) *EM Embarraca't Magazine* [Figueres], núm. s/n. (de l'any 2003)

2002

Ressort. Revista de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (de l'any 2002)

Top Guia Alt Empordà [Castelló d'Empúries], núm. s/n (de l'any 2002)

Informació Municipal PSC: Grup Municipal "Unitat per L'Armentera"

[L'Armentera], núm. s/n (març de 2002)

L'Institut d'Estudis empordanesos. Butlletí [Figueres], núm. 1 (març de 2002)

A Trenc d'alba. Portaveu dels sense veu [Figueres], núm. 1 (primavera del 2002)

Portal seixanta8: Revista juvenil de l'Alt Empordà [Figueres], núm. s/n (juny de 2002)
EG Empordàguia [Camallera], núm. 1 (estiu de 2002)
Horizons Virtuels: publication Mensuelle de Michel Dogna [Llança], núm. 3 (juliol de 2002)
Port Roses. Publicació semestral del Port de Roses [Roses], núm. 1 (juliol de 2002)
Mira'm: la revista de l'Alt Emporda [Garriguella], núm. 1 (setembre del 2002)
Butlletí Informatiu Institut d'Educació Secundària. [Castelló d'Empúries], núm. 1 (octubre del 2002)
Saverdera XXI: Revista de l'Associació de Veïns de Palau Saverdera [Palau Saverdera], núm. 0 (desembre de 2002)
Rosinc. El dietari de Roses [Roses], núm. 1 (desembre de 2002)

2003

Deriva. Revista Cultural de l'Alt Empordà [Roses], núm. 0 (març de 2003)
Kiwi. Revista gratuïta [Figueres], núm. 2 (15 de març de 2003)
La Passió de Sant Climent Secsebes [Sant Climent Secsebes], núm. 1 (abril de 2003)
La fona: butlletí d'informació municipal [Llança], núm. 1 (juny de 2003)
4 Ratlles. CEIP M. Angels Anglada [Figueres], núm. 1 (juny de 2003)
El Trèvol. Revista escolar [Llers, Albanyà, Terrades, S.Llorenç de la Muga], núm. 2 (juny de 2003)
Casinoticias. Novedades y noticias de los Casinos de Catalunya [Peralada], núm. 1 (juliol de 2003)
La Finestra. Butlletí d'informació local d'ERC de Bàscara [Bàscara], núm. 1 (juliol del 2003).
L'encesa: Revista gratuïta del Cap de Creus [El Port de la Selva], núm. 0 (jul/set de 2003)
El Suplement [Figueres], núm. s/n (juliol de 2003)
Butlletí Informatiu de l'Ajuntament de Cabanes [Cabanes], núm. 1 (agost del 2003)
Butlletí Informatiu ERC, núm. s/n (de l'any 2003); *El Butlletí*, núm. s/n (primavera de 2005); *Butlletí*, núm. 2 (20 d'abril de 2007) [Castelló d'Empúries]
Grup Peralada [Peralada], núm. s/n (4 trimestre de 2003)
Butlletí Municipal: Ajuntament de Vilabertran [Vilabertran], núm. s/n (octubre-novembre de 2003)
Costabrava Magazine [Castelló d'Empúries], núm. 1 (octubre de 2003)
Xarxa Roses. El butlletí que t'obrirà els ulls [Roses], núm. 1 (octubre del 2003)
L'Ordienç: Butlletí d'informació municipal [Ordis], núm. 1 (desembre de 2003)
Full Informatiu. Ajuntament de Sant Miquel de Fluvià [Sant Miquel de Fluvià], núm. 1 (desembre de 2003)

Full Informatiu. Ajuntament de Sant Mori [Sant Mori], núm. 1 (desembre de 2003)
Butlletí Municipal Saus, Camallera, Llampàies, núm. 1 (desembre de 2003); *B.I. Butlletí Informatiu*, núm. 1 (gener de 2012); *La Veu local*, núm. 2 (juliol de 2012) [Saus, Camallera, Llampàies].
Revista de Riumors/Matamala [Riumors], núm. 1 (desembre de 2003), núm. 8 (agost de 2007) *Dalicatessen News. Butlletí informatiu ultralocal* [Figueres], núm. 0 (desembre de 2003)
Al Limit. Revista de l'IES La Jonquera [La Jonquera], núm. 1 (de l'any 2003-04) *Sobre rodes*, núm. 1 (de l'any 2003-04); *IES Illa de Roses*, núm. 3 (de l'any 2004); "Entre Cometes", núm. 7 (de l'any 2006) [Roses]
Club Nàutic l'Escala [L'Escala], núm. 2 (de l'any 2003)
Con humor: publicación gratuita [Figueres], núm. 1 (1 de desembre de 2003)
Coffee News: Les Notícies del Cafè [Figueres], núm. 41 (de l'any 2003)
D.O.S.E. Diari oficios de Salvem l'Empordà, núm. 1 (desembre 2003)
infosalvem! MAT: gràcies! [Figueres], núm. s/n (de l'any 2004)

2004

Butlletí Informatiu. Ajuntament de Borrassà [Borrassà], núm. 1 (gener del 2004).
Aires de l'Empordà: Butlletí Municipal de Cabanelles [Cabanelles], núm. 1 (gener del 2004)
La Volta, la comarca del dret i del revés [Figueres], núm. 2 (febrer-març de 2004)
Saó: Butlletí [Figueres], núm. 1 (març de 2004)
Revista de la Dona [Figueres], núm. 10 (abril-maig de 2004)
Dizerta: La revista de la ZER Canigonenca [d'Ordis, Borrassà, Lladó], núm. 1 (abril de 2004)
Altem [Figueres], núm. 0 (abril de 2004)
Juiga: Revista del poble de Vilajuiga [Vilajuiga], núm. 1 (maig de 2004)
La Veu de l'Arnera: Butlletí d'Informació Municipal de Darnius [Darnius], núm. 1 (1er. semestre any 2004)
El Roenc: Ajuntament de Pau, informació municipal [Pau], núm. 0 (primavera-estiu de 2004)
Garrika [Garrigàs], núm. 1 (23 d'abril del 2004)
Potamolls: Revista de l'associació Cultural [Cabanès], núm. 1 (23 d'abril del 2004).
Bahia News: English Magazine Français [Roses], núm. 1 (maig de 2004)
Agora PSC-Vilafant [Vilafant], núm. 1 (maig de 2004)
Ve-t'ho aquí!! les Llança [Llança], núm. 1 (18 de juny de 2004)
Butlletí Municipal [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (estiu del 2004)
El Campaner: butlletí municipal de Vilanant i Taravaus [Vilanant], núm. 0 (juliol de 2004)
Hora Rosa [Figueres], núm. 1 (setembre de 2004)

L'E. El diari de l'Empordà [Figueres], núm. s/n (del 15 al 30 d'octubre de 2004)
Le Lien Empuriabrava [Castelló d'Empúries], núm. 8 (oct.nov.des. del 2004)
Informació Municipal. Ajuntament de Cadaqués [Cadaqués], núm. 1 (novembre del 2004)
Full informatiu ERC, núm. s/n (de l'any 2004); *Butlletí d'Informació d'Esquerra Republicana de Catalunya*, núm. s/n (de l'any 2006); *Butlletí d'informació d'esquerra de Llançà*, núm. s/n (febrer de 2007) [Llançà]
Revista de Vilabertran. Butlletí d'informació del municipi de Vilabertran [Vilabertran], núm. 0 (desembre de 2004)
Tot Junts: Butlletí d'informació municipal de Palau Saverdera .Núm. 3 (desembre de 2004); 2ª època. Núm. 1 (any 2007) [Palau Saverdera]
Costa:Live: Magazine für touristik+kultur+wirtschaft [Torroella de Fluvià], núm. 1 (de l'any 2004)
El Gamarus: Revista Municipal [Boadella i Les Escaules], núm. 1 (de l'any 2004)
ABCDQ Magazine [Cadaqués], núm. 1, (de l'any 2004)
Villamacharona: butlletí municipal de Vilamacolum [Vilamacolum], núm. 1 (de l'any 2004)
C.R.A.E.[Figueres], (nadal de 2004)
L'Esbotzada d'ERC [L'Escala], núm. s/n (de l'any 2004)
 2005
L'Enllaç: Ajuntament de Figueres. Recursos Humans [Figueres], núm. 0 (gener de 2005)
L'Armenterenc: Unitat Armenterenga Progrés Municipal [L'Armentera], núm. 1 febrer de 2005)
Ictinews. les Narcis Monturiol [Figueres], núm. 1 (febrer de 2005)
Esquerra Informa. Butlletí de la secció local,núm. 1 (febrer de 2005); *Full informatiu d'ERC Grup Municipal de Figueres*, núm. s/n (desembre de 2006) [Figueres]
L'Esclop: La Revista local [Vilabertran], núm. 1 (febrer de 2005)
Migdia Centre Comercial. Magazine, [Figueres], núm. 12 (19 de març de 2005)
Vent Acontes. CEIP Figueres Nord [Figueres], núm. 1 (abril de 2005)
Accent obert. PSC. [Figueres], núm. 1 (abril de 2005)
Parlem-ne/CiU. Butlletí informatiu trimestral [Figueres], núm. 3 (2 trimestre de 2005)
La Infiltración: periódico anarcofuturista [L'Escala], núm. 1 (maig del 2005)
Armellada. Caritas Parroquial L'Escala [L'Escala], núm. s/n (maig de 2005)
Megazer. ZER Emporda. Revista escolar [de L'Armentera. Fortià. Garrigàs. Pont de Molins. Santa Llogaia], núm. 1 (juny de 2005)
El Roure. Revista del grup municipal del PSC [Pont de Molins], núm. 1 (agost de 2005)
Immo Comarcal. Informació Immbobiliaria de la Comarca. [Figueres], núm. 3 (octubre de 2005)
Emigra 2: La revista de Girona [Castelló d'Empúries], núm. s/n (de l'any 2005)

On [Castelló d'Empúries], núm. 1 (de l'any 2005)
Outer Horizons: art i filosofia [Colera], núm. 0 (de l'any 2005)
Canal Nord tv: magazine [Figueres], núm. 1 (de l'any 2005)
Llances i Tambors. Manaies de Juncària. Associació Juncària Parc bosc
 [Figueres], núm. 1 (de l'any 2005)

2006

K25 Magazine mensual Figueres [Figueres], núm. 1-2 (gener de 2006)
La Polanca: Revista d'informació semestral del municipi de Vilabertran
 [Vilabertran], núm. 2 (març de 2006)
Publicació Iniciativa per Catalunya Verds [Figueres], núm. 2 (març de 2006)
PdM. Diari associatiu de Pont de Molins [Pont de Molins], núm. s/n (abril de 2006)
CF Revista de l'Associació Comerç Figueres, núm. s/n (abril-maig de 2006);
CE, núm. 21 (juny de 2010); *Empohrda*, núm. 26 (desembre-gener de 2012)
 [Figueres]
L'Ajuntament informa [Garrigàs, Arenys d'Empordà, Vilajoan, Tonyà, Ermedàs],
 núm. 1 (maig del 2006)
Parlem-ne CiU Butlletí [Pont de Molins], núm. 2 (maig de 2006)
Eixam. Independent, informativa i cultural. Associació Veïns de l'Eixample
 [Figueres], núm. 2 (juny del 2006)
Benvivere: Butlletí d'informació Municipal de Biure [Biure], núm. 1 (juny del 2006)
Figueres, ciutat de les persones [Figueres], núm. s/n (setembre de 2006)
Cop d'ull. La guia comercial i d'oci de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 6
 (setembre del 2006)
New! Consell Comarcal de l'Alt Empordà [Figueres], núm. s/n (set-oct de 2006)
Water Center. La revista [Figueres], núm. 2 (octubre del 2006)
Butlletí d'Informació Municipal/Terrades Butlletí Informatiu Municipal [Terrades],
 núm. s/n (desembre de 2006), núm. 1 (de l'any 2007)
La revista del Club Nàutic Llança [Llança], núm. 0 (de l'any 2006)

2007

Rosesinfo. Butlletí informatiu municipal Ajuntament de Roses [Roses], núm. 1
 (gener de 2007)
El fil de la memòria: Butlletí d'informació de l'Arxiu i del Museu [L'Escala], núm.
 1 (gener del 2007)
El Moment PSC-Vilafant [Vilafant], núm. 1 (gener de 2007)
Revista de Roses. Revista independent de Roses [Roses], núm. 0 (5 de gener
 de 2007)
Port. Butlletí Informatiu [El Port de la Selva], núm. 1 (febrer de 2007)
Juventuts musicals de Figueres. Publicació semestral [Figueres], núm. 1 (març
 de 2007)

Salut! Empordà. Revista informativa de la Fundació Salut Empordà [Figueres], núm. 1 (abril de 2007)

Ciu splau. El Butlletí de de CiU a L'Escala [L'Escala], núm. 2 (abril de 2007)

El Còrrec: Revista informativa [Pedret i Marzà], núm. 1 (juny de 2007)

Agrupació La Muga: Butlletí [Peralada, Vilanova de la Muga], núm. 0 (juny de 2007)

L'Ajuntament Informa: Butlletí d'Informació Municipal [El Port de la Selva], núm. 1 (agost de 2007)

La Calma perturbada [Sant Martí d'Empúries. L'Escala], núm. 0 (setembre de 2007)

Informació Municipal de Sant Climent Secsebes, Vilartoli, Ullastre [Sant Climent Secsebes], núm. 0 (novembre de 2007)

Comuniquem: Butlletí d'informació Municipal de Vilabertran [Vilabertran], núm. 1 (novembre de 2007)

Fem Feina: Grup municipal independents per Viladamat PM [Viladamat], núm. 1 (novembre de 2007)

Factor F. PSC [Figueres], núm. 1 (desembre de 2007)

Number One [Roses], núm. 1 (desembre de 2007)

Viu Figueres. Butlletí d'informació municipal, [Figueres], núm. 0 (desembre de 2007)

Figueres actual. Butlletí d'informació municipal i participació ciutadana [Figueres], núm. 0 (Nadal de 2007)

Détourné [Saus], núm. 1 (de l'any 2007)

In. Magazine [Figueres], núm. 1 (de l'any 2007)

Latidos. Boletín informativo del Club del Sabueso Español y Raza Afines [Vilajuïga], núm. 11 (de l'any 2007)

Especial Roses Ereccions Municipals 2007, [Roses], núm. 1 (de l'any 2007)

2008

Full informatiu. Santuari de la Mare de Déu del Mont. [Albanya], núm. 34 (gener-desembre del 2008) núm. 1 (gener 2014)

AdP Obert! [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (febrer del 2008)

El Mirall de Vilabertran: Revista social [Vilabertran], núm. 1 (febrer de 2008)

InfoPortbou: Butlletí municipal de l'Ajuntament [Portbou], núm. 1 (març de 2008)

Fersalut. Albera Salut. Cap Peralada [Figueres], núm. 35 (març-abril de 2008)

Parlem-ne/CiU Palau Saverdera [Palau Saverdera], núm. s/n (maig de 2008)

El Butlletí: full d'informació de Vilanant i Taravaus [Vilanant], núm. (maig de 2008)

Va d'esport Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (gener de 2008)

El Corneti: la revista de Lladó [Lladó], núm. 1 (juny de 2008)

Nord-Sud.cat. Revista d'informació i opinió. Rosselló Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (juliol del 2008)

Butlletí informatiu. Ajuntament de Sant Mori Núm. 2 (agost de 2008)

Roses Digital: Publicació local de comunicació independent i plural [Roses], núm. 0 (4 trimestre de 2008)

Utopia. La revista de la gent de Terrades [Terrades], núm. 1 (juliol-agost de 2008)

D'estil [Figueres], núm. 1 (setembre-octubre de 2008)

KST IES Castelló d'Empúries [Castelló d'Empúries], núm. 1 (octubre del 2008)

Tendències. La revista fashion de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 5 (octubre de 2008)

L'Escala 10, núm. 1 (novembre de 2008)

La Marca. Publicació gratuïta de La Marca de l'Ham [Figueres], núm. 0 (novembre del 2008)

Volsketpiki. El fanzine de comics de Figueres [Figueres], núm. 1 (de l'any 2008)

2009

Rem de Tramuntana: Butlletí del Xon's Empuriabrava [Castelló d'Empúries], núm. 2 (gener del 2009)

Noticiari de Darnius: full informatiu del Grup Municipal PSC-PM de Darnius [Darnius], núm. 2 (febrer del 2009)

Revista literària Club FDante [Figueres], núm. 1 (febrer del 2009)

Parlem-ne/CiU Peralada i Vilanova de la Muga [Peralada, Vilanova de la Muga], núm. s/n (març de 2009)

Parlem-ne/CiU Portbou [Portbou], núm. s/n (març de 2009)

Parlem-ne CiU Roses [Roses], núm. s/n (juny de 2009)

Sense Cridar. Butlletí d'Informació d'Esquerra de Portbou [Portbou], núm. 4 (agost de 2009)

Crema. Comunitat d'expressió gràfica [Figueres], núm. 1

(tardor de 2009)

A cau d'orella: Revista informativa [Figueres], núm. 1 (octubre de 2009)

La Resclosa d'Àlguema. Revista municipal [Santa Llogaia d'Àlguema], núm. 1 (desembre3 de 2009)

CORfi. Associació Alt Empordanesa de prevenció i ajuda a les malalties del cor [Figueres], núm. 0 (desembre de 2009)

CEIP Les Clisques: Revista escolar [El Port de la Selva], núm. 1 (de l'any 2009)

Pont de Molins. Butlletí [Pont de Molins], núm. 1 (de l'any 2009)

2010

Lavajol: L'Ajuntament informa [La Vajol], núm. 4 (abril de 2010)

Cami de Ronda: L'Escala: historia, vida i patrimoni [L'Escala], núm. 1 (juny del 2010)

Infocup [Figueres], núm. 1 (juny de 2010)

Viu al Centre: Butlletí del Pla d'Intervenció Integral del Centre Històric [Figueres], núm. 1 (segon trimestre del 2010)

UE Figueres. Revista oficial del Club Unió Esportiva Figueres [Figueres], núm. 1 (octubre del 2010)

Creación Punto de Cruz. La revista 100 % creación [Empuriabrava. Castelló d'Empúries], núm. 1 (novembre-desembre del 2010)

Pla de Barris de Roses. Ajuntament de Roses [Roses], núm. 1 (desembre de

2010)

Cros magazine [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (de l'any 2010)

El Pont: Ceip Joan Reglà [Bàscara], núm.6 (de l'any 2010)

Desperta: Butlletí d'informació compromesa de les JERC [Figueres], núm. 2 (de l'any 2010)

2011

La Conya rosinca: butlletí informatiu i tafañer al teu abast [Roses], núm. 1 (febrer de 2011)

El Butlletí: d'informació Municipal de l'Ajuntament [Agullana], núm. 4 (febrer de 2011)

El Butlletí del Parc: Parc Natural de Cap de Creus [El Port de la Selva], núm. 1 (primavera 2011) *La Marca. Publicació gratuïta de la Marca de l'Ham* [Figueres], núm. 9 (març de 2011)

Parlem-ne/ CiU L'Escala [L'Escala], núm. 1 (març del 2011)

Identitats. Revista de les entitats locals [Sant Pere Pescador], núm. 1 (abril de 2011)

Parlem-ne CiU Vilafant [Vilafant], núm. 1 (abril de 2011)

Entesa.info [Castelló d'Empúries], núm. 1 (maig del 2011)

ZER "Cap de Creus" Revista escolar del Ceip Puig d'Esquers de Colera i del Ceip Les Clisques de Port de la Selva [Colera, Port de la Selva] núm. 1 (juny del 2011)

On Costa Brava magazin [L'Escala], núm. 1 (4 de juny de 2011) **On Magazine 2005

Sa tramuntana: volats per la tramuntana [Figueres], núm. 2 (juliol de 2011)

Gol/Meu a l'Hora. El setmanari del futbol regional altempordanès [Figueres], núm. s/n (16 de novembre de 2011)

Parlem-ne CiU Llançà [Llançà], núm. 1 (desembre de 2011)

Actiu Vilabertran [Vilabertran], núm. s/n. (de l'any 2011)

Informació Municipal. Ajuntament de Viladamat [Viladamat], núm. 1 (de l'any 2011)

2012

República del Cap de Creus. Edició escrita [Llançà], núm. 1 (1 de gener de 2012)

Diguem-ho clar PSC [Portbou], núm. 3 (abril de 2012)

El Picapedrer. Revista de l'Escola Gonçal Comellas [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (juny del 2012)

Terra de Lluerts: Revista de Viladamat [Viladamat], núm. 1 (estiu de 2012)

Butlletí Informatiu Societat l'Amistat [Cadaqués], núm. 3, (octubre del 2012)

El Cargol de l'Escala: Oci Cultura&Comerç [L'Escala], núm. 1 (desembre del 2012)

Ajuntament de Masarac i Vilarnadal: Informatiu Municipal [Masarac i Vilarnadal], núm. 4 (desembre de 2012)

El Nou Gamarus: Revista Independent [Boadella i Les Escaules], núm. 1 (de l'any 2012)

2013

Parlem-ne/CiU La Jonquera [La Jonquera], núm. 1 (maig de 2013)

La Revista de Maçanet de Cabreny: butlletí d'informació municipal [Maçanet de Cabrenys], núm. 1 (desembre del 2013)

C.B.N.: noticiari gratuït de la Costa Brava Nord [Roses], núm. 1 (desembre de 2013)

Vilajuiga: Passat. Present. Futur. Escola Santiago Ratés [Vilajuiga], núm. s/n. (de l'any 2013)

2014

El Suro. Institut Cendrassos [Figueres], núm. 20 (juny del 2014)

Casal de Castelló: Butlletí [Castelló d'Empúries], núm. 1 (setembre del 2014)

Kanikuli v Emporde. Vacances a l'Empordà [Figueres], núm. 1 (juny de 2014)

2015

Holística Empordà. Un espai per tu, més que salut [Figueres], núm. 1 (gener del 2015)

La Bassa. Revista del Puig [Figueres], núm. 1 (abril del 2015)

CBRAI: Costa Brava Associació Inmobiliària [Roses], núm. 1 (maig de 2015)

La Revista. The New Kids Club [Figueres], núm. 1 (juny de 2015)

Full Informatiu de l'Ajuntament [Palau Saverdera], núm. 0 (agost de 2015)

Encesa Literària [Figueres], núm. 1 (2º semestre de 2015)

Grans&Amics. Butlletí informatiu [Figueres], núm. 1 (octubre-desembre de 2015)

MQF mira que fem: Butlletí Municipal Mensual [Cabanès], núm. s/n, (de l'any 2015).

UT Essencial Empordà Guia [Ventalló], núm. 1 (de l'any 2015)

Guia Empordà Turisme [Figueres], núm. 1 (de l'any 2015)

2016

BIM Butlletí Informatiu Municipal [Fortià], núm. 1 (gener/març del 2016)

Butlletí d'Informació Municipal [Cadaqués], núm. 3 (estiu del 2016)

La lletra petita. Publicació periòdica de la Candidatura d'unitat popular [Figueres], núm. 1 (tardor de 2016)

Comar.cat.: agenda comarcal de l'Alt Empordà en català i francès [Figueres], núm. 1 (de l'any 2016)

2017

Regla Fanzine. Óvulo [Figueres], núm. 1 (juny de 2017)

17600 Revista de Figueres [Figueres], núm. 1 (hivern del 2017)

2018

Rabós d'Empordà. La revista ams les novetats del teu poble [Rabós d'Empordà], núm. 1 (setembre del 2018)

Anem per feina! ERC Vilafant [Vilafant], núm. s/n (octubre del 2018)

Butlletí del Casal. Associació de Jubilats i Accidentats de Peralada i Vilanova de la Muga [Peralada], núm. 19 (desembre de 2018)

2019

Butlletí Municipal [Palau Saverdera], núm. 1 (agost de 2019)

Soms Cabanes Informa: l'oposició s'explica [Cabanès], núm. 1, (setembre del 2019) *Freakcions. Revista de narracions estranyes* [Figueres], núm. 5 (desembre de 2019)

2020

Notícies de l'Ajuntament [Pontós], núm. s/n (estiu de 2020)

Mediàtic de l'Alt Empordà [Figueres], núm. 1 (desembre del 2020)

Figueres Capital: butlletí d'informació municipal [Figueres], núm. 1 (juny del 2020)

Capçaleres referenciades no localitzades:

Tots. Grup Municipal Independent [Bascara]

El Safareig de Pontós [Pontós]

Des del Castell de Pontós [Pontós]

Esquitxos. Revista escolar [Portbou]

Turutu. La revista del Casal [Sant Pere Pescador]

Amics del cavall [Sant Pere Pescador]

5. Relació de capçaleres de premsa de l'Alt Empordà per poblacions (1975-2020)

Agullana

1981. *Corriol*. Revista escolar (de l'escola Lluís Maria Vidal d'Agullana i de l'escola de Darnius)
1985. *El Tap de Suro*. "Butlletí informatiu i cultural de l'Associació de Veïns d'Agullana"
1995. *B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines"* Revista escolar [escoles d'Agullana, Boadella, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol]. Núm. s/n (de l'any 1995)
2011. *El Butlletí: d'informació Municipal de l'Ajuntament* (núm. 4, febrer de 2011)

Albanyà

- 1993 *Butlletí Informatiu Municipal*. [Albanya], núm. 1 (juny de 1993)
- 2003 *El Trebol. Revista escolar* [de Llers, Albanya, Terrades, Sant Llorenç de la Muga]. Núm. 2 (juny de 2003)
- 2008 *Full Informatiu Santuari de la Mare de Deu del Mont* [Albanya], (núm. 34, gener-desembre 2008); (núm. 1, gener 2014)

Avinyonet de Puigventós

- 1999 *El Recull: Revista de la Z.E.R "La Garriga"* Revista escolar [d'Avinyonet de Puigventós, Cistella, Llers, Vilanant], núm. 1 (juny de 1999)
2004. *Butlletí Municipal* [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (estiu del 2004)
- 2008 *AdP obert!.* Núm. 1 (febrer del 2008)
- 2010 *Cros magazine*. Núm. 1 (de l'any 2010)

2012 *El Picapedrer. Revista de l'Escola Gonçal Comellas* [Avinyonet de Puigventós], núm. 1 (juny de 2012)

Bàscara; Calabuig; Orriols

1983 *La Fulla: alternativa*. Núm. 0 (gener de 1983)

1991 *Balcó/ El Balcó: Revista Municipal de Bàscara, Calabuig, Orriols* [Bàscara], núm. 1 (novembre de 1991); 3ª època, núm. 1 (juliol de 1996)

2003. *La Finestra*

2010. *El Pont. CEIP Joan Reglà* (núm. 6)

XXXX. *Tots. Grup municipal Independent*

Biure

1982 *L'Ull viu. Publicació lliure de l'Empordà*. Núm. 0 (23 d'abril de 1982)

1991. *Full Parroquial. Parròquies de de La Jonquera i Biure*. Núm. 1 (4 d'agost de 1991)

1995. *B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines" Revista escolar* (escoles d' Agullana, Boadella, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol). Núm. s/n (de l'any 1995)

2006 *Benvivere. Butlletí d'Informació Municipal de Biure*. Núm. 1 (juny de 2006)

Boadella i Les Escaules

1995. *B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines" Revista escolar* [d'Agullana, Boadella, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol]. Núm. s(n. (de l'any 1995)

2004 *El Gamarus. Revista Municipal*. Núm. 1 (de l'any 2004)

2012 *El Nou Gamarus. Revista Independent*. Núm. 1 (de l'any 2012)

Borrassà

2004 *Butlletí Informatiu Ajuntament de Borrassà*. Núm. 1 (gener de 2004)

2004 *Dizerta. La revista de la ZER Canigonenca*. [d' Ordis, Boorrassà, Lladó]

Cabanelles

2004 *Aires de l'Empordà. Butlletí Municipal de Cabanelles*. Núm. 1 (gener de 2004)

Cabanes

1986 *Full Informatiu Ajuntament de Cabanes* . Núm. 1 (abril-maig de 1986)

1988 *Revista de Cabanes*. Núm. 1 (gener de 1988)

1996 *Què passa? a l'Ajuntament. Full informatiu del grup d'E.R.C a Cabanes*. Núm. 1 (hivern de 1996)

2000 *Coses de la Zer: Revista de la ZER Canigó*. [escoles de Cabanes, El Far d'Empordà, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], Núm. 1 (de l'any 2000), [El Far d'Empordà, Vilabertran, Vilamalla], Núm. 5 (juny de 2004) [Cabanes, El Far d'Empordà, Vilabertran, Vilamalla], Núm. 7 (juny de 2006).

2003 *Butlletí Informatiu de l'Ajuntament de Cabanes* . Núm. 1 (agost de 2003)

2004 *Potamolls. Revista de l'associació Cultural* . Núm. 1 (23 d'abril de 2004)

2015 *MQF mira que fem. Butlletí Municipal Mensual Municipal*. Núm. s/n (de l'any 2015)

2019 *Soms Cabanes Informa: l'oposició s'explica*. Núm. 1 (setembre de 2019)

Cadaqués

- 1977 *Assemblea Democràtica de Cadaqués. Butlletí d'informació de l'A.D.C.* Núm. s/n. (13 de juliol de 1977)
1981. *Sol Ixent. 2ª època.* Núm. 0, (agost de 1981); 3ª època. Núm. 0 (gener de 2004)
1984. *Nova Germanor:* Revista de l'Escola Caritat Serinyana. Núm. 8 (juny de 1984)
1993. *Ses Coses clares: butlletí informatiu d'ERC.* Núm. 3 (maig de 1993)
- 1993 *Butlletí informatiu de CDC de Cadaqués.* Núm. s/n (de l'any 1993)
- 1993 *Cadaqués.* Núm. 0 (juny de 1993)
- 1996 *Butlletí informatiu Independents pel Progrés de Cadaques-PSC.* Núm. 0 (febrer de 1996)
2000. *Per guanyar: información municipal. Grup Municipal Socialista.* Núm. 3 (febrer de 2000)
- 2004 *Informació Municipal. Ajuntament de Cadaqués.* Núm. 1 (novembre de 2004)
- 2004 *ABCDQ Magazine* Núm. 1 (de l'any 2004)
- 2012 *Butlletí informatiu Societat l'Amistat.* Núm. 3 (octubre de 2012)
- 2016 *Butlletí d'Informació Municipal Cadaqués.* Núm. 3 (estiu del 2016)
- 2022 *Poum Cadaques. Butlletí.* Núm. 1 (14 de febrer de 2022)

Capmany

- 1993 *Revista Requesens . Revista escolar.* [Capmany,Darnius,Espolla,St.Climent Secsebes]
- 2000 *Capmany segle XXI: butlletí informatiu d'opinió ciutadana obert a tothom.* Núm. 3 (desembre de 2000)

Castelló d'Empúries

- 1977 *El Bruel. Associació pares d'alumnes del centre escolar Ruiz Amado de Castelló,* núm. s/n (de l'any 1977)
- 1977 *C.F. Esplais-Castelló,* núm. 1 (de l'any 1977); 2ª època, *C.F. Esplais Butlletí informatiu,* núm. 1 (desembre de 1991)
- 1979 *Castelló d'Empúries: Butlletí d'informació municipal,* núm 2 (maig de 1979)
- 1980 *Ampuriabrava-inter,* núm. 1 (19 de maig de 1980)
- 1983 *Butlletí informatiu del grup municipal de Convergència i Unió Castelló d'Empúries,* núm. s/n (octubre de 1983)
- 1984 *Pont vell: butlletí d'informació municipal,* núm. 1 (primer semestre de 1984)
- 1986 *Amigos,* núm. 7 (juliol de 1986)
- 1986 *Tramontan: Boletín de la unio radioaficionados Castelló,* núm. 1 (febrer de 1986)
- 1987 *Butlletí informatiu del Grup Independent de Castelló d'Empúries,* núm. 1 (juliol de 1987)
- 1990 *Empúria-Brava. Associació de veïns Tramuntana. Butlletí informatiu,* núm. 1 (31 de març de 1990)
- 1990 *Castelló d'Empúries: fulls d'informació Municipal,* s/núm.; 2ª època, *fulls d'informació,* núm. 1 (agost de 1991)
- 1992 *Full informatiu: Amics de Castelló,* núm. s/n (agost de 1992)
- 1992 *Arena. Revista catalano-alemanya-Costa Brava,* núm. 52 (10 de setembre de 1992); núm. 1 (març de 1999)
- 1992 *Apnae,* núm. 1 (hivern de 1992); *El Bruel Associació d'amics del parc natural dels aiguamolls de l'Empordà,* núm. 2 de l'any 1993)
- 1993 *Cel del Nord,* núm. 1 (abril de 1993)
- 1993 *Vila Castilionis Impuriarum: Revista Cultural,* núm. 0 (de l'any de 1993)

- 1994 *Per qué?: butlletí informatiu de l'Agrupació Local del PSC de Castelló d'Empúries-Empuriabrava*, núm. 1 (desembre de 1994)
- 1995 *El Salner. Butlletí del Grup Cultural Comtat d'Empúries*, núm. 0 (de l'any 1995)
- 1995 *Foc de Castelló: revista de Castelló i Empuriabrava. Grup Independent Municipal*, núm. 1 (gener de 1995)
- 1995 *L'Oci: la diversitat en passatemps*, núm. 0 (de l'any 1995)
- 1996 *Full d'Informació: Extracte plens municipals*, núm. 1 (gener de 1996)
- 1997 *La Muga. Revista trimestral*, núm. 1 (juny de 1997); 2ª època, núm. 1 (gener del 2013)
- 1997 *Butlletí informatiu CDC*, núm. 2 (març de 1997)
1997. *Torero&Toro*, núm. 1 (de l'any 1997)
- 1998 *Empuriabrava Tennis Club Magazine*, núm. 1 (de l'any 1998)
- 1999 *Mot so razo./Centre d'Estudis Trobadorescos*, núm. 1 (setembre de 1999)
- 2002 *Top Guia Alt Empordà*, núm. s/n (de l'any 2002)
- 2002 *Butlletí Informatiu Institut d'Educació Secundària*, núm. 1 (octubre de 2002)
- 2003 *Costabrava Magazine*, núm. 1 (octubre de 2003)
- 2003 *Butlletí informatiu ERC*, núm. s/n (de l'any 2003); *El Butlletí*, núm. s/n (primavera de 2005; *Butlletí*, núm. 2 (20 d'abril de 2007)
- 2004 *Le Lien Empuriabrava*, 8 (oct.nov.des. del 2004)
- 2005 *On*, núm. 1 (de l'any 2005)
- 2005 *Emigra2: La revista de Girona*, núm. s/n (de l'any 2005)
- 2008 *KST IES Castelló d'Empúries*, núm. 1 (octubre de 2008)
- 2009 *Rem de Tramuntana. Butlletí del Xon's Rem Empuriabrava*, núm. 2 (gener del 2009)
- 2010 *Creación Punto de Cruz. La revista 100 % creación*, núm. 1 (novembre-desembre de 2010)
- 2011 *Entesa.info*, núm. 1 (maig del 2011)
- 2014 *Casal de Castelló. Butlletí*, núm. 1 (setembre de 2014)

Cistella

- 1996 *Un Cistell de tradició: publicació del Centre Cultural Cistellenc*. Núm. 1 (octubre del 1996); *Cistella 2ª època* (núm. 40, octubre del 2011)
- 1999 *EL RECULL. Revista de la ZER "La Garriga" Revista escolar*. [d'Avinyonet, Cistella, Llers, Vilanant], núm. 1 (juny de 1999)
- 2022 *Empordà Zer "La revista de les escoles de la ZER"* (versió impresa Escola Mn. J.Mª. Albert) [de Pont de Molins, Palau de Santa Eulàlia, Cistella, Garrigàs, Vilanant]

Colera

- 1988 *Colera: Butlletí d'informació del Grup Municipal Socialista*. Núm. 1 (novembre de 1988)
- 1999 *Full informatiu Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) (Colera)*. Núm. s/n (abril de 1999)
- 2005 *Outer horizons: art i filosofia*. Núm. 0 (de l'any 2005)
- 2011 *Zer. Cap de Creus. Revista escolar (del Ceip Puig d'Esquers de Colera i del Ceip Les Clisques de Port de la Selva)* Núm. 1 (juny de 2011)

Darnius

- 1981 *El Corriol. Revista escolar* (de l'escola Luis Maria Vidal d'Agullana i l'escola de Darnius).

Núm. 1 (desembre de 1981)

1990 *Darknews; fanzine lliure i alternatiu*. Núm. 1 (octubre de 1990)

1993 *Revista Requesens. Revista escolar*. [Capmany, Darnius, Espolla, Sant Climent Secsebes]

1999 *Full informatiu: Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE) Darnius*. Núm. s/n (febrer de 1999)

2004 *La Veu de l'Arnera. Butlletí d'informació Municipal de Darnius*. Núm. 1 (1er semestre any 2004)

2009 *Noticiari de Darnius: full informatiu del grup municipal PSC-PM de Darnius*. Núm. 2 (febrer de 2009)

El Far d'Empordà

1977 *Farus. Revista anual d'el Far d'Empordà*. Núm. 1 (novembre de 1977)

2000 *Coses de la ZER: Revista de la ZER Canigó* [escoles de Cabanes, El Far d'Empordà, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], núm. 1 (juny de 2000), [El Far d'Empordà, Vilabertran, Vilamalla], núm. 5 (juny de 2004), [El Far d'Empordà, Cabanes, Vilabertran, Vilamalla], núm. 7 (juny de 2006)

El Port de la Selva

1983 *Informació socialista: butlletí de l'Agrupació Local del partit (PSC-PSOE)*. Núm. 1 (juliol de 1983)

1991 *La Garota: publicació periòdica del Grup de Joves Taballera 86*. Núm. 1 (maig de 1991)

2003 *L'Encesa: revista cultural gratuïta del Cap de Creus*. Núm. 0 (jul/set de 2003)

2007 *Port: butlletí informatiu*. Núm. 1 (febrer de 2007)

2007 *L'Ajuntament informa : butlletí d'informació municipal*. Núm. 1 (agost de 2007)

2009 *Ceip Les Clisques. Revista escolar*. Núm. 1 (de l'any 2009)

2011 *El Butlletí del Parc. Parc Natural de Cap de Creus*. Núm. 1 (primavera 2011)

2011 *ZER Cap de Creus. Revista escolar (del Ceip Puig d'Esquers de Colera i del Ceip Les Clisques de Port de la Selva)*. Núm. 1 (juny de 2011)

Espolla

1985 *El curs de l'any. Escola Pública d'Espolla*. Núm. 1 (de l'any 1981)

1993 *Revista Requesens. Revista escolar* [Capmany, Darnius, Espolla, Sant Climent Secsebes]

1995 *La Verna. Revista d'Espolla* Núm. 0 (11 de setembre de 1995)

Figueres

1976. *Palau del Vent: Butlletí d'informació Foment de la Sardana. 3ª epoca*, núm. 59 (gener-febrer de 1976)

1977. *Agrupació*

Fotografica de Figueres, núm. 3 (gener de 1977)

1977. *9Pais/Hora Noa*, núm. 1 (abril de 1977)

1977. *Viento del Pueblo*, (desembre de 1977)

1977. *Tot és Drecera. CDC Alt Empordà*, núm. s/n (setembre de 1977)

1977. *Missatge. La Salle revista escolar*, (de l'any 1977)

1978. *L'Empordà Republicà: Butlletí d'ERC a Alt Empordà*, núm. 3 (maig de 1978)
1978. *Casino Menestral Figuerenc: Butlletí Intern*, núm. 1-2 (gener-febrer de 1978); *full informatiu*, núm. 6 (febrer de 1991)
1978. *L'Empordà*, núm. 1 (gener de 1978)
1978. *Ginebró*, núm. 0 (16 de desembre de 1978)
1979. *El Pastor i La Sirena. Revista col·legi Sant Pau*, núm. s/n (desembre de 1979)
1979. *Informativo. Societat de Caçadors de l'Alt Empordà*, núm. 1 (juliol de 1979)
1980. *Pantalla. Programació setmanal dels cinemes de Figueres*, núm. s/n (de l'any 1980)
1980. *El Full Empordanès. Portaveu dels socialistes de l'Alt Empordà*, núm. 0 (gener de 1980)
1981. *El crit Gironí*, núm. 1 (30 de novembre de 1981)
1981. *El 12 esportiu, buscant i despullant la notícia*, núm. 0 (24 d'agost de 1981)
1981. *Clam*, (25 de maig de 1981)
1981. *I.A.D.E.N. Institució Alt Empordanesa per a l'estudi i la defensa de la natura*, núm. 1 (març de 1981)
1982. *Butlletí de la I Marxa dels Masos. Club Natació Figueres*, núm. s/n (28 d'abril de 1982)
1983. *Butlletí d'avis. Servei de Protecció dels Vegetals*, núm. 1 (gener de 1983)
1983. *L'Oreneta. Revista del CEIP Josep Pous i Pagès*, núm. s/n (de l'any 1983)
1983. *Menestral. Revista informativa del Casino Menestral Figuerenc*, núm. 0 (juliol de 1983)
1983. *Shuttle: comic ilustración. I.N.B. Ramon Muntaner*, núm. 1 (de l'any 1983)
1983. *Ultreya: Organización Juvenil Española*, núm. 0 (juny de 1983)
1983. *Xamfaina. IES Ramon Muntaner*, núm. 1 (de l'any 1983); *Sshhhttt!!!*, núm. 4 (de l'any 2003)
1983. *Temps lliure*, núm. 1 (16 d'octubre de 1983)
1984. *Captain Toutain*, núm. 1 (de l'any 1984)
1984. *L'Hora Boja. Periòdic hilarant i trempat de l'Empordà entramuntanat*, núm. 1 (novembre de 1984)
1984. *Fulla a part. Institut de F.P. Narcís Monturiol*, núm. 0 (de l'any 1984)
1985. *Entrepa-pers. Institut Alexandre Deulofeu*, núm. 3 (de l'any 1985); *ADNews: from Yorkshire*, (de l'any 2007).
1985. *Tornassol. Revista quincenal d'informació i reclam de l'Alt Empordà*, núm. 1 (abril de 1985)
1985. *Maxor. Revista del Club d'Amics*, núm. 0 (de l'any 1985)
1986. *Cultura. Butlletí d'informació cultural*, núm. 1 (abril de 1986)
1986. *C.D.C. Full informatiu Alt Empordà*, núm. 1 (octubre de 1986)
1986. *Dijous. Setmanari d'informació intercomarcal*, núm. 1 (setembre de 1986)
1986. *Penya Blau-Grana; Butlletí Informatiu*, núm. 1 (de l'any 1986)
1986. *Quadrat o rodó?* (núm. 2, de l'any 1986); *Full informatiu. Centre de recursos Pedagògics Alt Empordà* (núm. 0, de l'any 1987)
1987. *Empordà Federal*, núm. 1 (març de 1987)
1987. *Revista el Ojo*, núm. 1 (juny de 1987)
1987. *Figueres*, núm. s/n (de l'any 1987)
1987. *Revista de Figueres. De les Ciències i de les Lletres*, núm. 2 (segon Quatrimestre de 1987)
1987. *El Full imprès. Butlletí informatiu del llibre local i comarcal*, núm. 1 (nadal de 1987)

1988. *Fisera. Butlletí informatiu*, núm. 1 (febrer de 1988)
1988. *Empordà Funeral*, núm. 2 (octubre de 1988)
1988. *La Refista. Fisera Revista interna d'informació*, núm. 0 (octubre de 1988)
1988. *Seny i Rauxa: Butlletí informatiu casal d'avis de Figueres i comarca*, núm. 0 (desembre de 1988)
1988. *Sprint parlem d'esport. Publicació gratuïta*, núm. 2 (novembre de 1988)
1988. *Nosaltres i l'escola, Col·legi Paula Montal Escolapies Figueres*, núm. 16 (de l'any 1988)
1989. *Atenews: butlletí informatiu de l'Ateneu Cultural Empordanès*, núm. 1 (maig-juny de 1989)
1989. *Força Unió: Revista mensual*, núm. 1 (setembre de 1989)
1989. *Joc i Esport, Butlletí informatiu del Patronat Municipal de l'esport i el Consell Esportiu de l'Alt Empordà*, núm. 1 (maig de 1989)
1989. *L'Esport al dia. Butlletí trimestral d'informació esportiva. Club Natació Figueres*, Núm. 1 (juny de 1989)
1989. *Porro sanguinari: fanzine figuerenk*, núm. 1 (de l'any 1989)
1990. *Atenea*, núm. 1 (octubre de 1990)
1990. *Tot i més. Cor de Maria Figueres*, núm. 2 (de l'any 1990)
1990. *Hidronotícies. Revista Informativa Hidroelèctrica de l'Empordà*, 1 (maig de 1990)
1990. *Butlletí: Associació de Consumidors i Usuaris de l'Alt Empordà*, núm. 1 (octubre de 1990)
1990. *Butlletí Informatiu de Serveis Socials del Consell Comarcal de l'Alt Empordà*, núm. 0 (setembre de 1990); *Saps?* núm. 4, (desembre de 1991).
1990. *Fulls d'informació Municipal. Grup Socialista. PSC Figueres*, núm. s/n (juliol de 1990)
1991. *Butlletí Informatiu del Consell Comarcal de l'Alt Empordà*, núm. 1 (octubre de 1991); *Butlletí Comarcal*, núm. 4 (abril de 1993)
1991. *Associació de Veïns Creu de la Mà*, núm. s/n (setembre de 1991)
1991. *Forum Cívic: Full Informatiu*, núm. 2 (desembre de 1991)
1991. *La Rosa de Figueres. PSC*, núm. 1 (abril de 1991)
1991. *Mot d'obra*, núm. 1 (novembre-desembre de 1991)
1992. *Figueres Republicana, Portaveu de la Secció local de Figueres d'ERC*, núm. s/n (juny de 1992)
1992. *El rovell de l'ou. Agrupació de comerciants. Zona de vianants*, núm. s/n (desembre de 1992)
1992. *La Gent*, núm. 1 (setembre de 1992)
1992. *Grup Empordanès d'Activitats Subaquàtiques*, núm. 29 (desembre de 1992)
1993. *Papers Municipals. PSC de Figueres*, núm. 3 (octubre de 1993)
1993. *Societat Astronòmica de Figueres*, núm. 3 (novembre de 1993)
1993. *Tramuntana: Revista informativa de la plana empordanesa*, núm. 1 (desembre de 1993)
1993. *La Balena informa*, núm. 4 (8 de març de 1993)
1994. *Guia Cicerone. Alt Empordà*, núm. 1 (octubre de 1994)
1994. *Jet foot. La revista nº 1 en caricatures del mundo de fútbol*, núm. 1 (juny de 1994)
1994. *Claxon*, núm. 7 (19 desembre 1994)
1994. *O L'inici. Butlletí Cultural*, núm. 0 (de l'any 1994)
1995. *CiU Informatiu*, núm. 1 (abril de 1995)

1996. *Comerç de Figueres. Federació d'Associació de Comerciants. Magazine Comerç Figueres*, núm. s/n (desembre de 1996)
1996. *L'Estel del Nord*, núm. 0 (desembre de 1996)
1996. *El inti: la voz de Latinoamérica*, núm. 1 (setembre de 1996)
1997. *Tramunxaneta*, núm. 1 (setembre de 1997)
1997. *Butlletí. Convergència Democràtica de Catalunya a Figueres*, núm. 1 (març de 1997)
1997. *Connecta 68. Quincenal gratuït*, núm. s/n (de l'any 1997)
1997. *El racó de la llengua. Oficina de Català de Figueres*, núm. 0 (juny de 1997)
1997. *Bon Dia. Mensual de l'Alt Empordà*, núm. 1 (20 d'octubre de 1997)
1997. *Ressons Escolars. Col·legi La Salle Figueres*, núm. s/n (estiu de 1997)
1997. *Tot es dreuera. Butlletí CDC Alt Empordà*, núm. s/n (de l'any 1997)
1998. *Ciutat d'esquErres. Publicació bilingüe d'informació social i política d'Unitat d'Esquerres*, núm. 1 (febrer de 1998)
1998. *El comerç. Periòdic gratuït de compres i vendes de l'Alt Empordà*, núm. 1 (febrer-març de 1998)
1998. *Full d'Informació. Amics del Castell de Sant Ferran*, núm. 1 (setembre de 1998)
1998. *Butlletí Caritas Figueres. "El Batet"*, núm. 2 (juny de 1998)
1998. *El Consell Informa: Revista de les activitats esportives*, núm. 1 (estiu del 1998)
1998. *La Salle Figueres. Full informatiu*, núm. 1 (30 d'octubre de 1998)
1998. *Pàgina XXI de l'Alt Empordà*, núm. 1 (febrer de 1998)
1998. *Iniciativa Figueres. Butlletí del exgrup d'Iniciativa*, núm. 5 (abril de 1998)
1998. *De Tot. Escolapies Paula Montal*, núm. s/n (de l'any 1998)
1998. *Als 4 vents. Portaveu de la C.N.T. de l'Alt Empordà*, núm. 0 (març de 1998)
1998. *Al dia. Butlletí de llengua per l'administració local*, núm. 1 (de l'any 1998)
1999. *El Bronze. Periòdic mensual de l'Empordà i la Catalunya Nord*, núm. 1 (setembre de 1999)
1999. *Vent del Poble*, núm. 1 (setembre-octubre de 1999); *Vent del Poble*, núm. 0 (primavera del 2003)
1999. *Les Palmeres. Escola Sant Vicenç de Paül*, núm. 4 (de l'any 1999)
1999. *L'Alt Empordà. Associació d'Empresaris d'Activitats d'Hostaleria de l'Alt Empordà*, núm. s/n (de l'any 1999)
2000. *El Noi del Sucre. Butlletí informatiu del comitè d'empresa i junta de personal de l'Ajuntament*, núm. 0 (1er trimestre de l'any 2000)
2000. *El Drac. Jardí d'infància Ramon Reig*, núm. 30 (abril de 2000)
2000. *Flash: compra venda. Edició Empordà-Costa Brava*, núm. 420 (2 a8 de'octubre de 2000)
2001. *Ona Empordà: La veu de l'Empordà per tot Catalunya*, núm. s/n (desembre de 2001)
2001. *Cadena Cien*, núm. s/n (estiu de 2001)
2001. *EM Embarraca't Magazine*, núm. s/n (de l'any 2003)
2002. *Portal seixanta8. Revista juvenil de l'Alt Empordà*, núm. s/n (juny de 2002)
2002. *L'Institut d'Estudis Empordanesos: Butlletí*, núm. 1 (març de 2002)
2002. *A trenc d'alba. Portaveu dels sense veu*, núm. 1 (primavera de 2002)
2002. *Ressort: Revista de l'Alt Empordà*, núm. 1 (de l'any 2002)
2003. *Kiwi. Revista gratuïta*, núm. 2 (15 de març de 2003)
2003. *Coffee News. Les notícies del cafè*, núm. 41 (de l'any 2003)

2003. *D.O.S.E.: diari oficiós de Salvem l'Empordà*, núm. 1 (desembre de 2003); *full informatiu infosalvem! Mat: no gràcies*, núm. s/n (de l'any 2004)
2003. *4 Ratlles. CEIP M. Angels Anglada*, núm. 1 (juny de 2003)
2003. *El Suplement*, núm. s/n (juliol de 2003)
2003. *Con Humor. Publicación gratuita*, núm. 1 (1 de desembre de 2003)
2003. *Dalicatessen News. Butlletí informatiu ultralocal*, núm. 0 (desembre de 2003)
2004. *C.R.A.E.* núm. s/n (nadal de 2004)
2004. *Revista de la Dona*, núm. 10 (abril-maig 2004)
2004. *La Volta: la secció local de Figuerescomarca del dret i del revés*, núm. 2 (febrero-març de 2004)
2004. *Saó. Butlletí*, núm. 1 (març de 2004)
2004. *Altem: Butlletí*, núm. 0 (abril de 2004)
2004. *Hora Rosa*, núm. 1 (setembre de 2004)
2004. *L'E. El diari de l'Empordà*, núm. s/n (del 15 al 30 d'octubre de 2004)
2005. *L'Enllaç. Ajuntament de Figueres. Recursos humans*, núm.0 (gener de 2005)
2005. *Accent obert. PSC.*, núm. 1 (abril de 2005)
2005. *Migdia Centre Zona Comercial. Magazine*, núm. 12 (19 de març de 2005)
2005. *Llances i tambors. Manaies de Juncària. Associació Juncària Parc Bosc*, núm. 1 (de l'any 2005)
2005. *Vent Acontes. CEIP Figueres Nord Els Caputxins*, núm. 1 (abril de 2005)
2005. *Canal Nord tv magazine*, núm. 1 (de l'any 2005)
2005. *Ictinews: IES Narcís Monturiol*, núm. 1 (febrer de 2005)
2005. *Immo Comarcal. Informació immobiliària de la Comarca*, núm. 3 (octubre de 2005)
2005. *Esquerra Informa. Butlletí de la secció local*, núm. 1 (febrer de 2005); *Full informatiu d'E.R.C. Grup Municipal de Figueres*, núm. s/n (desembre de 2006)
2005. *Parlem-ne CiU. Butlletí informatiu trimestral*, núm. 3 (2 trimestre de 2005)
2006. *K25 Magazine mensual Figueres*, núm. 1-2 (gener de 2006)
2006. *Publicació Iniciativa per Catalunya Verds Figueres*, núm. 2 (març de 2006)
2006. *Eixam. Independent, informativa i cultural. Associació Veïns l'Eixample*, núm. 2 (juny de 2006)
2006. *Cop d'ull. La guia comercial i d'oci de l'Alt Empordà*, núm. 6 (setembre de 2006)
2006. *Water&Center. La revista*, núm. 2 (octubre de 2006)
2006. *Figueres, ciutat de les persones*, núm. s/n (setembre de 2006)
2006. *CF Revista de l'Associació Comerç Figueres*, núm. s/n (abril-maig de 2006); *CE*, núm. 21 (juny de 2010); *Empohrda*, núm. 26, desembre/gener de 2012)
2006. *News. Consell Comarcal de l'Alt Empordà*, núm. s/n (set-oct de 2006)
2007. *IN Magazine*, núm. 1 (de l'any 2007)
2007. *Salut! Empordà. Revista informativa de la Fundació Salut Empordà*, núm. 1 (abril de 2007)
2007. *Juventuts Musicals de Figueres. Publicació semestral*, núm. 1 (març de 2007)
2007. *Figueres actual: Butlletí d'informació municipal i participació ciutadana*, núm. 0 (Nadal de 2007)
2007. *Factor F. PSC Figueres*, núm. 1 (desembre de 2007)
2007. *Viu Figueres. Butlletí d'informació municipal i participació ciutadana*, núm. 0

- (desembre de 2007) 2008. *Va d'esport. Alt Empordà*, núm. 1 (gener de 2008)
2008. *Volsketpiki. El fanzine de comics de Figueres*, núm. 1 (de l'any 2008)
2008. *Tendències. La revista fashion de l'Alt Empordà*, núm. 5 (octubre de 2008)
2008. *La Marca. Publicació gratuïta de la Marca de l'Ham*, núm. 0 (novembre de 2008)
2008. *Nord-Sud.cat. Revista d'informació i opinió. Roselló-Alt Empordà*, núm. 1 (juliol de 2008)
2008. *D'estil*, núm. 1 (setembre-octubre de 2008)
2009. *Revista Literaria Club Dante*, núm. 1 (febrer de 2009)
2009. *CORfi. Associació Alt Empordanesa de prevenció i ajuda a les malalties del Cor*, núm. 0 (desembre de 2009)
2009. *Crema. Comunitat d'expressió gràfica*, núm. 1 (tardor de 2009)
2009. *A cau d'Orella Revista informativa*, núm. 1 (1 octubre de 2009)
2010. *Infocup*, núm. 1 (juny de 2010)
2010. *Viu al Centre: Butlletí del Pla d'Intervenció Integral del Centre Històric de Figueres*, núm. 1 (segon trimestre de 2010)
2010. *UE Figueres. Revista oficial del Club Unió Esportiva Figueres*, núm. 1 (octubre de 2010)
2010. *Desperta: Butlletí d'informació JERC de Figueres*, núm. 2 (de l'any 2010)
2011. *Sa Tramuntana: volats per la tramuntana*, núm. 2 (juliol de 2011)
2011. *Meu/Gol a l'Hora. El setmanari del futbol regional altempordanès*, núm. s/n (16 de novembre de 2011) 2014. *Kanikuli v Emporde. Vacances a l'Empordà*, núm. 1 (maig de 2014)
2014. *El Suro. INS Cendrassos*, núm. 20 (juny de 2014)
2015. *Grans&Amics. Butlletí informatiu*, núm. 1 (octubre-desembre de 2015)
2015. *Encesa Literària*, núm. 1 (2º semestre de 2015)
2015. *Guia Empordà Turisme. On tot comença*, núm. 1 (de l'any 2015)
2015. *La Revista. The New Kids Club*, núm. 1 (juny de 2015)
2015. *Holística Empordà. Un espai per tu, més que salut*, núm. 1 (gener de 2015)
2015. *La Bassa. Revista del Puig*, núm. 1 (abril de 2015)
2016. *La lletra petita: Publicació periòdica de la candidatura d'Unitat Popular*, núm. 1 (tardor de 2016)
2016. *Comar-cat; agenda comarcal de l'Alt Empordà en català i francès*, núm. 1 (de l'any 2016) 2017. *17600 Revista de Figueres*, núm. 1 (hivern de 2017)
2017. *Regla Fanzine. Óvulo*, núm. 1 (juny de 2017)
2019. *Freakcions. Revista de narracions estranyes*, núm. 5 (desembre de 2019)
2020. *Figueres Capital: Butlletí d'informació Municipal*, núm. 1 (juny de 2020)
2020. *Mediàtic de l'Alt Empordà*, núm. 1 (desembre de 2020)
2021. *Miligramo*, núm. 1 (de l'any 2021)
2021. *Panarra's. Butlletí informatiu Fleques Pa Pa*, núm. 1 (abril de 2021)
2022. *InfoFisera*, núm. s/n (desembre de 2022)
2023. *The Seasonal Bookman. Una publicació estacional de la Bookman Llibreria*, núm. 1 (octubre de 2023)
2024. *Diari de Figueres*, núm. 2 (març de 2024)

Fortià

- 1988 *Fortià: Butlletí d'iniciatives municipals*. Núm. 1 (abril de 1988)
- 1996 *Goa* Núm. s/n (de l'any 1996)
- 2001 *La Sibil-la. La revista de Fortià*. Núm. 1 (gener de 2001)
- 2001 *La Revista del C.E. Fortià/Xut!* Núm. 1 (octubre de 2001)
- 2005 *Megazer "ZER Empordà" Revista escolar*. [de l'Armentera, Fortià, Garrigàs, Pont de Molins i Santa Llogaia] Núm. 1 (juny de 2005)
- 2016 *BIM Butlletí Informatiu Municipal*. Núm. 1 (gener/març de 2016)

Garrigàs

- 2004 *Garika*. Núm. 1 (23 d'abril de 2004)
- 2005 *Megazer "ZER Empordà" Revista escolar* [de l'Armentera, Fortià, Garrigàs, Pont de Molins i Santa Llogaia] núm. 1 (juny de 2005)
- 2006 *L'Ajuntament informa. Garrigàs, Arenys d'Empordà, Vilajoan, Tonyà, Ermadàs*. Núm. 1 (maig de 2006)
- 2022 *Empordà Zar. La revista de les coles de la ZER*, [de Pont de Molins, Palau de Santa Eulàlia, Cistella, Garrigàs, Vilanant], núm. 1 (desembre de 2022)

Garriguella

- 1986 *Revista de Garriguella*. Núm. 1 (agost de 1986)
- 1997 *Informació municipal*. Núm. 1 (gener-juliol de 1997)
- 2000 *Eix Albera*. Núm. 0 (juny de 2000)
- 2002 *Mira'm: la revista de l'Alt Empordà*. Núm. 1 (setembre de 2002)
- 2021 *Revista de l'escola Joaquim Gifre*. Núm. 1 (maig de 2021)

L'Armentera

- 1984 *El Carbasso: Butlletí d'informació local de l'Ajuntament de l'Armentera*. (Núm. 1 (desembre de 1984); 2ª Epoca, (núm. 1 de l'any 2005)
- 2002 *Informació municipal PSC: grup Municipal "Unitat per l'Armentera"*. Núm. s/n (març de 2002)
- 2005 *L'Armenterenc. Unitat Armenterenga Progrés Municipal*. Núm. 1 (febrero de 2005)
- 2005 *Megazer "ZER Empordà" Revista escolar*. [de l'Armentera, Fortià, Garrigàs, Pont de Molins i Santa Llogaia]

L'Escala

- 1977 *Guerra de classe*, (de l'any 1977)
- 1977 *Noves remenses*. CNT-AIT, núm. 0 (març de 1977)
- 1979 *El Borinot*, 2ª Epoca, núm. 3 (de l'any 1979)
- 1980 *L'Escalenc. Butlletí cultural i informatiu*, núm. 1 (gener de 1980)
- 1980 *L'Escardalenc. Suplement de l'Escalenc*, núm. s/n (de l'any 1980)
- 1981 *Butlletí interior. De l'Ateneu Escalenc d'art i cultura* (de l'any 1981)
- 1982 *Tramuntana Butlletí. Federació anarquista-comunista-catalana* (de l'any 1982)
- 1982 *L'Escolapi. Revista escolar*, núm. 1 (gener de 1982)
- 1983 *La Campana de l'Empordà. Organ de la Coordinadora llibertaria empordanesa*, núm. 0 (gener-febrer de 1983)

- 1983 *CNT Informa: Federació Local-Sindicat Unic*, núm. 1 (14 d'abril de 1984)
- 1984 *Bandera Negra: de L'Empordà*, núm. 1 (1 de març de 1984)
- 1985 *Fulls empordanesos setmanals d'alternativa verda*, núm. 0 (de l'any 1985)
- 1986 *Butlletí informatiu de l'Associació de Veïns Amics de Cala Montgó*, núm. 1 (juliol de 1986)
- 1986 *Skenapelat. Fanzine llibertari de l'Empordà*, núm. 2 (de l'any 1986)
- 1987 *Veu dels verds de L'Escala. Alternativa verda*, núm. 1 (de l'any 1987)
- 1988 *L'Alternatiu: fulls empordanesos*, núm. s/n (agost de 1988)
- 1989 *Fulls d'història local*, núm. 1 (febrer de 1989)
- 1995 *Butlletí d'informació municipal*, núm. 1 (desembre de 1995); *L'Arjau, butlletí d'informació municipal*, núm. 26 (maig del 2000)
- 1995 *CIU.Tadans de l'Escala. Convergència i Unió. L'Escala*. Núm. s/n (de l'any 1995)
- 1995 *L'Opinió Socialista de L'Escala: Butlletí informatiu del Partit dels Socialistes de Catalunya*, núm. s/n (desembre de 1997)
- 1997 *Fulls verds de comunicació. Els Verds del Nordest*, núm. 2 (de l'any 1997)
- 1998 *Visca la terra!. Organ de premsa. Verds social-ecologistes pel Comunisme Llibertari. Federació Anarquista-Comunista Catalana*, (de l'any 1998)
- 1999 *Forum d'Empúries. Portaveu del Grup d'Esquerra Unida i Alternativa de l'Escala*, núm. s/n (setembre de 1999)
- 1999 *Ecologia social: Col·lectiu de L'Escala d'Alternativa Llibertària*, núm. 1 (octubre de 1999)
- 2003 *Club Nautic l'Escala*, núm. 2 (de l'any 2003)
- 2004 *L'Esbotzada d'ERC*.
- 2005 *Armellada. Caritas Parroquial L'Escala*, núm. s/n (maig de 2005)
- 2005 *La Infiltración: periódico anarcofuturista*, núm. 1 (maig de 2005)
- 2007 *El Fil de la Memoria. Butlletí d'informació de l'Arxiu i del Museu*, núm. 1 (gener del 2007)
- 2007 *CIU splau: el butlletí de Ciu a L'Escala*, núm. 2 (abril del 2007)
- 2007 *La Calma perturbada. Sant Martí d'Empúries*, núm. 0 (setembre de 2007)
- 2008 *L'Escala 10*, núm. 1 (novembre de 2008)
- 2010 *Cami de ronda: L'Escala: història, vida i patrimoni*, núm. 1 (juny de 2010)
- 2011 *Parlem-ne/CIU L'Escala*, núm. 1 (març de 2011)
- 2011 *On Costa Brava magazim*, núm. 1 (4 de juny de 2011)
- 2012 *El Cargol de l'Escala: oci, cultura & comerç*, núm. 1 (desembre de 2012)

La Jonquera

- 1978 *Butlletí informatiu. Societat de Socors Mutus La Unió Jonquerenca*. Núm. 1 (de l'any 1978)
- 1979 *A.C.E.J.: butlletí informatiu de l'Associació Cultural i Esportiva Jonquerenca*. Núm. 0 (maig/juny de 1979)
- 1989 *Fulls d'informació Municipal. Grup Socialista PSC-PSOE*. nNúm. 1 (febrer de 1989)
- 1991 *La Rosa de la Jonquera*. Núm. 1 (febrer de 1991)
- 1991 *Full Parroquial. Parròquies de La Jonquera i Biure*. Núm. 1 (4 d'agost de 1991)
- 1994 *L'Esquerra de la Bastida: L'informatiu de La Jonquera*. Núm. 0 (març de 1994)
- 1996 *La Jonquera: butlletí d'informació municipal*. N.úm. 1 (setembre de 1996)
- 1997 *Tots de L'Albera: Revista trimestral del Grup d'Animació de Festes i Correfocs de la*

Jonquera. Núm. 0 (maig de 1997)

1999 *Recrevacas.* Núm. s/n (juny de 1999)

1999 *Escudero. EA Supermercados.* Núm. s/n (juny de 1999)

2001 *La Nostra Vila. Butlletí informatiu de l'Ajuntament de La Jonquera.* Núm. 1 (abril de 2001)

2001 *Els Joncs. Ceip Josep Peñuelas del Rio.* Núm. 0 (de l'any 2001)

2003 *Al Limit. Revista de l'les La Jonquera.* Núm. 1 (de l'any 2003-04)

2013 *Parlem-ne/CIU La Jonquera.* Núm. 1 (maig de 2013)

La Vajol

1989 *Savayol, petita vall: butlletí Informatiu Municipal.* Núm. 1 (desembre de 1989)

1995 *B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines" Revista escolar* [escoles d'Agullana, Boadella, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol]

2010 *Lavajol. L'Ajuntament informa.* Núm. 4 (abril del 2010)

Lladó

1980 *Plaça Major. Butlletí d'informació local.* Núm. 1 (març de 1980)

2004 *Dizerta. La revista de la ZER Canigonenca.* [d'Ordis, Borrassa, Lladó]. Núm. 1 (abril de 2004)

2008 *El Corneti: La revista de Lladó.* Núm. 1 (juny de 2008)

Llançà

1979 *Butlletí d'informació municipal. Ajuntament de Llançà,* núm. 1 (abril-setembre de 1979)

1980 *Informació Socialista: Butlletí de l'Agrupació Local del partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE,* núm. 1 (desembre de 1980).

1982 *Tramuntana: publicació del Col·legi Públic "Pompeu Fabra",* núm. 1 (febrer de 1982)

1987 *Parlem de Llançà. Agrupació local PSC-PSOE,* núm. 1 (setembre de 1987)

1988 *Mañana de l'Empordà,* núm. 1 (29 de juny de 1988)

1988 *Parlem de...Sanitat. Butlletí del PSC-PSOE,* núm. 1 (de l'any 1988)

1988 *Butlletí d'informació. Convergència Democràtica de Catalunya,* núm. 1 (novembre de 1988)

1989 *Parlem de ...Ensenyament. Butlletí del PSC-PSOE,* núm. 1 (de l'any 1989)

1990 *Parlem...d'hisenda. Agrupació Socialista de Llançà,* núm. 1 (febrer de 1990)

1990 *Butlletí informatiu Unió Excursionista Llançanenca,* núm. 2 (març-abril de 1990)

1991 *Tifell: publicació del Grup d'Independents -I.C. Llançà,* núm. 0 (març de 1991)

1991 *La Mar D'amunt. Revista informativa de la Costa Braca Nord,* núm. 1 (1 de novembre de 1991)

1992 *La Rosa de Llançà. Agrupació del PSC de Llançà,* núm. 1 (febrero de 1992)

1993 *L'Arjau: informatiu municipal Independents I.C. -Verds. (1ª época),* núm. 0 (abril de 1993); 2ª época, (de l'any 2007)

1995 *Farella. Revista de Llançà,* núm. 1 (agost de 1995)

1996 *Expressió. Periodic Nacionalista, català, local i democràtic,* núm. 2 (gener de 1990)

2002 *Horizons virtuels: publicación mensuelle de Michel Dogna,* núm. 3 (juliol de 2002)

2003 *La Fona. Butlletí d'informació municipal,* núm. 1 (juny de 2003)

2004 *Ve-t'ho aquí!. IES Llançà,* núm. 1 (18 de juny de 2004)

2004 *Full informatiu ERC,* núm. s/n (de l'any 2004); *Butlletí d'informació d'Esquerra*

Republicana de Catalunya, núm. s/n (de l'any 2006); *Butlletí d'informació Esquerra Llançà*, núm. s/n (febrer de 2007)

2006 *La Revista del Club. Club Nàutic Llançà*, núm. 0 (de l'any 2006)

2011 *Parlem-ne CIU Llançà*, núm. 1 (desembre de 2011)

2012 *República de Cap de Creus. Edició escrita*, núm. 1 (1 de gener de 2012)

Llers

1992 *Llers: full informatiu del grup de l'oposició municipal*. Núm. 0 (agost de 1992)

1999 *Lertio. Mirador de l'Empordà: revista municipal*. Núm. 1 (desembre de 1999)

1999 *El Recull. "Revista de la ZER "La Garriga" Revista escolar* [d'Avinyonet, Cistella, Llers, Vilanant] Núm. 1 (juny de 1999).

2003 *El Trèvol. Revista escolar*. [d'Albanya, Llers, Terrades, Sant Llorenç de la Muga], núm. 2 (juny de 2003).

Maçanet de Cabrenys

1976 *Fraussa. Suplement Fulla parroquial*. Núm. 1 (febrer de 1976); *2ª Epoca. Revista Cultural de Maçanet de Cabrenys*. (de l'any 1998)

1995 *B.A.M.B.I.J.O.L. Zona escolar rural "Les Salines" Revista escolar* [d'Agullana, Boadella, Maçanet de Cabrenys, Biure, La Vajol]. Núm. s/n (de l'any 1995)

2013 *La Revista de Maçanet de Cabrenys: butlletí d'informació municipal*. Núm. 1 (desembre de 2013)

Masarac

1987 *Butlletí Informatiu Municipal*. Núm. 1 (octubre de 1987); *Ajuntament de Masarac: Butlletí informatiu*. Núm. 1 (juliol de 1996)

2012 *Ajuntament de Masarac i Vilarnadal: Informatiu Municipal* (núm. 4, desembre de 2012)

Navata

1981 *Als quatre vents. Revista municipal de Navata*. Núm. 1 (desembre de 1981)

1997 *La Nava. Revista de Navata*. Núm. 1 (gener de 1997)

Ordis

2000 *Papers d'informació municipal. Grup Municipal Socialista*. Núm. 1 (primavera de 2000)

2003 *L'Ordienç. Butlletí d'informació municipal*. Núm. 1 (desembre de 2003)

2004 *Dizerta. La revista de la ZER Canigonenca*. [d'Ordis, Borrassa, Lladó]

2022 *La Cordada d'Ordis*. Núm. 1 (gener de 2022)

Palau Santa Eulàlia

2022 *Emporda Zer "La revista de les escoles de la ZER"*, (versió impresa Escola les Corculles)[de Pont de Molins, Palau de Santa Eulàlia, Cistella, Garrigàs, Vilanant] Núm. 1 (desembre de 2022)

2024 *Palau de Santa Eulàlia. Butlletí municipal*. Núm. 1 (febrer de 2024)

Palau Saverdera

1991 *Full informatiu: Candidatura del PSC a Palau Saverdera*. Núm. s/n (abril de 1981)

- 1993 *La Candalera*. Núm. s/n (febrero de 1993)
2002 *Saverdera XXI. Revista de l'Associació de Veïns de Palau Saverdera*. Núm. 0 (desembre de 2002)
2004 *Tots junts. Palau Saverdera Butlletí d'informació municipal*. Núm. 3 (desembre de 2004); 2ª època. Núm. 1 de l'any 2007)
2008 *Parlem-ne/CIU Palau Saverdera*. Núm. s/n (maig de 2008)
2015 *Full Informatiu de l'Ajuntament*. Núm. 0 (agost de 2015)
2019 *Butlletí Municipal Palau Saverdera*. Núm. 1 (agost de 2019)

Pau

- 2004 *El Roenc: Ajuntament de Pau, informació municipal*. Núm. 0 (primavera-estiu de 2004)

Pedret i Marzà

- 2007 *El Còrrec: revista informativa de Pedret i Marzà*. Núm. 1 (juny de 2007)

Peralada; Vilanova de la Muga

- 1979 *Butlletí informatiu de l'Ajuntament de Peralada*. Núm. 1 (maig de 1979)
1985 *El Bullidor. Col·lectiu de Progressistes Peraladencs*. Núm. 0 (juliol-agost de 1985)
1989 *Boletín informativo de la asociación GAPSIAP*. Núm. 0 (de l'any 1989)
1994 *Perelada Club de Golf*. Núm. s/n (de l'any 1994)
1996 *El Butlletí. Ajuntament de Peralada*. Núm. 0 (hivern de 1996)
2003 *Grup Peralada*. Núm. 4 (4 trimestre de 2003)
2003 *Casinoticias. Novedades y noticias de los casinos de Catalunya*. Núm. 1 (juliol de 2003)
2007 *Agrupació La Muga: Butlletí*. Núm. 0 (juny de 2007)
2008 *FerSalut. Albera Salut Cap Peralada*. Núm. 35 (març-abril de 2008)
2009 *Parlem-ne / CIU Peralada i Vilanova de la Muga*. Núm. s/n (març de 2009)
2018 *Butlletí del Casal. Associació de Jubilats i Accidentats de Peralada i Vilanova de la Muga*. Núm. 19 (desembre de 2018)

Pont de Molins

- 2005 *El Roure. Revista del Grup Municipal del PSC. de Pont de Molins*. Núm. 1 (agost de 2005)
2005. *Megazer. "ZER Empordà" Revista escolar* [de L'Armentera, Fortià, Garrigàs, Pont de Molins, Santa Llogaia].
2006. *Parlem-ne CiU butlletí*. Núm. 2 (maig de 2006)
2006 *PdM Diari associatiu de Pont de Molins*. Núm. s/n (abril de 2006)
2009 *Pont de Molins. Butlletí*. Núm. 1 (de l'any 2009)
2022. *Empordà Zer. "La revista de les escoles de la ZER"* (versió impresa Escola Tramuntana) [de Pont de Molins, Palau de Santa Eulàlia, Cistella, Garrigàs, Vilanant]

Pontós

- 2020 *Noticias de l'Ajuntament*, núm. s/n (estiu de 2020)
XXXX *El Safareig de Pontós*
XXXX *Des del Castell de Pontós*.

Portbou

- 1985 *El Llampec. Escola Pública Sant Jaume*. Núm. s/n (de l'any 1985)
 1989 *Portbou: butlleti socialista Agrupació Socialista de Portbou*. Núm. 1 (abril de 1989)
 1996 *El Full: publicació independent cultural*. Núm. 0 (juliol de 1996)
 2001 *Passagen. Revista d'informació de Portbou*. Núm. 1 (juliol de 2001)
 2001 *La Veritat de Portbou. Agrupació Socialista de Portbou*. Núm. 3 (setembre de 2001)
 2008 *InfoPortbou: butlleti municipi de l'Ajuntament de Portbou*. Núm. 1 (març de 2008)
 2009 *Sense cridar: butlleti d'informació d'Esquerra de Portbou*. Núm. 4 (agost de 2009)
 2009 *Parlem-ne CIU Portbou*. Núm. s/n (març de 2009)
 2012 *Diguem-ho clar. PSC*. Núm. 2 (abril de 2012)
 XXXX *Esquitxos. Revista escolar*

Rabós d'Empordà

- 1993 *L'Orlina*. Núm. 1 (juliol de 1993); 2ª època. Núm. 2 (maig de 2009)
 2018 *Rabós d'Empordà. La revista amb les novetats del teu poble* (setembre de 2018)

Riumors

- 2003 *Revista de Riumors*. Núm. 1 (desembre de 2003); *Matamala, la revista de Riumors*. Núm. 8 (de l'any 2007)

Roses

- 1977 *AD Rosas. Boletín Informativo*, núm. s/n (de l'any 1977)
 1979 *Fulls d'informació municipal. Ajuntament de Roses*, núm. 0 (novembre de 1979)
 1986 *La Veu. Grup de Defensa de les Plates*, núm. 1 (15 de maig de 1986); 2ª època, (núm. 1 (15 de desembre de 2009)
 1986 *Magazine Chic*, núm. 1 (19 de desembre de 1986)
 1987 *Panorama: Costa Brava-Catalunya. Diari d'informació turística*, núm. 0 (de l'any 1990)
 1987 *Fincas Roses informations: butlletí d'information*, núm. 1 (juliol de 1987)
 1988 *Roses dia a dia. Fulls d'informació Municipal*, núm. 1 (març de 1988)
 1988 *Rosesport: Suplement esportiu dels Fulls d'informació municipal*, núm. 1 (març de 1988)
 1988 *Rhode: Butlletí informatiu Associació d'Avis de Roses*, núm. 3 (setembre de 1988)
 1988 *Expres: Roses. Ampuriabrava. La Escala*, núm. 1 (de l'any 1988)
 1989 *Roses endavant. Exemplar gratuït*, núm. 1 (31 de gener de 1989)
 1989 *La Conya. Revista Humorística mensual. Ens en fotem de tot i de tothom*, núm. 1 (1 d'octubre de 1989)
 1989 *Bahia de Roses. Exemplar gratuït*, núm. 1 (24 de març de 1989)
 1989 *Sport panorama*, núm. 1 (de l'any 1989)
 1989 *Selecció Girona Magazine*, núm. 0 (hivern 1989)
 1990 *Noves Roses: fulls d'informació municipal*. (núm. 6, abril de 1990)
 1990 *Roses Carnaval. Exemplar gratuït*, núm. s/n (22 de febrer de 1990)
 1990 *Les Quatre estacions a l'Empordà*, núm. 0 (primavera-estiu 1990)
 1990 *Companys. Revista escolar del Col·legi Públic "Jaume Vicens Vives"*, núm. s/n (23 d'abril de 1990)
 1990 *L'Esclat: butlletí de la Secció Local de Roses E.R.C.*, núm. 0 (març-abril de 1990)
 1990 *Roses Collage. Estiu 90*, núm. s/n (de l'any 1990)

- 1990 *A.B: Amics de la biblioteca*, núm. 0 (desembre de 1990)
- 1992 *Cap no es feu*, núm. 1 (de l'any 1992-93); *La Sotana. IES Cap Norfeu*. (núm. 2, curs 1993-94)
- 1993 *Santa Maria Roses. Anem fent camí...*, núm. s/n (de l'any 1993-94)
- 1994 *Roses Magazine. Exemplar gratuït*, núm. 1 (desembre de 1994)
- 1994 *Ciudadans de Roses: butlletí municipal del Grup de CiU de Roses*, núm. 1 (setembre de 1994)
- 1994 *Boom. Revista Escolar. CP Narcís Monturiol*, núm. 1 (de l'abril de 1994)
- 1995 *L'Espenta. La revista de Nadal de l'Espenta*, núm. 0 (desembre de 1995)
- 1995 *Le Petit poisson: Magazine de l'amicale des français du Haut Ampurdan et leurs amis*, núm. 1 (juliol-agost de 1995)
- 1996 *Roses. Butlletí d'informació municipal de Roses*, núm. 1 (octubre de 1996); *Per Roses. Butlletí d'informació municipal*, núm. 1 (abril de 1997)
- 1997 *La Voz del Caos. Revista de cultura*, núm. 1 (16 de novembre de 1997)
- 1999 *Farem història, kemesplikes?*, núm. 1 (gener de 1999)
- 2000 *El Butlletí. Caritas de Roses*, (de l'any 2000)
- 2002 *Rosinc: el dietari de Roses*, núm. 1 (desembre de 2002)
- 2002 *Port Roses: publicació semestral del Port de Roses*, núm. 1 (juliol de 2002)
- 2003 *Xarxa Roses: el butlletí que t'obrirà els ulls*, núm. 1 (octubre de 2003)
- 2003 *Sobre rodes*, núm. 1 (de l'any 2003-04); *IES Illa de Rodes*, núm. 3 (de l'any 2004); *"Entre Cometes"*, núm. 7 (de l'any 2006)
- 2003 *Deriva: revista cultural de l'Alt Empordà*, núm. 0 (març de 2003)
- 2004 *Bahia news: english magazine français*, núm. 1 (maig de 2004)
- 2007 *Revista de Roses: revista independent de Roses*, núm. 0 (5 de gener de 2007)
- 2007 *Rosesinfo: butlletí informatiu municipal Ajuntament de Roses*, núm. 1 (gener de 2007)
- 2007 *Number One*, núm. 1 (desembre de 2007)
- 2007 *Especial Roses Ereccions municipal*, núm. 1 (de l'any 2007)
- 2008 *Roses digital: publicació local de comunicació independent i plural*, núm. 0 (4 trimestre de 2008)
- 2009 *Parlem-ne CIU Roses*, núm. s/n (juny de 2009)
- 2010 *Pla de Barris de Roses. Ajuntament de Roses*, núm. 1 (desembre de 2010)
- 2011 *La Conya rosina: butlletí informatiu i tafaner al teu abast*, núm. 1 (febrer de 2011)

2013 *C.B.N. Noticiari gratuït de la Costa Brava Nord*, núm. 1 (desembre de 2013)

2015 *CBRAI: Costa Brava Associació Immobiliària*, núm. 1 (maig de 2015)

Sant Climent Sescebes; Vilartoli; Ullastre.

1993 *Revista Requesens. Revista escolar*. [de Capmany, Darnius, Espolla, Sant Climent Sescebes]

2000 *L'Estrigol: revista independent de Sant Climent Sescebes*. Núm. 0 (agost de 2000)

2003 *La Passió de Sant Climent Sescebes*. Núm. 1 (abril de 2003)

2007 *Informació Municipal de : Sant Climent Sescebes. Vilartoli. Ullastre*. Núm. 0 (novembre de 2007)

Sant Llorenç de la Muga

- 1987 *El Full: Publicat per l'Ajuntament*. Núm. 1 (agost de 1987)
1994 *La Llufa. Revista Popular de Sant Llorenç de la Muga*. Núm. 1 (juny de 1994)
2003 *El Trèbol. Revista escolar* [de Llers, Albanya, Terrades, Sant Llorenç de la Muga] Núm. 2 (juny de 2003)

Sant Mori

- 2003 *Full informatiu. Ajuntament de Sant Mori*. Núm. 1 (desembre de 2003)
2008 *Butlletí informatiu. Ajuntament de Sant Mori*. Núm. 2 (agost de 2008)

Sant Miquel de Fluvià

- 2003 *Full informatiu Ajuntament Ajuntament de Sant Miquel de Fluvià*. Núm. 1 (desembre de 2003)
2022 *Butlletí Ajuntament de Sant Miquel de Fluvià*. Núm. 14 (desembre de 2022)

Sant Pere Pescador

- 1980 *Plaça Major: butlletí d'informació local*. Núm. 1 (gener de 1980)
1990 *Sant Pere Pescador. Ajuntament de Sant Pere Pescador*. Núm. s/n (de l'any 1990)
1993 *Sant Pere Pescador. Revista d'interès turístic*. Núm. s/n (de l'any 1993)
1995 *Full Informatiu Municipal*. Núm. 1 (agost de 1995); *2ª etapa La Gola*. Núm. 29 (gener del 2008)
1995 *Papers de Comtessa i Gegant*. Núm. 1 (abril de 1995)
2011 *Identitats. Revista de les entitats locals*. Núm. 1 (abril de 2011)
XXXX *Turutu. La Revista del Casal* (any 2007..?)
XXXX *Amics del Cavall* (any 2007..?)

Santa Llogaia d'Alguema

- 2009 *La Resclosa d'Alguema: revista municipal de Santa Llogaia d'Alguema*. Núm. 1 (desembre de 2009)

Saus. Camallera. Llampàies.

- 1977 *Al vent!. Butlletí de l'Associació de Joves de Camallera, Cervià de Ter, Colomers, Medinyà, Sant Jordi Desvalls, Viladesens i Vilopriu*. [Saus. Camallera], núm. 1 (desembre de 1977)
1983 *L'Orellut. Revista escolar*. [escola de Saus-Camallera]. Núm. 4 (de l'any 1984)
2000 *Cochlea. Revista de Arts de Vanguardia*, núm. 18 (de l'any 2000)
2001 *Casa de Cultura Josep de Ribot. Butlletí informatiu*, núm. 1 (gener de 2001); *Bl. Butlletí Informatiu Casa de Cultura*, núm. 11, (novembre de 2004)
2001 *La Vilavenca. Revista escolar* [de Saus-Camallera, Ventalló, Viladamat, Vilamacolum], núm. 1 (abril de 2001)
2002 *EG Empordàguia*. Núm. 1 (estiu de 2002)
2003 *Butlletí Municipal Saus-Camallera-Llampàies*, núm. 1 (desembre de 2003); *Butlletí Municipal*, núm. 1 (gener de 2012); *La Veu Local*, núm. 2 (juliol de 2012)
2007 *Détourné*, núm. 1 (de l'any 2007)

Siurana

2000 *Coses de la Zer. Revista de la ZER Canigó* [escoles de Cabanes, El Far d'Empordà, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], núm. 1 (juny de 2000)

Terrades

2003 *El Trèbol. Revista escolar* [d'Albanya, Llers, Terrades, Sant Llorenç de la Muga], núm. 2 (juny de 2003)

2006 *Butlletí d'informació Municipal*, núm. s/n (desembre de 2006); *Terrades Butlletí Informatiu Municipal*, núm. 1 (de l'any 2007)

2008 *Utopia. La revista de la gent de Terrades*, núm. 1 (juliol-agost de 2008)

Torroella de Fluvià; Sant Tomàs; Vilacolum.

1999 *L'Informatiu. Butlletí municipal*. Núm. 1 (desembre de 1999)

2004 *Costa live: magazin für touristik +kultur+ wirtschaft*. Núm. 1 (de l'any 2004)

Ventalló

1993 *Ventalló: revista popular*, núm. 1 (setembre de 1993)

2001 *La Vilavenca. Revista escolar* [de Saus-Camallera, Llampàies, Viladamat, Vilamacolum].

2015 *UT Essencial Empordà Guia*, núm. 1 (de l'any 2015)

Vila-sacra

1988 *La Capital del Món: butlletí d'informació municipal*, núm. 1 (1 de setembre de 1988)

Vilabertran

2000 *Coses de la ZER CANIGO. Revista de la ZER Canigó* [escoles de Cabanes, El Far de l'Empordà, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], núm. 1 (juny de 2000); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla]; núm. 5 (juny de 2004); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla, Cabanes], núm. 7 (juny de 2006)

2003 *Butlletí Municipal. Ajuntament de Vilabertran*, núm. s/n (octubre-novembre de 2003)

2004 *Revista de Vilabertran. Butlletí d'informació del municipi de Vilabertran*, núm. 0 (desembre de 2004)

2005 *L'Esclop. La Revista local*, núm. 1 (febrer del 2005)

2006 *La Poalanca. Revista d'informació semestral del municipi de Vilabertran*, núm. 2 (març de 2006)

2007 *Comuniquem: butlletí d'informació municipal de Vilabertran*, núm. 1 (novembre de 2007)

2008 *El Mirall de Vilabertran. Revista social*, núm. 1 (febrer de 2008)

2011 *Actiu Vilabertran*, núm. s/n (de l'any 2011)

Viladamat

1983 *Per Viladamat: butlletí d'informació municipal del Grup Socialista a l'Ajuntament*, núm. 1 (setembre de 1983)

2000 *Butlletí informatiu de l'equip de govern. Ajuntament de Viladamat*, núm. 1 (gener de 2000)

2001 *La Vilanenca. Revista escolar* [de Viladamat, Ventalló, Vilamacolum, Saus-Camallera, Llampàies], núm. 1 (abril de 2001)

- 2007 *Fem feina. Grup Municipal Independents per Viladamat- PM*, núm. 1 (novembre de 2007)
- 2011 *Informació Municipal. Ajuntament de Viladamat*, núm. 1 (de l'any 2011)
- 2012 *Terra de lluers. Revista de Viladamat*, núm. 1 (estiu de 2012)

Vilafant

- 1984 *Butlletí municipal. Ajuntament de Vilafant*, núm. 0 (desembre de 1984)
- 1985 *Sol i Vent. Revista de l'Escola Pública de Vilafant*, núm. 0 (juny de 1985)
- 1989 *Pirineu. Butlletí cultural i d'informació*, núm. 17 (febrer de 1989)
- 1990 *Retalls CEE Mare de Deu del Mont*, núm. 0 (juny de 1990)
- 1992 *Veïns: periòdic d'informació municipal*, núm. 0 (abril de 1992)
- 1999 *Ressons. Les Forques. Associació de veïns de Les Forques*, núm. s/n (juny de 1999)
- 2004 *Agora. PSC-Vilafant*, núm. 1 (maig de 2004)
- 2007 *El Moment. PSC-Vilafant*, núm. 1 (gener de 2007)
- 2011 *Parlem-ne. CIU Vilafant*, núm. 1 (abril de 2011)
- 2018 *Anem per feina! ERC Vilafant*, núm. s/n (octubre de 2018)

Vilajuïga

- 1987 *Diàleg: informació des de l'Ajuntament: butlletí de l'Agrupació local de CDC de Vilajuïga*, núm. 1 (1 de novembre de 1987)
- 1999 *La Veu: butlletí municipal*, núm. 50 (gener de 1999)
- 2004 *Magazine Juiga. Revista del poble de Vilajuïga*, núm. 1 (maig de 2004)
- 2007 *Latidos: boletín informativo del Club del Sabueso Español y Raza Afines*, núm. 11 (de l'any 2007)
- 2013 *Vilajuïga: Passat. Present. Futur. Revista escolar. Escola Santiago Ratés*, núm. s/n (de l'any 2013)

Vilamacolum

- 1992 *Vilamacolum: butlletí d'informació municipal*, núm. 1 (2n trimestre de 1992)
- 2001 *La Vilanenca. Revista escolar* [de Vilamacolum, Ventallo, Viladamat, Saus-Camallera-Llampaies]
- 2004 *Vilamacharona: butlletí municipal de Vilamacolum*, núm. 1 (de l'any 2004)

Vilamalla

- 1983 *Butlletí d'Informació Municipal de Vilamalla*, núm. 1 (setembre de 1983); *Vilamallencsques. La revista d'informació municipal que parla i escolta*, núm. 29 (setembre de 2008)
- 1995 *Butlletí informatiu: Partit dels Socialistes de Catalunya PSC-PSOE. Grup Municipal Socialista Vilamalla*, núm. s/n (abril de 1995)
- 1999 *Plaça de la Font: revista municipal de Vilamalla*, núm. 1 (desembre de 1999)
- 2000 *Coses de la Zer. Revista de la ZER Canigó* [escoles de El Far de l'Empordà, Cabanes, Vilabertran, Siurana, Vilamalla], nú. 1 (juny de 2000); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla], núm. 5 (juny de 2004); [El Far de l'Empordà, Vilabertran, Vilamalla, Cabanes], núm. 7 (juny de 2006)
- 2001 *MC: magazine de la construcción. Núm. 1* (gener de 2001)

Vilanant;0 Taravaus

1999 *El Recull. Revista de la ZER "La Garriga" Revista escolar* [de Cistella, Vilanant, Avinyonet de Puigventos, Llers], núm. 1 (juny de 1999)

2004 *El Campaner. Butlletí municipal de Vilanant La Garriga i Taravaus*, núm. 0 (juliol de 2004)

2008 *El Butlletí: full d'informació de Vilanant i Taravaus*, núm. s/n (maig de 2008)

2022 *Empordà ZER. La revista de les escoles de la ZER.* (versió impresa Escola Tramuntana) [de Pont de Molins, Palau de Santa Eulàlia, Cistella, Garrigàs, Vilanant], núm. 1 (desembre de 2022)

6. A manera de conclusió

I.Els orígens (1809-1868)

La columna vertebral de la premsa de l'Alt Empordà té l'epicentre a Figueres amb un moment fundacional, la *Gazeta de Figueres*, el primer periòdic que apareix sota l'ocupació napoleònica el novembre de 1809. Es tracta d'un òrgan creat pel corregidor Tomàs Puig que va deixar de publicar-se amb el seu trasllat de jurisdicció a Girona.

El segon periòdic va aparèixer durant la regència d'Espartero sota el títol d'*Hoja Suelto* o *Aviso* l'any 1842 també de vida breu. El context polític i legislatiu de la llei d'impremta i la Constitució de 1837 va permetre l'establiment d'un règim de llibertat de premsa que va assolir un elevat nivell de pluralitat.

A partir d'aquest moment, l'aparició de publicacions fou cada vegada més freqüent: *El Ampurdanés* (1842) del qual només en tenim referències; *El Bien del País* (1845) de caràcter agrícola que es va transformar en *La Granja* (1856).

De tots aquests periòdics, l'aparició d'un segon *El Ampurdanés* (1861) va marcar l'inici de la continuïtat de la premsa de Figueres fins a la dècada dels trenta. De fet, aquesta publicació amb tres interrupcions es va allargar fins al

1913. La redacció d'aquesta publicació estava formada per membres d'ideologia tant republicana com monàrquica liberal. Les diferències internes es van evidenciar en la creació de la revista quinzenal *El Hogar* (1866-1867). La breu publicació d'*El País* (1868) per substituir l'anterior durant l'estiu de 1868 indicava el nivell de desenvolupament assolit per la premsa periòdica local.

II.El Sexenni Democràtic (1868-1874)

La Revolució de Setembre de 1868, amb el destronament d'Isabel II, va portar a Espanya al moment de més llibertat de premsa malgrat la suspensió de garanties constitucionals en diversos moments que va permetre la suspensió de periòdics.

En aquest període, el nombre de periòdics foren tres. A més del *Boletín Oficial de la Junta Revolucionaria de Figueras* hi va haver dos periòdics més: *El Ampurdanés*, que va reaparèixer amb una indicació de tercera època, i el també bisetmanari *La República* (1868) que fou precedit de dues edicions del full setmanal *La Barretina* (1868).

Coincidint amb les eleccions a Corts Constituents, els monàrquics liberals van publicar *El Liberal Ampurdanés* (1869) encara que només el coneixem per referències periodístiques. Més tard, es va promoure *La Tramontana* (1872) en suport del partit monàrquic liberal de Sagasta. En aquest moment, també es publicà *El Pensamiento* com a òrgan de la Societat Coral Erato.

La majoria d'aquests periòdics van combinar la informació, l'opinió i la propaganda de les seves idees amb la publicació de proclames i convocatòries als militants. En aquesta pluralitat de capçaleres, *El Ampurdanés* va esdevenir un dels pilars perquè es va convertir també en un periòdic d'informació general que oferia una crònica social d'àmbit local. A finals de la dècada dels seixanta, Figueres disposava d'un correu diari que li permetia publicar notícies i comentaris extrets dels diaris de Madrid, Barcelona i altres ciutats.

Aquesta primera tradició periodística va aportar a Figueres un cert relleu del nivell de la premsa local de l'època. De fet, *El Ampurdanés* es reclamava com "uno de los periódicos de provincias más leído" i presumia de la seva trajectòria que comprenia més d'una dècada. En aquest moment, a banda de

Girona, només hi havia un periòdic a la Bisbal d'Empordà, el setmanari *Faro Bisbalense*, creat el 1958.

Una any abans de la Restauració, encara va aparèixer *Boletín de la Milicia de Figueras* (1874) de vida efímera coincidint amb l'adveniment de la Primera República.

III. La Restauració (1875-1923)

L'etapa de la Restauració va ser una de les més fecundes periodísticament parlant. Fou en aquest període que es va iniciar el desenvolupament de la premsa fora de Figueres i va augmentar el nombre de capçaleres aportant tant pluralitat política com temàtica arreu de la comarca. En total, hem comptabilitat almenys unes 111 publicacions: d'aquestes, 84 pertanyen a Figueres; 7 a Portbou; 4, Castelló d'Empúries; 4, a l'Escala; 2, a Colera; 2, Llers; 2 a Lladó i una única publicació a Agullana, Garriguella, Cabanes, Llançà, Peralada, Cadaqués.

El període es va iniciar amb el pronunciament del general Martínez Campos a Sagunt el 29 de desembre de 1874 que va posar fi a la Primera República i va reinstaurar la monarquia d'Alfons XII com a monarca. El polític liberal-conservador Antonio Cánovas del Castillo va ser nomenat cap del govern i va basar el poder amb quatre pilars: Rei, Corts, Constitució i el "tornisme" facilitant l'alternança del bipartidisme entre el partit liberal i conservador.

Inicialment, la Restauració de 1875 va comportar fortes restriccions de la llibertat de premsa amb la suspensió de la premsa que no era afí al règim. En aquests anys, van aparèixer nombroses publicacions a Figueres, algunes poques manuscrites: *El Eco Ampurdanés* (1875), *El Impertinente* (1875), *Nuevo Ampurdanés* (1876), *El Figuerense* (1877-1878), *Boletín Semanal* (1878-1879), *El Eco de Figueras* (1878-1879), *El Impenitente* (1879-1880), *El Clamor Ampurdanés* (1879-1880), *El Ampurdán* (1879-1886), *El Ampurdanés* (1880-1883), *El Faro Ampurdanés* (1880), *El Demócrata Ampurdanés* (1880), *La Marsellesa* (1880-1881), *Boletín de Caza y Pesca* (1880), *La Unión del Magisterio* (1880-1881), *A Custines* (1880), *La Unión* (1881-1883), *El Boceto*

(1881), *L'Art* (1881-1882), *La Granyota* (1881), *Mipas* (1881), *El Aceite Roux* (1882-1884), *El Trueno* (1882-1883) i *La Unión Ampurdanesa* (1883-1885). La majoria d'aquests periòdics donaven a conèixer informacions de la vida quotidiana i alertaven dels problemes socials i econòmics de la ciutat, alguns també amb atenció a la comarca, deixant al marge la qüestió política.

Més enllà de Figueres, la tradició periodística de la comarca es va iniciar a Portbou i a Colera amb *El Eco de Port-bou* (1880-1881) i *La Voz de Colera* (1880-1881), respectivament. Tot i els pocs números conservats, es tractava de dues capçaleres rellevants perquè eren el resultat de les desavinences entre les dues poblacions en un moment que Portbou volia aconseguir la independència administrativa en relació a Colera.

La llei d'impresca del 7 de gener de 1879 va exigir l'autorització governativa per a les noves publicacions i un règim informatiu estricta. L'arribada del Partido Liberal o Fusionista de Sagasta va suposar un punt d'inflexió també en la premsa. Amb el torn de partits, el nou govern liberal va començar atorgant un indult general el 1881 i una Ley de Policía de la impremta, promoguda el 1883, a partir de la qual s'aconseguí un ampli marge de llibertat en el món periodístic que es va traduir en la proliferació de publicacions periòdiques com de noves creacions culturals.

A partir de la Llei d'Impresca de 1883, van aparèixer un bon nombre de capçaleres figuerenques: *El País* (1884); *La Unión Republicana* (1885); *La Tramontana* (1885-1887); *Semanario de Figueres* (1886-1893); *El Heraldo* (1886-1936); *La Evolución* (1887-1891); *La Voz Ampurdanesa* (1888); *La República* (1890-1896); *L'Hereuet* (1886-1914); *En Banyeta* (1886-1906); *Lo Pensament* (1887-1895); *La Concentración* (1888-1893); *La Voz Ampurdanesa* (1888), *El Eco Estudiantil* (1888), *La República* (1890-1896), *El Orden* (1891-1896), *La Nueva Generación* (1892, 1899), *L'Embut* (1892), *El Pensamiento* (1892-1893), *El Posibilista* (1893), *El Regional* (1893-1909), *El Mensajero* (1893, 1898-1899), *La Unión* (1897-1898), *L'Almogàver* (1897-1898), *El Pasatiempo* (1897), *L'Almogàver* (1897-1898), *Concurso de Agricultura é Industrias Anexas* (1899).

Pel que fa a la comarca, es va mantenir la tradició periodística de Portbou amb *La Opinión* (1885) i, puntualment, aparegué *El Alcalde Ronquillo*

(1887) de Llers. Els últims anys del segle XIX són especialment prolífics a les poblacions més pròximes a la frontera amb França. A Portbou van aparèixer *El Pirineo Oriental* (1889-1890), *El Ideal* (1889-1890), *El Corresponsal del Coleccionista* (1890-1902) i *La Independencia* (1891). En aquest moment, també va arrencar la tradició periodística de Castelló d'Empúries i Agullana amb *El Castellonense* (1893), *La Escoba* (1899-1900) i *Lo Tap de Suro* (1897), respectivament.

Una publicació figuerenca que no va recollir l'obra col·lectiva *Història de la premsa* de Figueres fou *El Buen Criterio* de caràcter catòlic, aparegut a inicis de 1886 i dedicat al Sagrat Cor de Jesús que, segons algunes referències de coetanis, va substituir *El Ampurdán*.² Tot i això, no n'hem vist cap exemplar. Un altre coetani assenyala que fou el mateix *El Buen Criterio* qui va rectificar i va assegurar que no era “fill de *El Ampurdán*”, que aquest va desaparèixer i en va sortir un altre amb un nom i un programa diferent³.

Un any després, va aparèixer una altra publicació no localitzada en l'obra col·lectiva figuerenca i que únicament coneixem per referències. Es tracta del setmanari d'agricultura, indústria i comerç titulat *Fomento* del qual almenys es va repartir en una fulla solta el seu prospecte. Segons la premsa coetània,

“no será periódico político, sino un órgano dedicado exclusivamente, según dice el prospecto, à defender los intereses de la agricultura, la industria y el comercio, conteniendo varias secciones referentes á los mercados de Figueras, de la provincia, nacionales y extranjeros, correspondencias, noticias de interés general, de aduanas, ferro-carriles, de inventos y sus aplicaciones, financieras, etc. etc. etc.”

(“Crónica General”, a *El Ampurdanés*, núm. (13 de febrer de 1887))

El mateix *El Ampurdanés* assenyalava que en el primer solt de la seva secció local apostava perquè a les fires de Maig se celebressin activitats noves i atractives que cridessin l'atenció dels visitants.⁴

² “Noticias” a *El Bajo Ampurdan*, núm. (10 de gener de 1886), p. 3.

³ *Semanario de Palamós*, núm. 120 (14 de gener de 1886), p. 14.

⁴ “Crónica General”, a *El Ampurdanés*, núm. (13 de març de 1887). En ressenya la seva aparició també “Gacetilla”, a *Semanario de Palamós*, núm. 182 (24 de març de 1887), p. 93.

Durant el tombant de segle, es van continuar multiplicant el nombre de capçalera a Figueres: *El Tradicionalista* (1900), *La Veu de l'Empordà* (1900-1936); *La Razón* (1900-1901), *Boletín de la Cámara Agrícola del Ampurdán* (1900-1936), *L'Enderroch* (1902), *Verdad* (1904-1905), *El Autonomista de Figueres* (1905), *El Combate* (1905-1907), *La Defensa* (1906-1907); *El Figuerense* (1907-1909), *Trevall* (1908), *Cultura Escolar* (1908), *La Razón* (1909, 1911-1912), *Empordà* (1908); *La Biblia* (1912-1915), *El Federalista* (1913), *El Guerrillero* (1913-1914); *La Tribuna* (1913-1914); *Nuevo Figueras* (1914-1931), *Libertad* (1915-1935), *¡Alegría..!* (1916), *Alt Empordà* (1917-1923); *Renovació* (1918), *Juventud y Humor* (1918-1919), *Deportes* (1918), *El Nuevo Ampurdán* (1919), *El Sanyó Pancraci* (1919-1920), *Stadium* (1919), *Figueras Deportivo* (1919), *Iberia* (1920), *Sindicat Agrícola Comarcal de l'Empordà* (1920), *Renovació Social* (1921-1922), *El Águila del Transporte* (1922), *El Pelut Català* (1922), *L'Agapitu* (1923).

A la resta de la comarca, van aparèixer algunes publicacions rellevants. A L'Escala es va iniciar la seva tradició periodística durant el primer terç del segle XX amb gairebé mitja dotzena de capçaleres: *La Sardana* (1900-1901), *El Fuet* (1902), *Costa Brava* (1909), *Costa Brava* (L'Escala). Per contra, almenys una desena de poblacions de la comarca van publicar almenys un periòdic.

Una mostra en fou: a Cabanes, *La Nació Catalana* (1910), a Sant Miquel de Colera, *El Duende* (1916), a Peralada, la *Fulla escolar* (1916-1918), a Llançà, *Nova Vida* (1921-1927, 1930), a Llers, *Muntanyes Empordaneses* (1923) i a Cadaqués, *Sol Ixent* (1923-1935).

Foren, especialment, reexides i amb una certa trajectòria les publicacions de Llançà i Cadaqués que, a més, tenien una semblança tipogràfica, de disseny i maquetació. Les dues publicacions estaven acuradament elaborades, amb il·lustracions i comptaven amb la col·laboració d'articulistes rellevants del moment, especialment, *Sol Ixent* on es poden seguir alguns dels primers passos com artista de Salvador Dalí.

En el cas de les capçaleres de Portbou *La Voz del Pueblo* (1916) i *El Defensor* (1916) ja provenien d'una tradició periodística iniciada en el segle XIX. En algunes poblacions, paral·lelament al full parroquial, va aparèixer una

segona capçalera: a Castelló d'Empúries, a més de la fulla apareguda del 1913 fins al 1975, també es publicà *El Castelloni* (1923). Pel que fa a Lladó, el portaveu polític *L'Avenç Garrotxa* (1916), impulsat pel Centre Republicà Federal de la població, va anar acompanyat de la publicació de la *Fulla Dominical de Santa Maria de Lladó* el mateix any.

IV. La Dictadura de Primo de Rivera (1923-1931)

El 13 de setembre de 1923 apareixia a la portada dels principals diaris de l'Estat espanyol i d'alguns periòdics figuerencs el manifest titulat "Al país y al Ejército" en què el general Primo de Rivera justificava el cop d'Estat que encapçalava amb el vistiplau d'Alfons XIII. Amb aquesta declaració, el general va acabar amb el breu govern de concentració liberal presidit per Garcia Prieto i va donar pas a una dictadura personal que va durar set anys.

Poques hores després d'aquesta manifestació començava a activar-se tot l'aparell de l'Estat per controlar també la circulació de la informació, s'instaurava la censura prèvia i els delictes quedaven sotmesos a la jurisdicció de guerra jutjant-se segons el codi de justícia militar.

Durant aquest període, van sortir 20 publicacions. D'aquestes, 16 de Figueres i la resta de la comarca. La més rellevant fou *Publicacions de la terra* de Terrades per la seva voluntat divulgativa. Foren habituals l'aparició d'algunes fulles dominicals tant a Figueres com a Roses, Vilatenim i Peralada i fou, especialment, remarcable el Butlletí de la Mare de Deu del Mont a Albanyà i imprès a Figueres.

La marxa de Primo de Rivera el 28 de gener de 1930 i el relleu en el govern pel general Damaso Berenguer i, posteriorment, per l'almirall Aznar volien ser un intent per retornar a la normalitat del règim de la Restauració. El període anomenat Dictablanda va durar tan sols catorze mesos i tenia com a denominador comú la conciliació que volia imposar però que no aconseguí totalment.

A resultes d'un període de relativa pacificació va reaparèixer *Empordà Federal* com a òrgan dels sectors que posteriorment van formar part d'ERC a l'Alt Empordà. A la vigília del triomf de les esquerres en les eleccions municipals de l'abril de 1931 Figueres disposava d'onze capçaleres.

Un dels fets més definitoris d'aquest període fou l'aplicació de la censura a vegades variable i, fins i tot, contradictòria. Durant el període de transició entre la dimissió de Primo de Rivera i la proclamació de la República, la premsa va viure uns mesos de certa millora de llibertat d'impremta.

V. La Segona República (1931-1936)

Les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 van suposar el triomf de la República. La victòria d'ERC a Catalunya i de les candidatures republicanes a la majoria de les ciutats espanyoles fou tant contundent que el rei Alfons XIII va haver d'exiliar-se. S'iniciava un nou període, per segona vegada a la història contemporània de l'Estat espanyol, en què es proclamava una República.

En l'àmbit periodístic, aquest període comportava un trencament amb la política informativa de la dictadura i una nova manera d'exercir la llibertat de premsa.

A l'inici del període la premsa figuerenca comptava amb nou capçaleres: *El Heraldo* (1885-1935), el *Boletín de la Cámara Agrícola del Ampurdán* (1900-1936), *La Veu de l'Empordà* (1909-1936), *Empordà Federal* (1911-1938), *Libertad* (1915-1933), *Canigó* (1926-1936), *Los Santuarios Católicos* (1926-1936), *La Dansa més bella...* (1928-1932), *Santa Maria del Mont* (1928-1934) i *Vida Parroquial* (1928-1936). D'aquestes, vuit van sobreviure a la Dictadura de Primo de Rivera i una, *Empordà Federal* –suspesa durant el directori– va reaparèixer el març de 1930. Per tant, es va produir una certa continuïtat entre els dos períodes perquè es van seguir publicant totes les capçaleres.

A la comarca, la tradició periodística més rellevant, en aquest moment, fou la de Portbou amb les capçaleres de *Destellos* i *La Veu de Port-Bou*, àmbdues publicades el 1931. En la resta de poblacions, hi va haver un menor nombre de periòdics. En aquest sentit, n'hem localitzat dos a Llançà i a Castelló d'Empúries, respectivament, i únicament una als següents pobles: Borrassà, Vilafant, Maçanet de Cabrenys i Cadaqués. En aquest període de la Segona República, van aparèixer vint capçaleres a la comarca.

Tres dies després de la proclamació de la República, el govern provisional va abolir la Llei de jurisdiccions que havia imperat durant un quart de segle seguint tota crítica impresa contra l'Estat, la monarquia i l'exèrcit.

En aquest sentit, la Llei de premsa, promulgada el 1883, va continuar formalment vigent durant la República, però l'article 34 de la nova Constitució, signada el 1931, garantia sense restriccions la llibertat de premsa.

En els quatre anys següents i fins a l'esclat de la Guerra Civil van aparèixer mitja dotzena més de publicacions de tendències ideològiques diverses. *L'Espurna de l'Empordà* (1931) promoguda per Jaume Miravittles com a portaveu del Bloc Obrer Camperol. Més tard, *Avant...!* (1931-1937) aparegut com a periòdic d'esquerra i del qual una part de la redacció s'acabà integrant a les files del Bloc Obrer Camperol. Al marge d'aquests periòdics polítics, també n'hi hagué d'esportius, com ara, *Gol* (1932-1936); religiosos: *Avant* (1933) o estudiantils, com ara, *Joventut* (1934), *Styl·lus* (1934-1936). I portaveus d'entitats locals: *Fulla d'Informació de la Unió Gremial* (1934) i *Treball*, òrgan de la Federació Local Sindicats Obrers de Figueres.

Tot i l'obertura del marc legislatiu que regulava l'activitat periodística, la inestabilitat social del període en va restringir la llibertat de premsa. El 21 d'octubre es va promulgar la Llei de Defensa de la República que suspenia els periòdics en cas que els seus continguts fossin contraris al nou règim. Més tard, el 1932, va entrar en vigor una reforma del codi penal per la qual es considerava un agreujant cometre un delictes mitjançant la impremta.

La situació més greu es va produir arran dels Fets d'Octubre de 1934 que va afectar tant els periòdics obrers com els republicans d'esquerra i nacionalistes catalans.

VI. La Guerra Civil (1936-1939)

El 17 de juliol de 1936 un alçament militar a Melilla, encapçalat per Francisco Franco, s'estenia per tot l'Estat avançant contra el govern legítim de la República. El nou període suposava la fi de la legalitat republicana i un parèntesi de l'activitat periodística. Un dels eslògans de l'època deien que ja no es tractava d'informar sinó de guanyar la guerra.

En el moment de l'esclat del conflicte, la premsa figuerenca va quedar reduïda a únicament tres periòdics: *La Veu de l'Empordà* (1900-1936) que deixava de publicar-se poc abans de l'inici de la guerra; *Empordà Federal* (1911-1938) adherit a ERC i l'esportiu *Gol* (1932-1936).

L'endemà de la insurrecció fou declarada la censura prèvia, juntament amb la incautació de la premsa, en la zona republicana.

La primera capçalera que va aparèixer durant la guerra fou l'octubre de 1935 amb *Brollador*, setmanari del Comitè Comarcal de les Milícies Antifeixistes de l'Alt Empordà. I, probablement, va prendre el relleu el *Butlletí d'Assistència Social* i el Butlletí de la Conselleria d'Assistència Social l'any 1937.

En aquest període van sortir algunes poques noves capçaleres encara que de vida efímera. A Figueres, n'hi havia set i únicament n'hem localitzat un a l'Escala. L'aparició de la revista *El Borinot* (1937-1938) a la població és insòlita pel seu caràcter satíric. La revista es va començar a publicar a finals d'agost de 1937 mecanografiada si bé, més tard, estava impresa. En total, durant el conflicte van aparèixer almenys 8 capçaleres.

VII. La Dictadura Franquista (1939-1975)

L'any 1939 va suposar un autèntic any zero en tots els àmbits, també per la premsa de la comarca. El context cultural i comunicatiu canvia radicalment.

La llei de premsa de 22 d'abril de 1938, proclamada pel govern franquista en plena Guerra Civil, va establir el marc legal en el qual es van desenvolupar les publicacions a l'Estat espanyol fins a mitjans de la dècada dels seixanta. Tot i així, les principals institucions, com la mateixa Falange, des de la seva fundació el 1933, tenia un complet menyspreu per la llibertat d'expressió.

Vida Parroquial, de Figueres, la publicació dels sectors polítics apareguda el 1928 entorn del Patronat de la Catequística podria considerar-se l'única excepció que confirma la desaparició de totes les capçaleres anteriors al 1939. Tot i que va reaparèixer després de la guerra, la seva llengua vehicular ja no és la mateixa ni tampoc el seu esperit editorial. L'experiència de la guerra i la dura realitat de la postguerra van significar una reorientació del mapa de comunicació local i comarcal.

A Figueres no va aparèixer cap nova capçalera fins al setembre de 1942 amb la sortida d'*Ampurdán*, l'òrgan del partit únic, Falange Española Tradicionalista y de las JONS i, per tant, va esdevenir la publicació oficial del

règim a Figueres i a la comarca com a mitjà de transmissió dels principis de la dictadura.

El fet que Figueres disposés del Castell de Sant Ferran va generar també una premsa al seu entorn. *Patria y Fe* (1943-1944), *Fortin* (1947-1948), o bé, *El Montañero* (1948-1963). A través d'aquests anys, al voltant de la Falange i d'*Ampurdan* es van crear d'altres capçaleres d'una experiència més breu, com ara, *Conquistar* (1948), *Ataque* (1948), *Avante* (1954) i, especialment, la de més durada *Ímpetu* (1948-1963).

La darrera i breu experiència del règim d'apropar-se a la població jove fou *Tramontana* (1975), editada pel Grupo de prensa del Movimiento.

A inicis de la dècada dels seixanta, l'estructura local de la Falange havia editat un butlletí *Lealtad* (1960-1962) en què es primava la puresa ideològica. En aquest sentit, també es va publicar *Hoja/Boletín Informativo* (1968-1971) que edità l'agrupació d'exmilitants del Frente de juventudes i s'emmarcà en el nou context del franquisme tardà en què les diferents famílies internes es van posicionar per influir en l'evolució del règim.

Pel que fa a la premsa d'inspiració religiosa i a l'entorn de la citada *Vida Parroquial* hi hagué altres publicacions. En la línia de periodisme catòlic jove, *Camino* (1950-1951) i, més proselitista, *Hojas Culturales* (1952-1954), a banda de les fulles parroquials de l'Església de Sant Pere i de la Immaculada de Figueres.

En quant a les revistes escolars, hi hagué el *Boletín La Salle* (1946-1957) que també responia a un periodisme d'orientació catòlica del període.

L'experiència més reexida fou *Canigó* (1954-1958, 1974 en la seva etapa figuerenca) tant per a la seva diversitat interna com per la seva evolució. Va ser l'única capçalera local que s'acabà transformant en publicació d'abast nacional, tot i que perdent els referents geogràfics i informatius fundacionals. És interessant la seva pròpia evolució ideològica i generacional que va néixer amb la voluntat de fer un periodisme diferent, fora dels controls oficials i oficialistes del règim o l'Església.

A la dècada dels cinquanta també van aparèixer publicacions esportives, caçadores i d'estudis, com ara, la dels *Annals de l'Institut d'Estudis*

Empordanesos o les que van ser portaveus d'entitats i institucions: el Casino Menestral i l'Institut Ramon Muntaner.

La llei de premsa de 1966, suposava la derogació de la de 1938, de tall totalitari i l'eliminació de la censura prèvia, no evitava limitacions i vulneracions de la llibertat d'expressió.

En total, hem comptabilitzat 62 capçaleres. A Figueres, en van aparèixer 49; a La Jonquera, 3; a Roses, 2, i únicament una a les següents poblacions: Llers, Agullana, Vilajuïga, l'Escala, Darnius, Torroella de Fluvià i a Albanyà. En la majoria dels casos, la llengua vehicular és la llengua castellana fins als últims anys del franquisme. Fou remarcable que, en aquest període, La Jonquera iniciés la seva tradició periodística amb publicacions de caràcter associatiu i religiós. També foren rellevants les polèmiques del rector de la parròquia de Darnius que li van valer algunes reprimendes. Un de les publicacions més significatives pel valor que van tenir fou el *Boletín del Centro de Estudios de Bajo Fluvia* (1969) per la publicació d'articles acadèmics i divulgatius sobre la comarca.

I l'eclosió de l'etapa democràtica

L'arribada de la democràcia va suposar acabar amb les restriccions de premsa i l'inici d'un període de llibertat mai viscut a l'Estat espanyol. Hem comptabilitzat, almenys, que a partir la transició democràtica i la democràcia es van publicar 451 capçaleres a la comarca. D'aquestes, 126 a Figueres. Tot i que són dades provisionals a l'espera de noves investigacions, el nombre gairebé doble la quantitat de periòdics en relació als 200 anys anteriors.

Per tant, estem parlant de gairebé 700 capçaleres al llarg de la història de la premsa de l'Alt Empordà. Una xifra que potser és una mostra del vigorisme del periodisme a la comarca ja que, en ple segle XXI, a Figueres es continuen publicant dos setmanaris, un fet únic entre les capitals de comarca si bé a Girona es publiquen dos diaris en català i a Lleida només un.

L'eclosió de tantes publicacions locals en català un cop al mes, al trimestre o amb una certa irregularitat significa, d'entrada, l'interès que genera que ens expliquin fets i ens donin dades sobre el lloc on vivim. Un interès que

pot partir de la política local, l'associacionisme, la vida cultural i artística de les entitats, l'aprenentatge escolar, els reptes esportius o el proselitisme religiós.

La majoria de les publicacions catalogades i ressenyades no eren ni són professionals, potser tampoc són imprescindibles com a òrgans d'expressió i informació però, per contra, com ha dit reiteradament Jaume Guillaumet en diverses conferències, esdevenen un acte d'afirmació de la identitat local i una expressió de la civilitat.

Bibliografia general

Anglada, Maria Àngels i Guillaumet, Jaume. *Figueres. Ciutat de les idees*. Lunwerg Editores: Barcelona, 1999.

Arderius y Banjol, Juan. "El republicanismo ampurdanés desde 1868 hasta 1914. Apuntes para su historia", a Navarro, Emilio: *Historia crítica de los hombres del Republicanismo catalán en la última década (1905-1914)*. Ortega & Artís Impresores: Barcelona, 1915, p. 21-74.

Augé i Carreras, Josep. *Pinzellades i Records*. Ajuntament de Castelló d'Empúries.

Baig i Aleu, Marià. *Sant Llorenç de la Muga*. Diputació de Girona i Fundació Caixa Girona: Girona, 2007.

Barrera, Carlos. *Periodismo y franquismo. De la censura a la apertura*. Ediciones Internacionales Universitarias: Barcelona, 1995.

Bernils Mach, José M. *Figueras. Cien años de ciudad*. IEE: Figueres, 1975.

– *Figueres*. Consell Municipal de Turisme: Figueres, 1977.

– *Episodis de la II República a Figueres*. Canigó: Figueres, 1981.

– *La Guerra Civil a Figueres 1936-1939*. Editorial Empordà: Figueres, 1986.

– *Marià Pujulà Vidal*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 1999.

– "Crònica figuerenca del primer terç del segle XX" a *Figueres 1900-1936. Imatge i història de la Catalunya republicana*. Museu de l'Empordà: Figueres, 1999, p. 114-139-

– *Cabanes*, Quaderns de la Revista de Girona: Girona, 2001.

–*Darnius*. Quaderns de la revista de Girona, nº 64/106, juliol 2003. Diputació de Girona.

Bertran Pijoan, Lluís. *Prensa de Catalunya*. 2 vol. Ajuntament de Barcelona: Barcelona, 1931.

Boix, Lurdes i Didac Piñero, Miquel. *L'Escala i Empúries*. Quaderns de la Revista de Girona, nº 195/112. Agost 2018. Diputació de Girona

Bruguera i Batalla, Rafel. *Escalencs assassinats durant la Guerra Civil*. CCG Edicions: L'Escala, 2009

Cabruja Auguet, Agustí. *Polítics i escriptors gironins durant la Segona República*. Diputació de Girona i Ajuntament de Salt: Girona i Salt, 1987.

Campillo, Maria i Centelles, Esther. *La premsa a Barcelona, 1936-1939*. Centre d'Història Contemporània de Catalunya: Barcelona, 1979.

Canal, Jordi. *El carlisme català dins l'Espanya de la Restauració. Un assaig de modernització política (1888-1900)*. Eumo Editorial: Vic, 1998.

Carreres, Joan i Vilar, Josep. *Albanyà i Bassegoda*. Diputació de Girona i Fundació Caixa de Girona: Girona, 2018.

Checa Godoy, Antonio. *Prensa y partidos políticos durante la II República*. Ediciones Universidad de Salamanca: Salamanca, 1989.

– *Historia de la Prensa Pedagógica en España*. Universidad de Sevilla: Sevilla, 2002.

–*El ejercicio de la libertad. La prensa española en el Sexenio Revolucionario (1868-1874)*. Biblioteca Nueva: Madrid, 2006.

Clara i Resplandís, Josep. *El federalisme a les comarques gironines (1868-1874)*. Diputació de Girona: Girona, 1986.

–*Els fills de la llum. Els francmaçons de les comarques gironines (1811-1987)*. Carles Vallès Editor: Figueres, 1988.

Clara, Josep. "El franquismo, contestado por el clero rural catalán", a *Anales de Historia Contemporánea*, núm. 11 (1995), p. 217-229.

Clavaguera i Canet, Josep. *Llançà*. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona. 2000.

Compte i Freixanet, Albert. *Castelló d'Empúries*. Ajuntament de Castelló d'Empúries: Castelló d'Empúries, 1995.

– *República i Guerra Civil a Castelló d'Empúries*. L'atutor: Figueres, 1994.

–“Sobre els orígens i primera expansió urbana”, a *Institut d'Estudis Empordanesos* (1991), p. 329-398.

Costa i Fernandez, Lluís. *Història de la premsa a la ciutat de Girona (1787-1939)*. Ajuntament de Girona, IED i Diputació de Girona: Girona, 1987.

–*La Dictadura de Primo de Rivera (1923-30): comunicació i propaganda a les comarques gironines*. Rafael Dalmau: Barcelona, 1995.

–*El periodisme*. Diputació de Girona: Girona, 1996.

–*El Autonomista: el diari dels Rahola. Els orígens del periodisme modern a Girona (1898-1939)*. Col·legi de periodistes de Catalunya: Girona, 2000.

–*Els mitjans de comunicació a Girona (1787-2003)*. Ajuntament de Girona i IED: Girona, 2003.

Culla, Joan B. i Duarte, Àngel. *La premsa republicana*. Diputació de Barcelona i Col·legi de Periodistes de Catalunya: Barcelona, 1990.

Custey, Eduard; Jerez, Lluís i Romero, Albons. "La Dictadura de Primo de Rivera" a Gifre, Pere (coord.). *Història de l'Alt Empordà*. Diputació de Girona: Girona, 2000, p. 585-588.

Custey, Eduard; Jerez, Lluís i Romero, Albons. "La República (1931-1936)" a Gifre, Pere (coord.). *Història de l'Alt Empordà*. Diputació de Girona: Girona, 2000, p. 589-609.

Diversos autors. *La Guerra Civil a les comarques gironines, 1936-1939*. Jornades d'estudi commemoratives. Cercle d'Estudis Històrics i Socials: Girona, 1986.

Diversos autors. *La II República, 60 anys després. Estudis sobre les comarques gironines*. Cercle d'Estudis Històrics i Socials: Girona, 1991.

Diversos autors. *Institut d'Estudis Empordanesos: 50 anys d'història*. Institut d'Estudis Empordanesos: Figueres, 2006.

Dorado Fernández, Carlos (dir.) *Publicacions periódicas del siglo XIX. Catálogo España*. Hemeroteca Municipal de Madrid: Madrid, 2002.

Estadística de la Premsa Periódica de España (referida al 1º de febrero del año 1920). Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes: Madrid, 1921.

Estadística de la Premsa Periódica de España (referida al 1º de febrero del año 1927). Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes: Madrid, 1930.

Ferrer, Firmo. *Cadaqués des de l'arxiu*. Montagut Editores: Barcelona, 1991.

Ferrerós, Joan. *Benvolguts absents (I)*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 2002.

–*Benvolguts absents (II)*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 2004.

– *Benvolguts absents (III)*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 2006.

–Joan. Garrigàs. Diputació de Girona: Girona, 2017.

Font Verdaguer, Pere. Gràcies. Ajuntament de Pontós: ?, 2009.

–*Pontós: passat i present*. Ajuntament de Pontós: Pontós, 2004.

Frigola, Carles. *El Cavaller Dalmau de Creixell*. Brau Edicions: Figueres, 2008.

Fuentes, Juan Francisco i Fernández Sebastián, Javier. *Historia del periodismo español. Prensa, política y opinión pública en la España contemporánea*. Síntesis: Madrid, 1997.

Gifre Ribas, Pere; Puig Pla, Santi i Tremoleda Trilla, Joaquim. “Memòries dek sabtuari del Mont (finals s. XVIII-1953) a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos* [Figueres] (2011), p. 83-132.

Gifre i Ribas, Pere (coord.). *Història de l'Alt Empordà*. Diputació de Girona: Girona, 2000.

Gironella, Frederic. *Records de Figueres*. Imp. J. Horta: Barcelona, s.d.

Givanel i Mas, Joan. *Bibliografia catalana premsa*. 3 vols. Institut Patxot: Barcelona, 1931 (vol. I) i 1937 (vol. II i III).

Guanter i Flaqué, Ricard. *L'Escala el tarannà d'un poble*. L'autor: ?, 2004

Gubert i Macias, Joan. *Portbou, Segle XIX*. Ajuntament de Portbou i Diputació de Girona: Girona, 1990.

Guillamet, Jaume. *La nova premsa catalana*. Edicions 62: Barcelona, 1976.

–*La premsa de les comarques gironines*, Selecta: Barcelona, 1977.

–*La premsa comarcal. Un model català de periodisme popular*. Departament de Cultura: Barcelona, 1983.

–*La premsa a Catalunya*. Diputació de Barcelona i Col·legi de Periodistes de Catalunya: Barcelona, 1988.

–*Història de la Premsa, la Ràdio i la Televisió a Catalunya (1641-1994)*. La Campana: Barcelona, 1994.

–*Premsa, franquisme i autonomia. Crònica catalana de mig segle llarg (1939-1975)*. Flor del Vent: Barcelona, 1996.

–*Els orígens de la premsa a Catalunya. Catàleg de periòdics antics (1641-1833)*. Arxiu Municipal: Barcelona, 2003.

–"Llengua i ideologia a la premsa de Figueres (1939-1974)", a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 36, Figueres, 2003, p. 229-320.

–(dir.) *Catàleg històric general de la premsa en català*. Institut d'Estudis Catalans, 2015.

Guillamet Lloveras, Jaume i Teixidor Colomer, Anna. *Articles. Carles Fages de Climent*. Brau: Figueres, 2004.

Guillamet, Juan. "Apuntes para una historia del periodismo local (I)", a *Vida Parroquial*, núm. 523 (27 d'agost de 1948), p. 3.

– "Apuntes para una historia del periodismo local (II)", a *Vida Parroquial*, núm. 524 (3 de setembre de 1948), p. 3.

– "Apuntes para una historia del periodismo local (III)", a *Vida Parroquial*, núm. 525 (10 de setembre de 1948), p. 3.

–"Apuntes para una historia del periodismo local (IV)", a *Vida Parroquial*, núm. 526 (27 d'agost de 1948), p. 3.

– *Coses i gent de l'Empordà*. Selecta: Barcelona, 1972.

Guixeras, David. "Els articles de Joan Mínguez (1900-1960) a *La Veu de l'Empordà*" a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 33, Figueres, 2000, p. 289-307.

Huertas, Josep M. (dir.) *200 anys de premsa diària a Catalunya*. Fundació Caixa de Catalunya, AHCE i Col·legi de Periodistes de Catalunya: Barcelona, 1995.

Jérez, Lluís i Romero, Alfonso "La Guerra Civil (1936-1939)" a Gifre, Pere (coord.). *Història de l'Alt Empordà*. Diputació de Girona: Girona, 2000, p. 611-638.

Julià Baduà, Roser i Roig Simon, Marisa. *Gent de Castelló (La seva vida i obra, segles XVI-XIX)*. Aj. de Castelló d'Empúries i Diputació de Girona: ??, 2001.

Jiménez Mier y Terán, Fernando. Batec. *Historia de vida de un grupo de maestros*. Edicions de la Universitat de Lleida: Lleida, 2007.

Juanola Noguer, Joan i Pujol Fabrelles, David. *Breu historia de l'Alt Empordà*. Bàlec Llibres: Girona, 2004.

Marquès, Salomó; Feu, Jordi i Pujol, David. *L'escola*. Diputació de Girona i Caixa de Girona: Girona, 2005.

Millan Lavin y Cols, Joaquín. *Historia del Frente de Juventudes*. Hermandad del Frente de Juventudes: Barcelona, 1997.

Molinero, César. *La intervención del estado en la prensa*. Dopesa: Barcelona, 1971.

Moreno Chacón, Manuel. "La premsa republicana figuerenca durant la Restauració (1875-1923)", a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 34 (2001), p. 425-458 [Figueres].

—*El personal polític republicà a l'Ajuntament de Figueres. Les eleccions municipals durant la Restauració (1877-1923)*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 2004.

—"El Centre Nacionalista Republicà a les comarques gironines", a *Els orígens del republicanisme nacionalista. El Centre Nacionalista Republicà (1906-1910)*. Centre d'Història Contemporània de Catalunya: Barcelona, 2009, p. 221-250.

Murla i Giralt, Josep a *Revista de Girona*, núm. 144 (gener/febrer 1991), p. 46-51.

Noguer Comet. Ramon. *Al llarg de la meua vida*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat: Barcelona, 2000.

Padrosa Gorgot, Inés. "Els impressors figuerencs i la seva obra", a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 25, Figueres, 1992, p. 223-289.

Padrosa Gorgot, Inés i Gil Tort, Rosa Maria. *Bibliografia interdisciplinària de l'Alt Empordà*. 2 vol. Consell Comarcal de l'Alt Empordà i Departament de Cultura: Figueres, 1996.

Pla i Planas, Jordi. "Una aproximació al periodismo alt-empordanès durant el període de la Guerra Civil", a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos*, vol. 23, Figueres, 1990, p. 357-372.

Pla i Planas, Jordi i Gifre, Pere (coord.) "Renaixença i articulació política: el cas altempordanès, a *Història de l'Alt Empordà*. Diputació de Girona: Girona, p. 573-576.

Planas i Roig, Miquel. *Castelló d'Empúries*, Diputació de Girona i Fundació Caixa Girona: Girona, 1987.

Pluja i Canals, Arnald. *Colera*. Quaderns de la Revista de Girona, 170 (març 2014).

—*Cadaqués*. Quaderns de la revista de Girona núm. 223, Any 2022.

Puig Palmer, Manel. *Fotògrafs i fotografies de Castelló d'Empúries*. Ajuntament de Castelló d'Empúries: Castelló d'Empúries, 2017.

Manel Puig, Jordi Canet. *L'Abans* (Castelló d'Empúries. Recull gràfic 1870-1975). Editorial Efadós: Girona, Any 2010.

Pujol, Enric (coord.). *El somni republicà. El republicanisme a les comarques gironines (1900-1936)*. Viena: Barcelona, 2009.

Rodeja, Eduard. *Llibre de Figueres*. Selecta: Barcelona, 1962.

Rodriguez Vilagran, Angel. "Catàleg de publicacions periòdiques catòliques a la Diòcesi de Girona (3)", a *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins* (2014), p. 499-530.

—*La comunicación catòlica a la diòcesis de Girona*. Barcelona. Universitat autònoma de Barcelona, 2010 (tesi doctoral).

Roig, Josep M. *La Dictadura de Primo de Rivera a Catalunya. Un assaig de repressió cultural*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat: Barcelona, 1992.

Roig, M. i Fernández, M. *30 anys d'Arxiu Municipal a Castelló d'Empúries*. Ajuntament de Castelló d'Empúries: Castelló d'Empúries, 2017.

Roig i Simon, Marisa. *Sant Pere Pescador*. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona: Girona, Any 2002.

Santaló, Jaume (coord.). *Figueres 1900-1936. Imatge i historia de la Catalunya republicana*. Museu de l'Empordà: Figueres, 1999.

Seoane, María Cruz i Saiz, María Dolores. *Cuatro siglos de periodismo en España. De los avisos a los periódicos digitales*. Alianza Editorial: Madrid, 2006.

Serna, Erika i Serra, Joan. *Fortià*. Diputació de Girona i Fundació Caixa de Girona: Girona, 2003.

Sinova, Justinio. *La Prensa en la Segunda República española. Historia de una libertad frustrada*. Debate: Barcelona, 2006.

Soler, Montserrat. "Prensa de Figueres", a *Biblioteconomía*, núm. 39 (gener-juny de 1954), p. 26-52.

Teixidor Colomer, Anna. "La visió del paisatge empordanès a través de la premsa figuerenca (1923-1936)", a Actes del Congrès. *El paisatge, element vertebrador de la identitat empordanesa*. Institut d'Estudis Empordanesos: Figueres, vol. II, p. 611-622.

–"Federalists contra luisitos. La premsa republicana a Figueres (1931-1936)", a *Republicans i republicanisme a les terres de parla catalana*. Actes del VI Congrès de la CCEPC. Barcelona. 2, 3 i 4 de novembre de 2006. Barcelona. Publicacions de la Coordinadora de Centres d'Estudis de Parla Catalana, 2008, p. 447-463.

–*Empordà Federal (1911-1938): un model de periòdic republicà i nacionalista*. Ajuntament de Figueres: Figueres,

–"La República des de la impremta. La premsa republicana (1900-1936)" dins Pujol, Enric (dir.) a *El somni republicà. El republicanisme a les comarques gironines (1900-1936)*. Viena: Barcelona, 2009, p. 74-82.

–"Set anys de Madame censura: la repressió de la premsa figuerenca durant la Dictadura de Primo de Rivera (1923-1931)", a *Poder polític i resistència periodística*. II Jornades Història de la Premsa. UAB-UPF: Barcelona, 2009, p. 159-174.

Teixidor Elias, Pere. *Figueres anecdòtica segle XX*. Ajuntament de Figueres: Figueres, 1978.

Torrent, Joan. *La presse catalane depuis 1641 jusqu'a 1937*. Agrupació Professional de Periodistes: Barcelona, 1937.

Torrent, Joan i Tasis, Rafael. *Historia de la premsa catalana*. Barcelona: Bruguera, 1966.

Tubert i Canada, Enric. *Agullana*. Quaderns de la Revista de Girona i Fundació Caixa de Girona: Girona, 1988

Vallès i Rovira, Carles. *Diccionari de l'Alt Empordà (Històric, geogràfic, biogràfic, gastronòmic, folklòric...)*. 2 vol. Carles Vallès Editor: Figueres, 1984.

Velaz Sicart, Anna Maria. "La publicació Santa Maria del Mont: la veu d'un col·lectiu i el reflex d'una època", a *Annals de l'Institut d'Estudis Empordanesos [Figueres]* (2011), p. 141-170.

Vila Mitjà, Mercè. L'Escala, 1931-1947. Ajuntament de L'Escala-Diputació de Girona. 1992

Vila Mitjà, Mercè. *L'Església de L'Escala*. Ajuntament de l'Escala: L'Escala, 1997.

Annexos

I. Llista històrica general de periòdics de l'Alt Empordà (1809-1975)

*Les referències cronològiques són les localitzades a partir de la documentació però, en alguns casos, és difícil concretar la periodització.

I.Els orígens (1809-1868)

1. *Gazeta de Figueres*, 1809-1810
2. *El Fuet de Figueres*, 1840
3. *Hoja Suelta o Aviso* (Figueres), 1842
4. *El Ampurdanés* (Figueres), 1842
5. *El Bien del País* (Figueres), 1845-1849
6. *La Granja* (Figueres), 1850-1853, 1855-1856
7. *El Ampurdanés* (Figueres), 1861-1868, 1868-1874, 1880-1888, 1893-1913
8. *El Hogar* (Figueres), 1866-1867
9. *El País* (Figueres), 1868

II.El Sexenni Democràtic (1868-1874)

10. *Boletín Oficial de la Junta Revolucionaria de Figueras*, 1868
11. *La Barretina* (Figueres), 1868
12. *La República* (Figueres), 1868-1870
13. *El Liberal Ampurdanés* (Figueres), 1869-1870
14. *El Pensamiento* (Figueres), 1872
15. *La Tramontana* (Figueres), 1872-1873
16. *Boletín de la Milicia* de Figueras, 1874

III.La Restauració (1875-1923)

17. *El Eco Ampurdanés* (Figueres), 1875-1877, 1878-1879
18. *El Impertinente* (Figueres), 1875
19. *Nuevo Ampurdanés* (Figueres), 1876
20. *Lo Tap de suro* (Figueres), 1876

21. *El Figuerense* (Figueres), 1877-1878
22. *Boletín Semanal* (Figueres), 1878-1879
23. *El Eco de Figueras*, 1878-1879
24. *El Impenintente* (Figueres), 1879-1880
25. *El Clamor Ampurdanés* (Figueres), 1879-1880
26. *El Ampurdán* (Figueres), 1879-1886
27. *El Faro Ampurdanés* (Figueres), 1880
28. *El Demócrata Ampurdanés* (Figueres), 1880
29. *La Marsellesa* (Figueres), 1880-1881
30. *Boletín de Caza y Pesca* (Figueres), 1880
31. *La Unión del Magisterio* (Figueres), 1880-1881
32. *El Eco de Port-Bou*, 1880-1881
33. *La Voz de Colera*, 1880-1881
34. *A Custines* (Figueres), 1880
35. *La Unión* (Figueres), 1881-1883
36. *El Boceto* (Figueres), 1881
37. *L'Art* (Figueres), 1881-1882
38. *La Granyota* (Figueres), 1881
39. *Mipas* (Figueres), 1881
40. *El Aceite Roux* (Figueres), 1882-1884
41. *El Trueno* (Figueres), 1882-1883
42. *La Unión Ampurdanesa* (Figueres), 1883-1885
43. *El Pais* (Figueres), 1884
44. *La Unión Republicana* (Figueres), 1885
45. *La Opinión* (Portbou), 1885
46. *La Tramontana* (Figueres), 1885-1887
47. *El Buen Criterio* (Figueres), 1886
48. *Semanario de Figueras*, 1886-1893
49. *El Heraldó* (Figueres), 1886-1936
50. *L'Hereuhet* (Figueres), 1886-1914
51. *En Banyeta* (Figueres), 1886-1906
52. *El Fomento* (Figueres), 1887
53. *El Alcalde Ronquillo* (Llers), 1887
54. *La Evolución* (Figueres), 1887-1891
55. *Lo Pensament* (Figueres), 1887-1895
56. *La Concentración* (Figueres), 1888-1893
57. *La Voz Ampurdanesa* (Figueres), 1888
58. *El Eco Estudiantil* (Figueres), 1888
59. *El Pirineo Oriental* (Portbou), 1889-1890
60. *El Ideal* (Portbou), 1889-1890
61. *La República* (Figueres), 1890-1896
62. *El Orden* (Figueres), 1891-1896
63. *El Corresponsal del Coleccionista* (Portbou), 1890-1902
64. *La Independencia* (Portbou), 1891
65. *La Nueva Generación* (Figueres), 1892, 1899
66. *L'Embut* (Figueres), 1892
67. *El Pensamiento* (Figueres), 1892-1893

68. *El Posibilista* (Figueres), 1893
69. *El Castellonense* (Castelló d'Empúries), 1893
70. *El Regional* (Figueres), 1893-1909
71. *El Mensajero* (Figueres), 1893, 1898-1899
72. *La Unión* (Figueres), 1897-1898
73. *Lo Tap de Suro* (Agullana), 1897
74. *El Pasatiempo* (Figueres), 1897
75. *L'Almogaver* (Figueres), 1897-1898
76. *Concurso de Agricultura é Industrias anexas* (Figueres), 1899
77. *La Escoba* (Castelló d'Empúries), 1899-1900
78. *El Tradicionalista* (Figueres), 1900
79. *La Veu del Ampurdà* (Figueres), 1900, 1909-1936
80. *La Sardana* (L'Escala), 1900-1901
81. *La Razón* (Figueres), 1900-1901
82. *Boletín de la Cámara Agrícola del Ampurdán* (Figueres), 1900-1935, 1935-1936
83. *L'Enderroch* (Figueres), 1902
84. *El Fuet* (L'Escala), 1902
85. *Verdad* (Figueres), 1904-1905
86. *El Autonomista de Figueras*, 1905
87. *El Combate* (Figueres), 1905-1907
88. *La Defensa* (Figueres), 1906-1907
89. *El Figuerense* (Figueres), 1907-1909
90. *Fulla Dominical de Garriguella*, 1907-1924
91. *Trevall* (Figueres), 1908
92. *Empordà* (Figueres), 1908
93. *Cultura Escolar* (Figueres), 1908
94. *Costa Brava* (L'Escala), 1909
95. *La Razón* (Figueres), 1909, 1911-1912
96. *La Nacio Catalana* (Cabanès), 1910
97. *Empordà Federal* (Figueres), 1911-1923, 1930-1934, 1935-1938
98. *La Bíblia* (Figueres), 1912-1915
99. *El Federalista* (Figueres), 1913
100. *El Guerrillero* (Figueres), 1913-1914
101. *La Tribuna* (Figueres), 1913-1914
102. *Fulla Dominical Castelló d'Empúries*, 1913-1975
103. *Nuevo Figueras* (Figueres), 1914-1931
104. *Libertad* (Figueres), 1915-1935
105. *¡Alegria..!* (Figueres), 1916
106. *L'Avenç Garrotxa* (Lladó), 1916
107. *El Duende* (S. Miguel de Culera), 1916
108. *La Voz del Pueblo* (Portbou), 1916
109. *Fulla Dominical Sta Maria de Lladó* (Lladó), 1916
110. *El Defensor* (Portbou), 1916
111. *El Duende* (Portbou), 1916
112. *Fulla escolar* (Peralada), 1916-1918
113. *Alt Empordà* (Figueres), 1917-1923
114. *Renovació* (Figueres), 1918

115. *Juventud y Humor* (Figueres), 1918-1919
116. *Deportes* (Figueres), 1918
117. *El Nuevo Ampurdán* (Figueres), 1919
118. *Costa Brava* (L'Escala), 1919-1922
119. *El Senyó Pancraci* (Figueres), 1919-1920
120. *Studium* (Figueres), 1919
121. *Figueras Deportivo* (Figueres), 1919
122. *Iberia* (Figueres), 1920
123. *Sindicat Agrícola Comarcal de l'Empordà* (Figueres), 1920
124. *Renovació Social* (Figueres), 1921-1922
125. *Nova Vida* (Llançà), 1921-1927, 1930
126. *El Aguila del Transporte* (Figueres), 1922
127. *El Pelut Català* (Figueres), 1922
128. *Muntanyes Empordaneses* (Llers), 1923
129. *El Castelloni* (Castelló d'Empúries), 1923
130. *L'Agapitu* (Figueres), 1923
131. *Sol-Ixent* (Cadaqués), 1923-1935

IV. La Dictadura de Primo de Rivera (1923-1931)

132. *Fulla Dominical de la Diòcesi de Gerona* (Figueres), 1923-1924
133. *La Comarca* (Figueres), 1924-1927
134. *La Fulla Parroquial del Bisbat de Girona* (Figueres), 1925
135. *Vacaciones* (Figueres), 1925-1926
136. *Fulla Parroquial Santa Maria de Roses* (Roses), 1926
137. *Canigó* (Figueres), 1926-1936
138. *La Comarca Deportiva* (Figueres), 1926-1928
139. *Los Santuarios Católicos* (Figueres), 1926-1936
140. *Fulla Dominical de la Parròquia de Figueres*, 1927-1935
141. *El Ampurdán* (Figueres), 1927-1930
142. *La Telefonía Española* (Figueres), 1927
143. *Pireneus* (Figueres), 1927
144. *Fulla Dominical Parroquia de Vilatenim*, 1928
145. *Santa Maria del Mont* (Albanyà), 1928-1934
146. *Publicacions de la Terra* (Terrades), 1928-1936
147. *Vida Parroquial* (Figueres), 1928-1936
148. *La Dansa més Bella* (Figueres), 1928-1932
149. *La Galeria* (Figueres), 1929-1931
150. *La Sardana* (Peralada), 1930
151. *Fulla Dominical de la Parroquia de Peralada*, 1930-1945
152. *El Pebrot* (Figueres), 1930
153. *Revista de Moda* (Figueres), 1930
154. *El Eco del Pirineo* (Portbou), (?)

V. La Segona República (1931-1936)

155. *L'Espurna de l'Empordà* (Figueres), 1931
156. *Destellos* (Portbou), 1931
157. *La Veu de Port-Bou* (Portbou), 1931

158. *Tramuntana* (Castelló d'Empúries), 1931
159. *L'Altaveu de Port-Bou* (Portbou), 1931
160. *Avant...!* (Figueres), 1931-1933, 1936-1937
161. *Germanor* (Borrassà), 1932
162. *El Terrassa* (Llançà), 1932
163. *Gol* (Figueres), 1932-1936
164. *Avant* (Figueres), 1933
165. *Sty-lus* (Figueres), 1934-1936
166. *L'Espiga* (Castelló d'Empúries), 1934-1936
167. *Juventut* (Figueres), 1934
168. *Fulla d'informació de Unió Gremial* (Figueres), 1934
169. *Vida Infantil* (Llançà), 1935
170. *L'Escolar* (Maçanet de Cabrenys), 1935
171. *L'Esplai* (Castelló d'Empúries), 1936
172. *Fulla Parroquial de Vilafant*, 1936
173. *Vida Escolar* (Figueres), 1936
174. *Treball* (Figueres), 1936

VI. La Guerra Civil (1936-1939)

175. *Brollador* (Figueres), 1936
176. *Butlletí d'Assistència Social* (Figueres), 1936-1937
177. *A la Lucha* (Figueres), 1937
178. *AEEPA* (Figueres), 1937
179. *Vibraciones* (Figueres), 1937
180. *El Borinot* (L'Escala), 1938
181. *Frente rojo* (Figueres), 1939
182. *Boletín de información* (Figueres), 1939

VII. El franquisme (1939-1975)

183. *Hoja Parroquial de Figueras*, 1939-1976
184. *Suplemento de la Hoja Parroquial de San de Pedro de Figueras*, 1941-1955
185. *Ampurdan* (Figueres), 1942-1977
186. *Fe y Patria* (Figueres), 1943-1944
187. *Ideal* (Figueres), 1943-1946
188. *Hoja Parroquial de Agullana*, 1946-1970
189. *Boletín La Salle* (Figueres), 1946-1957
190. *Fortín* (Figueres), 1947-1948
191. *Coperación Junquerense* (La Jonquera), 1948
192. *Conquista* (Figueres), 1948
193. *Ataque* (Figueres), 1948
194. *Impetu* (Figueres), 1948, 1951-1953
195. *El Ampurdanés* (Figueres), 1948-1953
196. *El Montañero* (Figueres), 1949-1962
197. *Camino* (Figueres), 1950-1951
198. *Ecos Junquerenses* (La Jonquera), 1950
199. *Reconquista* (Figueres), 1950
200. *OAR* (Figueres), 1950
201. *Fe y Trabajo* (Figueres), 1950
202. *Hoja Parroquial de Darnius*, 1950-1954
203. *Boletín de la Mare de Deu del Mont* (Albanyà), 1950-1953

204. *U.S.P.E.A.C* (Figueres), 1951-1952
205. *Hojas Culturales* (Figueres), 1952-1954
206. *Figueras Deportiva* (Figueres), 1953-1976
204. *¡Figueras!* (Figueres), 1953
205. *Miranda* (Llançà), 1954-1968
207. *Canigó* (Figueres), 1954-2009
208. *Avante* (Figueres), 1954
209. *El Bruel* (Castelló d'Empúries), 1954-1955
210. *Marcador* (Figueres), 1954-2009
211. *Cadete* (Figueres), 1954
212. *Forja* (Figueres), 1954
213. *Santa Fe* (Figueres), 1954
214. *Unidad* (Figueres), 1954
215. *Hoja Parroquial de la Inmaculada*. Figueras, 1955-1962
216. *Boletín Informativo U.D.Figueras*, 1955-1969
217. *Boletín de la Sociedad de Cazadores Alto Ampurdán* (Figueres), 1955-1959
218. *Noticiario del Casino Menestral Figuerense*, 1956-1957
219. *Golondrinas* (Figueres), 1958-1961
220. *Anales del Instituto de Estudios Ampurdaneses*, 1959-1975, 1976-actualitat
221. *Circular Informativa* (Figueres), 1959
222. *Boletín Informativo* (Figueres), 1960
223. *Ultreya* (Castelló d'Empúries), 1960
224. *Hoja Parroquial de La Junquera y Los Limites*, 1960-1971
225. *Gaceta del Casino Menestral* (Figueres), 1960-1961
226. *Lealtad* (Figueres), 1960-1962
227. *Aplec de la Sardana* (Figueres), 1962
228. *Aula 13* (Figueres), 1962-1963
229. *Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. San Pedro de La Escala*, 1964-1965
230. *Parainfo* (Figueres), 1965
231. *Fira del Dibuix i de la Pintura* (Figueres), 1965
232. *Norfeu* (Roses), 1965
233. *Peña Motorista Figueras* (Figueres), 1965-1978
234. *Activitat /Testimoni* (Figueres), 1966-1969, 1971-1975
235. *Guia Deportiva* (Figueres), 1967-2005
236. *Centre Excursionista Empordanès* (Figueres) 1967
237. *Juncaria* (Figueres), 1967-1968
238. *Hoja-Boletín Informativo* (Figueres), 1968-1971
240. *Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluvia* (Torroella de Fluvià), 1969
241. *Rhoda/Rodhe. Suplement full parroquial de Roses*, 1971-1972
242. *Juventud* (Vilajuïga), 1973-1978
243. *Unión* (Figueres), 1974-1983
244. *Tramontana* (Figueres), 1975
245. *Miranda, Butlletí del Centre Cultural de Llançà*, 1975-1981
246. *Clarín* (Sant Pere Pescador), s/data

II. Relació de capçaleres aparegudes a l'Alt Empordà per població (1809-1975)

Albanyà

Santa Maria del Mont, 1928-1934

Boletín de la Mare de Deu del Mont, 1950-1953

Agullana

Lo Tap de Suro, 1897

Hoja Parroquial de Agullana, 1946-1967

Borrassà

Germanor, ?

Cabanes

La Nació Catalana, 1910

Cadaqués

Sol·Ixent, 1923-1935

Germanor, 1936

Castelló d'Empúries

El Castellonense, 1893

La Escoba, 1899-1900

Fulla Dominical. Castello d'Empuries, 1913-1975

El Castelloni, 1923

Tramuntana, 1931

L'Espiga, 1934-1936

L'Esplai, 1936

El Bruel, 1954-1955

Colera

La Voz de Colera, 1880-1881

Duende, 1916

Darnius

Hoja Parroquial de Darnius, 1950-1954

Garriguella

Fulla Dominical de Garriguella, 1907-1924

La Jonquera

Cooperación Junquerense, 1948

Ecos Junquerenses, 1950

Hoja Parroquial de La Jonquera y Los Limites, 1960-1964

L'Escala

La Sardana, 1900-1901

El Fuet, 1902

Costa Brava, 1909

Costa Brava, 1919-1922

El Borinot, 1937-1938

Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. San Pedro de La Escala, 1964-1965

Lladó

Avenç de la Garrotxa, 1916

Fulla Parroquial Sta. Maria de Lladó, 1916

Llançà

Nova Vida, 1921-1927, 1930

El Terrassa, 1932

Vida Infantil, 1935-1936

Miranda, 1954-1968

Butlleti del Centre Cultural de Llansa, 1975

Hoja Parroquial

Llers

El Alcalde Ronquillo, 1887

Muntanyes Empordaneses, 1923

Maçanet de Cabrenys

L'escolar, 1935

Peralada

Fulla escolar, 1916-1918

La Sardana, 1930

Fulla Dominical de la Parroquia de Peralada, 1930-1945

Pontós (Romanyà d'Empordà)

El Rosal Florido, 1886-1898

Portbou

El Eco de Port-Bou, 1880-1881
La Opinión, 1885
El Pirineo Oriental, 1889-1890
El Ideal, 1889-1890
La Independencia, 1891
El Corresponsal del coleccionista, 1890-1902
La Voz del Pueblo, 1916
El Defensor, 1916
Destellos, 1931
La Veu de Port-Bou, 1931
L'Altaveu de Port-Bou, 1931
El Duende, 1916 (?)
El Eco del Pirineo (?)

Roses

Fulla Parroquial Santa Maria de Roses, 1926
Norfeu, 1965
Rhoda o Rhode. Suplement full parroquial, 1971-1971

Sant Pere Pescador

Clarín

Terrades

Muntanyes Empordanese, 1923
Publicacions de la Terra, 1928-1936

Torroella de Fluvià

Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluviá, 1969

Vilafant

Fulla Parroquial de Vilafant

Vilajuïga

Juventud, 1973-1978

Vilatenim

Fulla Dominical de la Parroquia de Vilatenim, 1928

III. Relació de capçaleres aparegudes a l'Alt Empordà per població i llengua d'ús (1809-1975)

Albanyà

Santa Maria del Mont, 1928-1934 / Català

Boletín de la Mare de Deu del Mont, 1950-1953 / Bilingüe

Agullana

Lo Tap de Suro, 1897 / Català

Hoja Parroquial de Agullana, 1946-1967 / Bilingüe

Borrassà

Germanor, ? (no n'hem vist cap exemplar)

Cabanes

La Nació Catalana, 1910 (no n'hem vist cap exemplar)

Cadaqués

Sol·Ixent, 1923-1935 / Català

Germanor, 1936 / Català

Castelló d'Empúries

El Castellonense, 1893 / Castellà

La Escoba, 1899-1900 / Castellà

Fulla Dominical. Castello d'Empuries, 1913-1975 / Bilingüe

El Castelloni, 1923 / Català

Tramuntana, 1931 / Català

L'Espiga, 1934-1936 / Català

L'Esplai, 1936

El Bruel, 1954-1955 / Bilingüe

Colera

La Voz de Colera, 1880-1881

Duende, 1916

Darnius

Hoja Parroquial de Darnius, 1950-1954 / Bilingüe

Garriguella

Fulla Dominical de Garriguella, 1907-1924 / Català

La Jonquera

Cooperación Junquerense, 1948 / / Castellà

Ecos Junquerenses, 1950 / Castellà

Hoja Parroquial de La Jonquera y Los Limites, 1960-1964 / Castellà

L'Escala

La Sardana, 1900-1901 / Català

El Fuet, 1902

Costa Brava, 1909 / Català

Costa Brava, 1919-1922 / Català

El Borinot, 1937-1938 / Català

Hoja Parroquial del Obispado de Gerona. San Pedro de La Escala, 1964-1965 / Castellà

Lladó

Avenç de la Garrotxa, 1916 / Català

Fulla Parroquial Sta. Maria de Lladó, 1916 / Català

Llançà

Nova Vida, 1921-1927, 1930 / Català

El Terrassa, 1932 / Català

Vida Infantil, 1935-1936 (no s'ha vist cap exemplar)

Miranda, 1954-1968 / Bilingüe

Butlletí del Centre Cultural de Llansa, 1975 / Català

Hoja Parroquial (no s'han vist exemplars)

Llers

El Alcalde Ronquillo, 1887 / Castellà

Muntanyes Empordaneses, 1923 / Català

Maçanet de Cabrenys

L'escolar, 1935 / bilingüe

Peralada

Fulla escolar, 1916-1918 (no s'han vist exemplars)

La Sardana, 1930 (no s'han vist exemplars)

Fulla Dominical de la Parroquia de Peralada, 1930-1945 / Bilingüe

Pontós (Romanyà d'Empordà)

El Rosal Florido, 1886-1898 / castellà

Portbou

El Eco de Port-Bou, 1880-1881 / castellà

La Opinión, 1885 / castellà

El Pirineo Oriental, 1889-1890 / castellà

El Ideal, 1889-1890 / castellà

La Independencia, 1891 / castellà

El Corresponsal del coleccionista, 1890-1902 / castellà

La Voz del Pueblo, 1916 / castellà

El Defensor, 1916 / castellà

Destellos, 1931 / castellà

La Veu de Port-Bou, 1931 / Català

L'Altaveu de Port-Bou, 1931 / Català

El Duende, 1916 (no s'han vist exemplars)

El Eco del Pirineo, ? (no s'han vist exemplars)

Roses

Fulla Parroquial Santa Maria de Roses, 1926 / Bilingüe

Norfeu, 1965 (no s'han vist exemplars)

Rhoda o Rhode. Suplement full parroquial, 1971-1971 / Bilingüe

Sant Pere Pescador

Clarín

Terrades

Muntanyes Empordanese, 1923 (no s'han vist exemplars)

Publicacions de la Terra, 1928-1936 / Català

Torroella de Fluvià

Boletín del Centro de Estudios del Bajo Fluvià, 1969 / castellà

Vilafant

Fulla Parroquial de Vilafant / Català

Vilajuïga

Juventud, 1973-1978 / Bilingüe

Vilatenim

Fulla Dominical de la Parroquia de Vilatenim, 1928 / castellà

